

ཕྱགས་སྦྱིགས་སྡོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་སྒྲིག་གཞི།

སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༢ ཅན་མ།

Waste Prevention and Management Regulation
2012

དཔལ་ལྷན་འབྲུག་གཞུང་། Royal Government of Bhutan

PRIME MINISTER

སྲིད་བཅོམ་།

འབྲུག་གི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ ལྷི་ལོ་ ༢༠༠༩ དབྱིན་ཟླ་ ༤ པའི་ཚེས་ ༡༤ ལུ་ཆ་འཛེག་མཛད་གྲུབ་པའི་ ཕྱགས་སྦྲིགས་སྲིད་འགོག་དང་
འཛིན་སྲོད་གི་ བཅའ་ཁྲིམས་ནང་དབང་ཆ་དང་ འགན་ཁུར་སྲོད་ཡོད་པའི་དགོངས་དོན་ལྟར་དུ་ ལྷི་ལོ་ ༢༠༡༢ ཟླ་ ༢ པའི་ ཚེས་ ༡༩
ལུ་ཚོགས་མི་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཞལ་འཛོམས་མཛད་སྤོང་ ༩༩ པའི་ནང་ ཕྱགས་སྦྲིགས་སྲིད་འགོག་དང་
འཛིན་སྲོད་གི་སྦྲིག་གཞི་འདི་ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ཆ་འཛེག་མཛད་ཡོད།

སྦྲིག་གཞི་འདི་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་ཚུ་ལག་ལེན་དང་ བསྟར་སྲོད་དོན་སྤྲོད་ཅན་གྱི་མཛད་ཅི་དོན་ལས་ བྱ་བའི་གནད་སྲོད་དང་
བྱ་སྐོ་ལམ་ལུགས་ཚུ་ཕྱིས་པའི་ གནད་དོན་ཚུ་ལ་གསལ་སྤྱོད་བཞག་ཡོད། དོན་ཚན་ཚུ་ མཐིལ་ཕྱིན་སྤྱོད་ལག་ལེན་ཐབས་ཞིན་མ་ལས་
རྒྱལ་ཁབ་ནང་ ཕྱགས་སྦྲིགས་ལེགས་ཤོམ་སྤོང་འཛིན་སྲོད་འཐབ་པའི་ཐོག་ལས་ མཐའ་འཁོར་དང་ འགོ་བ་མིའི་འཕྲོད་བསྟེན་སྲུང་སྲོད་
འབད་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་ལྷོད་དཔལ་འཛོམས་ཀྱི་དམིགས་དོན་འབྲུག་ཅི་དང་ སྲུང་སྲོད་ལྟར་ རང་བཞིན་གནས་སྲུངས་དང་མཐུན་
པའི་སྐོ་ལམ་གནས་ཚུགས།

སྦྲིག་གཞི་འདི་གི་དོན་ཚན་ཚུ་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་བཟང་བརྒྱད་ཚུ་ནང་ ཟླ་ ༢ ཀྱི་རིང་ལུ་ མི་མང་ལུ་གོ་བ་བརྒྱུད་བཞིན་ཞིན་མ་ན་ལས་ ལྷི་ལོ་
༢༠༡༢ དབྱིན་ཟླ་ ༤ པའི་ ཚེས་ ༡༤ ལས་འགོ་བཙུགས་ཏེ་ལག་ལེན་དང་ བསྟར་སྲོད་མཛད་དགོ།

ལྷི་ལོ་ ༢༠༡༢ དབྱིན་ཟླ་ ༢ པའི་ ཚེས་ ༡༧ ལུ།

བཀྲིས་བདེ་ལེགས།

(འཛིགས་མེད་འོད་ཟེར་འཕྲིན་ལས)

སྲིད་ཚེ།

ཞི་འཛིན་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་གནས་སྲུངས་ལྷན་ཚོགས།

TABLE OF CONTENT

Title	Page
CHAPTER I	
INTRODUCTORY PROVISIONS	
Title	1
Mandate	1
Purpose	1
Scope	1
Commencement	1
CHAPTER II	
GENERAL PROVISIONS	
Duty to provide safe and healthy environment	2
Waste Management Duty	2
Duty to Report	2
Issue of Hazardous or Non-hazardous waste	2
Export of hazardous waste	3
Implementation of Plans and Programs	3
Sanitary landfill or open dump	3
Stranded old vehicles or machineries	4
Waste nuisance caused by stray animals	4
Hazardous/infections waste	5
Open dump site	5
Sanitary landfill	5
Sanitary Committee	6
Service fee collection	7
Usage of fee and fine	7
Waste categories	8
Enforcement and monitoring	9
Monitoring at Dzongkhag level	9
Apex monitoring body	9
Right of access	10

དཀར་ཆག།

གནད་དོན།

ཤོག་གྲངས།

ལེའུ་ ༡ པ།
དོན་སྤྲོད་དགོངས་དོན།

མཚན་གནས།	༡
འགན་དབང།	༡
དགོས་དོན།	༡
ལྷན་ཁོངས།	༡
ཆ་འཛོག་དང་ འགོ་བཙུགས་ཚེས་གྲངས།	༡

ལེའུ་ ༢ པ།
སྲིད་བཏང་དགོངས་དོན།

ཉེན་སྲུང་ཅན་དང་ འཕྲོད་བསྐྱེན་ལྡན་པའི་མཐའ་འཁོར་ བཟོ་དགོ་པའི་སྲིག་འགན།	༢
ཕྱགས་སྡིགས་འཛིན་སྲོང་གི་སྲིག་འགན།	༢
སྟན་ལུ་འབད་དགོ་པའི་སྲིག་འགན།	༢
ཉེན་ལ་ཅན་དང་ ཉེན་ལ་མེད་པའི་ ཕྱགས་སྡིགས་ཀྱི་གནད་དོན།	༢
ཉེན་ལ་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྡིགས་ཕྱིར་ཚོང།	༢
འཆར་གཞི་དང་ ལས་རིམ་ཚུ་གི་ལག་ལེན།	༢
གཙང་སྲ་ལྡན་པའི་ ཕྱགས་སྡིགས་སྐྱུགས་ས་ ཡང་ན་ ཕྱིར་སྐྱུགས་ས་ལོ།	༢
རྩིང་རོག་ཐལ་མི་སྐྱུམ་འཁོར་ ཡང་ན་ འཕུལ་ཆས་ཚུ།	༥
སྲུང་འབྲམས་མི་སེམས་ཅན་ཚུ་གིས་ ཕྱགས་སྡིགས་སྲོང་བའི་བསུན་འཚོང།	༥
ཉེན་ལ་ཅན་/འབྲུ་ཉེན་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྡིགས།	༥
ཕྱིར་སྐྱུགས་ས་ལོ།	༥
གཙང་སྲ་ལྡན་པའི་ཕྱགས་སྡིགས་སྐྱུགས་ས།	༥
གཙང་སྲའི་ཚོགས་ཚུང།	༦
ཞབས་ཏྲིག་གི་སྐྱེ་འབྱས་བསྐྱེ་ལེན།	༧
འབྱས་དང་ཉེས་བྱའི་བཀོལ་སྤྱོད།	༧
ཕྱགས་སྡིགས་ཀྱི་དབྱེ་ལག།	༩
བསྟར་སྤྱོད་དང་ལྟ་རྟོག།	༩
ཚོང་ལག་གི་གནས་རིམ་ལུ་ལྟ་རྟོག།	༩
ལྟ་རྟོག་གི་དུས་ཚོགས་མཐོང་ཤོས།	༩
འཕུལ་ལུགས་ཀྱི་ཐོབ་དབང།	༡༠

Reporting requirements	10
Content of compliance and monitoring status report	11
Mandatory to provide and use of protective equipment	11
Waste processing facility	12
Technical guideline and codes of best practices	12

CHAPTER III MEDICAL WASTE MANAGEMENT

Implementing agency and scope of applicability	12
Enforcement	12
Medical wastes classified	12-13
Prevention and management of medical waste	14
Pathological and infectious waste	14
Radioactive waste	15
Chemical waste	15
Management of Sharps	15
Pharmaceutical waste	15
Pressurized containers	16
Transportation of medical waste	16
Safety precautions when handling medical waste	16
Responsibilities of the Ministry of Health	17
Responsibilities of Ministry of Health and Ministry of Agriculture	18
Responsibilities of Associated Institutions	18
Drug Regulatory Authority	19
Bhutan Narcotic Control Agency	19
Responsibilities of private pharmacies and pharmaceutical firms	19
Maintenance of records	19
Accident reporting	20

CHAPTER IV MUNICIPAL WASTE MANAGEMENT

Implementing Agency and scope of applicability	20
Responsibilities of Thromde	20

སྒྲིབ་ལྟུང་གི་མཚོན་མཁོ།	༡༠
གནས་འཁྲིལ་དང་ ལྷ་རྟོག་གནས་ཚད་སྒྲིབ་ལྟུང་ནང་དོན།	༡༡
ཉེན་སྐྱོབ་ལུ་ཆས་ དེས་པར་སྐྱོད་དགོས་དང་ བཀོལ་སྤྱོད་འབད་དགོས།	༡༡
ཕྱགས་སྒྲིགས་བཟོ་སྐྱོད་མཐུན་ཀྱེན།	༡༢
འཕྲུལ་རིག་ལམ་སྐྱོན་དང་ ལག་ལེན་ཡང་དག་གི་རྣམ་གཞག།	༡༢

ལེའུ་ ༣ པ།
སྐྱེད་ཆས་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོད།

ལག་ལེན་ལས་སྡེ་དང་ འཇུག་ཁྱབ་ཀྱི་ཁྱབ་ཚད།	༡༣
བསྟར་སྐྱོད།	༡༣
སྐྱེད་ཆས་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ།	༡༣-༡༣
སྐྱེད་ཆས་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་ སྐྱོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོད།	༡༤
ནད་བརྟག་དང་འབྲུ་ཉེན་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས།	༡༤
འོད་རླབས་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས།	༡༥
རྩམ་སྐྱོད་ཕྱགས་སྒྲིགས།	༡༥
ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོད།	༡༥
སྐྱེད་ཆས་ཕྱགས་སྒྲིགས།	༡༥
རྒྱུང་ལྷགས་ཅན་གྱི་སྐྱོད།	༡༥
སྐྱེད་ཆས་ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐྱེལ་འབྲེན།	༡༥
སྐྱེད་ཆས་ཕྱགས་སྒྲིགས་ལག་འབྲེལ་འབབ་པའི་སྐབས་ སྤྲོ་གོང་བྲན་བསྐྱེལ།	༡༥
གསོ་བའི་ལྷན་ཁག་གི་འགན་ཁག།	༡༦
གསོ་བའི་ལྷན་ཁག་དང་ སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གི་འགན་ཁག།	༡༦
མཐུན་འབྲེལ་གཙུག་སྡེ་ཚུ་གི་འགན་ཁག།	༡༦
སྐྱེད་རིགས་རྒྱུན་བཀོད་དབང་འཛིན།	༡༧
འབྲུག་སྐྱོད་སྐྱོན་དམ་འཛིན་ལས་སྡེ།	༡༧
སྐྱོད་ཀྱི་སྐྱོན་ཚོང་ཁང་དང་ སྐྱོན་བཟོ་ལས་ཁང་ཚུ་གི་འགན་ཁག།	༡༧
བྲན་ཐོ་བཞག་དགོས།	༡༧
ཀྱེན་དན་སྐྱོན་ལྷ།	༡༨

ལེའུ་ ༤ པ།
ཁོམ་སྡེའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོད།

ལག་ལེན་ལས་སྡེ་དང་ འཇུག་ཁྱབ་ཀྱི་ཁྱབ་ཚད།	༡༨
ཁོམ་སྡེའི་འགན་ཁག།	༡༨

Responsibilities of Thromde Tshogde and Dzongkhag Tshogdu	22
Thromde Inspectors	23
Functions of Thromde Inspectors	23
Responsibilities of waste traders and scrap dealers	24
Responsibilities of individual citizen	24
Responsibilities of House Owners	25
Responsibilities of the construction sector	25
Responsibilities of the business and industrial sectors	25
Waste segregation requirement at source	26
Waste collection and transfer	26
Requirement for waste collection	26
Public events	27
Requirement for waste transport	27
Waste recycling and composting	27
Sanitary landfill	28
Occupational safety gears	28
Incineration system	29

CHAPTER V INDUSTRIAL WASTE MANAGEMENT

Scope of the chapter	29
Implementing and monitoring authority	29
Restrictions on waste trading	29
Waste segregation requirement	30
Hazardous waste	30
Incentives and Financing Mechanisms	31
Waste management fund	31-32

CHAPTER VI WASTE MANAGEMENT IN GOVERNMENT RESERVED FOREST INCLUDING PROTECTED AREAS AND DZONGKHAG COMMUNITIES

Scope of application	33
Implementing & monitoring agency for waste management in - Government reserve forest	33

ཁོམ་སྡེ་ཚོགས་སྡེ་དང་ རྫོང་ཁག་ཚོགས་འདུའི་འགན་ཁག།	༢༢
ཁོམ་སྡེ་ཞིབ་དཔྱད་དཔ།	༢༣
ཁོམ་སྡེ་ཞིབ་དཔྱད་པའི་ལཱ་འགན།	༢༣
ཕྱགས་སྟིགས་ཚོང་པ་དང་ རག་རོ་ཚོང་པ་ཚུ་གི་འགན་ཁག།	༢༤
མི་སེང་སོ་སོའི་འགན་ཁག།	༢༤
ཁྱིམ་གྱི་ཚོ་བདག་ཚུ་གི་འགན་ཁག།	༢༥
བཟོ་སྐྱུན་སྡེ་ཚན་གྱི་འགན་ཁག།	༢༥
ཚོང་དང་བཟོ་གྲུའི་སྡེ་ཚན་གྱི་འགན་ཁག།	༢༥
ཕྱགས་སྟིགས་འཐོན་ས་ལས་ དབྱེ་བསལ་འབད་དགོ་པའི་དགོས་མཁོ།	༢༦
ཕྱགས་སྟིགས་བསྐྱུ་ལེན་དང་གནས་སོང།	༢༦
ཕྱགས་སྟིགས་བསྐྱུ་ལེན་འབད་དགོ་པའི་དགོས་མཁོ།	༢༦
མི་མང་དུས་རྟོན།	༢༧
ཕྱགས་སྟིགས་སྐྱེལ་འབྲེན་གྱི་དགོས་མཁོ།	༢༧
ཕྱགས་སྟིགས་བསྐྱར་བཟོ་དང་ ལུད་བཟོ་ནི།	༢༧
གཙང་སྐྱ་ལྡན་པའི་ཕྱགས་སྟིགས་སྐྱགས་ས།	༢༨
ལཱ་གི་ཉེན་སྲུང་གྱི་ཚུལ།	༢༨
མེར་བསྐྱོད་ལམ་ལུགས།	༢༩

ལེའུ་ ༥ པ།
བཟོ་གྲུའི་ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་།

ལེའུ་འདི་གི་ཁྱབ་ཚད།	༢༩
ལག་ལེན་དང་ ལྷ་རྟོག་དབང་འཛིན།	༢༩
ཕྱགས་སྟིགས་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་བཀག་སྡོམ།	༢༩
ཕྱགས་སྟིགས་དབྱེ་བསལ་གྱི་དགོས་མཁོ།	༣༠
ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྟིགས།	༣༠
ལེ་ཕན་དང་ མ་དདུལ་གྱི་ཐབས་ལམ།	༣༡
ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་མ་དདུལ།	༣༡-༣༢

ལེའུ་ ༦ པ།

སྲུང་སྐྱོབ་ས་ཁོངས་དང་ རྫོང་ཁག་མི་སྡེ་བརྩིས་པའི་ གཞུང་གི་བདག་སྲུང་ཞུས་ཚལ་ནང་ ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་།

འཇུག་ཁྱབ་གྱི་ཁྱབ་ཚད།	༣༣
གཞུང་གི་བདག་སྲུང་ཞུས་ཚལ་ནང་ ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ ལག་ལེན་དང་ ལྷ་རྟོག་ལས་སྡེ།	༣༣

Responsibilities of Implementing Agency	33
Waste disposal coordination	34
Waste management in Dzongkhag Communities	34
Responsibilities of Gewog Tshogdu	35
Implementing Agency in Dzongkhag Communities	35-36
Solid waste collection and transportation within communities	37
Regional waste collection centre	37

CHAPTER VII E-WASTE MANAGEMENT

Scope of application	38
Implementing and monitoring	38
Functions of producers and importers	38
Functions of individual and bulk consumers	39
Functions of Department of National Properties	39
Functions of E-Waste Management Entity	39
Functions of transporters and exporters	40
Information reporting and disclosure	40
Powers and Functions of Agencies	41
Powers and Functions of the DITT	41
Power and Functions of Department of Revenue & Customs	42
Power and Functions of Thromede, Dzongkhag, Gewog and Chiwog	43
E-Waste Fund	43

CHAPTER VIII OFFENCE AND PENALTY

Offence	44-45
Administrative sanction	46
Immunity	47
Criminal liability	47
Offence of felony	47

ལག་ལེན་ལས་སྒྲེའི་འགན་ཁག།	༣༠
ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་ནི་ལུ་མཉམ་འབྲེལ།	༣༤
རྫོང་ཁག་མི་སྒྲེའི་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་།	༣༤
ཆེད་འོག་ཚོགས་སྒྲེའི་འགན་ཁག།	༣༥
རྫོང་ཁག་མི་སྒྲེའི་ནང་གི་ ལག་ལེན་ལས་སྒྲེ།	༣༥-༣༦
མི་སྒྲེའི་ནང་འཁོད་ ཕྱགས་སྒྲིགས་རག་པ་ བསྐྱེད་དང་སྐྱེལ་འབྲེལ།	༣༧
ལུང་ཕྱོགས་ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེད་ལྡེ་བ།	༣༧

ལེའུ་ ༡ བ།
སྐོག་ཆས་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་།

འཇུག་བྱ་བ་ཀྱི་བྱ་བ་ཚད།	༣༩
ལག་ལེན་དང་ ལྷ་རྟོག་དབང་འཛིན།	༣༩
བཟོ་སྐྱུན་པ་དང་ རང་འབྲེན་པའི་ལུ་འགན།	༣༩
མི་ངོ་རྒྱུ་པ་དང་ སྐྱེད་ཅན་ཉོ་སྤྱོད་པའི་ལུ་འགན།	༣༩
རྒྱལ་ཡོངས་གཞུང་ཆས་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ལུ་འགན།	༣༩
སྐོག་ཆས་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ རོ་བོའི་ལུ་འགན།	༣༩
སྐྱེལ་འབྲེན་པ་དང་ ཕྱིར་ཚོང་པ་ཚུ་གི་ལུ་འགན།	༤༠
བཅད་དོན་སྤྲོད་ལུ་དང་ ཕྱིར་བཤད།	༤༠
ལས་སྒྲེ་ཚུ་གི་ དབང་ཚད་དང་ལུ་འགན།	༤༡
བཅད་དོན་འབྲུལ་རིག་དང་བརྒྱུད་འཕྲིན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ དབང་ཚད་དང་ལུ་འགན།	༤༡
འོང་འབབ་དང་ཅད་མ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ དབང་ཚད་དང་ལུ་འགན།	༤༢
ཁྲོམ་སྒྲེའི་འདུས་ཚོགས་(ཁྲོམ་སྒྲེ)དང་ རྫོང་ཁག་ ཆེད་འོག་ སྤྱི་འོག་ཚུ་གི་ དབང་ཚད་དང་ལུ་འགན།	༤༢
སྐོག་ཆས་ཕྱགས་སྒྲིགས་མ་དདུལ།	༤༢

ལེའུ་ ༢ བ།
གཞོན་འགོལ་དང་ཉེས་ཚད།

གཞོན་འགོལ།	༤༤-༤༥
བདག་སྐྱོང་གི་ཉེས་བྱ།	༤༤
ཉེན་སྐྱོབ།	༤༧
ཉེས་ལས་ཀྱི་འབྲི་བ།	༤༧
ཉེས་ཚེན་གྱི་གཞོན་འགོལ།	༤༧

Offence of misdemeanor	48
Offence of petty misdemeanor	49
Costs of non-compliance	49
Penalty assessment	49
Fine imposition policy	50

CHAPTER IX MISCELLANEOUS PROVISIONS

Financing mechanism	50
Augmenting financing mechanism	50
Amendment	51
Sector specific chapter amendment	51
Rules of construction	51
Authoritative text	51
Definition	51-59
Annexure I	60
Annexure II	61
Annexure III	62-74
Annexure IV	74-75
Annexure V	76-79
Annexure VI	79-80
Annexure VII	81-84

ཉེས་ཕྱི་གཞོན་འགོལ།	༤༤
ཉེས་པ་ཡང་ཕྱི་གཞོན་འགོལ།	༤༩
གནས་འཁྲིལ་མ་འབད་བའི་ཟད་འགོ།	༤༩
ཉེས་ཆད་དབྱེ་ཞིབ།	༤༩
ཉེས་བྱ་བཀའ་ཞིའི་སྲིད་བྱུས།	༥༠

ལེའུ་ ༩ པ།
སྣ་ཚོགས་དགོངས་དོན།

མ་དངུལ་གྱི་ཐབས་ལམ།	༥༠
མ་དངུལ་ཡར་སེང་གི་ཐབས་ལམ།	༥༠
འཕྲི་སྡོམ།	༥༡
སྡོམ་ཚོན་སོ་སོའི་དམིགས་བསལ་ལེའུའི་འཕྲི་སྡོམ།	༥༡
གོ་བ་ལེན་ཐངས།	༥༡
དབང་འཛིན་ཡོད་པའི་དེབ་སྐྲིགས།	༥༡
ངེས་ཚིག།	༥༡-༥༩
ཕྱི་དེབ་ ༡ པ།	༤༠
ཕྱི་དེབ་ ༢ པ།	༤༡
ཕྱི་དེབ་ ༣ པ།	༤༢-༤༤
ཕྱི་དེབ་ ༤ པ།	༤༤-༤༥
ཕྱི་དེབ་ ༥ པ།	༤༥-༤༩
ཕྱི་དེབ་ ༦ པ།	༤༩-༥༠
ཕྱི་དེབ་ ༧ པ།	༥༡-༥༤

Chapter I

Introductory Provisions

Title

1. This Regulation shall be called “The Waste Prevention and Management Regulation, 2012”.

Mandate

2. This Regulation is adopted under Section 53 of the Waste Prevention and Management Act, 2009.

Purpose

3. This Regulation shall:
  - 3.1. establish procedures to implement the purpose of the Waste Prevention and Management Act, 2009;
  - 3.2. identify roles and areas of implementation of the Implementing Agencies for the purpose of establishing a sound waste management system including monitoring procedures at every organization level, through efficient collection, segregation, treatment, storage, transportation, reduction, reuse, recycling and safe disposal of solid, liquid and gaseous wastes;
  - 3.3. assign costs in proportion to the waste volume generated from the point source or by degree of their hazardousness by levying fees, charges and fines for non-compliance; and
  - 3.4. control and prohibit illegal dumping or releasing of waste into the environment.

Scope

4. This Regulation shall apply to all point sources and/or point of origin of different types of waste and their management by implementing agencies and monitoring authorities.

Commencement

5. This Regulation shall come into effect on April 18, 2012.

ལེའུ་ ༡ པ།
དོན་སྤྲོད་འགོ་སྟོན་དོན།

མཚན་གནས།

༡. སྤྱི་གཤིས་འདི་ལུ་ “ཕྱགས་སྤྱི་གས་སྡོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་སྤྱི་གཤིས་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༢ ཚན་མ་” ཟེང་སྤྲོད་དགོ།

འགན་དབང།

༢. སྤྱི་གཤིས་འདི་ ཕྱགས་སྤྱི་གས་སྡོན་འགོག་དང་ འཛིན་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༧ ཚན་མའི་ དོན་ཚན་༥༩ གྱི་ཐོག་ ལུ་ ཆ་འཛོག་འབད་མ་ཨིན།

དགོས་དོན།

༣. སྤྱི་གཤིས་འདི་གིས་:

- ༣-༡. ཕྱགས་སྤྱི་གས་སྡོན་འགོག་དང་ འཛིན་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༧ ཚན་མ་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་དོན་ལུ་ བྱ་བའི་གནད་སྤྱོད་ཚུ་ གཤི་བཙུགས་འབད་དགོ།
- ༣-༢. ཕྱགས་སྤྱི་གས་རག་པ་དང་ ལྷན་ལྷན་གྱི་རིགས་ཚུ་ བསྐྱེད་དང་ དབྱེ་བསལ་ ལེགས་བཅོས་གསོག་ འཛོག་ སྐྱེལ་འདྲེན་ མར་ཕབ་ སྤྲོད་ བསྐྱར་བཟོའི་ཐོག་ལས་ དོན་སྤྱིན་ཚན་སྐྱོང་བཟོ་ནི་ དོན་ ལས་ ལས་ཚོགས་ལེ་ལེ་བཞེད་དུ་འུམ་ལུ་ལེ་ལེ་ ལྷ་རྟོག་གི་བྱ་བའི་གནད་སྤྱོད་བཟུམ་ཉེ་ ཕྱགས་ སྤྱི་གས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལས་ལུགས་ ལེགས་ལུན་ཅིག་ གཤི་བཙུགས་འབད་མི་དོན་ལུ་ ལག་ལེན་ལས་ སྤེ་ཚུ་གིས་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་འི་ འགན་ཁུར་དང་ ས་གོ་ཚུ་ རོས་འཛིན་འབད་དགོ།
- ༣-༣. ཕྱགས་སྤྱི་གས་འབྲུང་ས་ལས་ ཕྱགས་སྤྱི་གས་འཐོན་པའི་ སྤྱང་ཚད་དང་བསྐྱེད་པའི་ ཟད་འགོ་བཏོད་ནི་ ཡང་ན་ ཉེན་ལ་ཚེ་ཚུང་དང་བསྐྱེད་ཉེ་ འཇུག་དང་ སྤྱི་ལུ་ དེ་ལས་ སྤྱི་གཤིས་ལུ་མ་གནས་པའི་ ཉེས་བྱ་ཚུ་བཀལ་དགོ།
- ༣-༤. ཕྱགས་སྤྱི་གས་ཚུ་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ལས་ བཏོ་ནི་དང་ མཐའ་འཁོར་ནང་ གཏང་ནི་ཚུ་ དམ་འཛིན་ དང་ བཀག་ཆ་འབད་དགོ།

བྱ་བའི་འཇུག་ལུ་

༤. སྤྱི་གཤིས་འདི་ འབྲུང་ཁུངས་ས་གོ་དང་ ཡང་ན་ ཕྱགས་སྤྱི་གས་རིགས་མ་འདྲམ་ཚུ་ འཐོན་སའི་ས་གོ་ དེ་ལས་ ལག་ལེན་ལས་སྤེ་དང་ ལྷ་རྟོག་དབང་འཛིན་ཚུ་ དེ་ཚུ་གི་འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ཐངས་ ཆ་མཉམ་ལུ་བྱ་བའི་དགོ།

ཆ་འཛོག་དང་ འགོ་བཙུགས་ཚེས་གྲངས།

༥. སྤྱི་གཤིས་འདི་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༢ སྤྱི་ཟླ་ ༤ པའི་ཚེས་ ༡༢ ལས་འགོ་བཟུང་ལག་ལེན་དང་ བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་དགོ།

Chapter II

General provisions

Duty to provide safe and healthy environment

6. The primary duty of the implementing and monitoring authority under this Regulation shall be to provide its community a safe and healthy environment at all times.

Waste Management Duty

7. Every person or an organization shall be prohibited from disposing waste in manners other than required by this regulation and each has the inherent duty to:
  - 7.1. safely store and dispose of waste at designated site or deliver it to designated waste collector;
  - 7.2. handle or caused to be handled waste without endangering person or the environment;
  - 7.3. comply and cooperate with waste segregation, reduction, reuse and recycling standards and initiatives as required under this regulation; and
  - 7.4. cooperate with monitoring and implementing agencies or its authorized service provider for the purpose of implementing this regulation.

Duty to Report

8. A person shall report to the nearest local authority or the Royal Bhutan Police when he has the knowledge of any person releasing any nature of waste into the environment in a manner other than the prescribed procedures.

Issue of Hazardous or Non-hazardous waste

9. The National Environment Commission shall pursuant to scientific determination, notify stakeholders whether the waste is hazardous or non-hazardous.

ལེའུ ༡ པ།
སྤྱིར་བཏང་དགོངས་དོན།

ཉེན་སྲུང་ཚན་དང་ འཕྲོད་བསྟེན་ལྡན་པའི་མཐའ་འཁོར་ བཟོ་དགོ་པའི་སྤྱིག་འགན།

༤. སྤྱིག་གཞི་འདི་གི་འོག་གི་ ལག་ལེན་དང་ ལྷ་རྟོག་དབང་འཛིན་གྱི་ སྤྱིག་འགན་གཙོ་བོ་དེ་ རང་གི་མི་སྡེ་ལུ་ ཅུས་ ཉུག་པར་རྒྱུ་དུ་ ཉེན་སྲུང་ཚན་དང་ འཕྲོད་བསྟེན་ལྡན་པའི་ མཐའ་འཁོར་ཅིག་བཟོ་དགོས་ཡིན།

ཕྱགས་སྤྱིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྤྱིག་འགན།

༡. མི་རོ་རེ་ ཡང་ན་ ལས་ཚོགས་ཅིག་གིས་ སྤྱིག་གཞི་འདི་ནང་བཀོད་མི་ ལམ་ལུགས་ཚུ་ལས་འགལ་ཏེ་ ཕྱགས་ སྤྱིགས་བཀོ་མ་ཚོགས་པའི་ཁར་ རེ་རེ་བཞེན་དུ་ལུ་ འོག་གི་སྤྱིག་འགན་ཚུ་ཕོག་པ་ཡིན་ཅི་

༡.༡ ཕྱགས་སྤྱིགས་ཚུ་ ཉེན་སྲུང་གི་ཐོག་ལས་ བསྐྱུ་གསོག་འབད་དེ་ རོས་འཛིན་ཚན་གྱི་ སའོངས་ནང་བཀོ་ བྱི་དང་ ཡང་ན་ རོས་འཛིན་ཚན་གྱི་ ཕྱགས་སྤྱིགས་བསྐྱུ་ལེན་པ་ལུ་སྤྱོད་ནི།

༡.༢ ཕྱགས་སྤྱིགས་ཚུ་ མི་རོ་ ཡང་ན་ མཐའ་འཁོར་ལུ་ གཞོད་ཉེན་མེད་པ་སྟེ་ ལག་འབྲེལ་འབབ་ནི་ ཡང་ ན་ ལག་འབྲེལ་འབབ་བཅུག་ནི།

༡.༣ སྤྱིག་གཞི་འདི་ནང་གི་ དགོས་མཁོ་བཞེན་དུ་ ཕྱགས་སྤྱིགས་ཚུ་གི་ དབྱེ་བསལ་དང་ མར་ཕབ་ སྤྲར་ སྤྱོད་ བསྐྱུར་བཟོའི་ གནས་ཚད་དང་ འབད་ཚུལ་ཚུ་ལུ་ གནས་ནི་དང་ མཉམ་འབྲེལ་འབད་ནི་དང་།

༡.༤ སྤྱིག་གཞི་འདི་ ལག་ལེན་འབབ་ནིའི་དོན་ལུ་ ལྷ་རྟོག་དང་ ལག་ལེན་ལས་སྟེ་ ཡང་ན་ དེ་གི་དབང་ཚད་ ཚན་གྱི་ ཞབས་རྟོག་བྱིན་མི་ལུ་ མཉམ་འབྲེལ་འབད་ནི།

སྤྱི་ལུ་འབད་དགོ་པའི་སྤྱིག་འགན།

༡. མི་རོ་གང་རུང་ཅིག་གིས་ ཚེད་དུ་བཀོད་པའི་ ལམ་ལུགས་ལས་འགལ་ཏེ་ མཐའ་འཁོར་ནང་ ཕྱགས་སྤྱིགས་གྱི་ རིགས་གང་རུང་བཀོ་བའི་སྐོར་ མི་རོ་ཅིག་གིས་ ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཚེ་ ཐག་ཉེ་ཤོས་གྱི་ ས་གནས་དབང་འཛིན་ ཡང་ན་ རྒྱལ་གཞུང་འབྲུག་གི་འགག་སྟེ་ལུ་ སྤྱི་ལུ་འབད་དགོ།

ཉེན་ཁ་ཚན་དང་ ཉེན་ཁ་མེད་པའི་ ཕྱགས་སྤྱིགས་གྱི་གནད་དོན།

༢. རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ཚན་རིག་ཐོག་ལས་གཏན་འབེབས་བཟོ་མི་དང་འབྲིལ་ཏེ་ འབྲེལ་ གཏོགས་ཚན་ཚུ་ལུ་ ཕྱགས་སྤྱིགས་དེ་ ཉེན་ཁ་ཚན་ ཡང་ན་ ཉེན་ཁ་མེད་པའི་སྐོར་ གསལ་བསྐྱགས་འབད་དགོ།

Export of hazardous waste

10. Hazardous waste may be exported subject to the prior written consent of the country of import.

Implementation of Plans and Programs

11. The Implementing Agency under this Regulation shall ensure efficient implementation of this regulation through the following mechanisms:
  - 11.1. development and implementation of waste management plans and programs;
  - 11.2. initiate waste management awareness programs among the public to enhance their knowledge on them;
  - 11.3. levy fee or charges for waste collection, treatment, transportation and disposal services;
  - 11.4. impose fine for non-compliance and recover costs incurred for corrective measures taken when a violator fails to act in time or as required by notification;
  - 11.5. cause to compensate individual or organization that suffered injuries or loss due to non-compliance under this regulation;
  - 11.6. correct documentation and maintenance of detailed records of waste management activities, incidents of non-compliance and incorporate them in the periodic reports to the National Environment Commission; and
  - 11.7. inform the Sanitary Committee of associated inconveniences and difficulties in implementing plans and programs.

Sanitary landfill or open dump

12. Location of sanitary landfill or open dump site in any of the following areas are prohibited:
  - 12.1. within a distance in or around human settlements that poses environment and health hazards;

ཉེན་ལ་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཕྱིར་ཚོང་།

10. ཉེན་ལ་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ བྱང་འབྲེན་འབད་མི་ རྒྱལ་ཁབ་དེ་ལས་ རྒྱ་གོང་ཡིག་ཐོག་གི་ གནང་བ་དང་
འཁྲིལ་ཏེ་ ཕྱིར་ཚོང་འབབ་དགོ།

འཆར་གཞི་དང་ ལས་རིམ་ཚུ་གི་ལག་ལེན།

11. སྤྱི་གཞི་འདི་གི་འོག་གི་ ལག་ལེན་ལས་སྡེ་གིས་ གཤམ་གསལ་ཐབས་ལམ་ཚུ་གི་ཐོག་ལས་ སྤྱི་གཞི་འདི་
དོན་སྤོང་ཅན་སྡེ་ དེས་གཏན་ལག་ལེན་འབབ་ཚུ་གསལ་བཟོ་དགོ།

11.1 ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ འཆར་གཞི་དང་ ལས་རིམ་ཚུ་ བཅུམ་པ་དང་ ལག་ལེན་འབབ་པ།

11.2 ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐོར་ མི་མང་གི་ཤེས་ཡོན་ རྒྱ་བསྐྱེད་གཏང་ཐབས་ལུ་ མི་མང་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་
སྐྱོང་གི་ གོ་བཤམ་ལས་རིམ་ཚུ་ འགོ་འབྲེན་འབབ་ནི།

11.3 ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེད་ལེན་དང་ ལེགས་བཅོས་ སྐྱེལ་འབྲེན་ བཀོ་ཞིའི་ཞབས་ཏོག་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ འཇུག་
ཡང་ན་ སྐྱ་ཆ་ལེན་ནི།

11.4 སྤྱི་གཞི་ལུ་མ་གནས་པའི་ ཉེས་བྱ་བཀའ་ཉེ་དང་ གཞོད་འགེལ་བ་ཅིག་གིས་ ཏུས་ཚོད་ཁར་ དང་
ལེན་མ་འབད་བ་ ཡང་ན་ བན་བསྐྱལ་གྱི་དགོས་མཁོ་དང་མ་འཁྲིལ་བའི་སྐབས་ དག་བཅོས་གྱི་ཐབས་
ཤེས་བཏོན་ནི་ལུ་ གནས་ཡོད་པའི་ཟད་འགོ་ སྐར་ལོག་ལེན་ནི།

11.5 སྤྱི་གཞི་འདི་ལུ་མ་གནས་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ མི་ངོ་ ཡང་ན་ ལས་ཚོགས་གང་རུང་ལུ་ གཞོད་སྐྱོན་རྒྱབ་
ཡོད་པའི་ རྒྱུ་འབྲས་སྤོང་བཅུག་ནི།

11.6 ཐོ་བཀོད་དེས་བདེན་སྡེ་བཞག་ནི་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལས་རིམ་དང་ སྤྱི་གཞི་ལུ་མ་
གནས་པའི་བྱུང་རྒྱུ་གྱི་ དན་ཐོ་ལ་གསལ་བཀོད་ཞིན་མ་ལས་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་ལུ་
ཕུལ་བའི་ ཏུས་རིམ་སློབ་ཁུ་ཚུ་ནང་བཀོད་ནི་དང་།

11.7 གཙང་སྤྱི་ཚོགས་རྒྱུང་ལུ་ འཆར་གཞི་དང་ ལས་རིམ་ཚུ་ ལག་ལེན་འབབ་ནི་ལུ་ བྱ་སྐབས་མ་བདེམ་
དང་ དཀའ་ངལ་ཚུ་གི་སྐོར་ བན་སྐབ་ནི།

གཙང་སྐྱེད་ལེན་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐྱབས་ས་ ཡང་ན་ ཕྱིར་སྐྱབས་ས་གོ།

12. གཤམ་གསལ་ས་ཁོངས་གང་རུང་ནང་ གཙང་སྐྱེད་ལེན་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐྱབས་ས་ ཡང་ན་ ཕྱིར་སྐྱབས་ས་གོ་ཚུ་
བཀག་དམ་ཨིན་:

12.1 མཐའ་འཁོར་དང་ འཕྲོད་བསྐྱེན་ལུ་ ཉེན་ལ་ཡོད་པའི་ འགོ་བ་མིའི་གཞིས་ཆགས་གྱི་ནང་འཁོད་ ཡང་ན་
མཐའ་བསྐོར་ལུ།

- 12.2. near water catchment areas;
  - 12.3. near rivers, wetlands, water bodies or ground water sources;
  - 12.4. unstable or landslide prone areas;
  - 12.5. notified areas as habitat of endangered flora and fauna; and
  - 12.6. within motorable distance of three kilometers from a Dzong or other monuments of cultural or historical importance.
13. Location of sanitary landfill or open dump in protected areas shall be identified in consultation with National Environment Commission. Notwithstanding the preceding provision, such locations shall be considered only in cases of non-availability of alternative locations.

Stranded old vehicles or machineries

14. In case of any non-functional vehicles or machineries that are stranded in one public place, the concerned implementing agency may notify for the removal of such vehicle or machinery within the stipulated notified period failing which the implementing agency or its agency may sell or auction such vehicles or machineries.

Provided that all proceeds from such sale, after recovering the cost incurred for each sale, shall be allotted for the usage under Section 21 of this regulation. The owner shall bear any extra costs incurred for removal of such vehicles or machineries.

Waste nuisance caused by stray animals

15. Considering the waste and nuisance caused by stray domestic animals in and around human settlements and highways, the implementing agencies may formulate mechanisms to prevent and control their presence by holding its owners responsible for their care and confinement. However, in case of ownerless stray dogs and other animals, the implementing agency shall formulate an appropriate mechanism to put an end to such nuisance.

- ༡༢.༢ ལྷ་འཕྲོན་ས་ཁོངས་ཚུ་གི་ཉེ་འདབས་ལཱ།
- ༡༢.༣ གཙམ་ཚུ་ ལྷ་ས་འདམ་རྒྱལ་ ལྷ་གཟུགས་ ཡང་ན་ ས་འོག་ཚུའི་ཀ་འགོ་ཚུ་གི་ ཉེ་འདབས་ལཱ།
- ༡༢.༤ ཕ་བརྟན་མེད་པའམ་ ས་རུད་ཆད་ནིའི་ཉེ་འདབས་ལཱ་ ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་།
- ༡༢.༥ རབ་ཆད་ནིའི་ཉེ་འདབས་ལཱ་ སྤོ་ཤིང་དང་སེམས་ཅན་གྱི་རིགས་ འབྲམས་ས་སྤེ་ གསལ་བསྐྱུགས་ འབད་ཡོད་པའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་དང་།
- ༡༢.༦ རྫོང་ ཡང་ན་ ལམ་སྲོལ་ལམ་ རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ གལ་གནད་ཅན་གྱི་ཤུན་ཉེན་གཞན་ཚུ་ལས་ འཁོར་ལམ་ བརྒྱུད་དེ་ ཀའོ་མི་ཁྲམ་གསུམ་གྱི་ནང་འཁོད།
- ༡༣. སྤུང་སྤྱོད་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ གཙམ་སྤྲུལ་པའི་ཕྱགས་སྤྲིགས་སྤྱུགས་ས་ ཡང་ན་ ཕྱིར་སྤྱུགས་ས་གོ་ཚུ་ རྒྱལ་ཡོངས་ མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་དང་ གྲོས་བསྡུན་ཐོག་ལཱ་ རོས་འཛིན་འབད་དགོ་ གོང་གསལ་དགོངས་དོན་ལཱ་མ་གྲོས་པར་ དེ་བཟུམ་གྱི་ས་གནས་ཚུ་ ས་གནས་གཞན་ ཕ་ལས་མ་ཐོབ་པའི་སྐབས་ལཱ་རྒྱུང་མ་གཅིག་ ཆ་གནས་འབད་དགོ་

རྫོང་རོག་ཐལ་མི་སྤྱུམ་འཁོར་ ཡང་ན་ འཕུལ་ཆས་ཚུ།

- ༡༤. གཤམ་གྲོག་མ་བརྟལ་མི་སྤྱུམ་འཁོར་ ཡང་ན་ འཕུལ་ཆས་གང་རུང་ཅིག་ མི་མང་ས་ཁོངས་ཅིག་ནང་ བཞག་སྟེ་ ཡོད་པ་ཅིན་ འབྲེལ་ཡོད་ལག་ལེན་ལས་སྟེ་དེ་གིས་ དེ་སྟེ་བཞག་ཡོད་མི་སྤྱུམ་འཁོར་ ཡང་ན་ འཕུལ་ཆས་དེ་ ཆེད་ ཏུ་བཀོད་པའི་ བད་བསྐུལ་གྱི་ཏུས་ལྷན་ནང་འཁོད་ སྤོ་བཤུད་འབད་དགོ་པའི་ བད་བསྐུལ་བྱིན་ཚོག་ནི་དང་ དེ་ལཱ་ མ་གནས་པ་ཅིན་ ལག་ལེན་ལས་སྟེ་ ཡང་ན་ དེ་གི་རོ་ཚབ་ལས་སྟེ་གིས་ དེ་བཟུམ་གྱི་སྤྱུམ་འཁོར་ ཡང་ན་ འཕུལ་ ཆས་ཚུ་ བཅོང་བའམ་ རིན་བསྐྱར་ཚོང་བསྐྱར་འཐབ་ཚོག་
- ཚོང་བསྐྱར་གྱི་ཟད་འགོ་ཆ་མཉམ་ སྐར་ལོག་ལེན་ཞིན་མ་ལས་ དེ་སྟེ་ཚོང་བསྐྱར་འཐབ་མི་ལས་ཐོབ་པའི་ དུལ་གེ་ ར་ སྤྱིག་གཞི་འདི་གི་དོན་ཚན་༢༡ པའི་འོག་ལཱ་ བཀོལ་སྤྱོད་གྱི་དོན་ལཱ་བཞག་དགོ་ དེ་བཟུམ་གྱི་སྤྱུམ་འཁོར་ ཡང་ན་ འཕུལ་ཆས་ཚུ་ སྤོ་བཤུད་འབད་ནི་ལཱ་ ཟད་འགོ་ཐེབས་གང་རུང་གནས་མི་ཚུ་ རོ་བདག་གིས་སྤྱོད་དགོ་

སྤུང་འབྲམས་མི་སེམས་ཅན་ཚུ་གིས་ ཕྱགས་སྤྲིགས་སྤོང་བའི་བསྐྱུན་འཚེར།

- ༡༥. འགོ་བ་མིའི་གཞིས་ཆགས་དང་ གཞུང་ལམ་གྱི་ནང་འཁོད་ ཡང་ན་ མཐའ་སྐྱོར་ལཱ་ ཕྱགས་སྤྲིགས་དང་ གཡུས་ཁའི་སེམས་ ཅན་འབྲམས་སྤོང་མི་ཚུ་གིས་ བསྐྱུན་འཚེར་བྱིན་པའི་དཀའ་ངལ་ཚུ་ ལག་ལེན་ལས་སྟེ་ཚུ་གིས་ དེ་ཚུ་བདག་འཛིན་འཐབ་ནི་ འགན་ཁག་ཚུ་ རོ་བདག་ཚུ་ལཱ་བཀལ་ཐོག་ སྤོང་འགོག་དང་ དམ་འཛིན་འབད་ནིའི་ ཐབས་ལམ་ཚུ་བརྩམ་དགོ་ ཨིན་རུང་ རོ་བདག་མེད་པའི་སྤུང་ལྱི་དང་ སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་དོན་ལཱ་ ལག་ལེན་ལས་སྟེ་གིས་ དེ་བཟུམ་མའི་བསྐྱུན་འཚེར་ ཕ་མེད་ གཞུང་གི་དོན་ལཱ་ འོས་འབབ་ལྷན་པའི་ཐབས་ལམ་ཅིག་བརྩམ་དགོ་

Hazardous/infectious waste

16. In case of a point source that generates hazardous or infectious waste, the Implementing Agency shall be responsible and accountable to:
- 16.1. have in place a systematic handling and safe disposal of hazardous waste generated within its jurisdiction;
  - 16.2. follow pre-treatment process, storage and safe transportation of hazardous waste to designated approved site for such dumping or release;
  - 16.3. display notifications on hazardousness of wastes at prominent places of the workplace;
  - 16.4. put label and biohazard symbols on containers to highlight associated risk and danger while handling its contents;
  - 16.5. provide adequate, appropriate and regular supply of personal protective equipment and ensure all time use by the personnel handling hazardous waste; and
  - 16.6. maintain detail records of incidents of injuries, accidents and non-compliance to the regulation.

Open dump site

17. For the disposal of non-hazardous waste, the implementing agency may in consultation with the National Environment Commission, identify area as open dump site for a certain specified duration, which may be closed or upgraded depending on the impacts on health and environment.

Provided that, an open dump site is not within prohibited areas under this regulation.

Sanitary landfill

18. The Implementing Agency under this Regulation shall ensure that a sanitary landfill is:
- 18.1. sited at a distance and location outside the prohibited areas under Section 12 of this Regulation;
  - 18.2. designed and constructed to prevent leakage or seepage of leachate into the surface or underground water bodies;

ཉེན་ཁ་ཚན་འབྲུ་ཉེན་ཚན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས།

- ༡༤. ཉེན་ཁ་ཚན་ ཡང་ན་ འབྲུ་ཉེན་ཚན་གྱི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛོལ་པའི་ ས་གནས་ཅིག་གི་ཐང་ཁར་ ལག་ལེན་ལས་སྡེ་ དེ་གིས་ འོག་གི་ལག་འགན་དང་ འགན་འཁྲི་འབག་དགོས་དེ་ཡང་།
- ༡༤.༡ དེ་གི་བྱུང་ཁོངས་ནང་འཁོད་ལས་འཛོལ་པའི་ ཉེན་ཁ་ཚན་གྱི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ལུ་ ལག་འབྲེལ་འཐབ་ ཐངས་གྱི་ ཚུལ་མཐུན་ལམ་ལུགས་ཅིག་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་སློབ་ལས་ བཀོ་སའི་ས་གནས་ཅིག་བཟོ་དགོ།
- ༡༤.༢ ཉེན་ཁ་ཚན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ སྲ་གོང་ལེགས་བཅོས་དང་ བསྐྱ་གསོག་ ཉེན་སྲུང་སྐྱེལ་འབྲེན་གྱི་ བྱ་ རིམ་ཚུ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ གནང་བ་གྲུབ་པའི་ངོས་འཛིན་ས་གོ་ནང་ ལྷགས་ནི་ ཡང་ན་ གཏང་ནི།
- ༡༤.༣ ལཱ་གི་ས་ཁོངས་གཙོ་ཚན་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་ཉེན་ཁའི་སྐོར་ལས་ བརྟེན་བསྐྱེད་ཚུ་ སྲུང་བཞག་ནི།
- ༡༤.༤ རང་རྒྱལ་ཚུ་ལུ་ ལག་འབྲེལ་འཐབ་པའི་སྐབས་ ཉེན་ཁ་དང་ ཉེན་འཚུབ་ཡོད་པའི་སྐོར་ ཕྱིའི་དོད་གུ་ ལ་ ཡིག་དང་ སྐྱེ་ལྷན་ཉེན་ཁའི་རྟགས་མཚན་ཚུ་སྲུང་ནི།
- ༡༤.༥ ཉེན་ཁ་ཚན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ ལག་འབྲེལ་འཐབ་མི་ཚུ་ལུ་ ཉེན་སྲོལ་གྱི་ལཱ་ཆས་ཚུ་ ལངས་དང་ འོས་ འབབ་ཚན་ ཏུ་སྐྱོན་ཏུ་སློང་དེ་ ཨ་རྟག་ར་ བཀོ་ལ་སྲོལ་འབད་དོ་ཡོད་པ་ དེས་གཏན་བཟོ་ནི་དང་།
- ༡༤.༦ མ་སྐྱོན་བྱུང་མི་དང་ རྐྱེན་བྱུང་མི་ སྐྱིག་གཞི་ལུ་མ་གནས་པའི་ ཅན་ཚོ་ཚུ་ ལ་གསལ་སྐྱེ་བཞག་དགོ།

ཕྱིར་ལྷགས་ས་གོ།

- ༡༥. ཉེན་ཁ་མེད་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་བཀོ་ནིའི་དོན་ལུ་ ལག་ལེན་ལས་སྡེ་དེ་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ ཚོགས་དང་གོས་བསྐྱུན་ཐོག་ལུ་ དམིགས་བསལ་བཀོད་པའི་ཏུས་ལུན་ དེས་གཏན་ཅིག་གི་དོན་ལུ་ ཕྱིར་ལྷགས་ས་ གོ་ཅིག་ ངོས་འཛིན་འབད་ཚོག་ནི་དང་ དེ་ཡང་ འཕྲོད་བསྐྱེན་དང་ མཐའ་འཁོར་ལུ་ གནོད་པ་ཆེ་ཚུང་དང་འབྲེལ་ ཏེ་ སློབ་སྦྱོང་ནི་ ཡང་ན་ རྒྱ་བསྐྱེད་གཏང་ཚོགས་ཨིན།
- ཕྱིར་ལྷགས་ས་གོ་དེ་ཡང་ སྐྱིག་གཞི་འདི་གི་ཐོག་ལས་ བཀག་དམ་ཚན་གྱི་ ས་ཁོངས་ནང་འཁོད་ མེན་མ་ཅིག་དགོ།

གཙུག་ལྷན་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ལྷགས་ས།

- ༡༦. ལག་ལེན་ལས་སྡེ་དེ་གིས་ སྐྱིག་གཞི་འདི་གི་འོག་གི་ གཙུག་ལྷན་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ལྷགས་ས་ དེས་གཏན་བཟོ་ དགོས་དེ་ཡང་།
- ༡༦.༡ སྐྱིག་གཞི་འདི་གི་དོན་ཚན་༡༢ པའི་འོག་ལུ་ བཀག་དམ་ཚན་གྱི་ས་ཁོངས་ལས་ ཐག་རིང་གི་ས་གནས་ ཅིག་ལུ་ བཞག་དགོས།
- ༡༦.༢ ས་ཐོག་དང་ ས་འོག་གི་ཚུ་གཟུགས་ཚུ་ནང་ བཅོག་གཞེར་ཚུ་ འཛགས་ནི་འམ་བསམ་ནི་ སློན་འགོག་གི་ ཐབས་ལམ་ཚུ་ བཟོ་བཀོད་དང་ བཟོ་བསྐྱེན་འབད་དགོས།

- 18.3. developed with a mechanism of leachate collection for pre-treatment process before releasing into the environment;
- 18.4. prohibited from entry by unauthorized person and scavenging therein, except with a written permit of the relevant authority;
- 18.5. prohibited from entry without wearing personal protective equipment like hand gloves, facemask and footwear to protect against infection or injury by exposure to hazardous wastes;
- 18.6. protected from entries by wild or domestic animals; and
- 18.7. not used for releasing or dumping of hazardous and infectious wastes.

Sanitary Committee

19. For efficient waste management purposes, an Implementing Agency under this Regulation may constitute a Sanitary Committee consisting of, preferably members with health and environment background for the following functions:
  - 19.1. coordinate consultation with District Environment Officers and/or the National Environment Commission Secretariat in formulating waste management plans and programs or seeking technical support to formulate and implement its plans and programs, if required;
  - 19.2. review waste management plans and recommend for its adoption;
  - 19.3. review and assess needs for human, financial or technical support to strengthen its implementing efficiency and recommend for adoption;
  - 19.4. recommend educational and awareness programs on the process of segregation, collection, treatment, storage and disposal of waste generated from various sources;
  - 19.5. determine charges that may be levied for the collection and disposal of wastes by the authority or by an authorized service provider;
  - 19.6. review waste management criteria and recommend on site selection, design, operation and maintenance of waste management facilities; and

- ༡༥.༣ མཐའ་འཁོར་ནང་ འཛིན་འགོལ་མ་འབད་བའི་ཉེ་མ་ སྲོན་འགོའི་ལེགས་བཅོས་བྱ་རིམ་གྱི་དོན་ལུ་ བཅོག་ཚུ་བསྐྱེ་ལེན་གྱི་ ཐབས་ལམ་ཅིག་བཟོ་དགོཔ།
- ༡༥.༤ འབྲེལ་ཡོད་དབང་འཛིན་ལས་ ཡིག་ཐོག་གི་གནང་བ་ཡོད་ན་མ་གཏོགས་ དེ་མིན་གནང་བ་མེད་པའི་མི་ངོ་གིས་ རན་ན་འཇུལ་ནི་དང་ ཕྱགས་སྟིགས་སྲོང་ནི་ཚུ་ བཀག་དམ་འབད་དགོཔ།
- ༡༥.༥ ཉེན་ལ་ཚན་གྱི་ཕྱགས་སྟིགས་ལུ་ རེག་པའི་སྐབས་ འབྲུ་ནི་འམ་མ་སྲོན་ཚུ་ལས་ སྲོན་འགོག་འབད་ནི་ལུ་ མི་ངོ་ཉེན་སྲོབ་གྱི་ལཱ་ཆས་ དཔེར་ན་ ལག་ཤུབས་ གདོང་ཤུབས་ ལྷམ་ཚུ་མ་བཅུགས་པར་ རན་ན་འཇུལ་ནི་ལས་ བཀག་དམ་འབད་དགོཔ།
- ༡༥.༦ རི་དྲགས་སེམས་ཚན་ ཡང་ན་ སློ་ལོར་སེམས་ཚན་ཚུ་ འཇུལ་ནི་ལས་ བཀག་དམ་འབད་དགོཔ་དང་།
- ༡༥.༧ ཉེན་ལ་ཚན་དང་ འབྲུ་ཉེན་ཚན་གྱི་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ འཛིན་འགོལ་ ཡང་ན་ བཀོ་ནི་འདོན་ལུ་ བཀོལ་སྲོད་མ་འབད་བར་བཞག་ཡོད་པ།

གཙང་སྐྱའི་ཚོགས་ཚུང་།

- ༡༩. ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ དོན་སྲིན་ཚན་སྡེ་ འཛིན་སྲོང་འཐབ་ནི་འདོན་ལུ་ སྐྱིག་གཞི་འདི་གི་འོག་གི་ ལག་ལེན་ལས་སྡེ་ ཅིག་གིས་ གཙང་སྐྱའི་ཚོགས་ཚུང་ཅིག་ གཞི་བཅུགས་འབད་ཚོག་ནི་དང་ ཚོགས་ཚུང་དེ་ནང་ རབ་འབྱུང་པ་ཅིན་ གཤམ་གསལ་གྱི་ལཱ་འགན་གྱི་དོན་ལུ་ འཕྲོད་བསྟེན་དང་ མཐའ་འཁོར་གྱི་རྒྱབ་ཁུངས་ཡོད་མི་ འཇུག་མི་ཚུ་དགོ་:
- ༡༩.༡ ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྲོང་གི་ འཆར་གཞི་དང་ལས་རིམ་ཚུ་བཟུམ་ནི་ ཡང་ན་ དགོས་མཁོ་འབྱུང་ཚེ་ འཆར་གཞི་དང་ལས་རིམ་ཚུ་ བཟུམ་ནི་དང་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ལུ་ འཇུག་རིག་གི་རྒྱབ་སྲུང་འཚོལ་ནི་ལུ་ རྫོང་ཁག་མཐའ་འཁོར་འགོ་དཔོན་ཚུ་དང་ ཡང་ན་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་དང་ གྲོས་བསྟུན་གྱི་ མཉམ་འབྲེལ་འབད་ནི།
- ༡༩.༢ ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྲོང་གི་འཆར་གཞི་ཚུ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དེ་ ཆ་འཛོག་གི་དོན་ལུ་གྲོས་འདེབས་སྤུལ་ནི།
- ༡༩.༣ དེ་གི་ལག་ལེན་ལས་སྡེ་ཚུ་ སྲིང་སྲིང་བཟོ་ནི་ལུ་མི་སྟོབས་དང་ མ་དདུལ་ ཡང་ན་ འཇུག་རིག་གི་རྒྱབ་སྲུང་ཚུ་ བསྐྱར་ཞིབ་ཐོག་ དགོས་མཁོ་འདེབས་འབད་དེ་ ཆ་འཛོག་གི་དོན་ལུ་ གྲོས་འདེབས་སྤུལ་ནི།
- ༡༩.༤ འབྱུང་ཁུངས་སྐྱ་ཚོགས་ལས་འཐོན་པའི་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ དབྱེ་བསལ་དང་ བསྐྱེ་ལེན་ ལེགས་བཅོས་ གསོ་ག་འཛོག་ བཀོ་ནི་འདོན་སྐྱོར་ ཤེས་ཡོན་དང་ གོ་བཟུའི་ལས་རིམ་ཚུ་གི་ གྲོས་འདེབས་སྤུལ་ནི།
- ༡༩.༥ དབང་འཛིན་ ཡང་ན་ གནང་བ་ཚན་གྱི་ ཞབས་ཏོག་བྱིན་མི་ཅིག་གིས་ ཕྱགས་སྟིགས་བསྐྱེ་ལེན་དང་ བཀོ་ནི་འདོན་ལུ་ གླ་འཇུག་བཀལ་ནི་འཆེད་ཏུ་ གླ་འཇུག་ཚད་གཞི་ གཏན་འབེབས་བཟོ་ནི།
- ༡༩.༦ ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྲོང་གི་ རྒྱང་ཚད་བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དེ་ ས་གོ་གཏམ་འཇུག་དང་ བཟོ་བཀོད་ བསྟར་སྲོད་ དེ་ལས་ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྲོང་གི་མཁོ་ཆས་ཚུ་ རྒྱུན་སྲོང་གི་ གྲོས་འདེབས་སྤུལ་ནི་དང་།

- 19.7. review and recommend waste collection and disposal service fee chargeable to residential, commercial and other institutional establishments within its jurisdiction.

Service fee collection

20. In consultation with the Sanitary Committee, the Implementing Agency may formulate and propose chargeable amount of fees and collection mechanisms for waste management services, within respective jurisdictions and to be adopted by:

- 20.1. Gewog Tshogde, applicable for Gewog and Chiwog level;
- 20.2. Thromde Tshogde, applicable for Thromde A;
- 20.3. Dzongkhag Tshogdu, applicable for Class B Thromde and Yenlag Thromde; and
- 20.4. Department of Information Technology and Telecom for E-waste.

Provided that, depending on the volume, frequency, types of waste and transportation costs involved, the fee chargeable may vary for residential, commercial establishments, institutions and corporations.

Usage of fee and fine

21. The fees, charges and fines collected pursuant to this Regulation may be appropriated for any or all of the following purposes:

- 21.1. outsourcing of waste collection services;
- 21.2. public education or awareness raising programs;
- 21.3. organize cleaning campaigns;
- 21.4. fund research programs on waste management and effectiveness;
- 21.5. technical capacity development programs on waste management;
- 21.6. maintenance of existing waste management infrastructures; and
- 21.7. incentives and awards for exemplary waste management initiatives.

༡༩.༧ རང་གི་བྱ་བ་ཁོངས་ནང་འཁོད་ སྡོད་ཀྱིས་དང་ ཚོང་ཀྱིས་ དེ་ལས་གཙུག་སྡེ་གཞན་ལུ་ ཕྱགས་སྟེགས་
བསྐྱེད་ལེན་དང་བཀོད་མི་སྲིད་ལྟུང་བཀའ་ལློན་གྱི་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དེ་ གྲོས་འདེབས་ལུ་ལོ།

ཞབས་ཏྲུག་གི་སྐྱོམ་ལུ་བསྐྱེད་ལེན།

༡༠. ལག་ལེན་ལས་སྡེ་གིས་ གཙང་སྐྱོམ་ཚོགས་ཚུང་དང་ གྲོས་བསྐྱེད་ཐོག་ལུ་ བྱ་བ་ཁོངས་སོ་སོའི་ནང་འཁོད་ ཕྱགས་
སྟེགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཞབས་ཏྲུག་དོན་ལུ་ སྐྱོམ་ལུ་ཕྱི་ཚད་གཞི་དང་ བསྐྱེད་ལེན་གྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་བརྟམས་ཏེ་ གྲོས་
འཆར་བཀོད་ཚོགས་ཀྱི་དང་ དེ་ཡང་ གཤམ་གསལ་ཚུ་གིས་ ཚའཛོག་འགྲུབ་དགོ།

- ༡༠.༡ རྒྱུ་འོག་ཚོགས་སྡེ་- རྒྱུ་འོག་དང་སྐྱོམ་ལུ་གཞན་ལས་ལྷན་གྱི་དོན་ལུ།
- ༡༠.༢ རྒྱུ་འོག་ཚོགས་སྡེ་- རྒྱུ་འོག་ཀྱི་པའི་དོན་ལུ།
- ༡༠.༣ རྒྱུ་འོག་ཚོགས་སྡེ་ རྒྱུ་འོག་ཀྱི་པའི་དང་ ཡན་ལག་ལྷན་སྡེ་འཛིན་དོན་ལུ་དང།
- ༡༠.༤ བད་དོན་འཕྲུལ་རིག་དང་བརྒྱུད་འཛིན་ལས་ཁུངས་ སྐྱོག་ཚུ་ཕྱགས་སྟེགས་ལུ་དོན་ལུ།

ཕྱགས་སྟེགས་ལུ་མང་ཉུང་དང་ འཛོན་རིམ་ དབྱེ་ཁག་ དེ་ལས་ སྐྱེལ་འདེན་གྱི་ཟད་འགོ་ཚུ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ སྡོད་
ཀྱིས་དང་ ཚོང་ཀྱིས་ གཙུག་སྡེ་ ལས་འཛིན་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ སྐྱོམ་ལུ་ཕྱི་ཚད་གཞི་མ་འདྲམ་བཟོ་ཚོགས།

འཕྲུལ་དང་ཉེས་བྱའི་བཀོད་སྐྱོད།

༡༡. སྐྱོག་གཞི་འདི་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ བསྐྱེད་ལེན་འབད་མི་འཕྲུལ་དང་ སྐྱོམ་ལུ་ ཉེས་བྱ་ཚུ་ གཤམ་གསལ་དགོས་དོན་གང་རུང་
ཡང་ན་ ཚའཛོག་གྱི་དོན་ལུ་ སྐྱོམ་ལུ་འབད་ཚོགས།

- ༡༡.༡ ཕྱགས་སྟེགས་བསྐྱེད་ལེན་གྱི་ཞབས་ཏྲུག་ཚུ་ ཕྱིར་སྐྱོད་འབད་ནི།
- ༡༡.༢ མི་མང་ཤེས་ཡོན་ ཡང་ན་ ལོ་བཟང་ཡར་ཤུག་གཏང་ནིའི་ལས་རིམ།
- ༡༡.༣ ཕྱགས་བརྒྱུད་ལུ་ལོ་བཟང་ བསྐྱེད་ལེན་ལུ་ འགོ་འདེན་འཐབ་ནི།
- ༡༡.༤ ཕྱགས་སྟེགས་འཛིན་སྐྱོང་དང་ དོན་སྦྱོར་ཅན་གྱི་ ཞིབ་འཚོལ་ལས་རིམ་ཚུ་ལུ་ མ་དངུལ་བྱིན་ནི།
- ༡༡.༥ ཕྱགས་སྟེགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ འཕྲུལ་རིག་ལྟོགས་སྐྱབ་ལོང་འཕེལ་ལས་རིམ།
- ༡༡.༦ ཕྱགས་སྟེགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ གཞི་རྒྱུ་མཁོ་ཚུ་ལོང་མི་ཚུ་ རྒྱུ་སྐྱོང་འཐབ་ནི་དང།
- ༡༡.༧ ཕྱགས་སྟེགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ འབད་ཚུལ་ནང་ དཔེ་ལེགས་ཤོམ་སྟོན་མི་ཚུ་ལུ་ སེམས་ཤུགས་མཐུན་ཤོམ་
དང་ ཉམས་མཚུ་བྱིན་ནི།

Waste categories

22. Without prejudice to the nature of each waste in general and for the purpose of efficient waste management by the Implementing Agencies under respective Chapters of this Regulation, the wastes are classified into four categories:

- 22.1. Medical Waste;
- 22.2. Municipal Waste;
- 22.3. Industrial Waste; and
- 22.4. E-Waste;

23. Besides designated Implementing Agency and monitoring authority for waste management under respective chapters under this Regulation, the:

23.1. Road Safety and Transport Authority shall be responsible for the management of waste generated from the public transport services or passengers. The Road Safety and Transport Authority shall require the proprietor of a public transport service to provide public announcement equipment inside each vehicle and have each driver/conductor responsible to:

- (a) make announcements before commencement of each journey, to passengers and prohibit them from throwing any package covers or plastics indiscriminately;
- (b) require passengers to take care of their waste and dispose them in dustbins provided;
- (c) maintain a suitable size dustbin inside the transport vehicles at convenient place for the passengers to discard their wastes; and
- (d) upon reaching destination, dispose off collected waste to a designated place.

23.2. Department of Roads in collaboration with the Road Safety and Transport Authority shall be responsible to:

- (a) prevent and manage wastes within the right of ways areas; and
- (b) manage wastes generated from road construction and maintenance activities.

ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་དབྱེ་ལག།

༡༢. སྤྱིར་བཏང་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་ རང་བཞིན་སོ་སོ་ལུ་ གཞོན་ཉེན་མེད་པའི་ཐོག་ སྒྲིག་གཞི་འདི་གི་ འབྲེལ་ཡོད་ལེའུ་ ཚུ་གི་འོག་གི་ ལག་ལེན་ལས་སྡེ་ཚུ་གི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་ རོན་སྒྲིན་ཅན་འབད་ འཐབ་མི་འདི་དགོས་དོན་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ དབྱེ་ལག་བཞི་ལུ་དབྱེ་སྟེ་ཡོད་མི་དེ་ཡང་:

- ༡༢.༡ ལྷན་ཆས་ཕྱགས་སྒྲིགས།
- ༡༢.༢ ཁྲིམ་སྡེ་འི་ཕྱགས་སྒྲིགས།
- ༡༢.༣ བཟོ་གྲུ་འི་ཕྱགས་སྒྲིགས།
- ༡༢.༤ ལྷོག་ཆས་ཕྱགས་སྒྲིགས།

༡༣. སྒྲིག་གཞི་འདི་གི་འབྲེལ་ཡོད་ལེའུ་ཚུ་གི་འོག་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་དོན་ལུ་ རོན་འཛིན་ཅན་གྱི་ ལག་ ལེན་ལས་སྡེ་དང་ ལྷ་རྩོག་དབང་འཛིན་གྱིས་མ་ཚད་པར་:

༡༣.༡ མི་མང་སྐྱེལ་འབྲེན་ཞབས་ཏྲིག་ ཡང་ན་ ལམ་འགྲུལ་པ་ཚུ་ལས་འཐོན་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་འགན་ ལག་དེ་ ལམ་འགྲུལ་ཉེན་སྲུང་དང་སྐྱེལ་འབྲེན་དབང་འཛིན་ལུ་ཕོག་པ་ཨིན། ལམ་འགྲུལ་ཉེན་སྲུང་དང་ སྐྱེལ་འབྲེན་དབང་འཛིན་གྱིས་ མི་མང་སྐྱེལ་འབྲེན་ཞབས་ཏྲིག་གི་ཚོ་བདག་ཚུ་ལུ་ ལྷུ་མ་འཁོར་རེ་རེ་འོན་ ན་ མི་མང་གསལ་བསྐྱབས་ལཱ་ཆས་ཚུ་ གཞི་བཙུགས་འབད་བཙུག་དགོ་པའི་ཁར་ དེད་གཡོག་པ་སྐྱེལ་ འབྲེན་འགོ་འཛིན་ རེ་རེ་བཞིན་དུ་ལུ་ འོག་གི་འགན་ལག་བཀའ་དགོ་:

- (ཀ) ལམ་འགྲུལ་རེ་རེ་བཞིན་དུ་ འགོ་མ་བཙུགས་པའི་སྤྱོད་ལས་ ལམ་འགྲུལ་ཚུ་ལུ་ གསལ་ བསྐྱབས་འབད་དེ་ ལྷམ་གྱི་སྤྱི་ཤོག་ ཡང་ན་ གྲིབ་ཤོག་གང་རུང་ ག་ཏེ་ལྷོད་སར་བཀོ་ཞི་ལས་ བཀའ་དམ་འབད་ནི།
- (ཁ) ལམ་འགྲུལ་ཚུ་ལུ་ རང་སོའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ བདག་འཛིན་འཐབ་སྟེ་ དེ་ནང་བཞག་སྟེ་ཡོད་ པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཉོད་ཚུ་ནང་ ལྷུགས་བཙུག་ནི།
- (ག) ལམ་འགྲུལ་ཚུ་གིས་ རང་སོའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ བཀོ་ཞི་དོན་ལུ་ ཆེ་ཆུང་རན་པའི་ཕྱགས་ སྒྲིགས་ཉོད་ཅིག་ ལྷབས་བདེ་སའི་ས་ཤོ་ཅིག་ནང་ བཞག་ནི་དང།
- (ང) ལྷོད་སར་ལྷོད་པའི་སྐབས་ བསྐྱེལ་ལེན་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ རོན་འཛིན་ཅན་གྱི་ ས་གནས་ཅིག་ནང་བཀོ་ཞི།

༡༣.༢ ལམ་བསལ་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ ལམ་འགྲུལ་ཉེན་སྲུང་དང་སྐྱེལ་འབྲེན་དབང་འཛིན་དང་ མཉམ་འབྲེལ་ ཐོག་ འགན་ལག་འབག་དགོ་པ་དེ་ཡང་:

- (ཀ) ལམ་གྱི་ཐོབ་དབང་ས་ཁོངས་ནང་འཁོད་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡོན་འགོག་དང་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་དང།
- (ཁ) འཁོར་ལམ་བཟོ་སྐྱབ་དང་ ལྷོན་སྐྱོང་གི་ལས་རིགས་ལས་འཐོན་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི།

- 23.3. The heads of educational and training institutions shall include waste management as part of their co-curricular activities and encourage use of filter water and discourage use of packaged foods and drinks in the schools and training institutes.
- 23.4. The Implementing Agencies may work in collaboration with Non-Governmental Organizations and Civil Society Organizations in managing wastes or initiating research works.

Enforcement and monitoring

24. For the purpose of implementing this Regulation:
- 24.1. an organization designated as the Implementing Agency under this Regulation shall efficiently implement the provisions of this Regulation within its administrative jurisdiction and the head of management shall be responsible to ensure compliance requirement under this regulation;
- 24.2. the National Environment Commission shall coordinate and monitor the overall performance of Implementing Agencies and provide them with necessary technical backstopping; and
- 24.3. The Royal Bhutan Police shall fully assist the Implementing Agencies to achieve full compliance under this Regulation.

Monitoring at Dzongkhag level

25. Dzongdag shall be the overall monitoring authority within a Dzongkhag jurisdiction while the Dungpa, Gup, Mangmi, Divisional Forest Officer, Park Managers and institutional heads shall be the implementing agencies within respective territorial jurisdictions.

Apex monitoring body

26. The National Environment Commission shall monitor the compliance performance of the implementing agencies and monitoring authorities under this Regulation.

- ༡༩.༣ ་ཤེས་རིག་དང་སྦྱོང་བརྗེས་སྤེལ་ཁང་གི་འགོ་འཛིན་ཚུ་གིས་ ཕུགས་སྡིགས་འཛིན་སྦྱོང་དེ་ རང་སོའི་ཡན་ལག་ཚེས་ཚན་གྱི་གྲངས་སུ་ བཅུགས་དགོས་དང་ སློབ་གྲྭ་དང་ སྦྱོང་བརྗེས་སྤེལ་ཁང་ཚུ་ནང་ ཚུ་བཅགས་ཏེ་ འཐུང་བཅུག་ནི་དང་ སྤྱི་ཡོད་པའི་བཟའ་འཐུང་ ལོངས་སྦྱོང་ནི་ཚུ་ མར་ཕབ་རྒྱབ་དགོ
- ༡༩.༤ ་ལག་ལེན་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ ཕུགས་སྡིགས་འཛིན་སྦྱོང་དང་ ཞིབ་འཚོལ་ལཱ་གི་དོན་ལུ་ གཞུང་མིན་ལས་ཚོགས་དང་ མི་སྡེའི་ལས་ཚོགས་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་ མཉམ་འབྲེལ་འབད་དགོ

བསྟར་སྦྱོང་དང་ལྟ་རྟོག་།

- ༡༤. ་སྤྱིག་གཞི་འདི་ལག་ལེན་འཐབ་ནིའི་དགོས་དོན་ལུ་:
  - ༡༤.༡ ་སྤྱིག་གཞི་འདི་གི་འོག་ལུ་ ལག་ལེན་ལས་སྡེ་སྡེ་བཀོད་མི་ ལས་ཚོགས་ཅིག་གིས་ རང་གི་བདག་སྦྱོང་གི་བྱུང་ཁོངས་ནང་འཁོད་ སྤྱིག་གཞི་འདི་གི་དགོངས་དོན་ཚུ་ དོན་སྤྲོད་ཅན་སྡེ་ ལག་ལེན་འཐབ་དགོས་དང་ འཛིན་སྦྱོང་གི་འགོ་འཛིན་དེ་ལུ་ སྤྱིག་གཞི་འདི་གི་དགོས་མཁོ་ཚུ་ལུ་ དེས་གཏན་གནས་བཅུག་དགོ་པའི་ འགན་ཁག་ཕོག་པ་ཨིན།
  - ༡༤.༢ ་རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ལག་ལེན་ལས་སྡེ་ཚུ་གི་ སྤྱིར་སྟོམས་ལཱ་གི་ མཉམ་འབྲེལ་དང་ ལྟ་རྟོག་འབད་དེ་ ཉེ་བར་མཁོ་བའི་འཕུལ་རིག་གི་ རྒྱབ་སྦྱོར་ཚུ་ བྱིན་དགོས་དང་།
  - ༡༤.༣ ་རྒྱལ་གཞུང་འབྲུག་གི་འགག་སྡེ་གིས་ ལག་ལེན་ལས་སྡེ་ཚུ་ལུ་ སྤྱིག་གཞི་འདི་ལུ་ ཨིལ་བྱམ་སྡེ་ གནས་ཚུགས་པའི་ གོ་གསལ་རམ་འབད་དགོ

ཚོང་ཁག་གི་གནས་ཤིང་ལུ་ལྟ་རྟོག་།

- ༡༥. ་ཚོང་ཁག་ཅིག་གི་ནང་འཁོད་ སྤྱིར་སྟོམས་ལྟ་རྟོག་དབང་འཛིན་དེ་ ཚོང་བདག་ཨིན་མ་དང་ འབྲེལ་ཡོད་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་བྱུང་ཁོངས་ནང་འཁོད་ ལག་ལེན་ལས་སྡེ་ཚུ་ རྒྱུ་པ་དང་ རྒྱུ་ དམངས་མི་ མངའ་སྡེ་ནགས་ཚལ་འགོ་དཔོན་གྲིང་ཀའི་འཛིན་སྦྱོང་པ་ གཞུག་སྡེའི་འགོ་འཛིན་ཚུ་ཨིན།

ལྟ་རྟོག་གི་དུས་ཚོགས་མཐོ་ཤོས་།

- ༡༦. ་རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཡིག་ཚང་གིས་ སྤྱིག་གཞི་འདི་གི་འོག་གི་ ལག་ལེན་ལས་སྡེ་དང་ ལྟ་རྟོག་དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་ ལམ་ལུགས་ཚུ་ལུ་ གནས་དང་མི་གནས་ཀྱི་ ལྟ་རྟོག་འབད་དགོ

Right of access

27. A person shall not hinder or cause to be hindered in any manner, a Thromde Inspector or any authorized personnel or service provider or their agents from entering a site for inspection or waste collection, segregation, storage, transportation and disposal of waste as required under this Regulation.
28. The Thromde Inspector or personnel acting under Section 27 shall carry identification card while on duty and produce such identification whenever demanded.
29. All persons shall extend necessary cooperation and assistance to the implementing agencies and their officers or agencies in waste management under this regulation.

Reporting requirements

30. The Heads of Gewog, Chiwog, Thromde B, Yenlag Thromde and institutions shall submit their annual compliance and monitoring status report to concerned Dzongdags before December 5th of each calendar year.
31. Every Outreach Clinic, Basic Health Unit and hospitals shall submit their annual compliance and monitoring status reports to the District Medical Officer who, in turn, shall send the compiled annual compliance and monitoring status report to the National Medical Waste Management and Monitoring Committee of the Ministry of Health before December 5th of each calendar year.
32. The Dzongdag shall send a comprehensively compiled annual compliance and monitoring status report of the Dzongkhag to the National Environment Commission Secretariat with copies to the Ministry of Home and Cultural Affairs and the Ministry of Works and Human Settlement.
33. The Thromde A shall send an annual compliance and monitoring status report to the National Environment Commission Secretariat with a copy to the Ministry of Works and Human Settlement.
34. In case of protected areas and Government reserve forest, the Park Manager and concerned Divisional Forestry Officer shall send the annual compliance and monitoring status report to the National Environment Commission Secretariat with a copy to the Ministry of Agriculture and Forests.

འཇུལ་ལུགས་ཀྱི་ཐོབ་དབང་།

- ༡༧. མི་ངོ་ཅིག་གིས་ བྱ་བ་ག་ཅིའི་ཐོག་ལས་ སྐྱིག་གཞི་འདི་གི་འོག་ལུ་ ཁྲོམ་སྡེའི་ཞིབ་དབུང་པ་ ཡང་ན་ དབང་ཚང་སྤོང་པའི་མི་ངོ་འཇུལ་ ཞབས་ཏྲོག་བྱིན་མི་གང་རུང་ ཡང་ན་ ཁོང་གི་ངོ་ཚབ་ལས་སྡེ་ཅིག་ བྱགས་སྐྱིགས་བསྟུ་ལེན་ ཡང་ན་ དབྱེ་བསལ་ གསེག་འཛོག་ སྐྱེལ་འབྲེན་དང་ བཀོ་སའི་ས་གོ་ཅིག་ནང་ ཞིབ་དབུང་གི་དོན་ལུ་ འཇུལ་ ལུགས་འབད་ནི་ལུ་ བར་ཚད་རྒྱབ་མི་ཚོག
- ༡༨. ཁྲོམ་སྡེ་ཞིབ་དབུང་པ་ ཡང་ན་ དོན་ཚན་༡༧ པའི་འོག་ལུ་འབད་མི་ མི་ངོམ་དེ་གིས་ སྐྱིག་གཞི་གི་སྐབས་ལུ་ རོ་སྤོང་ལག་ཁྱེར་འབག་དགོཔ་དང་ དེ་བཟུམ་གྱི་རོ་སྤོང་གི་དགོས་མཁོ་ནམ་རང་བཀོད་རུང་སྤོང་དགོཔ་ཨིན།
- ༡༩. མི་ངོ་ཚམས་ཉམ་གྱིས་ སྐྱིག་གཞི་འདི་འོག་ལུ་ བྱགས་སྐྱིགས་འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་མི་ ལག་ལེན་ལས་སྡེ་དང་ ཁོང་གི་ འགོ་དཔོན་ ཡང་ན་ རོ་ཚབ་ལས་སྡེ་ཚུ་ལུ་ ཉེ་བར་མཁོ་བའི་ མཉམ་འབྲེལ་དང་ གྲོགས་རམ་འབད་དགོཔ་ཨིན།

སྟན་ལུ་འདི་དགོས་མཁོ།

- ༣༠. རྟེན་འོག་དང་ སྤྱི་འོག་ ཁྲོམ་སྡེ་ཁ་པ་ ཡན་ལག་ཁྲོམ་སྡེ་ གཙུག་སྡེའི་འགོ་འཛིན་ཚུ་གིས་ ལོ་བསྟར་བཞིན་དུ་ སྤྱི་ ཟླ་༡༢ པའི་ཚེས་༥ གི་ཉེ་མ་ འབྲེལ་ཡོད་རྫོང་བདག་ཚུ་ལུ་ རང་སོའི་ལོ་བསྟར་གྱི་ གནས་འཁྲིལ་དང་ ལྷ་རྟོག་གི་ གནས་ཚད་སྟན་ལུ་ཚུ་སྟུལ་དགོ
- ༣༡. ཕྱིར་བྱབ་སྟན་སྤོང་ཁང་དང་ གཞི་རྟེན་སྟན་ཁང་ སྟན་ཁང་ཚུ་གིས་ རང་སོའི་ལོ་བསྟར་གནས་འཁྲིལ་དང་ ལྷ་རྟོག་ གི་གནས་ཚད་སྟན་ལུ་ཚུ་ རྫོང་ཁག་གསོ་བའི་འགོ་དཔོན་ལུ་ སྟུལ་དགོཔ་དང་ དེ་གིས་བསྟུ་བསྐྱིགས་འབད་མི་ ལོ་ བསྟར་གནས་འཁྲིལ་དང་ ལྷ་རྟོག་གནས་ཚད་སྟན་ལུ་ཚུ་ གསོ་བའི་ལྷན་ཁག་གི་ རྒྱལ་ཡོངས་སྟན་ཚམས་བྱགས་ སྐྱིགས་འཛིན་སྐྱོང་དང་ལྷ་རྟོག་ཚོགས་ཚུང་ལུ་ ལོ་བསྟར་སྤྱི་ཟླ་༡༢ པའི་ཚེས་༥ གི་ཉེ་མ་གཏང་དགོ
- ༣༢. རྫོང་བདག་གིས་ རྫོང་ཁག་གི་ལོ་བསྟར་གནས་འཁྲིལ་དང་ ལྷ་རྟོག་གནས་ཚད་སྟན་ལུ་ཚུ་ ཚཚང་སྡེ་བསྟུ་བསྐྱིགས་ འབད་དེ་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་ལུ་གཏང་དགོཔ་དང་ དེ་གི་འབྲེལ་ རྟེན་དང་སྟེལ་ འཛིན་ལྷན་ཁག་དང་ ཞབས་ཏྲོག་ལྷན་ཁག་ལུ་གཏང་དགོ
- ༣༣. ཁྲོམ་སྡེ་ཀ་པ་གིས་ ལོ་བསྟར་གནས་འཁྲིལ་དང་ ལྷ་རྟོག་གནས་ཚད་སྟན་ལུ་ཅིག་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་ལུ་གཏང་དགོཔ་དང་ དེ་གི་འབྲེལ་ཅིག་ ཞབས་ཏྲོག་ལྷན་ཁག་ལུ་གཏང་དགོ
- ༣༤. ཉེན་སྲོལ་ས་ཁོངས་དང་ གཞུང་གི་བདག་སྲུང་ནགས་ཚལ་གྱི་ཐང་ཁར་ གྲིང་ཀའི་འཛིན་སྐྱོང་པ་དང་ འབྲེལ་ཡོད་ མངའ་སྡེ་ནགས་ཚལ་འགོ་དཔོན་གྱིས་ ལོ་བསྟར་གནས་འཁྲིལ་དང་ ལྷ་རྟོག་གནས་ཚད་སྟན་ལུ་དེ་ རྒྱལ་ཡོངས་ མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་ལུ་གཏང་དགོཔ་དང་ དེ་གི་འབྲེལ་ཅིག་ སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་ལུ་ གཏང་དགོ

35. The National Medical Waste Management and Monitoring Committee shall send its final annual compliance and monitoring status report to the National Environment Commission Secretariat with a copy to the Ministry of Health.
36. In case of e-waste management, the e-waste management entity shall report to the Department of Information Technology and Telecommunication with a copy to the National Environment Commission Secretariat.
37. The reports under Sections 32, 33, 34, 35 and 36 must reach to the respective addressees on or before the 15th January of the following year.
38. In case of industrial waste management, the compliance and monitoring status report shall be as per the approved waste management plans for the issuance of Environment Clearance.
39. Based on the reports received from the monitoring and implementing agencies, the Secretariat of the National Environment Commission shall report annually to the National Environment Commission, the Cabinet and the Parliament on the national environment status and implementation of environmental laws in the country.

Content of compliance and monitoring status report

40. In addition to the detail information on the incidence of non-compliance and accidents, the annual compliance and monitoring report shall specify in full the information on progress, failure and difficulties faced by an implementing and monitoring authority in discharging its functions under this Regulation. The report shall also specify technical, financial or manpower shortage or difficulties faced and include suggestions to overcome such difficulties to achieve better compliance.
41. The annual reports may be made public through print and broadcast media, official websites or other appropriate means for the purpose of public information on environment status in the country.

Mandatory to provide and use of protective equipments

42. In case of hazardous or infectious waste, the Implementing Agency shall provide appropriate protective equipment such as goggles, gloves, facial or nose covers, gumboots at all times in handling hazardous or infectious waste to prevent injury or transmission of infection.

- 34. རྒྱལ་ཡོངས་སྣོན་ཆས་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་དང་ལྷ་རྟོག་ཚོགས་ཀྱི་ལོ་ལྟར་གནས་འཁྲིལ་དང་ ལྷ་རྟོག་གནས་ཚད་སྣོན་ལུ་མཐའ་མ་དེ་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་སྣོན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་ལུ་གཏང་དགོཔ་དང་ དེ་གི་འདྲ་ཅིག་ གསེ་བའི་སྣོན་ལུ་གཏང་དགོཔ།
- 35. རྒྱུག་ཆས་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཐང་ཁར་ རྒྱུག་ཆས་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་དོ་བོ་དེ་གིས་ བརྟེན་འབྲུལ་རིག་དང་བརྟེན་འབྲུལ་འཕྲིན་ལས་ལུ་སྣོན་ལུ་འབད་དགོཔ་དང་ དེ་གི་འདྲ་ཅིག་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་སྣོན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་ལུ་གཏང་དགོཔ།
- 36. དོན་ཚན་32། 33། 34། 35 དང་ 36 འོག་གི་སྣོན་ལུ་ཚུ་ འབྲེལ་ཡོད་ཁ་བྱང་ཚུ་ལུ་ ལུལ་མའི་ལོ་གི་ སྤྱི་ཟླ་ ༡ པའི་ཚེས་ ༡༥ གི་ ཉེ་མ་ལྟོད་དགོཔ།
- 37. བཟོ་གྲའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་ཐང་ཁར་ གནས་འཁྲིལ་དང་ ལྷ་རྟོག་གནས་ཚད་སྣོན་ལུ་དེ་ མཐའ་འཁོར་ཉོགས་མེད་ལག་ལུ་འབྲེལ་ཞུ་ཞིའི་དོན་ལུ་ གནད་བ་ལུ་བའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་འཆར་གཞི་དང་འཁྲིལ་དགོཔ།
- 38. ལྷ་རྟོག་དང་ ལག་ལེན་ལས་སྡེ་ཚུ་ལས་ཐོབ་མི་ སྣོན་ལུ་ཚུ་ལུ་ གཞི་བཞག་སྟེ་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་སྣོན་ཚོགས་ཡིག་ཚང་གིས་ ལོ་བསྟར་བཞིན་དུ་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མཐའ་འཁོར་གནས་ཚད་དང་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ མཐའ་འཁོར་ཁྲིམས་ལུགས་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་མིའི་སྐོར་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་སྣོན་ཚོགས་དང་ ལྷན་ཀྲུམ་གཞུང་ཚོགས་ སྤྱི་ཚོགས་ལུ་ སྣོན་ལུ་ཕུལ་དགོཔ།

གནས་འཁྲིལ་དང་ ལྷ་རྟོག་གནས་ཚད་སྣོན་ལུ་འབད་དགོཔ།

- 39. ལོ་བསྟར་གནས་འཁྲིལ་དང་ ལྷ་རྟོག་སྣོན་ལུ་དེ་ནང་ ལས་ལུགས་ལུ་ མ་གནས་པའི་བྱུང་རྒྱུ་དང་ རྒྱུ་རལ་གྱི་བརྟེན་དོན་ཚུ་གི་ཁ་སྐོང་ལུ་ ཡར་འཕེལ་དང་ འཕུས་ཤོར་ དེ་ལས་ ལག་ལེན་དང་ལྷ་རྟོག་དབང་འཛིན་གྱིས་ སྤྱི་གཞི་འདི་གི་འོག་གི་ ལུ་འགན་ཚུ་ ལུ་བའི་སྐབས་བྱུང་མི་ དཀའ་ཕྱབ་གྱི་བརྟེན་དོན་ཚུ་ ལགས་ལ་སྟེ་ ཚང་སྤྱི་གཞི་དགོཔ་དགོཔ་ སྣོན་ལུ་དེ་ནང་ འབྲུལ་རིག་དང་ མ་དངུལ་ ཡང་ན་ མི་སྡེ་བས་མ་ལངས་ ཡང་ན་ དཀའ་ཕྱབ་བྱུང་མི་དང་ གནས་འཁྲིལ་ལེགས་ཤོམ་ འབྱུང་ཐབས་ལུ་ དེ་བཟུམ་མའི་དཀའ་ཕྱབ་ཚུ་བསལ་ཞིའི་ བསམ་འཆར་ཚུ་ཡང་ བཏོད་དགོཔ།
- 40. རྒྱལ་ཁབ་ནང་གི་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་སྐོར་ མི་མང་ལུ་ བརྟེན་སྤོད་ཐབས་ལུ་ ལོ་བསྟར་སྣོན་ལུ་ཚུ་ གསར་ཤོག་དང་ རྒྱུང་བསྐྱུགས་ གཞུང་འབྲེལ་ཡོངས་འབྲེལ་ས་ཁོངས་ ཡང་ན་ འོས་འབབ་ཚན་གྱི་ ཐབས་ཤེས་གཞན་གྱི་ཐོག་ལས་ མི་མང་ལུ་སྤེལ་དགོཔ།

ཉེན་སྲོལ་ལུ་ཆས་ དེས་པར་སྤོད་དགོཔ་དང་ བཏོག་སྤོད་འབད་དགོཔ།

- 41. ཉེན་ལ་ཚན་དང་ འབྲུ་ཉེན་ཚན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་ཐང་ཁར་ ལག་ལེན་ལས་སྡེ་གིས་ཉེན་ལ་ཚན་དང་ འབྲུ་ཉེན་ཚན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ལག་འབྲེལ་འཐབ་པའི་སྐབས་ མ་སྤོད་དང་འབྲུ་ཉེན་སྤེལ་ཞི་ སྤོད་འགོག་གི་དོན་ལས་ ཅུས་ཨ་རྟེན་ འོས་འབབ་ལཱ་པའི་ཉེན་སྲོལ་ལུ་ཆས་ དེའི་ནང་ མིག་ཤེལ་ ལག་ལུ་བས་ གཏོད་ལུ་བས་ ཡང་ན་ ལཱ་ལུ་བས་ ལཱ་ལུ་ལཱ་ལུ་སྤོད་དགོཔ།

Waste processing facility

43. The Implementing Agency under this regulation may, depending on economic feasibility and other factors, introduce and install waste processing facility to cope efficiently with the increasing volumes of waste processing needs.

Technical guidelines and codes of best practices

44. Technical Guidelines and codes of best practices issued under this regulation shall be treated as a part of this Regulation.

Chapter III

Medical Waste Management

Implementing Agency and scope of applicability

45. This Chapter deals with the Medical Waste Management. The Ministry of Health and the Ministry of Agriculture and Forests shall monitor the Implementing Agencies. The implementing agencies of this regulation shall be the Health Clinics, BHUS, hospitals, Department of Livestock, Bhutan Narcotic Control Agency and the Drug Regulatory Authority.

Enforcement

46. The Administrative Head of a medical facility shall implement this Regulation and report accordingly.

Medical wastes classified

47. Medical wastes are classified into the following categories:

47.1. General Waste- includes domestic type of wastes, packing materials, food and kitchen wastes and non-contaminated laundries. These wastes do not produce any infectious, chemical or physical risks.

ཕྱགས་སྒྲིགས་བཟོ་སྐྱོར་མཐུན་ཆེན།

༤༣. སྤྲིག་གཞི་འདི་གི་འོག་གི་ ལག་ལེན་ལས་སྡེ་གིས་ དཔལ་འབྱོར་འོས་འབབ་དང་ གནད་དོན་གཞན་ཚུ་དང་འཁྲིལ་
ཏེ་ བཟོ་སྐྱོར་འབད་དགོ་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་སྤྱིང་ཚད་ ཡར་འཕར་འགྱུ་མི་ལུ་ དོན་སྤོམ་ཅན་སྡེ་ འབྲེལ་མཐུན་
འབད་ནི་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཟོ་སྐྱོར་གི་ མཐུན་ཆེན་ཚུ་ དོསྤོམ་དང་ གཞི་བཙུགས་འབད་དགོ།

འབྲུལ་རིག་ལམ་སྟོན་དང་ ལག་ལེན་ཡང་དག་གི་ཚུམ་གཞག།

༤༤. སྤྲིག་གཞི་འདི་གི་འོག་ལུ་སྡེལ་མི་ འབྲུལ་རིག་ལམ་སྟོན་དང་ ལག་ལེན་ཡང་དག་གི་ ཚུམ་གཞག་ཚུ་ སྤྲིག་གཞི་
འདི་གི་ ཆུགས་སྡེ་བརྩི་དགོ།

ལེའུ་ ༩ པ།

སྤོམ་ཆས་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་།

ལག་ལེན་ལས་སྡེ་དང་ འཇུག་བྱབ་ཀྱི་བྱབ་ཚད།

༤༥. ལེའུ་འདི་གིས་ སྤོམ་ཆས་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་དང་ འབྲེལ་བ་འཐབ་ཨིན། གསོ་བའི་ལྷན་ཁག་དང་ སོ་ནམ་
དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གིས་ ལག་ལེན་ལས་སྡེ་ཚུ་ལུ་ ལྷ་རྟོག་འབད་དགོ་ སྤྲིག་གཞི་འདི་གི་ ལག་ལེན་ལས་སྡེ་
ཚུ་ གསོ་བའི་སྤོམ་བཅོས་ཁང་དང་ གཞི་རྟེན་སྤོམ་ཁང་ སྤོམ་ཁང་ རྫོ་ལོར་ལས་ཁུངས་ འབྲུག་སྤྱི་ཇུས་དམ་འཛིན་
ལས་སྡེ་ སྤོམ་རིགས་རྒྱུན་བཀོད་དབང་འཛིན་ཚུ་ཨིན།

བསྟར་སྤྱོད།

༤༦. གསོ་བའི་མཐུན་ཆེན་གི་ བདག་སྐྱོང་འགོ་འཛིན་དེ་གིས་ སྤྲིག་གཞི་འདི་ལག་ལེན་འཐབ་སྡེ་ དེ་དང་བསྟུན་པའི་སྤོམ་
ལུ་འབད་གོ།

སྤོམ་ཆས་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་ དབྱེ་བ་བཟོ་ཡོད་པ།

༤༧. སྤོམ་ཆས་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ གཤམ་གསལ་དབྱེ་ཁག་ནང་ལུ་ དབྱེ་ཡོད་པ་དེ་ཡང་:
༤༧.༡ **སྤྱི་བཏང་ཕྱགས་སྒྲིགས་**གངས་སུ་ སྤོད་ཀྱིམ་ལས་འཐོན་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་དང་ སྤྱི་ལོ་གི་དོས་པོ་
བཞེས་སྤོད་དང་ ཐབ་ཚང་ནང་གི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ བཅོག་པ་མ་ཞུགས་པའི་ བྱོན་ཆས་ཚུ་ཚུད་པ་ཨིན། ཕྱགས་
སྒྲིགས་དེ་ཚུ་ནང་ལས་ འབྲུ་ཉེན་ཅན་དང་ ཇུས་སྤོམ་གང་རུང་ ཡང་ན་ གཟུགས་ལུ་ཉེན་ཁ་ཚུ་ འབྱུང་ནི་མེད།

- 47.2. Pathological waste-** includes tissues, organs, body parts, body fluids, foetuses, placentas, animal carcasses, blood, other body secretions and excretions. All pathological wastes shall be considered as infectious wastes.
- 47.3. Infectious waste-** includes pathogenic organisms with potential to cause infection. This include wastes from laboratory cultures, stocks or specimens of micro-organisms, live or attenuated vaccines, human and animal cell culture, infectious agents from research and industrial laboratories, wastes from production of biologicals, toxins, dishes and devices used for transfer of cultures, used syringes and contaminated materials.
- 47.4. Sharps-** includes needles, syringes, scalpels, blades, broken vials, ampoules and other glass articles, or any other items used or unused that may cause an injury.
- 47.5. Pharmaceutical waste-** includes medicine, biological products such as blood, serum, vaccine which are expired, incompletely used, damaged, spilled, rejected medicinal products, and recalled medicinal products.
- 47.6. Chemical waste-** includes solid, liquid and gaseous chemicals that are used for diagnostic, biological production, research, experimental, disinfection and therapeutic purposes in any institution. It also includes disinfectant and insecticides.
- 47.7. Radioactive waste-** includes solid, liquid or gaseous wastes that are contaminated with radioactive chemicals from nuclear medical diagnostics and therapeutic procedures as in nuclear medicine and radiotherapy.
- 47.8. Pressurized containers-** include aerosols and high pressure gaseous products which may explode if punctured.

- ༤༡.༢ **ནད་བརྟག་ཕྱགས་སྒྲིགས་**གངས་སུ་ ཕྱ་རྒྱུས་དང་ དབང་པོ་ གཞུགས་ཀྱི་ཆ་གས་ གཞུགས་ཀྱི་གཤེར་ ལུ་ མངལ་ཕྱག་ བྱ་ཚང་ སེམས་ཅན་གྱི་རོ་ ལྷག་ གཞུགས་གཞན་ལས་འཛགས་མི་དང་ འཕྲོ་མི་ཚུ་ ཚུད་པ་ཡིན། ནད་བརྟག་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་གེར་ འབྲུ་ཉེན་ཅན་གྱི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྟེ་ བརྩི་འཛག་འབད་ དགོ།
- ༤༡.༣ **འབྲུ་ཉེན་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་**གངས་སུ་ འབྲུ་ནད་འབྱུང་བའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པའི་ ནད་འབྲུབ་དང་ སྤ་ འབྲུབ་ཚུ་ཚུད་པ་ཡིན། དེ་གི་ཀྲུལ་ཁར་ ནད་བརྟག་ཁང་གི་ ནད་འབྲུབ་གསོ་སྦྱང་དང་ མཛོད་ཆས་ ཡང་ ན་ སྤ་འབྲུབ་ཀྱི་དཔེ་ཚད་ རྟོག་ལྡན་ ཡང་ན་ ལུས་པ་ཕབ་ཡོད་པའི་ནད་བཀག་སྐྱེན་ འགོ་བ་མི་དང་ སེམས་ཅན་གྱི་ ཁམས་སྤན་གསོ་སྦྱང་ ཞིབ་འཚོལ་དང་ བཟོ་གྲུའི་བརྟག་དབྱུང་ཁང་ལས་ཐོན་པའི་ འབྲུ་ ཉེན་ཅན་གྱི་རྒྱ་རྩུ་ཚུ་ རྒྱུས་ལྡན་དང་ ཅུག་རྩུ་ གསོ་སྦྱང་སྤོ་སོར་འབད་བའི་ ཉོད་དང་ཐབས་འཕྲུལ་ ཚུ་ བཀོལ་སྦྱོད་འབད་ཡོད་པའི་སྐྱེན་ཅུང་ བཙོག་པ་ལཱ་གས་མི་ དངོས་པོ་ཚུ་ ཚུད་པ་ཡིན།
- ༤༡.༤ **མོས་ཅན་གྱི་**གངས་སུ་ ཁབ་དང་ སྐྱེན་ཅུང་ གཤག་གི་ སྤུ་གི་ སྐྱེན་ཚད་ཅུང་ཅུང་ དཔེ་འཛིན་ཅུང་ཅུང་ (ཨེམ་སྤོལ་མི) གཞན་ཡང་ཤེལ་གྱི་ཅད་ངོས་ཚུ་ ཡང་ན་ བཀོལ་སྦྱོད་འབད་ཅུང་ མ་འབད་ཅུང་ མ་སྦྱོན་ རྒྱབ་སྤྲོད་པའི་ ཅཆས་ཚུ་ ཚུད་པ་ཡིན།
- ༤༡.༥ **སྐྱེན་ཚས་ཕྱགས་སྒྲིགས་**གངས་སུ་ སྐྱེན་དང་ རྒྱུས་ལྡན་ཐོན་སྦྱོང་ ། ། ལྷག་ ལྷག་ཚུ་ ནད་བཀག་སྐྱེན་ ། ཅུས་ཡུན་ཚད་མི་དང་ རྩོགས་པ་སྟེ་ བཀོལ་སྦྱོད་མ་འབད་མི་ མེད་པ་ཐལ་མི་སྐྱེན་ ལུང་འབྲུ་མི་ སྐྱོན་ཅན་ སྐྱེན་གྱི་ཐོན་སྦྱོང་ སྤར་ལེན་སྐྱེན་གྱི་ཐོན་སྦྱོང་ཚུ་ ཚུད་པ་ཡིན།
- ༤༡.༦ **རྩུ་ལྡན་ཕྱགས་སྒྲིགས་**གངས་སུ་ ནད་བརྟག་དང་ རྒྱུས་ལྡན་བཟོ་སྐྱེན་ ཞིབ་འཚོལ་ མོ་བཏབ་ འབྲུ་ ནད་བཀག་སྐྱེན་དེ་ལས་ གཞུགས་སྟེ་གང་ཅུང་ནད་ ཕྱི་གཞུགས་སྐྱེན་བཙོས་ཀྱི་དོན་ལུ་ བཀོལ་སྦྱོད་འབད་ མི་ རག་པ་དང་ གཤེར་ལུ་ རྒྱུ་གི་རྩུ་ལྡན་ཚུ་ ཚུད་པ་ཡིན། དེ་གི་ཀྲུལ་ཁར་ གཉན་སྤོན་སྐྱེན་དང་ འབྲུབ་གསང་སྐྱེན་ཚུ་ཡང་ ཚུད་པ་ཡིན།
- ༤༡.༧ **འོད་རླབས་ཕྱགས་སྒྲིགས་**གངས་སུ་ རྩུ་ལྡན་སྐྱེན་དང་ འོད་རླབས་སྐྱེན་བཙོས་བཟུམ་གྱི་ རྩུ་ལྡན་སྐྱེན་ ཀྱི་བརྟག་ཞིབ་དང་ ཕྱི་གཞུགས་སྐྱེན་བཙོས་ཀྱི་ བྱ་རིམ་ཚུ་ལས་འཕྲོན་པའི་ འོད་རླབས་རྩུ་ལྡན་གྱིས་ བཙོག་པ་ལཱ་གས་པའི་ རག་པ་ གཤེར་ལུ་ ཡང་ན་ རྒྱུ་གི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ཚུད་པ་ཡིན།
- ༤༡.༨ **རྒྱུ་ལྡན་ཕྱགས་སྐྱེན་གྱི་**གངས་སུ་ སྤོད་བཏང་པ་ཅིན་ འགས་འབྲུ་མི་ རྒྱུ་རྩུ་དང་ རྒྱུ་ལྡན་གསེ་ བའི་ རྒྱུ་གི་ཐོན་སྦྱོང་ཚུ་ ཚུད་པ་ཡིན།

Prevention and management of medical wastes

48. General wastes:

- 48.1 General waste shall not be mixed with other infectious medical wastes.
- 48.2 The general wastes shall be segregated as biodegradable and non-biodegradable into separate containers or bags at the point of generation. The containers or bags shall be labeled as “biodegradable and non-biodegradable” respectively.
- 48.3 The containers shall be collected and transported to a designated storage or disposal site when the containers are full up to three fourth of the capacity. It shall then be handed over to authorized agency or service provider for further disposal.
- 48.4 Wastes suitable for reuse and recycle shall be dealt as per the Waste Prevention and Management Act, 2009.

Pathological and infectious wastes

49. Pathological and infectious wastes shall not be mixed with non-infectious general wastes and shall be segregated at using colour-coded and clear labelled with “Biohazard” on containers, and containers preferably with lids and wheels having foot-pedal opening system.
50. To prevent mixing with other wastes, the infectious and pathological wastes must be segregated at source by using colour-coded and labelled containers, preferably with lids having foot-pedal opening system and with biohazard symbols.
51. Body parts such as, but not limited to placenta and amputated parts shall be directly disposed off by incineration or burial. Burial pit shall be as per the standards specified in the guideline.
52. Contaminated gauze, cotton and other materials shall be autoclaved, shredded or render non-infectious through chemical disinfections and disposed along with general wastes.

སྐྱོན་ཆས་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་ སྐྱོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་།

༤. སྤྱིར་བཏང་ཕྱགས་སྒྲིགས་:

- ༤.༡ སྤྱིར་བཏང་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ འབྲུ་ཉེན་ཅན་གྱི་ སྐྱོན་ཆས་ཕྱགས་སྒྲིགས་དང་གཅིག་ཁར་ སླ་བསྐྱེ་ནི་མི་ འོང།
- ༤.༢ སྤྱིར་བཏང་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ འཐོན་ས་ལས་རང་ རུལ་བཏུབ་དང་ རུལ་མ་བཏུབ་ཚུ་ དབྱེ་བསལ་འབད་ དེ་ ཉོད་ ཡང་ན་ བད་ཅི་སོ་སོ་ནང་ ལྷགས་ཞིན་མ་ལས་ ཉོད་དང་ཡང་ཅི་གུ་ “རུལ་བཏུབ་དང་ རུལ་ མ་བཏུབ་” ཟེར་བའི་ ཁ་ཡིག་སྤྱད་དགོ།
- ༤.༣ ཉོད་དེ་ཚུ་གི་ཤོང་ཚད་ བཞི་དབྱ་གསུམ་གང་ཞིན་མ་ལས་ བསྐྱེ་ལེན་འབད་དེ་ རོས་འཛིན་ཅན་གྱི་བསག་ མཛེད་ ཡང་ན་ བཀོ་སའི་ས་གོ་ནང་བསྐྱུལ་དགོ། དེ་ཁ་ལས་ ས་གནས་གཞན་ཁར་ འབག་ནི་དོན་ལུ་ གནང་བ་ཅན་གྱི་ལས་སྡེ་ ཡང་ན་ ཞབས་རྟོག་བྱིན་མི་ལུ་ ཕྱིས་སྤོད་དགོ།

ནད་བརྟག་དང་འབྲུ་ཉེན་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས།

- ༤.༡. ནད་བརྟག་དང་འབྲུ་ཉེན་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ འབྲུ་ཉེན་མེད་པའི་ སྤྱིར་བཏང་ཕྱགས་སྒྲིགས་དང་ སླ་མ་བསྐྱེ་ བར་ སོ་སོ་དབྱེ་བསལ་འབད་ཞིན་མ་ལས་ “སྐྱེས་ལྷན་ཉེན་ཁ” ཟེར་བའི་ཚོས་རྟགས་དང་ཁ་ཡིག་ ཁ་གསལ་ བཀོད་པའི་ ཉོད་ནང་ལྷགས་དགོས་དང་ ཉོད་ཚུ་ཡང་ རབ་འབྱུང་ན་ ཁབ་རྟོག་ཅན་དང་ འཁོར་ལོ་ཡོད་མི་ ཀངས་གིས་གཡེབ་ད་ ཁ་བྱེ་བཏུབ་མི་དགོ།
- ༤.༢. ཕྱགས་སྒྲིགས་གཞན་ཚུ་དང་ སླ་བསྐྱེ་འགྲོ་ནི་ སྐྱོན་འགོག་གི་དོན་ལུ་ འབྲུ་ཉེན་ཅན་དང་ ནད་བརྟག་ཕྱགས་སྒྲིགས་ ཚུ་ འཐོན་ས་ལས་རང་ ཚོས་རྟགས་ཅན་དང་ ཁ་ཡིག་ཡོད་པའི་ ཉོད་ནང་ལྷགས་དགོས་དང་ རབ་འབྱུང་བ་ཅིན་ ཉོད་ཚུ་ཁབ་རྟོག་ཅན་དང་ ཀངས་གིས་གཡེབ་ད་ ཁ་བྱེ་བཏུབ་མི་ དེ་ལས་ སྐྱེས་ལྷན་ཉེན་ཁའི་ རྟགས་མཚན་ བཀོད་དེ་དགོ།
- ༤.༣. གཞུགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ དཔེར་ན་ བུ་ཚང་དང་ ཡན་ལག་བཅོད་པའི་ ཆ་ཤས་ཚུ་གིས་ མ་ཚད་པའི་གཞན་ཚུ་ ཐད་ ཀར་དུ་ མེན་བསྐྱེག་ ཡང་ན་ ས་དོང་ནང་གཡེབ་དགོ། དེ་སྐྱེ་གཡེབ་སའི་ ས་དོང་དེ་ཡང་ ལམ་སྟོན་ནང་ དམིགས་བསལ་བཀོད་མི་ གནས་ཚད་དང་འཕྲིལ་དགོ།
- ༤.༤. བཅོག་པ་ཞུགས་མི་ མཱ་རས་དང་ ཀ་བལ་ ཅད་རོས་གཞན་ཚུ་ སྐྱོན་ཚུ་ཐོག་ལས་ ལྷངས་བཅོ་རྒྱབ་དགོ། ཡང་ ན་ ལུང་གུ་སྐྱེ་བཏུབ་ཞིན་མ་ལས་ འབྲུ་ཉེན་མེད་པ་བཟོ་སྟེ་ སྤྱིར་བཏང་ཕྱགས་སྒྲིགས་དང་ གཅིག་ཁར་བཀོད་དགོ།

Radioactive wastes

53. Arrangement for the safe storage, transportation, usage of radioisotopes and disposal of radioactive wastes shall be as per the guidelines prescribed by the International Atomic Energy Agency (IAEA) or any other competent agency that may be recognized and notified by the National Environment Commission.
54. The designated agency shall make special arrangement for safe storage, transportation and disposal of radioactive wastes.

Chemical waste

55. The storage, transportation, usage and disposal of hazardous chemical wastes shall be in strict compliance with the national guidelines developed and issued by the Ministry of Health and Ministry of Agriculture and Forests, in consultation with National Environment Commission.
56. After adequate dilution, a non-recyclable general chemical waste such as amino acids, sugars, sulphuric acids, acetone, hydrochloric acids, phenylacetic acid, anthranilic acid and certain salts may be disposed off with general waste or discharged into sewerage.

Management of Sharps

57. The sharps:
- 57.1. shall be segregated at source into colour-coded and with bio-hazard labelled containers;
  - 57.2. shall be autoclaved and shredded before transporting it to waste storage site;
  - 57.3. shall be safely closed in containers and disposed off when it is three fourth of its capacity; and
  - 57.4. may be treated like any other general wastes after receiving proper treatment.

Pharmaceutical wastes

58. Pharmaceutical wastes:
- 58.1 shall be segregated at source by dosage forms into various categories depending on the origin of source and hazardousness of the wastes;

འདྲ་ལྡན་ཚན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིག་པ།

- ༤༩. འདྲ་ལྡན་ཚན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིག་པ་ཚུ་ ཉེན་སྲུང་ཐོག་ལས་ གསོག་འཛོག་དང་ སྐྱེལ་འདྲེན་ འདྲ་ལྡན་ བཀོལ་སྤྱོད་ འབད་ནི་དང་ བཀོལ་ནི་བདེ་སྤྱིག་འབད་ཐངས་ཚུ་ རྒྱལ་སྤྱི་རང་འགྲུལ་རུས་ཤུགས་ལས་སྡེ་ (ཨའི་ཨེ་ཨི་ཨེ) ཡང་ ཅ་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ རོས་འཛིན་ཐོག་ལས་ གསལ་བསྐྱེད་འབད་མི་ དབང་ཚད་ཅན་ གྱི་ ལས་སྡེ་གཞན་གང་རུང་གིས་ ཆེད་དུ་བཀོད་མི་ ལས་སྡེ་ཚུ་དང་འབྲེལ་དགོ།
- ༥༠. རོས་འཛིན་ཚན་གྱི་ལས་སྡེ་དེ་གིས་ འདྲ་ལྡན་ཚན་གྱི་ ཕྱགས་སྒྲིག་པ་ཚུ་ ཉེན་སྲུང་ཐོག་ལས་ གསོག་འཛོག་དང་ སྐྱེལ་འདྲེན་ བཀོལ་ནི་དོན་ལུ་ དམིགས་བསལ་གྱི་བདེ་སྤྱིག་འབད་དགོ།

རྒྱུ་རྐྱེད་ཕྱགས་སྒྲིག་པ།

- ༥༡. ཉེན་ལ་ཚན་གྱི་ རྒྱུ་རྐྱེད་ཕྱགས་སྒྲིག་པ་ཚུ་ གསོག་འཛོག་དང་ སྐྱེལ་འདྲེན་ བཀོལ་སྤྱོད་ བཀོལ་ཐངས་ཚུ་ གསོ་བའི་ལྷན་ཁག་དང་ སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་དང་མཉམ་གྲོས་བསྐྱེད་ཐོག་ལུ་བརྩམས་ཏེ་ བཀའ་སྤེལ་འབད་མི་ རྒྱལ་ཡོངས་ལས་སྡེ་ཚུ་ལུ་ དམ་དམ་སྤེལ་ གནས་དགོ།
- ༥༢. བསྐྱར་བཟོ་འབད་མ་བཏུབ་མི་ སྤྱིར་བཏང་རྒྱུ་རྐྱེད་ཕྱགས་སྒྲིག་པ་ དཔེར་ན་ ཨེ་མི་ནོ་ ཨེ་མི་དེ་དང་ འུགས་ སྤལ་ཕ་རོལ་ ཨེ་མི་དེ། ཨེ་མི་དོན། སེ་ལེ་སེ་དེག་ ཨེ་མི་དེ། ཨེན་ཐར་ར་ཞེ་ལིག་ ཨེ་མི་དེ། དེ་ལས་ ཚུ་ ལ་ལུ་ཅིག་ ལྟ་བུ་སྤེལ་ ལྟ་ སེ་སེ་བཟོ་ཞིན་མ་ལས་ སྤྱིར་བཏང་ཕྱགས་སྒྲིག་པ་དང་གཅིག་ཁར་ བཀོལ་ཆོག་ ཡང་ན་ བཟོག་ཚུ་ནང་ ལྷགས་གཏང་ཆོག།

རྫོས་ཚན་ཕྱགས་སྒྲིག་པ་འཛིན་སྐྱོད།

- ༥༣. རྫོས་ཚན་ཕྱགས་སྒྲིག་པ་ཚུ་:
  - ༥༣.༡ འཛོན་ས་ལས་ ཚོས་རྟགས་དང་ སྐྱེས་ལྷན་ཉེན་ལའི་ལ་ཡིག་ཚན་གྱི་ རྟོད་ཚུ་ནང་ དབྱེ་བསལ་འབད་དགོ།
  - ༥༣.༢ ཕྱགས་སྒྲིག་པ་གསོག་འཛོག་གི་ས་གོ་ནང་ མ་བསྐྱེལ་བའི་གོང་ལས་ ལྷངས་བཟོ་རྒྱབ་དགོ། ཡང་ན་ བཏུབ་དགོ།
  - ༥༣.༣ ཉེན་སྲུང་ཐོག་ལུ་ རྟོད་ནང་ལྷགས་ཞིན་མ་ལས་ ཤོང་ཚད་བཞི་དབྱ་གསུམ་གང་མ་ད་ བཀོལ་དགོཔ་དང་།
  - ༥༣.༤ ལེགས་བཅོས་ཚུལ་མཐུན་འབད་ཞིན་མ་ལས་ སྤྱིར་བཏང་ཕྱགས་སྒྲིག་པ་གཞན་བརྩམས་སྤེལ་ བཟོ་འཛོག་ འབད་ཆོག།

སྐྱེན་ཆས་ཕྱགས་སྒྲིག་པ།

- ༥༤. སྐྱེན་ཆས་ཕྱགས་སྒྲིག་པ་ཚུ་:
  - ༥༤.༡ དང་པ་འབྲུང་ལུངས་དང་ དེའི་ཉེན་ལ་ཆེ་ཚུང་དང་འབྲེལ་ཏེ་ འཛོན་ས་ལས་ ལྷན་ཚད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐོག་ལུ་ དབྱེ་ལག་ སོ་སོ་ནང་ལུ་ དབྱེ་བསལ་འབད་དགོ།

- 58.2 from secondary and tertiary packaging shall be treated and managed as general waste under the Regulation;
- 58.3 from biologicals and vaccines or toxic medicinal products shall be treated and managed as required under the Regulation;
- 58.4 shall be disposed off in the landfills or by incineration depending on the chemical contents and its toxicity;
- 58.5 from pharmaceuticals categorized as hazardous shall be stabilized or inactivated prior to the disposal; and
- 58.6 from pharmaceuticals categorized as controlled drugs or under the Narcotic Drugs and Psychotropic Substances Act shall be destroyed beyond reclamation and their destruction shall be witnessed by authorized personnel from the concerned agencies.

Pressurized containers

- 59. Pressurized canisters that have been damaged may be crushed for disposal after being emptied completely.
- 60. Undamaged pressurized canisters shall be encapsulated.

Transportation of Medical wastes

- 61. Authorized agency shall collect and transport medical wastes to disposal sites only after obtaining a written approval certifying its safe transportation. The Agency shall maintain hazardous waste tracking sheet as prescribed under Annexure II of this regulation.

Safety Precautions when handling medical wastes

- 62. Necessary safety precautions shall be followed at all times by personnel handling medical wastes.
- 63. The Guideline for Infection Control and Health Care Waste Management in health facilities shall form a part of this Regulation and shall be implemented accordingly. The Guidelines may be revised as and when necessary.

- ༤༤.༢ འབྲུང་རིམ་གཉིས་པ་དང་ གསུམ་པ་ལས་འཐོན་མི་ སྤར་ཆས་ཚུ་ སླིག་གཞི་འདི་གི་འོག་ལུ་ སྤྱིར་བཏང་ཕྱགས་
སྟིགས་སྟེ་ བརྩི་འཛོག་འབད་དགོ
- ༤༤.༣ སླེས་ལྡན་དང་ བད་བཀག་སླེན་ ཡང་ན་ ཏུག་སླེན་ཐོན་སྐྱེད་ལས་འཐོན་མི་ཚུ་ སླིག་གཞི་འདི་གི་འོག་ལུ་ དགོས་
མཁོ་ཡོད་པའི་བྱ་རིམ་དང་འཕྲིལ་ཏེ་ བརྩི་འཛོག་དང་ འཛོན་སྐྱོང་འབབ་དགོ
- ༤༤.༤ རྩམ་སྐྱོར་མང་ཉུང་དང་ ཏུག་ཕྱགས་ཆེ་ཆུང་དང་འཕྲིལ་ཏེ་ ཕྱགས་སྟིགས་ལྷུགས་སར་ལྷུགས་དགོ་ ཡང་ན་ མེར་
བསྟེག་འབད་དགོ
- ༤༤.༥ སླེན་གྱི་ནང་ལས་ ཉེན་ཁ་ཚན་གྱི་ དབྱེ་ལག་ནང་ཚུད་དེ་ཡོད་མི་ཚུ་ མ་བཀོ་བའི་གོང་ལས་ ལེགས་བཅོས་ ཡང་ན་
ལུས་མེད་བཟོ་དགོ
- ༤༤.༦ སླེན་གྱི་ནང་ལས་ སླེན་རིགས་དང་ མེམས་ཁམས་རྩམ་རིགས་བཅའ་ཁྲིམས་འོག་གི་ དམ་འཛིན་ཚན་གྱི་ སླེན་
རིགས་དབྱེ་ལག་ནང་ཚུད་མི་ཚུ་ ཕ་ལས་ར་ སྤར་གསོ་འབད་མ་བཏུབ་སྟེ་ ཕ་མེད་གཏང་དགོཔ་དང་ དེ་གི་སྐབས་
སུ་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྟེ་ཚུ་ལས་ དབང་ཚད་ཚན་གྱི་མི་རོམ་ཚུ་ འཛོམས་ཏེ་བལྟ་དགོ

རྒྱང་ཕྱགས་ཚན་གྱི་སྟོན།

- ༤༨. མེད་པ་བཏང་ཡོད་པའི་ རྒྱང་ཕྱགས་ཚན་གྱི་སྟོན་ཚུ་ ཕ་བ་ལས་ སྟོང་མ་བཏོན་ཞིན་མ་ལས་ དཀྱུམ་བཏང་དགོ
- ༤༠. མེད་པ་མ་བཏང་ཡོད་པའི་ རྒྱང་ཕྱགས་ཚན་གྱི་ སྟོན་ཚུ་ཕྱིར་ཕྱབས་སྤྱར་ཏེ་ སྤྱད་བཤད་བཀོད་དགོ

སླེན་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་སྐྱེལ་འབྲེན།

- ༤༡. གནང་བ་ཚན་གྱི་ལས་སྟེ་གིས་ སྐྱེལ་འབྲེན་འབད་ནི་ལུ་ ཉེན་ཁ་མེད་པའི་ཡིག་ཐོག་གནང་བ་ ལེན་ཞིན་མ་ལས་
རྒྱང་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ བསྐྱེལ་འབད་དེ་ བཀོ་སའི་ས་གོ་ནང་ སྐྱེལ་འབྲེན་འབད་དགོ ལས་
སྟེ་དེ་གིས་ སླིག་གཞི་འདི་གི་ལྷན་དེ་བ་༢ པའི་ནང་ཆེད་ཏུ་བཀོད་པ་ལྟར་ཏུ་ ཉེན་ཁ་ཚན་གྱི་ཕྱགས་སྟིགས་ རྩམ་
འཛོན་ཐོ་ཡིག་ རྒྱན་སྐྱོང་འབབ་དགོ

སླེན་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་ལག་འབྲེལ་འབབ་པའི་སྐབས་ སྤྱོད་པ་བསྐྱེལ།

- ༤༢. སླེན་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་ ལག་འབྲེལ་འབབ་མི་ཚུ་གིས་ ཏུས་ཨ་རྟག་ར་ ཉེབ་མཁོ་བའི་ སྤྱོད་པ་བསྐྱེལ་བཏོན་ལུ་
གནས་དགོ
- ༤༣. གསོ་བའི་མཐུན་རྐྱེན་ཚུ་ནང་ འབྲུ་ཉེན་དམ་འཛིན་དང་འཕྲོད་བསྟེན་བདག་འཛིན་གྱི་ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་
ལམ་སྟོན་དེ་ སླིག་གཞི་འདི་གི་ཆེན་མོ་ཚུ་གི་སྟེ་ འགྲུབ་ནི་དང་ དེ་དང་བསྟུན་ཏེ་ ལག་ལེན་འབབ་དགོ ལམ་སྟོན་
དེ་ཚུ་ དགོས་མཁོ་འབྲུང་བའི་སྐབས་སུ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ཚོག

64. The implementing agencies shall ensure that safety standards are put in place and ensure their full compliance by the personnel handling medical wastes.

Responsibilities of the Ministry of Health

65. The Ministry for Health shall be responsible to:

- 65.1. monitor implementing agencies in effective management of medical waste;
- 65.2. ensure the availability of funds to develop appropriate and adequate infrastructure and facilities, capacity in health institutions to institute effective and efficient collection, treatment, segregation and disposal system of medical wastes, in particular the hazardous wastes;
- 65.3. provide waste management trainings to the health workers including collection, transport, processing and disposal of medical wastes;
- 65.4. provide guidelines on prevention and management of medical wastes starting from Outreach Clinics, Basic Health Units and hospitals in the districts;
- 65.5. ensure effective treatment of infectious and hazardous medical wastes before disposing off along with other municipal wastes and, where treatment is not feasible, provide an alternative method that has minimal adverse impact on the human health and environment;
- 65.6. develop national capacity and mechanism for treatment and proper disposal of the pharmaceutical and radioactive wastes. If this is not feasible, develop international and regional linkages and collaboration for management of chemical and radioactive wastes;
- 65.7. ensure appropriate, adequate and regular supply of personal protective equipment to the personnel handling hazardous and infectious wastes;
- 65.8. develop procurement procedures and mechanism with suppliers to manage wastes stemming from their supplies such as chemical and radioactive materials which the country has no capacity to manage;

༤༩. ལག་ལེན་ལས་སྡེ་རྒྱ་གཞི་སྤེལ་བྱས་པའི་ཉེན་སྲུང་གནས་ཚད་ཚུ་ དེས་གཏན་འཛིན་པ་བཟོ་སྟེ་ སློབ་ཆས་ཕྱགས་སྟེགས་ ལག་
འབྲེལ་འཐབ་མི་ མི་ངོ་རྒྱ་གཞི་ ཆ་ཚང་གནས་འཕྲིལ་འབད་དགོཔ་ དེས་གཏན་བཟོ་དགོ

གསོ་བའི་ལྷན་ཁག་གི་འགན་ཁག།

༥༤. གསོ་བའི་ལྷན་ཁག་ལུ་ཕོག་པའི་འགན་ཁག་དེ་ཡང་:

༥༤.༡ སློབ་ཆས་ཕྱགས་སྟེགས་ཚུ་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་འདོད་ནུ་ ལག་ལེན་ལས་སྡེ་རྒྱ་གཞི་ ལྷ་
རྟོག་འབད་ནི།

༥༤.༢ སློབ་ཆས་ཕྱགས་སྟེགས་དང་ ལྷག་པར་དུ་ ཉེན་ཁ་ཚན་གྱི་ཕྱགས་སྟེགས་ཚུ་ ལྷོགས་གྲུབ་ཚན་དང་ འཛིན་
སྐྱོང་ཚན་སྡེ་ བསྟུ་ལེན་དང་ ལེགས་བཅོས་ དབྱེ་བསལ་ བཀོ་ཞིའི་ལམ་ལུགས་ཚུ་ གཞི་བཟུགས་འབད་
ནི་ལུ་ གཞི་རྟོག་མཁོ་ཆས་དང་ མཐུན་རྐྱེན་ཚུ་ འོས་འབབ་ཚན་དང་ ལངས་སྡེ་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་ལུ་
མ་དངུལ་ཚུ་ དེས་གཏན་ཐོབ་རྒྱུགས་པ་བཟོ་ནི།

༥༤.༣ གསོ་བའི་ལས་བྱེད་པ་ཚུ་ལུ་ སློབ་ཆས་ཕྱགས་སྟེགས་ བསྟུ་ལེན་དང་ སྐྱེལ་འབྲེན་ བཟོ་སྦྱོར་ བཀོ་ཞི་
བརྩིས་པའི་ ཕྱགས་སྟེགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ སྐྱོང་བཅུ་ཚུ་བྱིན་ནི།

༥༤.༤ རྫོང་ཁག་ཚུ་ནང་ ཕྱིར་ལུགས་སློབ་ཁང་དང་ གཞི་རྟོག་སློབ་ཁང་ སློབ་ཁང་ཚུ་ལས་ འགོ་བཟུང་སྟེ་ སློབ་ཆས་
ཕྱགས་སྟེགས་ སློབ་འགོག་དང་ འཛིན་སྐྱོང་གི་ ལམ་སྟོན་བྱིན་ནི།

༥༤.༥ འབྲུ་ཉེན་ཚན་དང་ ཉེན་ཁ་ཚན་གྱི་ སློབ་ཆས་ཕྱགས་སྟེགས་ཚུ་ ཁོམ་སྡེའི་ཕྱགས་སྟེགས་ གཞན་དང་གཅིག་
ཁར་ མ་བཀོ་བའི་གོང་ལས་ ཕན་རུས་ཚན་གྱི་ལེགས་བཅོས་ དེས་གཏན་འབད་ནི་དང་ ལེགས་བཅོས་གྱི་
འོས་འབབ་མེད་སར་ འགོ་བཟོ་དང་མཐུན་འཁོར་ལུ་ གཞི་སྐྱོན་ཉུང་བའི་ ཐབས་ལེས་གཞན་བཏོན་ནི།

༥༤.༦ སློབ་དང་འོད་རླབས་ཚན་གྱི་ཕྱགས་སྟེགས་ཚུ་ ལེགས་བཅོས་འབད་ནི་དང་ བཀོ་ཞིའི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་
ལྷོགས་གྲུབ་དང་ ཐབས་ལམ་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི། གལ་སྲིད་ དེ་གི་འོས་འབབ་མེད་ན་ རྫོང་སྐྱོང་དང་
འོད་རླབས་ཚན་གྱི་ཕྱགས་སྟེགས་ཚུ་ འཛིན་སྐྱོང་གི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་སྤྱི་དང་ ལུང་ཕྱོགས་ནང་ འབྲེལ་མཐུན་
དང་ མཉམ་འབྲེལ་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི།

༥༤.༧ ཉེན་ཁ་ཚན་དང་ འབྲུ་ཉེན་ཚན་གྱི་ཕྱགས་སྟེགས་ཚུ་ ལག་འབྲེལ་འཐབ་མི་ མི་ངོ་རྒྱ་གཞི་ འོས་འབབ་ཚན་
གྱི་ ཉེན་སྐྱོབ་ལུ་ཆས་ཚུ་ རུས་རྒྱུན་དུ་ ལངས་སྡེ་ བཀའ་སྐྱེལ་དེས་གཏན་འབད་ནི།

༥༤.༨ བཀའ་སྐྱེལ་ལས་འབྲུང་མི་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་འདོད་ ལྷོགས་གྲུབ་མེད་པའི་ཕྱགས་སྟེགས་
དཔེར་ན་ རྫོང་སྐྱོང་དང་ འོད་རླབས་ཚན་གྱི་ཚད་འོས་ཚུ་གི་སྐོར་ བཀའ་སྐྱེལ་བ་ཚུ་དང་མཉམ་ མཁོ་སྐྱབ་
གྱི་བྱ་རིམ་དང་ ཐབས་ལམ་ཚུ་ གོང་འཕེལ་གཏང་ནི།

- 65.9. develop and issue technical guidelines and standards for the management of specific medical wastes or usage of protective equipment and updated as and when required; and
- 65.10. take any other measures to ensure compliance with the requirements of this Regulation.

Responsibilities of Ministry of Health and Ministry of Agriculture and Forests

- 66. The Ministry of Health and the Ministry of Agriculture and Forests shall ensure that related infrastructure or facilities for collection, segregation, treatment, and proper disposal of medical wastes are established and implemented effectively.

Responsibilities of Associated Institutions

- 67. An associated institution shall:
  - 67.1 ensure waste prevention and management of medical wastes which includes segregation, collection, treatment, storage and disposal in the respective health facility as per the guidelines;
  - 67.2 provide guidance on prevention and management of rural waste including human wastes;
  - 67.3 take necessary measures to ensure compliance with the guidelines and code of best practices issued under this Regulation;
  - 67.4 ensure usage of personal protective equipments by the personnel handling hazardous and infectious wastes;
  - 67.5 develop institutional capacity for segregation, collection, treatment and disposal of medical wastes;
  - 67.6 ensure that Dzongkhag Health Officers monitors the implementation of waste prevention and management in the health facilities including rural wastes; and
  - 67.7 render full support and cooperation in implementing this regulation.

༤༤.༧ དམིགས་བསལ་སྐྱེ་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་ ཡང་ན་ ཉེན་སྐྱོབ་ལཱ་ཆས་ཚུ་ བཀོལ་སྤྱོད་འབད་ནི་འོ་དོན་ལུ་ འཕྲུལ་རིག་གི་ལམ་སྟོན་དང་ གནས་ཚད་ཚུ་ གོང་འཕེལ་བཏང་སྟེ་ བཟུམ་སྟེལ་འབད་ནི་དང་ དགོས་མཁོ་འབྱུང་སྐབས་ ཏུ་མཐུན་བཟོ་ནི་དང་།

༤༤.༡༠ སྐྱིག་གཞི་འདི་གི་དགོས་མཁོ་ཚུ་ལུ་ གནས་འཁྲིལ་ལེས་གཏན་བཟོ་ནི་ལུ་ ཐབས་ཤེས་གཞན་ གང་རུང་བཏོན་ནི།

གསོ་བའི་ལྷན་ཁག་དང་ སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གི་འགན་ཁག།

༤༤. གསོ་བའི་ལྷན་ཁག་དང་ སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གིས་ སྐྱེ་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ བསྐྱེད་དང་དབྱེ་བསལ་ ལེགས་བཅོས་ དེ་ལས་ཚུལ་མཐུན་སྟེ་བཀོ་ནི་འོ་དོན་ལུ་ འབྲེལ་བ་ཡོད་བའི་གཞི་རྟེན་མཁོ་ཆས་དང་ མཐུན་ རྒྱུ་ཚུ་ གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་ ལྷོགས་གྲུབ་ཅན་སྟེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ཡོད་པ་ ལེས་གཏན་བཟོ་ནི།

མཐུན་འབྲེལ་གཙུག་སྟེ་ཚུ་གི་འགན་ཁག།

༤༥. མཐུན་འབྲེལ་གཙུག་སྟེ་ཅིག་གིས་འབད་དགོ་པ་དེ་ཡང་:

༤༥.༡ སྐྱེ་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ ལམ་སྟོན་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ འབྲེལ་ཡོད་གསོ་བའི་མཐུན་རྒྱུ་ཚུ་ནང་ དབྱེ་བསལ་དང་ བསྐྱེད་ ལེགས་བཅོས་ གསོ་ག་འཛོག་ བཀོ་ནི་བརྩིས་པའི་ ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་དང་ འཛིན་སྐྱོང་ལེས་གཏན་བཟོ་ནི།

༤༥.༢ འགོ་བ་མིའི་ཆབ་གསལ་བརྩིས་ཏེ་ རྫོང་གསེབ་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་ ལམ་སྟོན་བྱེད་ནི།

༤༥.༣ སྐྱིག་གཞི་འདི་གི་འོག་ལུ་ བཟུམ་སྟེལ་འབད་མི་ ལམ་སྟོན་དང་ ལག་ལེན་ཡང་དག་གི་རྣམ་གཞག་ལུ་ ལེས་པར་གནས་བཙུག་ནི་ལུ་ ཉེ་བར་མཁོ་བའི་ ཐབས་ཤེས་བཏོན་ནི།

༤༥.༤ ཉེན་ཁ་ཅན་དང་ འབྲུ་ཉེན་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ ལག་འབྲེལ་འཐབ་མི་ མི་ངོམ་ཚུ་གིས་ ཉེན་སྐྱོབ་ལཱ་ཆས་ཚུ་ ལེས་པར་བཀོལ་སྤྱོད་འབད་བཙུག་ནི།

༤༥.༥ སྐྱེ་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ དབྱེ་བསལ་དང་ བསྐྱེད་ ལེགས་བཅོས་ བཀོ་ནི་འོ་དོན་ལུ་ གཙུག་སྟེལ་ ལྷོགས་གྲུབ་ གོང་འཕེལ་གཏང་ནི།

༤༥.༦ རྫོང་ཁག་གསོ་བའི་འགོ་དཔོན་ཚུ་གིས་ རྫོང་གསེབ་ཕྱགས་སྟིགས་བརྩིས་ཏེ་ གསོ་བའི་མཐུན་རྒྱུ་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྟིགས་སྟོན་འགོག་དང་ འཛིན་སྐྱོང་གི་ལག་ལེན་ལུ་ ལྷ་རྟོག་འབད་བཙུག་ནི་དང་།

༤༥.༧ སྐྱིག་གཞི་འདི་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་དང་མཉམ་འབྲེལ་ རྩིས་བྱམ་འབད་ནི།

Drug Regulatory Authority

68. The Drug Regulatory Authority shall be responsible to monitor and issue guidelines for the prevention and management of wastes stemming from medicinal products and their sale.

Bhutan Narcotic Control Agency

69. Bhutan Narcotic Control Agency shall be responsible to monitor and issue guidelines for prevention, management and disposal of wastes stemming from pharmaceutical preparations containing narcotic drug, psychotropic substances and precursor chemicals listed under the Schedule I, II, III, IV and V of Narcotic Drugs, Psychotropic substances and Substance Abuse Act and tobacco and tobacco products listed in the Tobacco Control Act.

Responsibilities of Private Pharmacies and Pharmaceutical firms

70. The retail or wholesale pharmacies shall dispose its medical waste as per the guidelines laid down under this Regulation and bear the cost of its disposal.
71. The Pharmaceutical manufacturing firms shall have their established method of pharmaceutical waste disposal or bear the cost of disposal for using public facilities.

Maintenance of records

72. Every health institution shall maintain records related to the generation, collection, storage, treatment, disposal and/or any form of handling health care wastes in accordance with these regulation and any guidelines issued.
73. Every health institution shall maintain detail information on incidents of injuries especially associated with infectious wastes, actions taken and outcomes.
74. All records shall be subject to inspection and verification by the prescribed authority at any time.

སྐྱོན་རིགས་རྒྱུ་བཀོད་དབང་འཛིན།

༤༥. སྐྱོན་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་དང་ ཁོང་གི་ཚོང་འབྲེལ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་འབྱུང་མི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ སྐྱོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་ ལྷ་རྟོག་འབད་ནི་དང་ ལམ་སྟོན་བྱིན་ནི་འཇགན་ཁག་དེ་ སྐྱོན་རིགས་རྒྱུ་བཀོད་དབང་འཛིན་ལུ་ཕོག་པ་ཨིན།

འབྲུག་སྐྱོ་སྐྱོན་དམ་འཛིན་ལས་ལྗེ།

༤༧. སྐྱོ་སྐྱོན་དང་ སེམས་ཁམས་རྒྱ་རྒྱས་ སྐྱོན་རྒྱས་ལོག་སྐྱོད་བཅའ་ཁྲིམས་གི་ ཟུར་དེབ་, པ་དང་ ༡ པ། ༢ པ། ༣ པ། ༤ པ། ༥ པ། པའི་ནང་ ཐོ་བཀོད་འབད་ཡོད་མི་དང་ ཉམ་ཁུ་དམ་འཛིན་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་ ཐོ་བཀོད་འབད་ཡོད་མི་ ཉམ་ཁུ་དང་ཉམ་ཁུ་འཁྲུག་སྐྱེད་ སྐྱོ་སྐྱོན་དང་ སེམས་ཁམས་རྒྱ་རྒྱས་ སྐྱོན་འབྱེད་རྒྱས་སྐྱོར་ཡོད་པའི་ སྐྱོན་རིགས་བཟོ་སྐྱོར་ལས་འབྱུང་མི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ སྐྱོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ བཀོ་ནི་འདོན་ལུ་ ལྷ་རྟོག་དང་ ལམ་སྟོན་བྱིན་ནི་འཇགན་ཁག་དེ་ འབྲུག་སྐྱོ་སྐྱོན་དམ་འཛིན་ལས་ལྗེ་ལུ་ཕོག་པ་ཨིན།

སྐྱོར་གྱི་སྐྱོན་ཚོང་ཁང་དང་ སྐྱོན་བཟོ་ལས་ཁང་ཚུ་གི་འཇགན་ཁག།

- ༥༠. སྐྱོན་གྱི་སིལ་ཚོང་འབྲེལ་མི་ ཡང་ན་ སྐྱོར་ཚོང་འབྲེལ་མི་ཚུ་གིས་ སྐྱོན་ཚས་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ སྐྱིག་གཞི་འདི་ནང་ བཀོད་མི་ ལམ་སྟོན་ཚུ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ བཀོད་གོ་པ་མ་ཚང་ དེ་སྐྱེ་བཀོ་བའི་ཟད་འགྲོ་ཡང་གཏང་དགོ།
- ༥༡. སྐྱོན་རིགས་བཟོ་སྐྱོན་འབད་མི་ལས་ཁང་ཚུ་ལུ་ རང་སོའི་སྐྱོན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་ནི་འདི་ ཐབས་ལམ་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོ། ཡང་ན་ མི་མང་གི་མཐུན་རྐྱེན་ཚུ་ བཀོ་ལ་སྐྱོད་འབད་དེ་ བཀོ་བའི་ཟད་འགྲོ་གཏང་དགོ།

འབྲུག་ཐོ་སྐྱོན་བཟོ་ལས་ཁང་གི་འཇགན་ཁག།

- ༥༢. གསོ་བའི་གཙུག་སྡེ་རེ་རེ་བཞེན་དུ་གིས་ སྐྱིག་གཞི་འདི་དང་ བཟུམ་སྤེལ་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ ལམ་སྟོན་གང་རུང་ དང་འབྲེལ་ཏེ་ གསོ་བའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ འཐོན་མི་དང་ བསྐྱེད་ལེན་ གསོ་བའི་འཛིན་ ལེགས་བཅོས་ ཡང་ན་ འཐོན་བསྐྱེད་བཟོ་ལས་ཁང་འབྲེལ་གི་ རྣམ་པ་གང་རུང་འབྲེལ་པའི་ འབྲུག་ཐོ་སྐྱོན་བཟོ་ལས་ཁང་གི་ འཇགན་ཁག་དགོ།
- ༥༣. གསོ་བའི་གཙུག་སྡེ་རེ་རེ་བཞེན་དུ་གིས་ རྒྱུ་ལས་ལུ་ འབྲུ་ཉེན་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་དང་ འབྲེལ་བ་ཡོད་མི་དང་ དེའི་དང་ལེན་དང་ གྲུབ་འབྲས་ཚུ་གི་སྐོར་ བརྟེན་ལ་གསལ་བཞག་དགོ།
- ༥༤. འབྲུག་ཐོ་སྐྱོན་གི་ར་ ཚེད་དུ་བཀོད་པའི་ དབང་འཛིན་གྱིས་ དུས་ནམ་རང་འབད་རུང་ ཞིབ་དཔྱད་དང་ བདེན་སྐྱོར་འབད་ཚེགས།

Accident reporting

75. When any accident occurs at any institution or facility or any other site where medical waste is handled or during transportation, the responsible authority shall report the accident in the prescribed form to the prescribed authority forthwith. Upon reporting of the incident, appropriate measures shall be taken immediately.

Chapter IV

Municipal Waste Management

Implementing Agency and scope of applicability

76. This Chapter applies to the waste management within the territorial jurisdiction of Thromde as defined under Local Government Act and the Ministry of Works and Human Settlement shall be responsible for monitoring the Implementation in Thromdes.
77. The Thromde A and concerned Dzongkhag through the municipal office shall be the Implementing Agencies of the provisions of this Chapter and all relevant authorities, including Royal Bhutan Police, elected *Thumis/Tsogpas* and communities shall render full cooperation and necessary assistance to the implementing agencies and their officers in performing their duties under this regulation.

Responsibilities of Thromde

78. Thromde shall:
- 78.1 ensure proper waste management including segregation, collection, processing, transport and disposal to designated sites;
  - 78.2 collect and dispose segregated household wastes, wastes from commercial centers, e-waste and pretreated wastes from healthcare establishments;

རྒྱུ་ལོན་སྒྲིག་ལུ།

ཡ༥. ལྷན་ཆས་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ལག་འབྲེལ་འཐབ་སར་ ཡང་ན་ སྐྱེལ་འབྲེན་གྱི་སྐབས་སུ་ གཙུག་སྒེའམ་ མཐུན་ རྒྱུ་ལོན་ལུ་འབྲེན་ རྒྱུ་ལོན་ལུ་འབྲེན་ལུ་འབྲེན་ལུ་འབྲེན་ལུ་ འགན་ཁག་ཅན་གྱི་དབང་འཛིན་དེ་གིས་ རྒྱུ་ལོན་དེའི་སྐོར་ དེ་འཕྲལ་ལས་ ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ འབྲེན་ལུ་འབྲེན་ལུ་ ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་དབང་འཛིན་ལུ་ ལྷན་ལུ་འབྲེན་དགོ་ རྒྱུ་ལོན་གྱི་སྐབས་ལུ་འབྲེན་ཚུ་མ་ཅིག་ དེ་འབྲེན་ལས་ འོས་འབབ་ལྷན་པའི་ཐབས་ཤེས་བཏོན་དགོ་

ལེའུ་ ༤ པ།

ཁོ་སྒྲིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོད།

ལག་ལེན་ལས་སྒྲིག་དང་ འཇུག་བྱ་བ་ལུ་འབྲེན།

ཡ༦. ལེའུ་འདི་ ས་གནས་གཞུང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་ དེས་འཛིན་འབྲེན་དེ་ཡོད་པའི་ ཁོ་སྒྲིག་མངའ་ཁོངས་ནང་འཁོད་ གྱི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོད་འཐབ་ནི་ལུ་ འཇུག་བྱ་བ་ཡོད་པ་དང་ ཁོ་སྒྲིག་ནང་འཁོད་གྱི་ ལག་ལེན་ལུ་ ལྷ་རྟོག་ འབྲེན་ནིའི་འགན་ཁག་དེ་ ཞབས་རྟོག་ལྷན་ཁག་ལུ་ཕོག་པ་ཨིན།

ཡ༧. ལེའུ་འདི་གི་དགོངས་དོན་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ལས་སྒྲིག་ཡང་ ཁོ་སྒྲིག་ཡིག་ཚང་བརྒྱད་དེ་ ཁོ་སྒྲིག་ཀ་པ་དང་ འབྲེལ་ཡོད་ཚུང་ཁག་ཚུ་ཨིན་ལས་ རྒྱལ་གཞུང་འབྲུག་གི་འགན་སྒྲིག་དང་ བཅོམ་འབྲུ་ཅན་གྱི་འཇུག་མི་ཚོགས་པ་ མི་སྒྲིག་བཅུ་པའི་ འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ དབང་འཛིན་ཆ་མཉམ་གྱིས་ ལག་ལེན་ལས་སྒྲིག་དང་ ཁོང་གི་འགོ་དཔོན་ཚུ་ གིས་ སྐྱིག་གཞི་འདི་གི་འོག་ལུ་ རང་སོའི་སྐྱིག་གཞི་ལུ་སྐྱིག་པའི་སྐབས་ ཁོང་ལུ་མཉམ་འབྲེལ་ཚུ་ལུ་སྐྱིག་དང་ ཉེ་ བར་མཁོ་བའི་སྐྱིག་པའི་ཚུ་འབྲེན་དགོ་

ཁོ་སྒྲིག་འགན་ཁག།

ཡ༨. ཁོ་སྒྲིག་གིས་འབྲེན་དགོ་པ་དེ་ཡང་:

ཡ༨.༡ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ དབྱེ་བསལ་དང་ བསྐྱེལ་ བཅོ་སྐྱོར་ སྐྱེལ་འབྲེན་ རོས་འཛིན་ཅན་གྱི་ས་གོ་ནང་ བཀོ་ནི་བཅུ་པའི་ ཚུལ་མཐུན་འཛིན་སྐྱོད་དེས་གཏན་བཅོ་ནི།

ཡ༨.༢ དབྱེ་བསལ་འབྲེན་དེ་ཡོད་པའི་ སྐྱོད་ཁྲིམས་ལས་འཐོན་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་དང་ ཚོང་འབྲེལ་ལུ་བའི་ཕྱགས་ སྒྲིགས་ རྒྱོག་ཆས་ཕྱགས་སྒྲིགས་ གསོ་བའི་ལས་ཁང་ཚུ་ལས་ སྐྱོན་འབྲེན་ལེགས་བཅོས་འབྲེན་ཡོད་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ བསྐྱེལ་འབྲེན་དེ་བཀོ་ནི།

- 78.3 require to provide containers at every point source for the segregation of wastes into “biodegradable” and “non-biodegradable” wastes;
- 78.4 secure sanitary landfill and open dump sites from causing any harm or injury to human or animal;
- 78.5 establish, maintain and monitor a systematic service mechanism of waste collection, segregation, storage and safe disposal to designated site;
- 78.6 introduce and collect waste management service fees and other charges;
- 78.7 require further segregation of wastes when facilities for such segregations are provided;
- 78.8 ensure that no hazardous or infectious waste is mixed with other types of waste or transported to a disposal site designated for non- hazardous waste;
- 78.9 make it mandatory to collect and treat leachate from a sanitary landfill before releasing it into environment;
- 78.10 where necessary, designate an officer or team of officers, in writing, to perform specific task under this regulation;
- 78.11 encourage or require to use separate collection schedules and separate trucks or haulers for specific types of wastes;
- 78.12 conduct advocacy programs through media for educating the public on waste reduction, segregation and sound waste management system;
- 78.13 ensure that the waste transporting vehicles are identified as per road size, condition and capacity to ensure safe transportation of waste;
- 78.14 monitor performance of authorized service provider, if any and require it to keep detail records of accidents, non-compliance or difficulties encountered in course of performing its service under this Regulation;
- 78.15 ensure identification of area for storage of waste as an integral part of construction plans of a building;

- ལྔ.༣ ཕྱགས་སྒྲིགས་འབྲུང་ས་རེ་རེ་བཞིན་དུ་ལུ་ “རུལ་བརྟུབ་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་” དང་ “རུལ་མ་བརྟུབ་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་” ལུ་དབྱེ་བསལ་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ ཕྱགས་ཉོན་ཚུ་བཞག་བཅུག་ནི།
- ལྔ.༤ གཙེང་ཚུ་ལྷན་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་སྒྲུགས་ས་དང་ སྤྱིར་སྒྲུགས་ས་གོ་ཚུ་གིས་ འགོ་བཟི་དང་ མེམས་ཅན་ཚུ་ལུ་ གནོད་པའམ་མ་སྐྱོན་འབྲུང་ མི་བཅུག་ནི་ལུ་བཅོན་ཐབས་བསྒྲིག་ནི།
- ལྔ.༥ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེད་ལེན་དང་ དབྱེ་བསལ་ གསོག་འཛོག་ དེལས་ ཉེན་སྲུང་ཐོག་ལུ་ རོས་འཛིན་ཅན་གྱི་ས་གོ་ནང་ བསྐྱེད་ནིའི་དོན་ལུ་ ལམ་ལུགས་ཅན་གྱི་ ཞབས་རྟེན་ཐབས་ལམ་ཅིག་ གཞི་བཅུགས་འབད་དེ་ རྒྱན་སྐྱོང་དང་ལྷ་རྟོག་འབད་ནི།
- ལྔ.༦ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་ ཞབས་རྟེན་གི་འབྲུས་དང་ གླ་ཆག་ཞན་ཚུ་ གཞི་བཅུགས་དང་ བསྐྱེད་ལེན་འབད་ནི།
- ལྔ.༧ དེ་བཟུམ་མའི་དབྱེ་བསལ་གྱི་མཐུན་རྐྱེན་ཚུ་ བྱིན་ཡོད་པའི་སྐབས་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ལྷག་པར་དབྱེ་བསལ་འབད་བཅུག་ནི།
- ལྔ.༨ ཉེན་ཁ་ཅན་ ཡང་ན་ འབྲུ་ཉེན་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་གྱི་དབྱེ་བཞག་ཞན་ སྐྱབས་ཤི་མེད་པ་དང་ ཉེན་ཁ་མེད་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ བཞོ་སའི་ས་གོ་ནང་ སྐྱེལ་འབྲེན་འབད་ནི་མེད་པ་ རེས་གཏན་བཟོ་ནི།
- ལྔ.༩ གཙེང་ཚུ་ལྷན་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྒྲུགས་ས་ཅིག་ལས་ བཅོག་གཤེར་ཚུ་ མཐའ་འཁོར་ནང་ འཛིན་འགོལ་མ་འབད་གོང་ལས་ རེས་པར་དུ་ བསྐྱེད་ལེན་འབད་དེ་ ལེགས་བཅོས་འབད་བཅུག་ནི།
- ལྔ.༡༠ སྐྱིག་གཞི་འདི་གི་འོག་གི་ དམིགས་བསལ་ལུ་འགན་བསྐྱུབ་ནི་ལུ་ དགོས་མཁོ་ཡོད་སར་ འགོ་དཔོན་ཅིག་ ཡང་ན་ འགོ་དཔོན་གྱི་སྡེ་ཚན་ཅིག་ ཡིག་ཐོག་ལུ་ རོས་འཛིན་འབད་ནི།
- ལྔ.༡༡ ཕྱགས་སྒྲིགས་དབྱེ་ཞག་སོ་སོའི་དོན་ལུ་ བསྐྱེད་ལེན་ལས་འཆར་སོ་སོ་དང་ ཅག་ ཡང་ན་ སྐྱེལ་འབྲེན་སྐྱུམ་འཁོར་སོ་སོ་ བཞོ་སའི་སྐྱོད་འབད་ནི་ལུ་ མེམས་ཤུགས་བསྐྱེད་བཅུག་ནི་ ཡང་ན་ དེ་སྡེ་ལག་ལེན་འབྲུབ་དགོས་སྡེ་བཟོ་ནི།
- ལྔ.༡༢ ཕྱགས་སྒྲིགས་མར་མབ་དང་ དབྱེ་བསལ་ ལེགས་ལྷན་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་སྐོར་ལས་ མི་མང་ལུ་ ཤེས་ཡོན་བྱིན་ཐབས་ལུ་ བར་བརྒྱུད་ཐོག་ལས་ གོ་བཟུང་ལས་རིམ་ འགོ་འབྲེན་འབྲུབ་ནི།
- ལྔ.༡༣ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ཉེན་ཁ་མེད་པའི་ཐོག་ལས་ སྐྱེལ་འབྲེན་འབད་ཚུགས་ནི་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འབག་མི་སྐྱུམ་འཁོར་ཚུ་ འཁོར་ལམ་གྱི་ཚད་དང་ གནས་སྤངས་ ཤོང་ཚད་ཚུ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ རོས་འཛིན་འབད་ཡོད་པ་ རེས་གཏན་བཟོ་ནི།
- ལྔ.༡༤ གནང་བ་ཅན་གྱི་ཞབས་རྟེན་བྱིན་མའི་ ལཱ་གི་གྲུབ་འབྲས་ལུ་ ལྷ་རྟོག་འབད་ནི་དང་ གལ་སྲིད་ དགོས་མཁོ་འབྲུང་ཚེ་ སྐྱིག་གཞི་འདི་གི་འོག་ལུ་ ཞབས་རྟེན་སྐྱུབ་པའི་སྐབས་ རྐྱེན་ཅན་དང་ གནས་འཁྲིལ་མེད་པ་ ཡང་ན་ དཀའ་ཐུབ་བྱུང་མི་ཚུ་གི་ ཅན་ཐོ་ཚུ་ ལ་གསལ་བཞག་ནི།
- ལྔ.༡༥ ཕྱགས་སྒྲིགས་གསོག་འཛོག་གི་ས་ཁོངས་ རོས་འཛིན་འབད་དགོས་དེ་ སྤྱིང་ཕྱིམ་བཟོ་སྐྱུན་གྱི་འཆར་གཞིའི་ ཆེད་གསལ་གཙོ་བོ་ཅིག་སྡེ་ རེས་གཏན་བཟོ་ནི།

- 78.16 ensure proper channelization of household liquid waste and their release into a secured site;
- 78.17 ensure that the effluents from the human waste are secured and released into the environment after proper treatment process;
- 78.18 maintain detail records of accidents and non-compliance occurred within its jurisdiction and incorporate the same in its periodic reports;
- 78.19 when the waste generated is of hazardous or infectious nature, ensure compliance requirement of Section 16 of this Regulation;
- 78.20 when appropriate, devise incentives or awarding system to encourage sound waste management initiatives to reduce, reuse, recycle and dispose of waste;
- 78.21 conduct research and development in waste management including but not limited to technical, environmental, social and economic aspects of waste management;
- 78.22 maintain or cause to maintain adequate cleanliness of premises or surroundings for the health and safety of person, property and the environment; and
- 78.23 exercise enforcement powers to ensure strict compliance with this Regulation.

Responsibilities of Thromde Tshogde and Dzongkhag Tshogdu

- 79. The Thromde Tshogde and Dzongkhag Tshogdu shall undertake activities including but not limited to the following:
  - 79.1 review and approve waste management plans for Thromde;
  - 79.2 endorse programs to provide technical and other capacity building assistance related to waste management;
  - 79.3 garner support and participation from residents of respective zones and wards;
  - 79.4 promote and create awareness on waste management to public of the respective zones;

- ཡ༤.༡༤ བྱིས་ནང་གི་བཙེན་ཚུ་ཚུལ་མཐུན་གཡུར་ལམ་བརྒྱུད་དེ་བཙན་ཐབས་ཡོད་པའི་ས་གོ་ཅིག་ནང་ འཛིན་འགྲོལ་འབད་ནི་ དེས་གཏན་བཟོ་ནི།
- ཡ༤.༡༥ འགྲོ་བ་མིའི་ཚུབ་གསང་གི་བཙེན་ཚུ་ཚུལ་མཐུན་ལེགས་བཙེན་འབད་ལུ་ བཙན་ཐབས་བཟོ་སྟེ་མཐའ་འཁོར་ནང་ འཛིན་འགྲོལ་འབད་དགོཔ་ དེས་གཏན་བཟོ་ནི།
- ཡ༤.༡༦ དེ་གི་བྱབ་ཁོངས་ནང་འཁོད་ རྒྱན་ངན་དང་ གནས་འཁྲིལ་མེད་པའི་ དྲན་ཐོ་ལ་གསལ་ཚུ་ རྒྱན་སྐྱོང་འབབ་སྟེ་ ཏུས་མཚམས་སྟན་ལུ་ཚུ་ནང་བཀོད་ནི།
- ཡ༤.༡༧ དུགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ ཉེན་ཁ་ཅན་ ཡང་ན་ འབྲུ་ཉེན་ཅན་ཨིན་པའི་སྐབས་ སྒྲིག་གཞི་འདི་གི་དོན་ཚན་༡༤ པའི་དགོས་མཁོ་ལུ་ གནས་འཁྲིལ་འབད་དགོཔ་ དེས་གཏན་བཟོ་ནི།
- ཡ༤.༡༨ འོས་མཚམས་ལྡན་པའི་སྐབས་ དུགས་སྟིགས་མར་ཡབ་དང་ སྐར་སྤྱོད་ བསྐྱར་བཟོ་ བཀོ་ནིའི་དོན་ལུ་ དུགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་འབད་ཚུལ་ ལེགས་ཤོམ་ལུ་ སེམས་ཤུགས་བསྐྱེད་ཐབས་གི་ ཁེ་ཕན་ ཡང་ན་ ཏུགས་མའི་ལམ་ལུགས་བཅུམ་ནི།
- ཡ༤.༡༩ དུགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ འཕྲུལ་རིག་དང་ མཐའ་འཁོར་ མི་སྡེ་ དཔལ་འབྱོར་གྱིས་མ་ཚད་པའི་ འབྲེལ་གཞན་ཚུ་གི་སྐོར་ ཞིབ་འཚོལ་དང་ གོང་འཕེལ་ཚུ་ འགོ་འདྲེན་འབབ་ནི།
- ཡ༤.༢༠ མི་དང་ རྒྱ་དངོས་ མཐའ་འཁོར་གི་ འཕྲོད་བསྟེན་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་དོན་ལུ་ ས་ཁོངས་ ཡང་ན་ མཐའ་སྐོར་ཚུ་ནང་ གཙུག་ལྷན་ལེགས་ཤོམ་སྟེ་ རྒྱན་སྐྱོང་འབབ་ནི་ ཡང་ན་ རྒྱན་སྐྱོང་འབབ་བཅུག་ནི་དང་།
- ཡ༤.༢༡ སྒྲིག་གཞི་འདི་ལུ་ དམ་དམ་སྟེ་ དེས་པར་ཏུ་གནས་བཅུག་ནིའི་ དབང་ཚད་ཚུ་ བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་ནི།

ཁོམ་སྡེ་ཚོགས་སྡེ་དང་ རྫོང་ཁག་ཚོགས་འདུའི་འགན་ཁག།

- ཡ༥. ཁོམ་སྡེ་ཚོགས་སྡེ་དང་ རྫོང་ཁག་ཚོགས་འདུ་གིས་ གཤམ་གསལ་བཅིས་ཏེ་ དེ་གིས་མ་ཚད་པའི་ ལས་རིགས་ཚུ་ འགན་ལེན་འབད་དགོ་:
- ཡ༥.༡ ཁོམ་སྡེའི་དོན་ལུ་ དུགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་འཆར་གཞི་ཚུ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ནི་དང་ གནང་བ་སྤྱོད་ནི།
- ཡ༥.༢ དུགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་དང་འབྲེལ་བའི་ འཕྲུལ་རིག་དང་ གཞན་ལྷོགས་སྲུབ་གོང་འཕེལ་གི་ གྲོགས་རམ་ཚུ་བྱིན་ནིའི་ འཆར་གཞི་ཚུ་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོན་འབད་ནི།
- ཡ༥.༣ འབྲེལ་ཡོད་མངའ་ཁོངས་དང་ འདེམས་ཁོངས་ཚུ་ལས་ རྒྱབ་སྐྱོར་དང་ འབྲེལ་གཏོགས་ཚུ་འཚོལ་ནི།
- ཡ༥.༤ འབྲེལ་ཡོད་མངའ་ཁོངས་གི་ མི་སེར་ཚུ་ལུ་ དུགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྐོར་ གོ་བཅོམ་གསལ་བཤད་དང་ ཡར་དག་གཏང་ནི།

- 79.5 review and provide administrative approval for site selection, design, operation and maintenance of waste management facilities in conformity with relevant laws;
- 79.6 review and approve fines and penalties;
- 79.7 determine feasibility of installing waste processing technology for efficient management of wastes;
- 79.8 approve collection of waste management service fees from residential, commercial and institutional establishments.

Thromde Inspectors

- 80. For the purpose of an effective implementation of this regulation in the Thromdes, the Implementing Agencies shall designate Thromde Inspectors and ensure that they discharge the functions as required.

Functions of Thromde Inspectors

- 81. The Thromde Inspectors shall:
  - 81.1 ensure strict compliance to this Regulation;
  - 81.2 levy fines as per annexes to this Regulation;
  - 81.3 enter into any offices, businesses or industries without prior notification for the sole purpose of enforcement of this Regulation;
  - 81.4 ensure that the waste management facilities are in place which shall include proper storage, handling and segregation;
  - 81.5 issue offence token, Annexure VI, which identifies areas of non-compliance with this regulation and thus, issue warnings and impose fine or administrative penalties where deemed applicable under this Regulation;
  - 81.6 stop any activities related to waste which poses health and environmental hazards;
  - 81.7 seek the assistance of Royal Bhutan Police in apprehending an offender who has committed one or more of the prohibited acts as defined in this Regulation; and

- ཡ།༧.༥ འབྲེལ་ཡོད་ཁྲིམས་ལུགས་ཚུ་དང་ མཐུན་པའི་སྒོ་ལས་ ཕྱགས་སྟིགས་གི་ས་ཁོངས་ གནམ་འཕུ་དང་ བཟོ་བོ་དེ་ བསྟར་སྟོང་ འཛིན་སྟོང་གི་དོན་ལུ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ནི་དང་ བདག་སྟོང་གི་གནང་བ་སྟོང་ནི།
- ཡ།༧.༦ ཉེས་ཚད་དང་ ཉེས་བྱ་ཚུ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ནི་དང་ གནང་བ་སྟོང་ནི།
- ཡ།༧.༧ ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ དོན་སློན་ཅན་སྟེ་ འཛིན་སྟོང་འབབ་ནིའི་དོན་ལུ་ ཕྱགས་སྟིགས་བཟོ་སྟོང་གི་འཕྲུལ་རིག་ གཞི་བཅུགས་འབད་ནིའི་འོས་འབབ་ གཏན་འབེབས་བཟོ་ནི།
- ཡ།༧.༨ སྟོང་གནས་དང་ ཚོང་འབྲེལ་ གཙུག་སྡེ་ཁང་ཚུ་ལས་ ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྟོང་ ཞབས་ཏྲུག་གི་སྐྱེ་འབྲུས་ བསྐྱར་ལེན་གི་གནང་བ་སྟོང་ནི།

ཁྲོམ་སྡེ་ཞིབ་དཔྱད་པ།

༡༠. ཁྲོམ་སྡེ་ཚུ་ནང་ སྐྱིག་གཞི་འདི་ དོན་སློན་ཅན་སྟེ་ ལག་ལེན་འབབ་ནིའི་དགོས་དོན་ལུ་ ལག་ལེན་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ ཁྲོམ་སྡེའི་ཞིབ་དཔྱད་པ་ཚུ་ འདམས་བསྐྱོ་འབད་དེ དགོས་མཁོ་ཡོད་པའི་ལཱ་འགན་ཚུ་ རེས་པར་དུ་ འགྲུབ་བཅུག་དགོ།

ཁྲོམ་སྡེ་ཞིབ་དཔྱད་པའི་ལཱ་འགན།

- ༡༡. ཁྲོམ་སྡེ་ཞིབ་དཔྱད་པ་ཚུ་གིས་ འབད་དགོཔ་དེ་ཡང་:
  - ༡༡.༡ སྐྱིག་གཞི་འདི་ལུ་ དམ་དམ་སྟེ་ གནས་བཅུག་ནི།
  - ༡༡.༢ སྐྱིག་གཞི་འདི་གི་ཟུར་དེབ་ལྟར་དུ་ ཉེས་ཚད་ཚུ་བཀལ་ནི།
  - ༡༡.༣ སྐྱིག་གཞི་འདི་ བསྟར་སྟོང་ཁོ་ནའི་དགོས་དོན་ལུ་ སྡེ་གོང་བརྟེན་བསྐྱུལ་མེད་པར་ ཡིག་ཚང་ ཚོང་ལས་ཁང་ ཡང་ན་ བཟོ་སྐྱེ་ཁང་ གང་རུང་ནང་ འཇུག་ཞུགས་འབད་ནི།
  - ༡༡.༤ ཚུལ་མཐུན་གསོག་འཛུགས་དང་ ལག་འབྲེལ་ དབྱེ་བསལ་བརྩིས་པའི་ ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྟོང་གི་ མཐུན་ཚུན་ཚུ་ གིག་གི་ཡོད་པ་ རེས་གཏན་བཟོ་ནི།
  - ༡༡.༥ སྐྱིག་གཞི་འདི་ལུ་ མ་གནས་པའི་གནད་དོན་ རེས་འཛིན་འབད་མི་ གཞོད་འགོལ་བརྟེན་ཡིག་ ཟུར་དེབ་༤ པ་ སྟོང་ནི་དང་ སྐྱིག་གཞི་འདི་གི་འོག་ལུ་ འོས་པར་སྐྱེམ་པའི་ ཉེན་བརྟེན་དང་ ཉེས་བྱ་ ཡང་ན་ བདག་སྟོང་གི་ཉེས་བྱ་ཚུ་བཀལ་ནི།
  - ༡༡.༦ འཕྲོད་བསྟེན་དང་ མཐའ་འཁོར་ལུ་ གཞོད་སྟོན་རྒྱབ་མི་ ཕྱགས་སྟིགས་དང་འབྲེལ་བའི་ ལས་རིགས་གང་ རུང་ མཚམས་འཛུགས་འབད་ནི།
  - ༡༡.༧ སྐྱིག་གཞི་འདི་ནང་ རེས་འཛིན་འབད་དེ་ཡོད་པའི་བཀག་དམ་ཅན་གྱི་བྱ་བ་གཅིག་ ཡང་ན་ དེ་ལས་མངམ་ འབད་ ཡོད་པའི་གཞོད་འགོལ་བ་ འཛིན་བཟུང་འབད་ནི་ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་འབྲུག་གི་འགག་སྡེ་ལས་ རྒྱབ་སྟོང་ལེན་ནི་དང་།

- 81.8 carry out such other functions or duties as may be assigned by Thromde for the purpose of enforcing this Regulation.

Responsibilities of waste traders and scrap dealers

82. The waste traders and scrap dealers shall:
- 82.1 ensure the cleanliness of the facilities used for storage and packaging of recyclable waste;
  - 82.2 ensure that the workers are adequately protected from hazardous waste and other health hazards by providing appropriate personal protective equipment such as face masks, hand gloves, prongs and foot wears; and
  - 82.3 ensure that stolen and suspicious recyclable wastes are not purchased.

Responsibilities of individual citizen

83. Every person has the right to safe and healthy environment with equal and corresponding duty to protect and promote the environment of the country. Hence every individual shall:
- 83.1 strive to fulfill their civic responsibility and ethics in proper waste management;
  - 83.2 try to reduce waste generation;
  - 83.3 safely store his/her waste including packaging and storage until collected by Thromde or an entity identified by Thromde for collection and disposal;
  - 83.4 comply and cooperate with any waste segregation, reuse or recycling initiatives by the Thromdes; and
  - 83.5 arrange for safe storage, handling, transport, and disposal of all bulky wastes to the approved waste disposal sites.

༡༡-༡ སྐྱིག་གཞི་འདི་ བསྐྱར་སྒྲིབ་འབད་ནི་འདི་དོན་ལུ་ ཁོམ་སྡེ་གིས་སྒྲིབ་པའི་ ལཱ་འགན་དང་ སྐྱིག་འགན་གཞན་ ཚུ་ འབག་ནི།

ཕུགས་སྐྱིགས་ཚོང་པ་དང་ རག་རོ་ཚོང་པ་ཚུ་གི་འགན་ཁག།

- ༡༢. ཕུགས་སྐྱིགས་ཚོང་པ་དང་ རག་རོ་ཚོང་པ་ཚུ་གིས་ འབད་དགོཔ་དེ་ཡང་:
  - ༡༢-༡ བསྐྱར་བཟོ་འབད་བཏུབ་པའི་ ཕུགས་སྐྱིགས་ཚུ་ གསོག་འཛོག་དང་ སྤྱད་ནི་ མཐུན་ཚུན་ཚུ་ གཙང་སྤྱོད་ ཡོད་པ་ དེས་གཏན་བཟོ་ནི།
  - ༡༢-༢ ཕུགས་སྐྱིགས་ལས་བྱེད་པ་ཚུ་ལུ་ འོས་འབབ་ལྡན་པའི་ ཉེན་སྲོབ་ལཱ་ཆས་ དཔེར་ན་ གདོང་རས་དང་ ལག་ལུབ་ འཛིན་མ་ ལྷན་ཚུ་སྒྲིབ་ཐོག་ལས་ གཞོན་སྒྲིབ་ཚན་གྱི་ ཕུགས་སྐྱིགས་དང་ གཞན་འཕྲོད་ བསྟེན་གྱི་ ཉེན་ཁ་ཚུ་ལས་ ལེགས་ཤོམ་སྡེ་ ཉེན་སྲོབ་འབད་ནི་དང་།
  - ༡༢-༣ ཨར་རྒྱན་འབད་འབད་མ་དང་ དོགས་པ་ཚན་གྱི་ བསྐྱར་བཟོའི་ཕུགས་སྐྱིགས་ཚུ་ ཉོ་ནི་མེད་པ་དེས་གཏན་ བཟོ་ནི།

མི་སེང་སོ་སོའི་འགན་ཁག།

- ༡༣. མི་ངོམ་རེ་རེ་བཞིན་དུ་ལུ་ ཉེན་སྲུང་ཚན་དང་ འཕྲོད་བསྟེན་ལྡན་པའི་ མཐའ་འཁོར་གྱི་ཐོབ་དབང་ ཡོད་དོ་བཟུམ་ སྡེ་ རྒྱལ་ཁབ་གྱི་མཐའ་འཁོར་ ཉེན་སྲོབ་དང་ ཡར་བསྐྱེད་གྱི་ སྐྱིག་འགན་ཡང་ འབྲམ་མཉམ་དང་ འབྲམ་མཚུངས་ ཐོག་པ་ཨིན། དེ་གིས་སྡེ་ མི་ངོམ་རེ་རེ་བཞིན་དུ་གིས་ འབད་དགོཔ་དེ་ཡང་:
  - ༡༣-༡ ཕུགས་སྐྱིགས་ཚུ་ལ་མཐུན་ འཛིན་སྲོབ་འབབ་ནི་ལུ་ རང་སོའི་ཁོམ་འབྲེལ་གྱི་འགན་ཁག་དང་ བཟང་སྒྲིབ་ འགྲུབ་ནི་ལུ་ འབད་ཚོལ་བསྐྱེད་ནི།
  - ༡༣-༢ ཕུགས་སྐྱིགས་མར་ཕབ་འབད་ནི་ལུ་ཙུ་ཙུ་འགོངས་ནི།
  - ༡༣-༣ ཕུགས་སྐྱིགས་ཚུ་ སྤྱད་ཆས་དང་ གསོག་འཛོག་འབད་ནི་བཅུ་ཉེ་ ཁོམ་སྡེ་ ཡང་ན་ ཁོམ་སྡེ་གིས་ ངོས་ འཛིན་འབད་མི་ ངོ་པོ་ཅིག་གིས་ བསྐྱེད་འབད་དེ་ མ་འབག་ཚུན་ཚོང་ ཁོམ་སོའི་ཕུགས་སྐྱིགས་ཚུ་ ཉེན་སྲུང་ཐོག་ལུ་ གསོག་འཛོག་འབད་ནི།
  - ༡༣-༤ ཁོམ་སྡེ་གིས་ ཕུགས་སྐྱིགས་དབྱེ་བསལ་དང་ སྤྱད་སྒྲིབ་ ཡང་ན་ བསྐྱར་བཟོའི་འབད་ཚོལ་བསྐྱེད་མི་ལུ་ གནས་ནི་དང་ མཉམ་འབྲེལ་འབད་ནི་དང་།
  - ༡༣-༥ སྤྱད་ཚན་ཕུགས་སྐྱིགས་གོ་ར་ ཉེན་སྲུང་ཐོག་ལས་ གསོག་འཛོག་དང་ ལག་འབྲེལ་ སྐྱེལ་འབྲེན་འབད་དེ་ གནང་བ་གྲུབ་པའི་ ས་གོ་ནང་ བཀོ་ནི་འདི་དོན་ལུ་ བདེ་སྐྱིག་འབད་ནི།

Responsibilities of House Owners

84. It shall be the duty and responsibility of individual house owners to:
- 84.1 provide the tenants with common waste bins to enable the residents to dispose biodegradable and non-biodegradable waste;
  - 84.2 notify and create awareness to the tenants of such buildings of the requirements of this Regulation and its implementation;
  - 84.3 adequately protect the waste bins from animals such as dogs and rodents, fire hazards, rain, theft and physical damage to the bins;
  - 84.4 allow only the authorized personnel from Thromde or authorized service provider to access the waste bins; and
  - 84.5 maintain cleanliness of the surroundings.

Responsibilities of the Construction Sector

85. It shall be the duty and responsibility of the construction manager to:
- 85.1 transport construction wastes without spillage on its way;
  - 85.2 dispose construction waste and excavated soil in designated sites; and
  - 85.3 safely store the construction waste at the site to avoid public inconvenience.

Responsibilities of the Business and Industrial Sectors

86. It shall be the duty and responsibility of every business and industrial sector to:
- 86.1 provide appropriate bins for waste storage and safe collection;
  - 86.2 maintain cleanliness of the respective premises or surroundings; and
  - 86.3 segregate hazardous wastes within the premises.

ཁྱིམ་གྱི་ཇོ་བདག་ཚུ་གི་འགན་ཁལ།

- ༡༤. ཁྱིམ་གྱི་ཇོ་བདག་སོ་སོ་གིས་ སྐྱིག་འགན་དང་ འགན་ཁལ་འབག་དགོས་དེ་ཡང་:
  - ༡༤.༡ ཁང་སྐྱར་སྔོན་མི་ཚུ་ལུ་ རུལ་བརླབ་མི་དང་ རུལ་མ་བརླབ་མི་ ཕྱགས་སྟིགས་སྐྱུགས་སའི་ སྤྱི་རུབ་གྱི་ ཕྱགས་ཉོད་ཚུ་སྔོན་དགོ།
  - ༡༤.༢ སྐྱིག་གཞི་འདི་གི་དགོས་མཁོ་དང་ དེའི་ལག་ལེན་གྱི་སྐོར་ལས་ ཁང་སྐྱར་སྔོན་མི་ཚུ་ལུ་ བར་བསྐྱུལ་འབད་ བློ་དང་ ལོ་བརྟེན་སྤྲུལ་བཅུག་ནི།
  - ༡༤.༣ ཕྱགས་སྟིགས་ཉོད་ཚུ་ རོ་ཁྱི་དང་ བྱི་ཙཱ་འུ་ལྷ་བྱུའི་སེམས་ཚན་དང་ མེའི་ཉེན་ལ་ ཆར་པ་ ལར་རྒྱུན་ བཅག་དགུམ་ཚུ་ལས་ ཉེན་སྲོལ་ལེགས་ཤོམ་འབད་ནི།
  - ༡༤.༤ ཕྱགས་སྟིགས་ཉོད་ཚུ་ལུ་ ཁྲོམ་སྤེལ་ས་ དབང་ཚད་སྔོན་པའི་མི་ངོ་ ཡང་ན་ དབང་ཚད་ཚན་གྱི་ ཞབས་ ཏོག་བྱིན་མི་ཚུ་ རྒྱུང་མ་གཅིག་གིས་ འབྲེལ་གཏུགས་འབད་བཅུག་ནི་དང་།
  - ༡༤.༥ ཉེ་འདབས་ས་ཁོངས་ནང་གཙང་སྐྱ་བཟུམ་ནི།

བཟོ་སྐྱུན་སྤེ་ཚན་གྱི་འགན་ཁལ།

- ༡༥. བཟོ་སྐྱུན་གྱི་འཛིན་སྐྱོང་པ་དེ་གི་ སྐྱིག་འགན་དང་ འགན་ཁལ་དེ་ཡང་:
  - ༡༥.༡ བཟོ་སྐྱུན་གྱི་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ ལམ་ཁར་མ་འབོ་བར་ སྐྱེལ་འདྲེན་འབད་ནི།
  - ༡༥.༢ བཟོ་སྐྱུན་ཕྱགས་སྟིགས་དང་ ས་བཞོ་བཞོམ་ཚུ་ རོས་འཛིན་ཚན་གྱི་ས་གོ་ནང་ འབག་བཀོ་ནི་དང་།
  - ༡༥.༣ མི་མང་ལུ་ བྱ་སྐྱབས་མ་བདེམ་ མི་བཟོ་བའི་ཆེད་དུ་ བཟོ་སྐྱུན་གྱི་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ ཉེན་སྲུང་ཐོག་ལུ་ གསོག་འཛོག་འབད་ནི།

ཚོང་དང་བཟོ་གྲུའི་སྤེ་ཚན་གྱི་འགན་ཁལ།

- ༡༦. ཚོང་དང་བཟོ་གྲུའི་སྤེ་ཚན་ རེ་རེ་བཞིན་དུའི་ སྐྱིག་འགན་དང་ འགན་ཁལ་དེ་ཡང་:
  - ༡༦.༡ ཕྱགས་སྟིགས་གསོག་འཛོག་དང་ ཉེན་སྲུང་ཐོག་ལུ་ བསྐྱུ་ལེན་འབད་ནིའི་ཆེད་དུ་ རོས་འབབ་ལཱ་པའི་ ཕྱགས་སྟིགས་ཉོད་ཚུ་བྱིན་ནི།
  - ༡༦.༢ འབྲེལ་ཡོད་ས་ཁོངས་ ཡང་ན་ ཉེ་འདབས་ཚུ་ནང་ གཙང་སྐྱ་བཞག་ནི་དང་།
  - ༡༦.༣ ས་ཁོངས་ནང་འཁོད་ ཉེན་ལ་ཚན་གྱི་ ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ དབྱེ་བསལ་འབད་ནི།

Waste segregation requirement at source

87. The following shall be the minimum standards and requirements for segregation and storage of waste:
- 87.1 there shall be separate bins for every household, for waste segregation for at least “bio-degradable” and “non-biodegradable” waste as may be determined by the Thromde;
  - 87.2 the Thromde or authorized service provider shall collect segregated waste separately;
  - 87.3 all business and industrial sectors, including Government and private offices shall provide facilities for waste segregation into bio-degradable and non-biodegradable wastes; and
  - 87.4 the identification of area for placement of waste bins shall be done during the building approval process.

Waste collection and transfer

88. The Thromde or authorized service provider shall:
- 88.1 place appropriate numbers of receptacles for storage and collection of waste in designated locations within the Thromde;
  - 88.2 ensure that the receptacle and other waste collection and storage compartments are suitably designed in order to avoid scavenging and subsequent spillage and spread of waste around public places;
  - 88.3 ensure that the receptacle be suitably designed to prevent risk to children and animals; and
  - 88.4 provide adequate waste collection services for residential households, offices and commercial establishments.

Requirements for waste collection

89. The following shall be the minimum standards and requirements for the collection of waste:
- 89.1 collection of waste shall be done in a manner which prevents damage to the receptacle, or spillage or scattering of solid waste within the collection vicinity; and

ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་ས་ལས་ དབྱེ་བསལ་འབད་དགོ་པའི་དགོས་མཁོ།

- ༡༡. ཕྱགས་སྒྲིགས་དབྱེ་བསལ་དང་ གསེག་འཛིན་གི་དོན་ལུ་ ཉུང་མཐའི་གནས་ཚད་དང་ དགོས་མཁོ་ཚུ་ གཤམ་གསལ་ལྟར་དུ་ཨིན་།
  - ༡༡.༡ ཁྲོམ་སྡེ་གིས་ དེས་འཛིན་འབད་མི་ལྟར་དུ་ “རུལ་བརྟུབ་མི” དང་ “རུལ་མ་བརྟུབ་མི” ཕྱགས་སྒྲིགས་ དབྱེ་བསལ་གྱི་དོན་ལུ་ གྲངས་རེ་རེ་བཞིན་དུ་འདི་དོན་ལས་ ཕྱགས་ཉོད་སོ་སོ་བཞག་དགོ།
  - ༡༡.༢ ཁྲོམ་སྡེ་ ཡང་ན་ དབང་ཚད་ཅན་གྱི་ ཞབས་རྟོག་བྱིན་མི་དེ་གིས་ དབྱེ་བསལ་འབད་ཡོད་པའི་ ཕྱགས་ སྒྲིགས་ཚུ་ སོ་སོ་སྡེ་ བསྐྱེལ་འབད་དགོ།
  - ༡༡.༣ གཞུང་དང་སྐྱེལ་གྱི་ཡིག་ཚང་བརྩིས་ཏེ་ ཚོང་དང་བཟོ་གྲུ་འཛུལ་གྱི་ གཞུང་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ རུལ་ བརྟུབ་མི་དང་ རུལ་མ་བརྟུབ་མི་ལུ་ དབྱེ་བསལ་འབད་ནིའི་ མཐུན་ཚུལ་ཚུ་ སྲོད་དགོས་དང་།
  - ༡༡.༤ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཉོད་ བཞག་སའི་ས་ཁོངས་དེ་ སྤྱིང་བྱིན་གྱི་ གནང་བ་སྲོད་པའི་སྐབས་ལས་ དེས་འཛིན་ འབད་དགོ།

ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེལ་དང་གནས་སོར།

- ༡༢. ཁྲོམ་སྡེ་འམ་ ཞབས་རྟོག་བྱིན་མི་གིས་ འབད་དགོས་དེ་ཡང་།
  - ༡༢.༡ ཁྲོམ་སྡེའི་ནང་འཁོད་ དེས་འཛིན་ཅན་གྱི་ ས་གནས་ཁག་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་གསེག་འཛིན་དང་ བསྐྱེལ་ ལེན་གྱི་དོན་ལུ་ ཉོད་ཀྱི་གྲངས་ཁ་ རན་རྟོག་ཏེ་ཅིག་བཞག་དགོ།
  - ༡༢.༢ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཉོད་དང་ གཞུང་བསྐྱེལ་དང་ གསེག་འཛིན་གི་ཁང་མིག་ཚུ་ སེམས་ཅན་གྱིས་ སྲོད་ནི་ དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ མི་མང་གིས་གནས་ལུ་ འཛོགས་ནི་དང་ བྱབ་ནི་ཚུ་ བཀག་ཐབས་ལུ་ འོས་ འབབ་ལྷན་རྟོག་ཏེ་སྡེ་ བཟོ་བཀོད་འབད་དགོ།
  - ༡༢.༣ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཉོད་ཚུ་ ཨ་ལུ་དང་ སེམས་ཅན་ཚུ་ལུ་ ཉེན་འཕྲོན་འགོག་འབད་ཚུགས་པའི་ བཟོ་བཀོད་ ཐོག་ལུ་ དེས་གཏན་བཟོ་དགོས་དང་།
  - ༡༢.༤ སྲོད་བྱིན་དང་ ཡིག་ཚང་ ཚོང་ལས་ཁང་ཚུ་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེལ་གྱི་ ཞབས་རྟོག་ལངས་བྱིན་དགོ།

ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེལ་འབད་དགོ་པའི་དགོས་མཁོ།

- ༡༣. ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེལ་ལེན་གྱི་དོན་ལུ་ ཉུང་མཐའི་གནས་ཚད་དང་ དགོས་མཁོ་ཚུ་ གཤམ་གསལ་ལྟར་དུ་ཨིན་།
  - ༡༣.༡ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེལ་ལེན་དེ་ཡང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཉོད་ལུ་ གཞོད་པ་མེད་པ་ ཡང་ན་ བསྐྱེལ་ས་ཁོངས་ རང་འཁོད་ ལུ་དེ་འམ་ གཏོར་ནི་ཚུ་ སྲོན་འགོག་གི་ལམ་ལུགས་ཐོག་ལས་ འབད་དགོས་དང་།

89.2 minimum frequency of collection shall be two times a week for residential and three times a week for commercial area or as may be determined by Thromde.

Public events

90. A person or an agency organising public events shall:

90.1 provide adequate number of waste bins for waste collection in appropriate and easily accessible locations;

90.2 maintain and empty the waste bins as required; and

90.3 ensure that the location, whether public or private property is free from all litter within 24 hours after the conclusion of the event.

Requirement for waste transport

91. The following shall be the minimum standards and requirements for the transport of waste:

91.1 all persons collecting or transporting waste shall avoid littering at the loading point and during transport;

91.2 vehicles or containers used for the collection and transportation of waste shall be covered to prevent littering;

91.3 use of separate collection schedules or separate trucks for specific types of waste; and

91.4 vehicles shall be identified considering road size, condition and population density to ensure safe and efficient collection and transport of waste.

Waste recycling and composting

92. The Thromde shall identify, construct and operate by itself or through a third party, a Material Recovery Facility where recyclable waste is collected and further segregation is done to optimize waste diversion from the landfill.

༡༧.༢ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེལ་ལེན་དེ་ ཉུང་ཤོས་ར་ སྡོད་ཁྱིམ་གྱི་དོན་ལུ་ བདུན་ཕྱག་རེ་ནང་ ཐངས་༥ རེ་དང་ ཚོང་
འབྲེལ་ས་ཁོངས་ཀྱི་དོན་ལུ་ བདུན་ཕྱག་རེ་ནང་ ཐངས་༥ རེ་ ཡང་ན་ ཁྲོམ་སྡེ་གིས་ རོས་འཛིན་འབད་
མི་ལྟར་དུ་འབད་དགོ།

མི་མང་དུས་སྟོན།

- ༧༠. མི་མང་དུས་སྟོན་ འགོ་འདྲེན་འཐབ་མི་ མི་ངོམ་ཅིག་ ཡང་ན་ ལས་སྡེ་ཅིག་གིས་ འབད་དགོཔ་དེ་ཡང་:
  - ༧༠.༡ འོས་འབབ་ཅན་དང་ འཇམ་རྟོང་རྟོ་སྡེ་ སྡོད་ཚུགས་པའི་ ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེལ་ལེན་གྱི་
རྟོད་ཚུ་ གྲུས་ཁ་ལངམ་སྡེ་ བཞག་ནི།
  - ༧༠.༢ དགོས་མཁོ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་རྟོད་ བཞག་ནི་དང་ སྡོང་མ་བཏོན་ནི་དང་།
  - ༧༠.༣ མི་མང་ས་ཁོངས་ ཡང་ན་ སྡེ་གི་ས་ཁོངས་ཨིན་རུང་ དུས་སྟོན་མཚུགས་བསྐྱེལ་ཞུ་ཞིན་མ་ལས་ ཚུ་ཚོད་༥༧
གི་ནང་འཁོད་ ས་ཁོངས་དེ་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་རྩ་ལས་མེད་པ་ བཟོ་དགོ།

ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐྱེལ་འདྲེན་གྱི་དགོས་མཁོ།

- ༧༡. ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐྱེལ་འདྲེན་གྱི་དོན་ལུ་ ཉུང་མཐའི་གནས་ཚད་དང་ དགོས་མཁོ་ཚུ་ ག་ཤམ་གསལ་ལྟར་དུ་ཨིན་:
  - ༧༡.༡ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེལ་ལེན་ ཡང་ན་ སྐྱེལ་འདྲེན་འབད་མི་ མི་ངོམ་གུ་ར་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ སྐྱུམ་
འཁོར་ནང་བཅུགས་པའི་སྐབས་དང་ སྐྱེལ་འདྲེན་འབད་བའི་སྐབས་ལུ་ ཕྱི་ཁ་འབོར་ནི་ཚུ་ བཞག་ནི།
  - ༧༡.༢ ཕྱགས་སྒྲིགས་འབག་པའི་སྐབས་ ཕྱི་ཁར་མི་འབོར་ནི་དོན་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེལ་ལེན་དང་ སྐྱེལ་འདྲེན་
གྱི་ སྐྱུམ་འཁོར་དང་རྟོད་ཚུ་ལུ་ ཁེབས་རྒྱབ་སྟེ་འབག་ནི།
  - ༧༡.༣ ཕྱགས་སྒྲིགས་དབྱེ་ཁག་སོ་སོའི་དོན་ལུ་ བསྐྱེལ་ལེན་གྱི་ལས་འཆར་སོ་སོ་ ཡང་ན་ འག་སོ་སོ་བཀོལ་སྤྱོད་
འབད་ནི་དང་།
  - ༧༡.༤ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ཉེན་སྲུང་ཅན་དང་ དོན་སྦྱོན་ཅན་གྱི་སྟོལ་ས་ བསྐྱེལ་ལེན་དང་ སྐྱེལ་འདྲེན་ རེས་གཏན་
འབད་ཐབས་ལུ་ སྐྱུམ་འཁོར་ཚུ་ འཁོར་ལམ་གྱི་ཚད་དང་ གནས་སྤངས་ མི་འབོར་མང་ཉུང་དང་འཁྲིལ་
ཏེ་ རོས་འཛིན་འབད་ནི།

ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེལ་བཟོ་དང་ ལུང་བཟོ་ནི།

༧༢. ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བྱུགས་སར་ བསྐྱེལ་ནི་ལས་ ག་དེ་མང་མང་ ཁ་བསྐྱར་གཏང་ནི་དོན་ལུ་ ཁྲོམ་སྡེ་རང་
གིས་ ཡང་ན་ རྩ་དོག་ཞན་ཅིག་གི་ཐོག་ལས་ བསྐྱེལ་བཟོ་འབད་བཏུབ་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ བསྐྱེལ་ལེན་འབད་དེ་ ལྷག་
པར་དབྱེ་བསལ་འབད་ནི་འི་ ཅད་ངོས་སྤྱར་གསོ་མཐུན་རྒྱུན་ཅིག་ རོས་འཛིན་དང་ བཟོ་སྐྱོད་ བསྐྱེལ་སྤྱོད་འབད་དགོ།

93. The Thromde shall create enabling environment for waste recycling to be a viable business opportunity to the private sector by providing technical support, leasing of land, government subsidy and through initiation of collaborative waste recycling projects with private sectors when deemed feasible.
94. The composting either on commercial scale or on a community level shall be the preferred method for organic waste management. The Thromde, on its own initiative or through arrangement with private sectors, shall provide such facilities.
95. The Thromde shall, through print, broadcast media and community awareness programs disseminate information on the types of waste used for composting, recycling and other processes.

Sanitary landfill

96. For final disposal of waste, the Thromde shall identify and propose waste management facilities such as sanitary landfill, at site other than prohibited areas under this Regulation.
97. The facilities for collection and treatment of leachate shall be mandatory in order to reduce environmental impacts and also to prevent pollution of nearby water bodies.
98. There should also be adequate facilities to manage the landfill gas to prevent risk of fire and associated environmental hazards.
99. The persons scavenging on the landfill shall be permitted only upon written approval from the Thromde.

Occupational safety gears

100. The implementing authority shall ensure that appropriate occupational health and safety measures are followed at all times by all the personnel working at the landfill including informal waste pickers. Use of basic personal protective equipment such as proper hand gloves, facemask and footwear shall be mandatory requirement under the Regulation.
101. The hazardous waste and infectious waste should not be disposed off at the landfill intended for municipal wastes unless they are pre-treated and made safe for disposal.

- 123. ཁྲོམ་སྡེ་གིས་ འཕུལ་རིག་གི་རྒྱུ་སྐྱོད་དང་ གཞུང་གི་ས་ཆ་སྤྲོད་ཕྱིན་ཐོག་ གཞུང་གི་ལྷན་ཐབས་ཕྱོགས་རམ་ དེ་
ལས་ འོས་པར་སྐྱམ་པའི་སྐབས་ སྐར་སྡེ་དང་གཅིག་ཁར་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱར་བཟོའི་ མཉམ་ཚུབ་ལས་འགུལ་
ཚུ་ འགོ་བཙུགས་ཐོག་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱར་བཟོ་འབད་ནི་དེ་ སྐར་སྡེ་འོན་ལུ་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ ཚོང་
ལས་ཀྱི་གོ་སྐབས་ཅིག་གི་ གནས་སྤངས་བཟོ་དགོ
- 124. རང་བཞིན་གྱིས་སྡོན་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ ཐབས་ཤེས་དྲག་ཤོས་དེ་ ཚོང་འབྲེལ་ཐོག་ལུ་ ཡང་ན་ མི་
སྡེའི་གནས་རིམ་ལུ་ ལུང་བཟོ་ནི་དེ་ཨིན། ཁྲོམ་སྡེ་རང་གི་ཁ་བྱུག་ལས་ སྐར་སྡེ་ཚུ་དང་མཉམ་ བདེ་སྲིག་གི་ཐོག་
ལས་ དེ་བརྩམ་མའི་མཐུན་རྐྱེན་ཕྱིན་དགོ
- 125. ཁྲོམ་སྡེ་གིས་ གསར་ཤོག་ རྒྱུ་བསྐྱུགས་ མི་སྡེའི་གོ་བདེ་ལས་རིམ་ཚུ་གི་ཐོག་ལས་ ལུང་བཟོ་དང་ བསྐྱར་བཟོ་
དེ་ལས་ བྱ་རིམ་གཞན་གྱི་དོན་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་སོ་སོའི་སྐོར་ལས་ བདེ་དོན་ཚུ་ ལྷབ་སྤེལ་འབད་དགོ།

གཙང་སྐྱ་ལྷན་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐྱུགས་སུ་

- 126. མཐར་ཐུག་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་མི་དོན་ལུ་ ཁྲོམ་སྡེ་གིས་ སྐྱིག་གཞི་འདི་གི་འོག་ལུ་ བཀག་ཆ་མེད་པའི་ས་གོ་
ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་མཐུན་རྐྱེན་ དཔེར་ན་ གཙང་སྐྱ་ལྷན་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐྱུགས་སུ་ཚུ་ རོས་
འཛིན་འབད་དེ་ ཐོས་འཆར་བཀོད་དགོ
- 127. མཐའ་འཁོར་ལུ་ གཞོད་སྐྱོན་མར་ཕབ་དང་ ཉེ་འདབས་ཀྱི་རྒྱ་གཞུགས་ཚུ་ལུ་ བཙོག་གི་སྡོན་འགོག་གི་དོན་ལུ་
བཙོག་གཤེར་བསྐྱ་ལེན་དང་ ལེགས་བཙོས་ཀྱི་མཐུན་རྐྱེན་ཚུ་ རོས་པར་བྱ་དགོ
- 128. མི་རྒྱུན་གྱི་ཉེན་ཁ་དང་ དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ མཐའ་འཁོར་གྱི་ཉེན་ཁ་ སྡོན་འགོག་གི་དོན་ལུ་ གཙང་སྐྱ་ལྷན་པའི་
ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐྱུགས་སུ་ལས་འཐོན་པའི་ རྒྱུ་རྐྱེས་ཚུ་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་མི་དེ་ མཐུན་རྐྱེན་ཡང་ ལང་མ་དགོ
- 129. ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐྱུགས་སུ་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐོང་མི་ཚུ་ཡང་ ཁྲོམ་སྡེ་ལས་ ཡིག་ཐོག་གི་གནང་བ་ ལེན་ཞིན་མ་ལས་
རྒྱུ་མ་གཅིག་ འབད་ཚོགས་ཨིན།

ལྷ་གི་ཉེན་སྲུང་གྱི་ལྟུང་ཆས།

- 100. ལག་ལེན་དབང་འཛིན་གྱིས་ སྐྱིག་ཡངས་སྐོ་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཐུ་མི་བཅིས་ཏེ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐྱུགས་སུར་ ལུ་
འབད་མི་ཆ་མཉམ་གྱིས་ བྱས་རྒྱུ་དུ་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ ལྷ་གི་འཕྲོད་བསྟེན་དང་ ཉེན་སྲུང་ཐབས་ཤེས་ཚུ་ལུ་ གནས་
འབྲེལ་ཡོད་པ་ རོས་གཏུན་བཟོ་དགོ གཞི་ཉེན་ཉེན་སྐྱོབ་ལུ་ཆས་ དཔེར་ན་ ཚུལ་མཐུན་ལག་ལྷབས་དང་ གཞོད་
ལྷབས་ ལྷ་ཚུ་ བཀོ་ལ་སྐྱོད་འབད་དགོས་དེ་ སྐྱིག་གཞི་འདི་གི་འོག་ལུ་ རོས་པར་མཁོ་བའི་ དགོས་མཁོ་ཨིན།
- 101. ཉེན་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་དང་ འབྲེལ་ཉེན་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ སྤྱོད་ལེགས་བཙོས་འབད་དེ་ ཉེན་ཁ་མེད་པ་
མ་བཟོ་ཚུ་ཚོང་ ཁྲོམ་སྡེའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐྱུགས་སུ་ཚུ་ནང་ སྐྱུགས་མི་ཚོག

Incineration system

102. The installation and operation of incineration facilities for municipal waste shall be authorized by Thromde subject to clearance from concerned authorities.
103. The incineration system shall meet the standards set by the National Environment Commission for operation of such facility.

Chapter V

Industrial Waste Management

Scope of the Chapter

104. This Chapter applies to both the hazardous and non-hazardous industrial waste management and the Department of Industry, Ministry of Economic Affairs, in collaboration with relevant agencies shall monitor the Implementing Agencies.

Implementing and monitoring authority

105. The proprietor or Managing Director of a private or public limited company operating an industrial unit with Environment Clearance under Environmental Assessment Act and its regulation is the implementing agency and the Department of Industry shall be the compliance monitoring authority of this regulation under this chapter.

Restrictions on waste trading

106. An individual or firm shall not trade waste or waste products without permit from the competent authority.
107. The Ministry of Economic Affairs may issue license for waste trading and waste products with specific guidelines on documentation and procedural requirements from the point of generation to the final disposal.

མེར་བསྐྱེག་ལམ་ལུགས།

- ༡༠༢. ཁྲོམ་སྐྱེའི་ཕྱགས་སྟིགས་ མེར་བསྐྱེག་གི་མཐུན་རྐྱེན་ཚུ་ གཞི་བཙུགས་དང་ བསྐྱར་སྐྱོད་འབད་ནི་དེ་ འབྲེལ་ཡོད་ དབང་འཛིན་ཚུ་ལས་ ཉེགས་མེད་གནང་བ་ཐོབ་མི་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ ཁྲོམ་སྐྱེ་གིས་གནང་བ་སྐྱོད་ནི་ཨིན།
- ༡༠༣. མེར་བསྐྱེག་ལམ་ལུགས་དེ་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ དེ་བརྩམ་མའི་མཐུན་རྐྱེན་ བསྐྱར་སྐྱོད་ཀྱི་ དོན་ལུ་བཟོ་མི་ གནས་ཚད་ཚུ་དང་འཁྲིལ་དགོ།

ལེའུ་ ༥ པ།

བཟོ་བྱའི་ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོད།

ལེའུ་འདི་གི་ཁྱབ་ཚད།

- ༡༠༤. ལེའུ་འདི་གིས་ ཉེན་ཁ་ཅན་དང་ ཉེན་ཁ་མེད་པའི་ བཟོ་བྱའི་ཕྱགས་སྟིགས་ གཉིས་ཆ་རང་ལུ་ འཇུག་ཁྱབ་ཡོད་པ་ དང་ བསྐྱར་རྒྱས་ལྷན་ཁག་གི་འོག་ལུ་ཡོད་པའི་ བཟོ་བྱ་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ཚུ་དང་ མཉམ་ འབྲེལ་ཐོག་ལུ་ ལག་ལེན་ལས་སྡེ་ཚུ་ལུ་ ལྷ་རྟོག་འབད་དགོ།

ལག་ལེན་དང་ ལྷ་རྟོག་དབང་འཛིན།

- ༡༠༥. མཐའ་འཁོར་བརྟག་ཞིབ་བཅའ་ཁྲིམས་དང་ དེ་གི་སྒྲིག་གཞི་འོག་ལུ་ མཐའ་འཁོར་གནང་བ་ཉེགས་མེད་ལེན་ཏེ་ བཟོ་བྱའི་འཕུལ་ཁང་ཅིག་ བསྐྱར་སྐྱོད་འབད་མི་ སྐྱར་སྡེ་ ཡང་ན་ མི་མང་གི་ཚད་འཛིན་ལས་སྐྱེའི་ རྩི་བདག་ ཡང་ན་ འཛིན་སྐྱོང་མདོ་ཚེན་དེ་ ལག་ལེན་ལས་སྡེ་ཨིན་པའི་ཁར་ ལེའུ་འདི་གི་འོག་གི་ སྒྲིག་གཞི་ལུ་ གནས་ འཁྲིལ་གྱི་ལྷ་རྟོག་དབང་འཛིན་དེ་ བཟོ་བྱ་ལས་ཁུངས་ཨིན།

ཕྱགས་སྟིགས་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་བཀག་སྡོམ།

- ༡༠༦. མི་དོ་རྒྱུང་པ་ ཡང་ན་ ལས་ཁང་ཅིག་གིས་ དབང་ཚད་ཅན་གྱི་ དབང་འཛིན་ལས་ གནང་བ་མེད་པར་ ཕྱགས་ སྟིགས་ ཡང་ན་ ཕྱགས་སྟིགས་ཀྱི་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ ཚོང་འབྲེལ་འཐབ་མི་ཚོགས།
- ༡༠༧. བསྐྱར་རྒྱས་ལྷན་ཁག་གིས་ ཕྱགས་སྟིགས་འགོ་ཐོག་འཐོན་ས་ལས་ མཐར་ཐུག་བཀོ་ས་ཚུན་གྱི་ ཡིག་ཐོ་བཞག་ དགོས་དང་ བྱ་སྐྱེའི་རིམ་ལ་ཚུ་གི་དགོས་མཁུ་སྐྱོར་ དམིགས་བསལ་ལམ་སྟོན་དང་བཅས་ ཕྱགས་སྟིགས་དང་ ཕྱགས་སྟིགས་ཀྱི་ཐོན་སྐྱེད་ ཚོང་འབྲེལ་གྱི་དོན་ལུ་ ཚོགས་ཐམ་སྐྱོད་ཚོགས།

108. The promoter of a business engaged in the trade of waste and waste products shall acquire an Environment Clearance from the relevant agency as per Environment Assessment Act 2000 and National Environment Protection Act 2007, which shall contain mandatory terms and conditions for the management of the wastes.
109. No individual or firm shall export hazardous industrial waste, raw materials for industrial processes or as by-products of industrial processes without the prior consent of the importing country.

Waste segregation requirement

110. The Generators of industrial waste shall:
  - 110.1 segregate non-hazardous waste into biodegradable, recyclable and non-recyclable wastes;
  - 110.2 carry out the pre-treatment of wastes to ensure acceptable size and characteristics for disposal or recycling activities;
  - 110.3 ensure their effluent discharge as well as point source and non-point source emissions of gaseous emissions are within the prescribed national standards;
  - 110.4 be responsible for proper collection, transport and disposal of non-hazardous waste as per the guidelines;
  - 110.5 maintain detail documentation on the quantity, characteristics and components of non-hazardous waste from generation to disposal and these documentations shall be as per **Annexure I**; and
  - 110.6 dispose off such waste at designated sites.

Hazardous Waste

111. The generators of hazardous industrial waste shall:
  - 111.1 segregate wastes according to their characteristics in order to minimize adverse impacts to human health as well as the environment;
  - 111.2 be responsible for pre-treatment of their waste to meet requirements of disposal facilities;

102. ཕྱགས་སྒྲིགས་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་ ཚོང་ལས་བརྒྱགས་མི་དེ་གིས་ མཐའ་འཁོར་བརྟག་ཞིབ་བཅའ་
 ཁྲིམས་༢༠༠༠ ཅན་མ་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་སྤྱད་སྐྱོབ་བཅའ་ཁྲིམས་༢༠༠༦ ཅན་མ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ འབྲེལ་
 ཡོད་ལས་སྡེ་ལས་ མཐའ་འཁོར་ཉོགས་མེད་གནང་བ་ཅིག་ ལེན་དགོཔ་དང་ དེ་ནང་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་
 འཐབ་ཐངས་ཀྱི་ དེས་མཁོའི་ཁ་ཚིག་དང་ གནས་ཚིག་ཚུ་ བཀོད་དགོ།

103. མི་དྲུང་པའམ་ ལས་ཁང་ག་གིས་ཡང་ ཅན་འབྲེན་འབད་མི་ རྒྱལ་ཁབ་དེ་ལས་ ལས་ལེན་མེད་པར་ ཉེན་ཁ་ཅན་
 གྱི་བཟོ་གྲུའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་དང་ བཟོ་གྲུའི་ལས་དོན་གྱི་རྒྱ་ཚུམས་ ཡང་ན་ བཟོ་གྲུའི་ལས་དོན་གྱི་ ཞོར་འབྲུང་ཐོན་
 སྐྱེད་ཚུ་ སྤྱིར་ཚོང་འཐབ་མི་ཚོགས།

ཕྱགས་སྒྲིགས་དབྱེ་བསལ་གྱི་དགོས་མཁོ།

110. བཟོ་གྲུའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་བཟོ་མི་ཚུ་གིས་འབད་དགོཔ་དེ་ཡང་:

110.1 ཉེན་ཁ་མེད་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ རུལ་བུལ་དང་ བསྐྱར་བཟོ་འབད་བུལ་ བསྐྱར་བཟོ་འབད་མ་བུལ་
 མི་ལུ་ དབྱེ་བསལ་འབད་ནི།

110.2 ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ དང་ལེན་འབད་བུལ་པའི་ཚད་གཞི་གུ་ དེས་གཏན་བཟོ་ནི་དང་ བཀོ་བུལ་ ཡང་ན་
 བསྐྱར་བཟོ་འབད་བུལ་པའི་ ལྷན་ཚོས་བཟོ་ནི་ལུ་ སྤྲོ་གོང་ལེགས་བཅོས་འབད་ནི།

110.3 བཅོམ་ཚུ་འཐོན་མི་དང་ འབྲུང་སའི་ས་གོ་དང་ འབྲུང་ས་མེན་པའི་ས་གོ་ལུ་ རྒྱུང་ཚུ་འཐོན་མི་ཚུ་ ཆེད་
 ཅུ་བཀོད་མི་ རྒྱལ་ཡོངས་གནས་ཚད་ནང་འཁོད་ཨིན་མ་ དེས་གཏན་བཟོ་ནི།

110.4 ཉེན་ཁ་མེད་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ལས་སྟོན་དང་འབྲེལ་ཏེ་ ཚུལ་མཐུན་གྱི་ བསྐྱེལ་དང་ རྒྱལ་འབྲེན་
 བཀོ་ནི་འཕགས་ཁག་འབག་ནི།

110.5 ཉེན་ཁ་མེད་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ འཐོན་ས་ལས་ བཀོ་ས་ཚུན་ཚོད་ཀྱི་ སྤྱད་ཚད་དང་ ལྷན་ཚོས་ ཆ་
 འས་ཚུ་གི་ ཡིག་ཆ་ཁ་གསལ་བཞག་ནི་དང་ ཡིག་ཆ་དེ་ཚུ་ **རྒྱུར་དེབ་** ལ་ལྟར་ཅུ་བཞག་ནི་དང་།

110.6 ཕྱགས་སྒྲིགས་དེ་ཚུ་ རང་སོའི་རོས་འཛིན་ཅན་གྱི་ ས་གོ་ཚུ་ནང་ བཀོ་ནི།

ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས།

111. ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་བཟོ་མི་ཚུ་གིས་ འབད་དགོཔ་དེ་ཡང་:

111.1 འགྲོ་བ་མི་དང་མཐའ་འཁོར་ལུ་ གཞོད་ཉེན་མར་ཕབ་འབད་ཐབས་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ རང་སོའི་ལྷན་
 ཚོས་དང་འབྲེལ་ཏེ་ དབྱེ་བསལ་འབད་ནི།

111.2 ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ མཐུན་རྐྱེན་ཚུ་གི་དགོས་མཁོ་དང་ མཐུན་རྐྱེན་པའི་ཆེད་ཅུ་ རང་སོའི་ཕྱགས་
 སྒྲིགས་ཚུ་ སྤྲོ་གོང་ལེགས་བཅོས་འབད་ནི་འཕགས་ཁག་འབག་ནི།

- 111.3 be responsible for proper collection, transport and disposal of hazardous industrial waste;
  - 111.4 maintain detail documentation on the quantity, chemical characteristic and components of hazardous industrial waste and ensure that the movement of waste from generation to disposal is accompanied by Material Safety Data Sheets as per **Annexure II**; and
  - 111.5 dispose off in facilities approved by the Ministry of Economic Affairs and the National Environment Commission.
112. Considering environmental requirements and best practices, the Ministry of Economic Affairs may license to establish or develop facilities for disposal of hazardous industrial waste.
113. The waste management services, including collection, transport and disposal, may be outsourced to an individual or firm holding license for such purpose by the Ministry of Economic Affairs.

Incentives and Financing Mechanisms

114. Any licensed person engaged in the activities of waste collection, recycling, reuse or value addition to the waste may be provided with the following incentives:
- 114.1 exemption from Bhutan Sales Tax, Income Tax and custom duties for a period of 20 years from the date of awarding the license to operate;
  - 114.2 provision of land by the Department of Industry or other government agencies at a lease rate equivalent to 10% of the existing lease rate if permissible under Land Act; and
  - 114.3 exemption from license fee and any other fees imposed by the Department of Industry or any other government organization.

115. Waste Management Fund

- 115.1 Any revenue generated from the implementation of this Regulation including but not limited to penalties and commissions shall be deposited in a fund account called the Waste Management Fund;

- 111.3 ཉེན་ལ་ཚན་གྱི་བཟོ་བྱའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ཚུལ་མཐུན་གྱི་ བསྐྱེད་དང་ སྐྱེལ་འབྲེན་ བཀོ་ནི་འགན་ལག་འབག་ནི།
- 111.4 ཉེན་ལ་ཚན་གྱི་བཟོ་བྱའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་གི་ སྤྱད་ཚད་དང་ རྩིས་སྤྱོད་གི་ཁྱད་ཚོས་ ཆེད་སྤྱོད་གི་ ཡིག་ཆ་ལ་གསལ་བཞག་སྟེ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ འཕྲོད་ས་ལས་ བཀོ་ས་ཚུན་འབག་པའི་སྐབས་ བྱུང་དེབ་ལ་ ལྷན་དུ་ ཅད་དོས་ཉེན་སྲུང་ གནད་སྲུང་ཤོག་དེབ་ཅིག་ ཕྱགས་སྒྲིགས་དང་གཅིག་ལས་ འབག་ནི་དང་།
- 111.5 བསྐྱེད་རྒྱས་ལྷན་ལག་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ གནད་བ་བྱིན་མི་ མཐུན་རྐྱེན་ཚུ་ བཤེས་པ་བཀོ་ནི།
- 112. མཐའ་འཁོར་གྱི་དགོས་མཁོ་དང་ ཡང་དག་དང་ལེན་ཚུ་ལུ་ བརྩི་འཛིག་ཐོག་ལས་ བསྐྱེད་རྒྱས་ལྷན་ལག་གིས་ ཉེན་ལ་ཚན་གྱི་བཟོ་བྱའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་བཀོ་སའི་ མཐུན་རྐྱེན་གཞི་བཙུགས་ ཡང་ན་ ཤོང་འཕེལ་གཏང་ནི་ལུ་ ཚོགས་ཐམ་སྤོང་ཚོགས།
- 113. བསྐྱེད་རྒྱས་ལྷན་ལག་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེད་ལེན་དང་ སྐྱེལ་འབྲེན་ བཀོ་ནི་བརྩིས་ཏེ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཞབས་ཏྲིག་ཚུ་ དེ་ལུ་མཁོ་བའི་ཚོགས་ཐམ་འཆང་མི་ མི་ངོམ་རྒྱུང་པའམ་ ལས་ཁང་ཅིག་ལུ་ ཕྱིར་སྤོང་འབད་ཚོགས།

ཁེ་ཕན་དང་ མ་དངུལ་གྱི་ཐབས་ལམ།

- 114. ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེད་ལེན་དང་ བསྐྱེད་བཟོ་ སྤྱོད་ལང་ན་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ལུ་ གནས་ཤོང་ཁ་སྐོང་རྒྱབ་མི་ ཚོགས་ཐམ་ཚན་གྱི་ མི་ངོམ་གང་རུང་ལུ་ གཤམ་གསལ་ཁེ་ཕན་ཚུ་བྱིན་ནི་ཨིན་:
- 114.1 བསྐྱེད་སྤོང་གི་ཚོགས་ཐམ་སྤོང་པའི་ཚོས་གངས་ལས་ ལོ་ངོ་40 གི་རིང་ འབྲུག་གི་བཙེང་ལལ་དང་ འོང་འབབ་ལལ་ ཅད་མ་ལལ་ཚུ་ ཡངས་ཆག་འཕྲོབ་ནི།
- 114.2 སའི་བཅའ་ཁྲིམས་འོག་ལུ་ཚོགས་པ་ཅིན་ བཟོ་བྱའི་ལས་ཁུངས་ ཡང་ན་ གཞུང་གི་ལས་སྡེ་གཞན་གྱིས་ ད་ ལྟོ་ཡོད་པའི་ ས་ཆ་བརྟེན་སྤོང་ཚད་གཞི་ལས་ བརྒྱ་དཔྱ་10 ཐོག་ལུ་ གཞུང་ས་བརྟེན་བར་བྱིན་ནི་དང་།
- 114.3 བཟོ་བྱའི་ལས་ཁུངས་ ཡང་ན་ གཞུང་གི་ལས་ཚོགས་གཞན་ གང་རུང་གིས་བཀའ་ལམ་མི་ ཚོགས་ཐམ་གྱི་འབྲུག་དང་ སྤོང་ལུ་མཐུན་གཞན་ཚུ་ ཡངས་ཆག་འཕྲོབ་ནི།

115. ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་མ་དངུལ།

- 115.1 སྤྱི་གཞི་འདི་གི་ ལག་ལེན་ལས་ཐོབ་མི་ ཉེས་ཆད་དང་ བར་འབྲུག་ཚུ་བརྩིས་པའི་ འོང་འབབ་གཞན་གང་རུང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་མ་དངུལ་ཟེར་མི་ མ་དངུལ་རྩིས་དེབ་ཅིག་ནང་ བཙུགས་དགོས་ཨིན།

- 115.2 The Waste Management Fund shall be managed by a Committee chaired by the Director, Department of Industry and all the heads of divisions in the Department shall be the members;
  - 115.3 The head of the Accounts in the Ministry of Economic Affairs shall be the de facto treasurer of this fund; and
  - 115.4 The Head of the Environment Unit shall be appointed as the Member Secretary of this Committee.
116. The Fund may be used for the following activities:
- 116.1 research and Development of waste minimization, value addition or recycling and any other activities which would result in a reduced amount of waste destined for disposal;
  - 116.2 grants to academic institutions, Non-Government Organizations, Civil Society Organisations for the purpose of subsidizing their waste prevention, management or disposal activities;
  - 116.3 procurement of plants and machineries for the purpose of waste analysis, monitoring or management by the competent authority;
  - 116.4 grant to industries in carrying out waste prevention, minimization, recycling or other sound waste management initiatives; and
  - 116.5 capacity building of the competent authority or relevant stakeholders.
117. Subject to other relevant restrictive or prohibiting provisions of this Regulation, the design and constructions of waste disposal facilities requirement shall be as per **Annexure III** of this Regulation.

- ༡༡༥.༡ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་མ་དངུལ་དེ་ ཚོགས་ཚུང་ཅིག་གིས་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་དགོས་དང་ བཟོ་གྲུ་ལས་ བྱུངས་ཀྱི་མདོ་ཆེན་དེ་ ཚོགས་ཚུང་གི་ཁྲི་འཛིན་དང་ ལས་བྱུངས་ནང་གི་ སྡེ་ཚན་ལག་གི་འགོ་འཛིན་གེ་ར་ འཇུས་མི་ཨིན།
- ༡༡༥.༢ བསྟན་རྒྱས་ལྷན་ལག་གི་ ཕྱིས་འཛིན་འགོ་འཛིན་དེ་ མ་དངུལ་དེ་གི་ རང་བཞིན་གྱི་ དངུལ་འཛིན་པ་ཨིན་ དགོས་དང།
- ༡༡༥.༣ མཐའ་འཁོར་སྡེ་ཕྱན་གྱི་འགོ་འཛིན་དེ་ ཚོགས་ཚུང་དེ་གི་ འཇུས་མི་དུང་ཆེན་འབད་ བསྐོ་བཞག་འབད་དགོ།

༡༡༦. མ་དངུལ་དེ་ གཤམ་གསལ་ལས་རིགས་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ བཀོལ་སྤྱོད་འབད་དགོ་:

- ༡༡༦.༡ ཕྱགས་སྒྲིགས་མར་ཕབ་ཀྱི་ ཞིབ་འཚོལ་དང་གོང་འཕེལ་ གནས་གོང་ཁ་སྐོང་ ཡང་ན་ བསྐྱར་བཟོ་ གཞན་ཡང་ བཀོ་ནི་འི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ མར་ཕབ་འབད་ཚུགས་པའི་ ལས་རིགས་ཚུ།
- ༡༡༦.༢ ཤེས་རིག་གཞུག་སྡེ་དང་ གཞུང་མིན་ལས་ཚོགས་ མི་སྡེ་འི་ལས་ཚོགས་ཚུ་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྲོན་འགོག་ དང་ འཛིན་སྐྱོང་ ཡང་ན་ བཀོ་ནི་འི་ལས་རིགས་ཚུ་ལུ་ བན་པའི་གནད་སྦྱིན།
- ༡༡༦.༣ དབང་ཚད་ཅན་གྱི་དབང་འཛིན་གྱིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་དབྱེ་ཞིབ་འབད་ནི་དང་ ལྷ་རྟོག་འབད་ནི་ ཡང་ན་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་འི་དོན་ལུ་ འཇུལ་ཆས་ཀྱི་རིགས་ མཁོ་སྐྱབ་ཀྱི་དོན་ལུ།
- ༡༡༦.༤ བཟོ་གྲུ་ཁང་ཚུ་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྲོན་འགོག་དང་ མར་ཕབ་ བསྐྱར་བཟོ་ ཡང་ན་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་ སྐྱོང་ ལེགས་ཤོམ་གྱི་འབད་ཚུལ་ལུ་གནད་སྦྱིན།
- ༡༡༦.༥ དབང་ཚད་ཅན་གྱི་དབང་འཛིན་ ཡང་ན་ འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ ཁེ་སྲོང་ཅན་ཚུ་གི་ ལྷོགས་སྐབ་གོང་འཕེལ་ གཏང་ནི།
- ༡༡༦.༦ ལྷོག་གཞི་འདི་གི་ འབྲེལ་ཡོད་བཀག་དམ་དང་ བཀག་ཆའི་དགོངས་དོན་ཚུ་དང་འཕྲིལ་ཏེ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ བཀོ་ནི་འི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་ བཟོ་བཀོད་དང་ བཟོ་སྐྱབ་གྱི་ དགོས་མཁོ་དེ་ ལྷོག་གཞི་འདི་གི་ **ཟུར་དེབ་** ར་ ལྷར་དུ་ཨིན།

Chapter VI
Waste Management in Government Reserved
Forest including protected areas and Dzongkhag Communities

Scope of application

118. This Chapter applies to the waste management within the territorial jurisdiction of Government reserve forests and Dzongkhag Communities.

Implementing and Monitoring Agency for Waste Management in Government Reserve Forests

119. The Office of the Divisional Forestry Officer or Park Manager, as the case may be, shall be the Implementing Agency for the purpose of this Chapter and the Ministry for Agriculture and Forests shall be the monitoring authority. The concerned Dzongdag and the Royal Bhutan Police shall fully cooperate and assist the Implementing Agency for effective implementation of this Regulation.

Responsibilities of Implementing Agency

120. Within respective jurisdiction, the Office of the Divisional Forestry Office and/or Park Manager shall ensure that:

120.1 an individual, organization, institution or a community conducting activities like camping, trekking, picnicking, timber extraction, firewood collection, stone bathing, religious *or* cultural performance, cattle herding, dumping of saw dust, quarrying and mining, research, survey, inventory development, census, infrastructural construction, Non wood forest product collection, educational or recreational visit or running small commercial activities within a government reserve forest are prohibited from littering any nature of inorganic waste and responsible for their collection and disposal to designated site;

120.2 the garbage is collected and disposed off at a designated site;

120.3 littering or disposal of urban, construction and industrial waste along the national highway, feeder road, farm road, private road within Government Reserve Forest is prohibited, in collaboration with relevant agencies;

ལེའུ་ ༤ པ།

སྤྱད་སྦྱོར་ས་ཁོངས་དང་ རྫོང་ཁག་མི་སྡེ་བརྩིས་པའི་
གཞུང་གི་བདག་སྲུང་ནགས་ཚལ་ནང་ ཕྱགས་སྦྱིགས་འཛིན་སྦྱོང་།

འཇུག་ཁུབ་གྱི་ཁུབ་ཚད།

༡༡༩. ལེའུ་འདི་གིས་ གཞུང་གི་བདག་སྲུང་ནགས་ཚལ་དང་ རྫོང་ཁག་མི་སྡེའི་ མངའ་ཁོངས་ཁུབ་ཚད་ནང་འཁོད་གྱི་
ཕྱགས་སྦྱིགས་འཛིན་སྦྱོང་ལུ་ འཇུག་ཁུབ་ཡོད།

གཞུང་གི་བདག་སྲུང་ནགས་ཚལ་ནང་ ཕྱགས་སྦྱིགས་འཛིན་སྦྱོང་གི་ ལག་ལེན་དང་ ལྟོག་ལས་སྡེ།

༡༢༠. ལེའུ་འདི་གི་དགོས་དོན་ལུ་ གནད་དོན་དང་འཕྲིལ་ཉེ་ མངའ་སྡེ་ནགས་ཚལ་འགོ་དཔོན་ ཡང་ན་ གླིང་ཀའི་འཛིན་
སྦྱོང་པ་དེ་ ལག་ལེན་ལས་སྡེ་ཡིན་པ་དང་ སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྟན་ཁག་དེ་ ལྟོག་ལས་སྡེ་ཡིན། སྤྱི་གཞི་
འདི་ དོན་སྦྱིན་ཅན་སྡེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ལུ་ འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་རྫོང་བདག་དང་ རྒྱལ་གཞུང་འབྲུག་གི་འགག་
སྡེ་གིས་ ལག་ལེན་ལས་སྡེ་ལུ་ མཉམ་འབྲེལ་དང་ གྲོགས་རམ་སྡེ་ལ་བུམ་འབད་དགོ།

ལག་ལེན་ལས་སྡེའི་འགན་ཁག།

༡༢༠. འབྲེལ་ཡོད་ཁུབ་ཁོངས་ནང་འཁོད་ མངའ་སྡེ་ནགས་ཚལ་འགོ་དཔོན་ཡིག་ཚང་དང་/ཡང་ན་ གླིང་ཀའི་འཛིན་སྦྱོང་པ་
གིས་ དེས་གཏན་འབད་དགོ་པ་དེ་ཡང་:

༡༢༠.༡ མི་དོ་རྒྱུང་པ་ ལས་ཚོགས་ གཞུག་སྡེ་ ཡང་ན་ མི་སྡེ་ཅིག་གིས་ གཞུང་གི་བདག་སྲུང་ནགས་ཚལ་ནང་
འཁོད་ སྐར་བཅག་ནི་དང་ ས་བཤལ་འགྲོ་ནི་ མཛེར་ཅུམ་ཟེ་ནི་ ཤིང་བཏོན་ནི་ ཐབ་ཤིང་འབྲུ་ནི་ རྩོ་
བཅོ་རྒྱབ་ནི་ ཚོས་དང་ལམ་སྲོལ་གྱི་མཛེན་རིམ་ འགོ་འདྲེན་འཐབ་ནི་ སྐར་ལོར་འཚོ་ནི་ ཤིང་ཕྱེ་བཀོད་ནི་
ས་གཏེར་བཏོན་ནི་ ཞིབ་འཚོལ་འབད་ནི་ ཚད་འཇུག་འབད་ནི་ ཐོ་བཀོད་འབད་ནི་ ཁྲངས་རྩིས་བཀོད་ནི་
གཞི་རྟེན་མཁོ་ཆས་བཟོ་སྐྱུན་འབད་ནི་ ཤིང་མིན་ནགས་ཚལ་ཐོན་སྐྱེད་བསྐྱེད་ལེན་འབད་ནི་ ཤེས་ཡོན་ ཡང་
ན་ སྤྱོ་འབྲུམ་གྱི་ལྟ་སྟོར་འབད་ནི་ ཚོང་ལཱ་རྒྱུང་ཀུ་འཐབ་པའི་སྐབས་ སྤྱི་སྡེ་ལྷན་མེན་པའི་ཕྱགས་སྦྱིགས་
གང་རུང་ བཀོ་མི་ཚོགས་ལས་ དེ་ཚུ་བསྐྱེད་ལེན་འབད་དེ་ རོས་འཛིན་ཅན་གྱི་ས་གོ་ནང་ བཀོ་ནིའི་འགན་
ཁག་འབག་དགོ།

༡༢༠.༢ ཕྱགས་སྦྱིགས་ཚུ་ བསྐྱེད་ལེན་འབད་དེ་ རོས་འཛིན་ཅན་གྱི་ས་གོ་ཅིག་ནང་བཀོད་དགོ།

༡༢༠.༣ གཞུང་ལམ་དང་ གཞུང་གི་བདག་སྲུང་ནགས་ཚལ་ནང་འཁོད་གྱི་ ཟུར་ལམ་དང་ ཞིང་ལམ་ སྐར་གྱི་
འཁོར་ལམ་ཚུ་བདའ་སྡེ་ ཁྲོམ་སྡེ་དང་ བཟོ་སྐྱུན་ བཟོ་སྐྱེད་ཕྱགས་སྦྱིགས་ཚུ་ བཀོད་ནི་དང་བཀོ་ནི་ཚུ་
འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ཚུ་དང་ མཉམ་རུབ་ཐོག་ལུ་ བཀག་ཆ་འབད་དགོ།

- 120.4 dumping of hazardous, non-hazardous, medical, electronic, organic or inorganic waste on the land surface, underneath land or into any water bodies is prohibited within the protected areas or Government Reserve Forest;
- 120.5 washing of vehicles or machineries in a river, stream, lake, pond, wetland or at a drinking water source is prohibited;
- 120.6 adequate awareness and outreach programmes are initiated, in coordination with the Nature Clubs of educational institutions and other conservation related organizations;
- 120.7 cleaning campaign to collect and dispose of inorganic wastes lying within respective jurisdictions is initiated, in coordination with the Nature Clubs of educational institutions and other conservation related organizations; and
- 120.8 collected inorganic waste are transported when the volume of waste collected is sizable for transportation to its designated disposal site, in coordination with other line organizations.

Waste disposal coordination

- 121. For the purpose of disposal of inorganic waste collected within a Government Reserve Forest, the Office of the Divisional Forestry Officer and Park Manager shall coordinate with the concerned Dzongkhag for proper disposal.

Waste management in Dzongkhag Communities

- 122. This shall apply to the waste management within Gewog, Chiwog and Institutions.
- 123. The Dzongkhag Environment Committee in consultation with Gup and Mangmi shall develop guidelines and codes of best practices for waste management within the Gewog and Chiwog level and Institutions.

- 120.3 ཉེན་སྲོལ་ས་ཁོངས་ ཡང་ན་ གཞུང་གི་བདག་སྲུང་ནགས་ཚལ་ནང་འཁོད་ ཉེན་ལ་ཚན་དང་ ཉེན་ལ་མེད་པ་ སྐྱོན་ཚས་ སྲོལ་ཚས་ སྐྱེས་ལྡན་ ཡང་ན་ སྐྱེས་ལྡན་མེན་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ས་ཐོག་ ས་འོག་ ཡང་ན་ ཚུ་གཟུགས་ག་ཅི་ནང་ཡང་ བཀོ་མི་ཚོག
- 120.4 གཙུང་ཚུ་དང་ འབབ་ཚུ་ མཚོ་ཚུ་ རྫོང་ཚུ་ རྫོན་ས་ ཡང་ན་ འཕུང་ཚུའི་རྒྱ་འགོ་ཚུ་ལུ་ སྐྱུམ་འཁོར་ ཡང་ན་ འཕྲུལ་ཚས་ཚུ་ འཕྲུ་མི་ཚོག
- 120.5 ་ཤེས་རིག་གཞུག་སྡེའི་ རང་བཞིན་ཚོགས་ཕྱན་དང་ རང་བཞིན་ཉམས་སྲུང་དང་འབྲེལ་བའི་ ལས་ཚོགས་ གཞན་དང་ མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ལུ་ གོ་བཟུང་དང་ ཕྱིར་ལུབ་ལས་རིམ་ཚུ་ལངས་སྡེ་ འགོ་འབྲེན་འཐབ་ དགོ
- 120.6 ་ཤེས་རིག་གཞུག་སྡེའི་ རང་བཞིན་ཚོགས་ཕྱན་དང་ རང་བཞིན་ཉམས་སྲུང་དང་འབྲེལ་བའི་ ལས་ཚོགས་ གཞན་དང་ མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ལུ་ འབྲེལ་ཡོད་ལུབ་ཁོངས་ཚུ་ནང་ རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱོན་པ་མེན་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ བསྐྱུ་ལེན་འབད་དེ་བཀོ་མི་འི་ བསྐྱུ་ལུ་བསྐྱགས་ལས་རིམ་ཚུ་ འགོ་འབྲེན་འཐབ་ནི་དང་།
- 120.7 འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ལས་ཚོགས་ཚུ་དང་ མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ལུ་ བསྐྱུ་ལེན་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ རང་བཞིན་ གྱིས་སྐྱོན་པ་མེན་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ སྐྱེལ་འབྲེན་འབད་ནིའི་འཁོད་ལངས་ད་ རོས་འཛིན་ཚན་གྱི་ས་གོ་ ཅན་ སྐྱེལ་འབྲེན་འབད་ནི།

ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་མི་ལུ་མཉམ་འབྲེལ།

121. གཞུང་གི་བདག་སྲུང་ནགས་ཚལ་ནང་ རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱོན་པ་མེན་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ བཀོ་མིའི་དོན་ལུ་ མངའ་སྡེ་ནགས་ཚལ་འགོ་དཔོན་ཡིག་ཚང་དང་ སྤྱིང་ཀའི་འཛིན་སྲུང་པ་གིས་ འབྲེལ་ཡོད་རྫོང་ཁག་དང་ མཉམ་འབྲེལ་འབད་དེ་ ཚུ་ལ་མཐུན་ཐོག་ལུ་བཀོ་དགོ

རྫོང་ཁག་མི་སྡེའི་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྲུང་།

- 122. འདི་གིས་ཞེད་འོག་དང་ སྤྱི་འོག་ གཞུག་སྡེ་ཚུ་ནང་གི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྲུང་འཐབ་ནི་ལུ་ འཇུག་ལུབ་ཡོད།
- 123. ཞེད་འོག་དང་ སྤྱི་འོག་གནས་རིམ་དང་ གཞུག་སྡེའི་ནང་འཁོད་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྲུང་གི་དོན་ལུ་ རྫོང་ཁག་ མཐའ་འཁོར་ཚོགས་ཚུང་གིས་ རྒྱལ་དང་ དམངས་མི་ཚུ་དང་ གོ་ས་བསྐྱུན་འབད་དེ་ ལམ་སྟོན་དང་ ཡང་དག་ལག་ ལེན་གྱི་རྣམ་གཞག་ཚུ་བཟུམ་དགོ

Responsibilities of Gewog Tshogde

124. The Gewog Tshogde shall undertake the activities including but not limited to the following:
- 124.1 approve and review waste management plans;
  - 124.2 endorse programs to provide technical and other capacity building assistance related to waste management;
  - 124.3 garner support and participation from residents;
  - 124.4 promote and create awareness on waste management to public;
  - 124.5 review and provide administrative approval for site selection, design, operation and maintenance of waste management facilities;
  - 124.6 review and approve fines and penalties; and
  - 124.7 approve collection of waste management service fees from residential, commercial and office establishments.

Implementing Agency in Dzongkhag Communities

125. The Dzongdag shall be the overall monitoring authority of waste management activities within a Dzongkhag while the Dungpa, Gup, Mangmi and administrative heads of the institutions shall be responsible for the day-to-day implementations of this Regulation.
126. In keeping with the **Guidelines under Annexure IV** of this Regulation, the Dzongkhag Environment Committee in consultation with Gup and Mangmi shall provide following waste management mechanisms:
- 126.1 domestic waste collection and disposal mechanism to be followed at Gewog, Chiwog and Institutions;
  - 126.2 mechanism for the collection of inorganic waste at Chiwog and Institutional levels and their periodic transportation to the Gewog and then to Dzongkhag for final disposal;
  - 126.3 safety measures to be followed while designing and identifying sanitary landfill or dump site for final disposal of municipal waste;

མེད་འོག་ཚོགས་འདུའི་འགན་ཁལ།

- 129. མེད་འོག་ཚོགས་སྡེ་གིས་ གཤམ་གསལ་བརྩིས་པའི་ ལས་རིགས་གཞན་ཚུ་ འགན་ལེན་འབད་དགོ་།
- 129.1 ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ འཆར་གཞི་ཚུ་ལུ་ གནང་བ་སྤོང་ནི་དང་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ནི།
- 129.2 ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་དང་འབྲེལ་བའི་ འཕྲུལ་རིག་དང་ གཞན་ཕྱོགས་སྐྱབ་གོང་འཕེལ་གྱི་གྲོགས་རམ་ ལས་རིམ་ཚུ་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོན་འབད་ནི།
- 129.3 གནས་སྤོང་པ་ཚུ་ལས་ རྒྱབ་སྐྱོང་དང་ འབྲེལ་གཏོགས་འཚོལ་ནི།
- 129.4 མི་མང་ལུ་ ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་སྐོར་ལས་ གོ་བཞུགས་སྤོང་ནི་དང་ མེས་ལྷགས་བསྐྱེད་བཅུག་ནི།
- 129.5 ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ མཐུན་རྐྱེན་གྱི་དོན་ལུ་ ས་གོ་གདམ་འཐུ་དང་ བཟོ་བཞོན་ བསྟར་སྤོང་ རྒྱབ་སྐྱོང་གི་དོན་ལུ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དེ་ བདག་སྐྱོང་གི་གནང་བ་སྤོང་ནི།
- 129.6 ཉེས་བུ་དང་ ཉེས་ཚད་ཚུ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ནི་དང་ གནང་བ་སྤོང་ནི་དང་།
- 129.7 སྤོང་ཁྱིམ་དང་ ཚོང་འབྲེལ་ ཡིག་ཚང་ཚུ་ལས་ ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་ཞབས་ཏོག་གི་ གླེང་འཐུས་ བསྐྱེད་ལེན་གྱི་གནང་བ་སྤོང་ནི།

ཚོང་ཁག་མི་སྡེ་ནང་གི་ ལག་ལེན་ལས་སྡེ།

- 124. ཚོང་ཁག་ཅིག་གི་ནང་འཁོད་ ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་ལས་རིགས་ཀྱི་ སྤྱི་སྟོམས་ལྟ་རྟོག་དབང་འཛིན་དེ་ ཚོང་བདག་ཡིན་པ་དང་ ཉེན་རིམ་བཞིན་ཏུ་ སྤྱི་གཞི་འདི་གི་ ལག་ལེན་འཐབ་ནའི་ འགན་ཁག་དེ་ རྒྱུ་དང་པ་དང་ རྒྱལ་དམངས་མི་ གཞུགས་སྡེའི་བདག་སྐྱོང་འགོ་འཛིན་ཚུ་ལུ་ བོགས་ཡིན།
- 125. སྤྱི་གཞི་འདི་གི་ **བྱུར་སྐྱེལ་སྡེ་** ༤ པའི་ནང་ཡོད་པའི་ལམ་སྟོན་ཚུ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ ཚོང་ཁག་མཐའ་འཁོར་ཚོགས་ཚུང་གིས་ རྒྱལ་དམངས་མི་ཚུ་དང་ གོས་བསྐྱེད་ཐོག་ལུ་ གཤམ་གསལ་ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ ཐབས་ལམ་ཚུ་བརྩམས་ཏེ་ སྤོང་དགོ་།
- 126.1 མེད་འོག་དང་ སྤྱི་འོག་ གཞུགས་སྡེ་ནང་ ལག་ལེན་འཐབ་དགོ་པའི་ སྤོང་ཁྱིམ་གྱི་ཕྱགས་སྟིགས་ བསྐྱེད་ལེན་དང་ བཞོ་ཐབས་ཀྱི་ཐབས་ལམ།
- 126.2 སྤྱི་འོག་དང་ གཞུགས་སྡེའི་གནས་རིམ་ལུ་ རང་བཞིན་གྱིས་སྤོང་པ་མེན་པའི་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ བསྐྱེད་ལེན་འབད་ནི་དང་ དེ་ལ་ལས་ རྒྱལ་མཚམས་ལུ་ མེད་འོག་ལུ་འབག་ནི་དང་ མཐར་ཐུག་ལུ་ ཚོང་ཁག་ལུ་ འབག་ནིའི་ཐབས་ལམ།
- 126.3 ཁོམ་སྡེའི་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ མཐར་ཐུག་བཞོ་སའི་ གཙང་སྐྱེལ་ལུ་པའི་ཕྱགས་སྟིགས་ལྷུགས་ས་དང་ སྤྱི་ལྷུགས་ས་གོ་ཚུ་ བཟོ་བཞོན་འབད་ནི་དང་ རོས་འཛིན་འབད་བའི་སྐབས་ ཉེན་སྲུང་ཐབས་ལམ་ལག་ལེན་འཐབ་དགོས།

- 126.4 safety standard to be followed for disposal of hazardous or chemical waste that may be generated from auto-workshops or such service providing facility;
- 126.5 management of rainwater runoffs in the villages and chiwog by use of topography based drainage system to avoid damage to human and property;
- 126.6 mechanism to collect and dispose waste generated during community, religious or cultural events;
- 126.7 mechanism to transport inorganic solid waste from remote units to a central collection facility;
- 126.8 human waste management through usage of proper toilets, drainage, designs and maintenance system;
- 126.9 best practices to manage domestic animal waste by requiring to site barns, pigsty or poultries away from human establishment;
- 126.10 best practices for the safe usage of pesticides, chemical fertilizers and prevention of such runoffs into any water bodies;
- 126.11 infrastructure facility development for inorganic waste collection in every Chiwog, Gewog, Institution and Dzongkhag;
- 126.12 safety mechanism for the usage of household compost pits for biodegradable waste;
- 126.13 prevention of agricultural runoffs into public places; and
- 126.14 incentive schemes for the collection and transportation of inorganic waste for its final disposal.

- ༡༢༤.༤ ལྷུ་འཁོར་བཙོ་ལང་ ཡང་ན་ དེ་བཟུམ་མའི་ཞབས་ཏྲོག་གི་མི་ མཐུན་རྐྱེན་ཚུ་ལས་འཕོན་མི་ ཉེན་ལ་
ཅན་ ཡང་ན་ རྗེས་སྤྱོད་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ བཀོ་ནིའི་དོན་ལུ་ ཉེན་སྲུང་གནས་ཚད་ཚུ་ལག་ལེན་འཐབ་
དགོས།
- ༡༢༤.༥ གཡུས་ཚན་དང་ སྤྱི་འོག་ཚུ་ནང་ འགོ་བ་མི་དང་ རྒྱ་དངོས་ཚུ་ལུ་ གཞོན་པ་བཀག་ཐབས་ལུ་ ས་ཁམས་
ལུ་བརྟེན་པའི་ བཙོག་གཡུང་ལམ་ལུགས་ཀྱི་ཐོག་ལས་ ཕྱིར་ལུད་ཆར་རྒྱུ་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི།
- ༡༢༤.༦ མི་སྡེ་ ཡང་ན་ ཚོས་དང་ལམ་སྲོལ་གྱི་ མཚན་སྐོའི་སྐབས་ལུ་འཕོན་མི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ བསྐྱེད་
འབད་དེ་ བཀོ་ནིའི་ཐབས་ལམ།
- ༡༢༤.༧ རང་བཞིན་གྱིས་སྤོང་པ་མེན་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་རག་པ་ཚུ་ མཐའ་བཟུ་བསྐྱེད་སྤྱོད་ཚུ་ལས་ དབུས་
མའི་བསྐྱེད་ལེན་མཐུན་རྐྱེན་ནང་ སྐྱེལ་འབྲེན་འབད་ནིའི་ཐབས་ལམ།
- ༡༢༤.༨ འགོ་བ་མིའི་ཆབ་གསལ་ཚུ་ ཚུལ་མཐུན་གསལ་སྤྱོད་དང་ བཙོག་གཡུང་ བཙོ་བཀོད་ རྒྱུ་སྐྱོང་ལས་
ལུགས་ཐོག་ལས་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི།
- ༡༢༤.༩ ལྷོ་ལོ་སེམས་ཅན་གྱི་ ལོ་ལྷིམ་དང་ སྤྱི་ལྷིམ་ ཡང་ན་ བྱ་ལྷིམ་ཚུ་ མི་སྲོད་སའི་ས་ཁོངས་ནང་མེན་
པར་ ཟུར་ཁའི་གཞིས་ལྷིམ་ཚུ་ནང་ བཞག་བཅུག་སྟེ་ ལྷོ་ལོ་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཅད་ཚུ་ འཛིན་སྐྱོང་
འཐབ་ནིའི་ ཡང་དག་ལམ་ལུགས་བཟུམ་ནི།
- ༡༢༤.༡༠ འབྲུབ་སྐྱབ་དང་ རྗེས་ལུད་ཚུ་ ཉེན་སྲུང་ཐོག་ལས་ བཀོལ་སྤྱོད་འབད་ནི་དང་ དེ་ཚུ་ཕྱི་ཁར་ལུད་དེ་ རྒྱ་
གཞུགས་གང་རུང་ནང་འཛུལ་ནི་ སྤོང་འགོག་འབད་ཐབས་ཀྱི་ ཡང་དག་ལམ་ལུགས་བཙོ་ནི།
- ༡༢༤.༡༡ སྤྱི་འོག་དང་ རྒྱུད་འོག་ གཞུག་སྟེ་ རྗེས་ལུ་ལམ་ལུ་ལེན་དུ་ནང་ རང་བཞིན་གྱིས་སྤོང་པ་མེན་པའི་
ཕྱགས་སྒྲིགས་ བསྐྱེད་ལེན་གྱི་དོན་ལུ་ གཞི་རྟེན་མཐུན་རྐྱེན་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི།
- ༡༢༤.༡༢ རུལ་བཏུབ་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་དོན་ལུ་ རང་སོའི་ལྷིམ་གྱི་ལུད་དོང་ བཀོལ་སྤྱོད་འབད་ནིའི་ ཉེན་སྲུང་
ཅན་གྱི་ཐབས་ལམ་བཙོ་ནི།
- ༡༢༤.༡༣ སོ་ནམ་གྱི་རྗེས་ཚུ་ མི་མངགི་ས་གནས་ནང་ ཕྱིར་ལུད་འབད་ནི་ལས་ སྤོང་འགོག་འབད་ནི་དང་།
- ༡༢༤.༡༤ རང་བཞིན་གྱིས་སྤོང་པ་མེན་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ མཐའ་བཟུགས་གོ་ལུ་བཀོ་ནིའི་ཆེད་དུ་ བསྐྱེད་
དང་ སྐྱེལ་འབྲེན་གྱི་ ཁེ་སྤོང་གྱི་ལས་འཆར་བཙོ་ནི།

Solid waste collection and transportation within communities

127. As per issued guidelines and code of best practices, the Dzongda, Dungpa, Gup, Mangmi and heads of institutions shall:

- 127.1 identify waste disposal site for inorganic waste collection in respective jurisdiction;
- 127.2 organize periodic cleaning campaign to collect and dispose of inorganic wastes to a designated site;
- 127.3 when the volume of inorganic waste collected is sizable for transportation, arrange transportation of the collected inorganic waste from Chiwog, Gewog, Dungkhag and institutions to a designated common site for the collection of such waste by the Dzongdag; and
- 127.4 involve community members, institutions, nature clubs, conservation related organizations and Non – Governmental Organizations undertaking such activities.

Regional waste collection centre

128. To promote economic viability for the reuse or recycling purposes of inorganic solid waste by interested agencies, different Dzongkhags may coordinate for a regional collection centre to which, depending on the collected volume, the implementing agencies shall periodically transport their collected solid waste to the regional centre.

མི་སྲིད་ནང་འཁོད་ ཕྱགས་སྒྲིགས་རག་པ་ བསྐྱེད་དང་སྐྱེལ་འབྲེན།

- 122. བཀའ་སྐྱེལ་འབད་ཡོད་མི་ ལམ་སྟོན་དང་ ཡང་དག་ལག་ལེན་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ རྫོང་བདག་དང་ འབྲེན་པ་ ཀམ་པོ་ དམངས་མི་ གཞུག་སྲིད་འགོ་འཛིན་ཚུ་གིས་ འབད་དགོཔ་དེ་ཡང་།
- 122.1 འབྲེལ་ཡོད་བྱུང་ཁོངས་ཚུ་ནང་ རང་བཞིན་གྱིས་སྤྲོད་པ་མེན་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ བསྐྱེད་གྱི་དོན་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ས་གོ་ རོས་འཛིན་འབད་ནི།
- 122.2 རང་བཞིན་གྱིས་སྤྲོད་པ་མེན་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ བསྐྱེད་འབད་དེ་ རོས་འཛིན་ཅན་གྱི་ས་གོ་ཅིག་ནང་ བཀོ་ནིའི་དོན་ལུ་ ཏུས་མཚམས་ལུ་ ཕྱགས་བདར་རྒྱབ་ནིའི་ བསྐྱེལ་བསྐྱེད་ལས་རིམ་ འགོ་འབྲེན་ འཐབ་ནི།
- 122.3 རང་བཞིན་གྱིས་སྤྲོད་པ་མེན་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ བསྐྱེད་འབད་དེ་ སྐྱེལ་འབྲེན་གྱི་དོན་ལུ་ལངས་ད་ སྤྱི་ འོག་དང་ རྫོང་འོག་ འབྲེན་ལག་ གཞུག་སྲིད་ཚུ་ལས་ རོས་འཛིན་ཅན་གྱི་ སྤྱི་མཐུན་ས་གོ་ཅིག་ནང་ སྐྱེལ་ འབྲེན་འབད་དགོཔ་དང་ དེ་ལ་ལས་རྫོང་ལག་གིས་ བསྐྱེད་འབད་དེ་ འབག་དགོཔ་དང་།
- 122.4 དེ་བཟུམ་གྱི་ལས་རིགས་ཚུ་འབད་ནིའི་ནང་ མི་སྲིད་འབྲུས་མི་དང་ གཞུག་སྲིད་ རང་བཞིན་ཚོགས་པ་ལྟེ་ མཐའ་འཁོར་ཉམས་སྲུང་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་ཚོགས་ གཞུང་མིན་ལས་ཚོགས་ཚུ་གིས་ འབྲེལ་གཏོགས་ འབད་བཅུག་ནི།

ལུང་ཕྱོགས་ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེད་ལྟེ་བ།

123. སྐྱེས་ལྷན་མེན་པའམ་ རང་བཞིན་གྱིས་སྤྲོད་པ་མེན་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་རག་པ་ཚུ་ དང་འདྲོད་ཅན་གྱི་ལས་སྡེ་ཚུ་ གིས་ སྤྲོད་སྟེན་ ཡང་ན་ བསྐྱེད་བཟོ་འབད་ནི་ལུ་ དཔལ་འབྱོར་གྱི་འོས་འབབ་ཡར་བྱུག་གཏང་ཐབས་ལུ་ རྫོང་ ལག་སོ་སོར་ཚུ་གིས་ མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ ལུང་ཕྱོགས་བསྐྱེད་ལྟེ་བ་འེ་ གཞི་བཅུགས་འབད་དེ་ བསྐྱེད་འབད་ དེ་ཡོད་པའི་ སྤྱང་ཚད་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ རང་སོའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་རག་པ་ཚུ་ ཏུས་མཚམས་ལུ་ ལུང་ཕྱོགས་སྐྱེལ་བ་དེ་ནང་ བསྐྱེལ་དགོ།

Chapter VII

E-Waste Management

Scope of Application

129. This Chapter shall be applicable to every producer, importer, exporter, transporter, consumer or bulk consumer involved in the manufacture, import, export, sale, purchase and processing of electrical and electronic equipment or components, and includes collection centre, e-waste management entity, dismantler, recycler and exporter of e-waste.

Implementing and Monitoring Authority

130. The e-waste management entity shall implement the provisions of this Chapter and the Thromdes, Dzongkhags, Gewog and Chiwog with overall directives and guidelines from the Department of Information Technology and Telecom shall monitor the implementation by the e-waste management entity.

Functions of producers and importers

131. Producers and importers for the purpose of this Chapter shall have the following functions:

131.1 setting up proper collection centers or drop-off sites either individually or in collaboration with a designated agency or a registered society or a company or an association for electrical and electronic equipment at the end of their life;

131.2 paying an e-waste cess to the Department of Revenue and Customs at a percentage determined by the Department of Information Technology and Telecom in consultation with relevant agencies from time to time, to cover the costs for environmentally sound management of the e-waste generated at the end of their useful life and for the proper and effective implementation of provisions under this Chapter;

131.3 Providing the contact details of collection centres or drop-off sites such as address, telephone numbers and email of contact person to the consumers and bulk consumers; and

ལེའུ་ཡ། བ།

སློབ་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོད།

འཇུག་ཁྱབ་གྱི་ཁྱབ་ཚད།

༡༣༩. ལེའུ་འདི་གིས་ བཟོ་སྐྱུན་པ་དང་ བྱང་འདྲེན་པ་ སྐྱེལ་འདྲེན་པ་ ཉོ་སྤྱོད་པ་ ཡང་ན་ སློབ་མེད་དང་ སློབ་འབྲེལ་ཅ་
ཆས་ ཡང་ན་ ཆམས་ཚུ་ བཟོ་སྐྱུན་དང་ ཕྱིར་ཚོང་ ཚོང་འབྲེལ་ ཉོ་འདྲེན་ བཟོ་སྐྱོར་འབད་མི་ རེ་རེ་བཞིན་དུ་ལུ་
འཇུག་ཁྱབ་ཡོད་པ་དང་ དེ་གི་གངས་སུ་ བསྐྱེལ་ལྟེ་བ་དང་ སློབ་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོད་གི་ངོ་བོ་ འཕུལ་
བཞིག་འབད་མི་དང་ བསྐྱེལ་བཟོ་འབད་མི་ སློབ་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་ ཕྱིར་ཚོང་འབབ་མི་ཚུ་ཡང་ཚུད་པ་ཨིན།

ལག་ལེན་དང་ ལྷ་རྟོག་དབང་འཛིན།

༡༣༠. སློབ་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོད་གི་ངོ་བོ་དེ་གིས་ ལེའུ་འདི་གི་དགོངས་དོན་ཚུ་ ལག་ལེན་འབབ་དགོ་པ་དང་
བན་དོན་འཕུལ་རིག་དང་ བརྒྱད་འཕྲིན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ སྤྱི་སྟོམས་བཀོད་ཁྱབ་དང་ ལམ་སྟོན་ཐོག་ལུ་ ཁོ་མ་སྡེ་
དང་ རྫོང་ལག་ བློ་འོག་ སྤྱི་འོག་ཚུ་གིས་ སློབ་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོད་གི་ རོ་བོ་ལག་ལེན་ལུ་ ལྷ་རྟོག་
འབད་དགོ།

བཟོ་སྐྱུན་པ་དང་ བྱང་འདྲེན་པའི་ལཱ་འགན།

- ༡༣༡. ལེའུ་འདི་གི་དགོས་དོན་ལུ་ བཟོ་སྐྱུན་པ་དང་ བྱང་འདྲེན་པ་ཚུ་ལུ་ གཤམ་གསལ་གྱི་ ལཱ་འགན་ཚུ་ཕོག་པ་ཨིན་།
  - ༡༣༡.༡ མི་ངོ་རང་རྒྱུད་ ཡང་ན་ རོས་འཛིན་ཅན་གྱི་ལས་སྡེ་འམ་ ཐོ་བཀོད་ཅན་གྱི་མི་སྡེ་ ཡང་ན་ ཚོང་སྡེ་ ཡང་
ན་ མཐུན་ཚོགས་ཅིག་དང་ མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ལུ་ སློབ་མེད་དང་ སློབ་འབྲེལ་ཅ་ཆས་ཚུ་ ཚོ་ཚད་རྫོགས་
པའི་སྐབས་ལུ་ ཚུལ་མཐུན་གྱི་ བསྐྱེལ་ལྟེ་བ་དང་ བཀོ་སའི་ས་གོ་ཚུ་ གཞི་བཙུགས་འབད་ནི།
  - ༡༣༡.༢ སློབ་ཆས་ཚུ་གི་ ཚོ་ཚད་རྫོགས་པའི་སྐབས་ མཐའ་འཁོར་དང་མཐུན་པའི་སྐོ་ལས་ འཛིན་སྐྱོད་འབབ་ནི་
དང་ ལེའུ་འདི་གི་དགོངས་དོན་ཚུ་ དོན་སྤྲོད་ཅན་སྡེ་ ལག་ལེན་འབབ་ནི་འི་ ཟད་འགོ་འཛན་ཐབས་ལུ་
བན་དོན་འཕུལ་རིག་དང་བརྒྱད་འཕྲིན་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ དུས་དང་དུས་སུ་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ཚུ་དང་
གོས་བསྐྱུན་ཐོག་ལུ་ རོས་འཛིན་འབད་མི་ བརྒྱ་དབུའི་ཐོག་ལུ་ འོང་འབབ་དང་ཅ་དམ་ལས་ཁུངས་ལུ་
སློབ་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་ཀྱི་ ཅ་ཁུལ་སྤྱོད་ནི།
  - ༡༣༡.༣ ཉོ་སྤྱོད་པ་དང་ སྐྱུང་ཅན་ཉོ་སྤྱོད་པ་ཚུ་ལུ་ བསྐྱེལ་ལྟེ་བ་ ཡང་ན་ བཀོ་སའི་ས་གོ་ཚུ་གི་འབྲེལ་བཤད་
དཔེར་ན་ འབྲེལ་བ་འབབ་སའི་ མི་ངོ་མ་དེ་གི་ ལ་བྱང་དང་ བརྒྱད་འཕྲིན་ཨང་ སློབ་འཕྲིན་ཨང་ཚུ་ སྤྱོད་
ནི་དང་།

- 131.4 will comply with Restriction on the Use of Hazardous Substances (RoHS) specifications of electrical and electronic equipment approved by the Department of Information Technology and Telecom in consultation with the National Environment Commission.

Functions of individual and bulk consumers

132. Individual and bulk consumers shall have the following functions:
- 132.1 individual consumers of electrical and electronic equipment for the purpose of this Regulation shall ensure that e-waste generated by them is deposited at or channelised to the designated collection centres/drop-off sites or e-waste management entity;
  - 132.2 bulk consumers, which are government agencies, shall ensure that all electrical and electronic equipment at the end of their lives are channelised for auction by the relevant government agency which is the Department of National Properties; and
  - 132.3 bulk consumers, which are not government agencies, shall ensure that all electrical and electronic equipment at the end of their lives are deposited at or channelised to the designated collection centres or drop-off sites or e-waste management entity.

Functions of Department of National Properties

133. The Department of National Properties shall ensure that e-waste from the bulk consumers, which are government agencies, is auctioned to the designated e-waste management entity and/or any other entity deemed appropriate by the Department of Information Technology and Telecom.

Functions of E-Waste Management Entity

134. Functions of duly authorised e-waste management entity shall include:
- 134.1 performing tasks for environmentally sound management of e-waste including collection, transportation, sorting and recycling following the principles of reduce, reuse and recycle and as per procedures and conditions laid down by the Department of Information Technology and Telecom;

131. བད་དོན་འཕུལ་རིག་དང་བརྒྱན་འཕྲིན་ལས་ཁྲུངས་ཀྱིས་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་དང་ གོས་བསྐྱོན་ཐོག་ལུ་ གནད་བསྐྱོད་མི་ གྲོག་མེད་དང་གྲོག་འབྲེལ་ཙམས་ཀྱི་ ཉེན་ལ་ཚན་གྱི་ རྩིས་སྦྱོར་བཀོལ་སྤྱོད་ཀྱི་ ལྷན་ཚོས་སྐོར་གྱི་ བཀག་ཆ་ལུ་གནས་ནི།

མི་ངོ་རྒྱུད་དང་ སྤྱང་ཚན་ཉོ་སྤྱོད་པའི་ལཱ་འགན།

132. མི་ངོ་རྒྱུད་དང་ སྤྱང་ཚན་ཉོ་སྤྱོད་པ་ཚུ་ལུ་ གཤམ་གསལ་གྱི་ ལཱ་འགན་ཚུ་ཕོག་པ་ཨིན་པོ་།

132.1 གྲོག་གཞི་འདི་གི་དགོས་དོན་ལུ་ གྲོག་མེ་དང་ གྲོག་འབྲེལ་ཙམས་ ཉོ་སྤྱོད་འབད་མི་ མི་ངོ་རྒྱུད་པ་ཚུ་གིས་ ཁོང་རང་གིས་བཟོ་མི་ གྲོག་ཆས་ཕྱགས་སྤྲིགས་ཚུ་ རོས་འཛིན་ཚན་གྱི་ བསྐྱུ་ལེན་ལྟེ་བ་/བཀོ་སའི་ས་གོ་ ཡང་ན་ གྲོག་ཆས་ཕྱགས་སྤྲིགས་འཛིན་སྦྱོང་གི་ རོ་བོ་ལུ་ གསོག་འཛོག་འབད་བའམ་ བསྐྱུལ་བཏང་བ་ རེས་གཏན་བཟོ་དགོ།

132.2 སྤྱང་ཚན་ཉོ་སྤྱོད་པ་ གཞུང་གི་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ གྲོག་མེ་དང་ གྲོག་འབྲེལ་ཙམས་ ཆ་མཉམ་རང་ རང་སོའི་ཚེ་ཚད་ཚུགས་པའི་སྐབས་ འབྲེལ་ཡོད་གཞུང་གི་ལས་སྡེ་ རྒྱལ་ཡོངས་གཞུང་ཆས་ལས་ཁྲུངས་ཀྱིས་ རིན་བསྐྱུར་ཚོང་བསྐྱུར་འཐབ་ནིའི་དོན་ལུ་ ལས་ཁྲུངས་དེ་ལུ་ རེས་གཏན་སྤྱོད་དགོཔ་དང་།

132.3 སྤྱང་ཚན་ཉོ་སྤྱོད་པ་ གཞུང་གི་ལས་སྡེ་མེན་མི་ཚུ་གིས་ གྲོག་མེ་དང་ གྲོག་འབྲེལ་ཙམས་ ཆ་མཉམ་རང་ རང་སོའི་ཚེ་ཚད་ཚུགས་པའི་སྐབས་ རོས་འཛིན་ཚན་གྱི་ བསྐྱུ་ལེན་ལྟེ་བ་ ཡང་ན་ བཀོ་སའི་ས་གོ་ ཡང་ན་ གྲོག་ཆས་ཕྱགས་སྤྲིགས་ཀྱི་ རོ་བོ་ལུ་ གསོག་འཛོག་འབད་བ་ ཡང་ན་ བསྐྱུལ་བཏང་བ་ རེས་གཏན་བཟོ་དགོ།

རྒྱལ་ཡོངས་གཞུང་ཆས་ལས་ཁྲུངས་ཀྱི་ལཱ་འགན།

133. རྒྱལ་ཡོངས་གཞུང་ཆས་ལས་ཁྲུངས་ཀྱིས་ སྤྱང་ཚན་ཉོ་སྤྱོད་པ་ གཞུང་གི་ལས་སྡེ་ཚུ་གི་ གྲོག་ཆས་ཕྱགས་སྤྲིགས་ཚུ་ རོས་འཛིན་ཚན་གྱི་ གྲོག་ཆས་ཕྱགས་སྤྲིགས་འཛིན་སྦྱོང་གི་རོ་བོ་དང་ ཡང་ན་ བད་དོན་འཕུལ་རིག་དང་བརྒྱན་འཕྲིན་ལས་ཁྲུངས་ཀྱིས་ འོས་པར་སྐྱམ་པའི་ རོ་བོ་གཞན་ཅིག་ལུ་ ཚོང་བསྐྱུར་འཐབ་པ་ རེས་གཏན་བཟོ་དགོ།

གྲོག་ཆས་ཕྱགས་སྤྲིགས་འཛིན་སྦྱོང་གི་ རོ་བོའི་ལཱ་འགན།

134. དབང་ཚད་ཚན་གྱི་ གྲོག་ཆས་ཕྱགས་སྤྲིགས་འཛིན་སྦྱོང་གི་ རོ་བོའི་ལཱ་འགན་གྱི་གངས་སུ་ ཚུད་དགོཔ་དེ་ཡང་།

134.1 གྲོག་ཆས་ཕྱགས་སྤྲིགས་ཚུ་ བད་དོན་འཕུལ་རིག་དང་བརྒྱན་འཕྲིན་ལས་ཁྲུངས་ཀྱིས་བཀོད་དེ་ཡོད་མི་ བུ་བའི་གནས་སྤྱོད་དང་ གནས་ཚོག་ཚུ་དང་འཕྲིལ་ཏེ་ མར་སཔ་དང་ སྤྱང་སྤྱོད་ བསྐྱུར་བཟོའི་གཞི་ཚུ་ཐོག་ལུ་ བསྐྱུ་ལེན་དང་ སྤྱེལ་འབྲེན་ དཔྱེ་བསལ་ བསྐྱུར་བཟོ་བརྩིས་ཏེ་ མཐའ་འཁོར་དང་མཐུན་པའི་སྐོ་ལས་འཛིན་སྦྱོང་འཐབ་ནིའི་ལཱ་ཚུ་འབད་ནི།

- 134.2 ensuring occupational health and safety of personnel handling e-waste according to standard practices and guidelines; and
- 134.3 ensuring that the e-waste are packaged based on the composition in a manner suitable for handling, storage and transport and the labelling and packaging shall be easily visible and be able to withstand physical conditions and climatic factors.

Functions of transporters and exporters:

- 135. Transporters and exporters shall:
  - 135.1 ensure that all electrical and electronic equipments at the end of their lives are transported in an environmentally sound manner; and
  - 135.2 export hazardous waste subject to the prior written consent of the country of import.

Information Reporting and Disclosure

- 136. Department of Revenue and Customs, Ministry of Finance shall report on an annual basis to the Department of Information Technology and Telecom on the total number of appliances put to market as per Form 1.
- 137. Importers and producers shall provide information through information booklets, pamphlets and cautionary notes in advertisements to the consumers and bulk consumers about the hazardous nature of e-waste and potential damage to human health and environment arising out of improper handling of e-waste.
- 138. Bulk consumers shall maintain records of e-waste generated by them and submit annual reports to the Department of Information Technology and Telecom as per Form 2.
- 139. Department of National Properties shall maintain records of e-waste generated and auctioned by them and submit annual report to the Department of Information Technology and Telecom as per Form 2. It shall also provide contact details such as address, telephone number of auctioneer of e-waste to the Department of Information Technology and Telecom as per Form 2.

༡༣༤.༢ གནས་ཚད་ཅན་གྱི་ ལམ་ལུགས་དང་ ལམ་སྟོན་ཚུ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ གློག་ཆས་ཕྱགས་སྟེགས་ ལག་འབྲེལ་
འཐབ་མི་ མི་རོ་ཚུ་གི་ ལཱ་གི་འཕྲོད་བསྟེན་དང་ཉེན་སྲུང་ དེས་གཏུབ་བཟོ་ནི་དང།

༡༣༤.༣ གློག་ཆས་ཕྱགས་སྟེགས་ཚུ་ འགྲུབ་ཚུལ་ལཱ་གཞི་རྟེན་འབད་དེ་ ལག་འབྲེལ་དང་ གསོག་འཛོག་ སྐྱེལ་
འབྲེན་གྱི་དོན་ལུ་ སྤབས་བདེའི་ལམ་ལུགས་ཐོག་ལུ་ སྲུང་ཏེ་ ལ་ཡིག་ཚུ་འཇམ་ཏེ་ཏེ་སྤེ་ མཐོང་
ཚུགས་པ་དང་ སྲུང་ཆས་ཚུ་ ཕྱིའི་གནས་སྤངས་དང་ གནམ་གཤིས་གནས་སྤངས་ལས་ ཐུབ་ཚུགས་པ་
དགོ།

སྐྱེལ་འབྲེན་པ་དང་ ཕྱིར་ཚོང་པ་ཚུ་གི་ལཱ་འགན།

༡༣༥. སྐྱེལ་འབྲེན་པ་དང་ ཕྱིར་ཚོང་པ་ཚུ་གིས་ འབད་དགོཔ་དེ་ཡང་:

༡༣༥.༡ གློག་མེ་དང་ གློག་འབྲེལ་ཅ་ཆས་ ཆ་མཉམ་རང་ རང་སོའི་ཚེ་ཚད་ཚོགས་པའི་སྐབས་ མཐའ་འཁོར་དང་
མཐུན་པའི་སྤྱོད་ལམ་ཐོག་ལས་ སྐྱེལ་འབྲེན་འབད་ནི་དང།

༡༣༥.༢ ཉེན་ལ་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྟེགས་ཚུ་ བྱང་འབྲེན་འབད་མི་རྒྱལ་ཁབ་ལས་ སྤྲོ་གོང་ཡིག་ཐོག་གི་ ལས་ལེན་
དང་འཁྲིལ་ཏེ་ ཕྱིར་ཚོང་འཐབ་ནི།

བརྗོན་སྒྲུབ་ཏུ་དང་ ཕྱིར་བཤད།

༡༣༦. དདུལ་ཕྱིས་ལྷན་ཁག་ འོང་འབབ་དང་ཅད་མ་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ ལོ་རིམ་བཞིན་ཏུ་ བརྗོན་འཕུལ་རིག་དང་བརྒྱུད་
འཕྲིན་ལས་ཁུངས་ལུ་ ཐོ་བཀོད་འབད་མི་ ཅ་ཆས་ཚུ་ ཚོང་ཁོམ་ཁར་ ཡོངས་བསྐྱོམས་ག་དེ་ཅིག་གློད་ཅིག་ **འབྲི་
ཤོག་ ༡** པར་ལྟར་ཏུ་ ལྷན་ལུ་འབད་དགོ།

༡༣༧. བྱང་འབྲེན་པ་དང་ བཟོ་སྐྱེན་པ་ཚུ་གིས་ གློག་ཆས་ཕྱགས་སྟེགས་ཀྱི་ རང་བཞིན་དང་ གློག་ཆས་ཚུ་ ཚུལ་མིན་ལག་
འབྲེལ་འཐབ་པའི་སྐབས་ འགོ་བ་མིའི་འཕྲོད་བསྟེན་དང་ མཐའ་འཁོར་ལུ་ གཞོན་ཉེན་ཡོད་པའི་སྐྱོར་ ཉོ་སྤྱོད་པ་དང་
སྲུང་ཅན་ཉོ་སྤྱོད་པ་ཚུ་ལུ་ དེ་བ་རྒྱུད་དང་ ཚོང་བསྐྱགས་ཚུ་ནང་ དབྱ་ཡིག་བཀོད་ཐོག་ལས་ བརྗོན་སྤྱོད་དགོ།

༡༣༨. སྲུང་ཅན་ཉོ་སྤྱོད་པ་ཚུ་གིས་ གློག་ཆས་ཕྱགས་སྟེགས་ཀྱི་ དབྱ་ཐོ་བཞག་ཞིན་མ་ལས་ བརྗོན་འཕུལ་རིག་དང་
བརྒྱུད་འཕྲིན་ལས་ཁུངས་ལུ་ **འབྲི་ཤོག་ ༡** པར་ལྟར་ཏུ་ ལོ་བསྐྱར་སྒྲུབ་ཏུ་བསྐྱེལ་དགོ།

༡༣༩. རྒྱལ་ཡོངས་གཞུང་ཆས་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ ཐོན་ཡོད་པའི་གློག་ཆས་ཕྱགས་སྟེགས་དང་ འོང་གིས་ཚོང་བསྐྱར་འཐབ་
ཡོད་པའི་ དབྱ་ཐོ་བཞག་ཞིན་མ་ལས་ **འབྲི་ཤོག་ ༡** པར་ལྟར་ཏུ་ བརྗོན་འཕུལ་རིག་དང་བརྒྱུད་འཕྲིན་ལས་ཁུངས་
ལུ་ ལོ་བསྐྱར་སྒྲུབ་ཏུ་བསྐྱེལ་དགོ། དེ་མ་ཚད་ གློག་ཆས་ཚོང་བསྐྱར་འཐབ་མི་ དེའི་གསལ་བཤད་ དཔེར་ན་ དེའི་
ལ་བྱང་དང་ བརྒྱུད་འཕྲིན་ཨང་ཚུ་ཡང་ **འབྲི་ཤོག་ ༡** པར་ལྟར་ཏུ་ བརྗོན་འཕུལ་རིག་དང་བརྒྱུད་འཕྲིན་ལས་ཁུངས་
ལུ་སྤྱོད་དགོ།

140. Designated e-waste management entity shall periodically report to the Department of Information Technology and Telecom the results and volume of e-waste handled as per Form 1.
141. The Department of Information Technology and Telecom may order producers, importers, bulk consumers, consumers, e-waste management entity to provide additional information, if it has reason to believe that this information is vital to prevent risks to human health and environment arising from e-waste.

Powers and Functions of Agencies

142. Powers and Functions of National Environment Commission
  - 142.1 Facilitate creation of an e-waste fund for environmentally sound management of the e-waste generated and historical e-waste available on the date from which this Regulation comes into force.
  - 142.2 Monitor, review and advice the Department of Information Technology and Telecom for smooth functioning of the system for environmentally sound management of e-waste.

Powers and Functions of the Department of Information Technology and Telecom

143. The Department of Information Technology and Telecom shall:
  - 143.1 require timely reports from the e- waste management entity to ensure compliance with the provisions of this Regulation;
  - 143.2 define and periodically review in consultation with National Environment Commission the procedures for collection, handling, transportation, storage and disposal of e-waste;
  - 143.3 collect information and maintain records of e-waste generation and e-waste management activities and report to the National Environment Commission as required under this Regulation;
  - 143.4 grant approval to e-waste management entity prior to obtaining license from the relevant government agencies;

༡༤༠. རེས་འཛིན་ཅན་གྱི་ གྲོག་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་ འཛིན་སྐྱོང་གི་རོ་བོ་དེ་གིས་ གྲོག་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་ ལག་འབྲེལ་
འབབ་ཡོད་པའི་ རྒྱལ་འབྲས་དང་ སྤྱང་ཚད་སྐོར་ **འཕྲི་ཤོག་།** བ་ལྟར་དུ་ བརྟེན་འཕྲུལ་རིག་དང་བརྟེན་འཕྲུལ་
ལས་ཁུངས་ལུ་ ཏུས་མཚམས་ལུ་ ལྷན་ལུ་བསྐྱུལ་དགོ།

༡༤༡. གྲོག་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ འགོ་བ་མིའི་འཕྲོད་བསྟེན་དང་ མཐའ་འཁོར་ལུ་ གཞོན་ཉེན་བཀག་ཅི་ལུ་
བརྟེན་ཏེ་ གལ་ཆེ་བའི་ ཡིད་ཆེས་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་ན་ བརྟེན་འཕྲུལ་རིག་དང་བརྟེན་འཕྲུལ་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་
གྲོག་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་ བཟོ་སྐྱུན་པ་དང་ ཅན་འབྲེན་པ་ སྤྱང་ཅན་ཉོ་སྤྱོད་པ་ ཉོ་སྤྱོད་པ་ གྲོག་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་
འཛིན་སྐྱོང་གི་རོ་བོ་རྩ་གིས་ བརྟེན་འཕྲོད་ བྱིན་དགོ་པའི་ བཀོད་ཁྲབ་བྱིན་ཚོགས།

ལས་སྡེ་ཚུ་གི་ དབང་ཚད་དང་ལཱ་འགན།

༡༤༢. རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ དབང་ཚད་དང་ལཱ་འགན།

༡༤༢.༡ གྲོག་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་ཐོན་མི་ཚུ་དང་ སྐྱིག་གཞི་འདི་ བསྟར་སྤྱོད་འབད་བའི་ཚེས་ཁྲུངས་ལུ་ སྡོན་
རབས་ཀྱི་གྲོག་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་ཡོད་མི་ཚུ་ མཐའ་འཁོར་དང་མཐུན་པའི་སྐོ་ལས་ འཛིན་སྐྱོང་འབབ་
ཅིའི་དོན་ལུ་ གྲོག་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་མ་དངུལ་ཅིག་ གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་ལུ་ ལྷན་ཐབས་འབད་ནི།

༡༤༢.༢ གྲོག་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ མཐའ་འཁོར་དང་མཐུན་པའི་སྐོ་ལས་ འཛིན་སྐྱོང་འབབ་ནི་ལུ་ ལམ་ལུགས་
ལེགས་ཤོམ་སྟེ་ འགྲོ་ཅིའི་དོན་ལུ་ བརྟེན་འཕྲུལ་རིག་དང་བརྟེན་འཕྲུལ་ལས་ཁུངས་ལུ་ ལྷ་རྟོག་འབད་
ནི་དང་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ནི་ བསྐྱབ་བྱ་བྱིན་ནི།

བརྟེན་འཕྲུལ་རིག་དང་བརྟེན་འཕྲུལ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ དབང་ཚད་དང་ལཱ་འགན།

༡༤༣. བརྟེན་འཕྲུལ་རིག་དང་བརྟེན་འཕྲུལ་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ འབད་དགོ་པ་དེ་ཡང་:

༡༤༣.༡ སྐྱིག་གཞི་འདིའི་ དགོངས་དོན་ཚུ་ལུ་ རེས་པར་གནས་དགོ་པའི་དོན་ལུ་ གྲོག་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་
འཛིན་སྐྱོང་གི་རོ་བོ་ལས་ ཏུས་མཐུན་གྱི་སྟན་ལུ་ བསྐྱུལ་བཙུག་ནི།

༡༤༣.༢ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་དང་ གོས་བསྐྱུན་ཐོག་ལུ་ གྲོག་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ བསྐྱུ་ལེན་
དང་ ལག་འབྲེལ་ སྐྱེལ་འབྲེན་ གསོག་འཛོག་ བཀོ་ཅིའི་བྱ་རིམ་ཚུ་ རེས་འཛིན་འབད་ནི་དང་ ཏུས་
མཚམས་ལུ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ནི།

༡༤༣.༣ གྲོག་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་ བཟོ་སྐྱུན་དང་ འཛིན་སྐྱོང་ལས་རིགས་ཀྱི་ བརྟེན་ཏེ་ བསྐྱུ་ལེན་འབད་དེ་
བརྟེན་ཏེ་ བཀོད་ཐོག་ལས་ སྐྱིག་གཞི་འདི་གི་དགོས་མཁོ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་
ཚོགས་ལུ་ ལྷན་ལུ་འབད་ནི།

༡༤༣.༤ གྲོག་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ རོ་བོ་ཚུ་ལུ་ འབྲེལ་ཡོད་གཞུང་གི་ལས་སྡེ་ཚུ་ལས་ ཚོགས་ཐམ་མ་
ལེན་པའི་སྐྱོང་ལས་ གནད་བསྐྱོད་ནི།

- 143.5 conduct inventurisation of e-waste generated from the appliances as listed in **Annexure-I** and review periodically in consultation with the National Environment Commission.
  - 143.6 establish facilities through private sector entity for collection, transportation to designated site where segregation, dismantling, refurbishment, recovery, recycling and further management of e-waste is done in environmentally sound manner.
  - 143.7 create awareness and outreach mechanism to educate public through education, training, awareness and other public outreach programs on reduction, segregation and environmentally sound management systems for e-waste;
  - 143.8 undertake research and development activities through establishing linkages with research institutes and the government to enable flow of information on the availability of technologies for processing e-waste and promoting use of electrical and electronic equipment devoid of hazardous substances.
  - 143.9 create and manage an e-waste fund to finance the system for environmentally sound management of e-waste.
144. The Department of Information Technology and Telecom may constitute an expert committee comprising of members from relevant government departments and local government agencies to provide advice on the environmentally sound management of e-waste.

Power and Functions of Department of Revenue and Customs

145. The Department of Revenue and Customs shall:
- 145.1 add cess on all electrical and electronic equipment at a percentage decided by the Department of Information Technology and Telecom in consultation with relevant agencies; and
  - 145.2 periodically transfer the cess collected to the e-waste fund which is to be managed by the Department of Information Technology and Telecom.

- ༡༤༩.༥ **རྒྱུ་དེ་བ,** པའི་ནང་བཀོད་མི་ འཕྲུལ་ཆས་ཚུ་ལས་འཐོན་མི་ གྲོག་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ ཐོ་བཀོད་ འབད་ནི་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་དང་ གྲོས་བསྟུན་ཐོག་ལུ་ ཏུས་མཚམས་ལུ་ **རྒྱུ་ དེ་བ,** པའི་ཐོ་ཡིག་དེ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ནི།
- ༡༤༩.༦ གྲོག་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ བསྐྱེ་ལེན་འབད་དེ་ མཐའ་འཁོར་དང་མཐུན་པའི་སྤྱོད་ལམ་ཐོག་ལས་ དབྱེ་ བསལ་དང་ འཕྲུལ་བཤུག་ ལེགས་བཅོས་ སྐྱར་གསོ་ བསྐྱར་བཟོ་ དེ་ལས་ལྷག་པའི་འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ སའི་ རོས་འཛིན་ཅན་གྱི་ས་གོ་ནང་ སྐྱེལ་འབྲེན་འབད་ནི་དོན་ལུ་ སྐྱེལ་སྤེལ་འབྲེན་དེ་ མཐུན་ཚུན་ ཚུ་ གཞི་བཅུགས་འབད་ནི།
- ༡༤༩.༧ གྲོག་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ མར་ཕབ་དང་ དབྱེ་བསལ་ མཐའ་འཁོར་དང་མཐུན་པའི་སྤྱོད་ལམ་ཐོག་ལས་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་དོན་སྐོར་ ཤེས་ཡོན་དང་ སྤྱོད་བརྗེ་ གོ་བཟླ་ མི་མང་ཕྱིར་ཁྱབ་ལས་རིམ་ གཞན་གྱི་ ཐོག་ལས་ མི་མང་ལུ་ གོ་བཟླ་སྤེལ་ནི་དང་ ཕྱིར་ཁྱབ་ཐབས་ལམ་ཚུ་བརྩམ་ནི།
- ༡༤༩.༨ གྲོག་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་ བཟོ་སྐྱོར་གྱི་འཕྲུལ་རིག་ཡོད་མི་ཚུ་གི་ བརྗེ་ཡོད་མི་དང་ ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་ རྒྱ་རྒྱུ་མེད་པའི་ གྲོག་མེ་དང་ གྲོག་འབྲེལ་ཅ་ཆས་ཚུ་གི་ བཀོལ་སྤྱོད་ཡར་དྲག་གཏང་ཐབས་ལུ་ གཞུང་ དང་ ཞིབ་འཇོལ་གཙུག་སྡེ་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་ འབྲེལ་ལམ་བཟོ་སྡེ་ ཞིབ་འཇོལ་དང་ གོང་འཕེལ་གྱི་ ལས་རིགས་ཚུ་ འགན་ལེན་འཐབ་ནི།
- ༡༤༩.༩ གྲོག་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ མཐའ་འཁོར་དང་མཐུན་པའི་སྤོལ་ལས་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་དེ་ལམ་ལུགས་གྱི་ མ་དངུལ་གྱི་དོན་ལུ་ གྲོག་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་མ་དངུལ་ཅིག་ གཞི་བཅུགས་འབད་དེ་ རྒྱུན་ སྐྱོང་འཐབ་ནི།
- ༡༥༠. བརྗེ་དོན་འཕྲུལ་རིག་དང་བརྒྱུད་འཕྲིན་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ གྲོག་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ མཐའ་འཁོར་ དང་མཐུན་པའི་སྤོལ་ལས་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་ལུ་ བསྐྱབ་བྱའི་ཆེད་དུ་ གཞུང་གི་འབྲེལ་ཡོད་ལས་ཁུངས་ དང་ ས་གནས་གཞུང་གི་ལས་སྡེ་ཚུ་ལས་ འཕུས་མི་ཚུ་ཡོད་པའི་ མཁས་མཚོ་གཞི་ཚོགས་ཚུང་ཅིག་ གཞི་ བཅུགས་འབད་ཚོགས།

འོང་འབབ་དང་ཅ་དམ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ དབང་ཚད་དང་ལཱ་འགན།

- ༡༥༡. འོང་འབབ་དང་ཅ་དམ་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ འབད་དགོ་པ་དེ་ཡང་:
  - ༡༥༡.༡ གྲོག་མེ་དང་ གྲོག་འབྲེལ་ཅ་ཆས་ ཆ་མཉམ་གྱི་དོན་ལུ་ བརྗེ་དོན་འཕྲུལ་རིག་དང་བརྒྱུད་འཕྲིན་ལས་ ཁུངས་ཀྱིས་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་དང་མཉམ་ གྲོས་བསྟུན་འབད་དེ་ གྲོས་ཐག་བཅད་མི་ བརྒྱ་དཔུའི་ཅ་ ལཱ་བཀལ་ནི་དང་།
  - ༡༥༡.༢ བསྐྱེ་ལེན་འབད་དེ་ཡོད་མི་ ཅ་ལཱ་ཚུ་ བརྗེ་དོན་འཕྲུལ་རིག་དང་བརྒྱུད་འཕྲིན་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ རྒྱུན་སྐྱོང་ འབད་ནི་ཡིན་མི་ གྲོག་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་མ་དངུལ་ནང་ལུ་ ཏུས་མཚམས་ལུ་ གནས་སོར་འབད་ནི།

Power and Functions of Thromde, Dzongkha, Gewog and Chiwog

146. The Thromde, Dzongkhag, Gewog and Chiwog shall:

- 146.1 promote and facilitate all the users of electrical and electronic equipment to segregate and hand over the e-waste to designated collection centres or drop-off sites or e-waste management entity;
- 146.2 arrange to send any collected e-waste to designated collection or drop-off sites or e-waste management entity;
- 146.3 create awareness to educate public within its jurisdiction through education, training, awareness and other public outreach programs on reduction, segregation and sound management systems for e-waste;
- 146.4 facilitate to identify, select and provide suitable site for e-waste collection and disposal facilities; and
- 146.5 conduct monitoring for effective implementation of the provisions under this Chapter.

E- Waste Fund

147. An e-waste fund shall:

- 147.1 be created by the Department of Information Technology and Telecom in consultation with the National Environment Commission;
- 147.2 finance the implementation of e-waste management system in an environmentally sound manner;
- 147.3 receive a periodical transfer of the cess paid on new electronic and electrical equipments by producers and importers to the Department of Revenue and Customs at the point of entry or sale, funds collected through auction of e-waste by the Department of National Properties and fines imposed for non-compliance with the provisions of this Regulation.

148. The Department of Information Technology and Telecom shall periodically report on the utilization of the fund to the National Environment Commission.

149. The seed money to cater to the historical e-waste is to be provided by the Government.

ཁོམ་སྤེའི་འདུས་ཚོགས་(ཁོམ་སྤེ)དང་ རྫོང་ལག་ རྐང་ལོག་ སྤྱི་ལོག་ཚུ་གི་ དབང་ཚད་དང་ལྷ་འགན།

༡༤༤. ཁོམ་སྤེ་དང་ རྫོང་ལག་ རྐང་ལོག་ སྤྱི་ལོག་ཚུ་གིས་ འབད་དགོ་པ་དེ་ཡང་:

- ༡༤༤.༡ སློག་ཆས་ཕྱགས་སྤྲིགས་ཚུ་ དབྱེ་བསལ་འབད་དེ་ རོས་འཛིན་ཅན་གྱི་ བསྐྱེལ་ལྟེ་བ་ ཡང་ན་ བཀོ་སའི་ས་གོ་ ཡང་ན་ སློག་ཆས་ཕྱགས་སྤྲིགས་ འཛིན་སྐྱོང་གི་རོ་ལོ་ལུ་ ཕྱིས་སྤྱོད་ནིའི་དོན་ལུ་ སློག་མེ་དང་ སློག་འབྲེལ་ཅཆས་ བཀོ་ལ་སྤྱོད་འབད་མི་ཆ་མཉམ་ ཡར་ཤལ་གཏང་ནི་དང་ ལྷན་ཐབས་འབད་ནི།
- ༡༤༤.༢ བསྐྱེལ་ལྟེ་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ སློག་ཆས་ཕྱགས་སྤྲིགས་ཚུ་ རོས་འཛིན་ཅན་གྱི་ བསྐྱེལ་ལྟེ་བ་ ཡང་ན་ བཀོ་སའི་ས་གོ་ ཡང་ན་ སློག་ཆས་ཕྱགས་སྤྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ རོ་ལོ་ལུ་ བསྐྱེལ་ནིའི་བདེ་ཐབས་བསྐྱིག་ནི།
- ༡༤༤.༣ སློག་ཆས་ཕྱགས་སྤྲིགས་ཚུ་ མར་ཕབ་དང་ དབྱེ་བསལ་ མཐའ་འཁོར་དང་མཐུན་པའི་སྤྱོད་ལམ་ཐོག་ལས་ འཛིན་སྐྱོང་འབབ་ནིའི་སྐོར་ ཤེས་ཡོན་དང་ སྤྱོད་བཟུང་ གོ་བཟུང་ མི་མང་ཕྱིར་ཁུབ་ལས་རིམ་ གཞན་གྱི་ ཐོག་ལས་ རང་གི་ཁྱབ་ཁོངས་ནང་འཁོད་གྱི་ མི་མང་ལུ་ གོ་བཟུང་སྤྱོད་ནི།
- ༡༤༤.༤ སློག་ཆས་ཕྱགས་སྤྲིགས་བསྐྱེལ་དང་ བཀོ་སའི་མཐུན་ཁྱེན་ རོས་འཛིན་འབད་དེ་ གནས་འབྲུ་འབད་ནི་ དང་ རོས་འབབ་ཅན་གྱི་ ས་གོ་སྤྱོད་ནི་དང་།
- ༡༤༤.༥ ལེ་ལུ་འདི་གི་ལོག་གི་ དགོངས་དོན་ཚུ་ དོན་སྤྲོད་ཅན་སྤེ་ ལག་ལེན་འབབ་ནིའི་དོན་ལུ་ ལྷ་རྟོག་འགོ་ འཕྲོད་འབབ་ནི།

སློག་ཆས་ཕྱགས་སྤྲིགས་མ་དངུལ་

༡༤༥. སློག་ཆས་ཕྱགས་སྤྲིགས་མ་དངུལ་ཅིག་:

- ༡༤༥.༡ བཟ་དོན་འཕུལ་རིག་དང་བརྒྱུད་འཕྲིན་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་དང་ ཁོས་བསྐྱེལ་ཐོག་ལུ་ གཞི་བཙུགས་འབད་དགོ།
- ༡༤༥.༢ སློག་ཆས་ཕྱགས་སྤྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་ མཐའ་འཁོར་དང་མཐུན་པའི་སྐོ་ལས་ ལག་ལེན་འབབ་ རིའི་ མ་དངུལ་སྤྱོད་དགོ།
- ༡༤༥.༣ སློག་ཆས་ཕྱགས་སྤྲིགས་ བཟོ་སྐྱུན་འབད་མི་དང་ བྱང་འཕྲེན་པ་ཚུ་གིས་ འཇུལ་སྐོ་ ཡང་ན་ ཚོང་འབྲེལ་ སྐབས་ལུ་ སློག་འབྲེལ་དང་ སློག་མེའི་ཅཆས་གསར་པའི་དོན་ལུ་ འོང་འབབ་དང་ཅ་དམ་ལས་ཁུངས་ལུ་ ཅ་ ཁུལ་བཏབ་མི་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་གཞུང་ཆས་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ ཚོང་བསྐྱར་ཐོག་ལས་ཐོབ་མི་མ་དངུལ་ སྤྲིག་ གཞི་འདི་ལུ་མ་གནས་པའི་ ཉེས་ཆད་བསྐྱེལ་ལྟེ་འབད་མི་ཚུ་ དུས་མཚམས་ལུ་ གནས་སོར་ལེན་དགོ།
- ༡༤༦. བཟ་དོན་འཕུལ་རིག་དང་བརྒྱུད་འཕྲིན་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ མ་དངུལ་བཀོ་ལ་སྤྱོད་ཀྱི་སྐོར་ དུས་མཚམས་ལུ་ རྒྱལ་ ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་ལུ་ ལྷན་ལུ་འབད་དགོ།
- ༡༤༧. སྤོན་རབས་ཀྱི་ སློག་ཆས་ཕྱགས་སྤྲིགས་ཀྱི་དོན་ལུ་ གཞི་རྩའི་མ་དངུལ་དེ་ འབྲུག་གཞུང་གིས་ གནང་ནི་ཨིན།

Chapter VIII

Offence and Penalty

Offence

150. The following acts or omission constitutes offence under this Regulation:

- 150.1 littering at any public places;
- 150.2 dumping of wastes in places other than approved sites:
- 150.3 operating business establishments without providing waste bins for customer usage;
- 150.4 any nature of waste being found within a boundary of a household or business unit;
- 150.5 urinating or defecating in a public place;
- 150.6 sale of goods or services on the streets and pedestrian walkways without approval;
- 150.7 dumping wastes into the streams, rivers, drainage systems or other water bodies;
- 150.8 dumping of industrial wastes in areas other than designated location or facility;
- 150.9 collection of waste without permit from the relevant authority;
- 150.10 dumping of construction waste including excavated materials and structural demolition waste in places other than designated sites;
- 150.11 upon completion of a construction work, failure to clean up the remnants of the construction materials in and around a construction area, streets, roads or pedestrian pathways;
- 150.12 placing or storing of goods, including commercial and construction materials, on the streets, roads, and pedestrian pathways without permission of the relevant authority;
- 150.13 failure to provide common waste bins by house owners;
- 150.14 failure to segregate solid waste when segregation facilities are available or provided with;

ལེའུ་ ༥ པ།
གཞོན་འགོལ་དང་ཉེས་ཆད།

གཞོན་འགོལ།

- ༡༥༠.   གཤམ་གསལ་གྱི་བྱ་བ་ ཡང་ན་ བྱ་བཤོལ་ཚུ་ སྤྲིག་གཞི་འདི་གི་འོག་ལུ་ གཞོན་འགོལ་གངས་སུ་ཚུད་པ་ཨིན་།
- ༡༥༠.༡   མི་མང་གི་ས་གནས་གང་རུང་ནང་ ཕྱགས་སྤྲིགས་བཀོ་བ།
- ༡༥༠.༢   གནང་བ་མེད་པའི་ས་གོ་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྤྲིགས་སྐྱགས་པ།
- ༡༥༠.༣   ཚོང་མགོན་པ་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ ཕྱགས་ཉོད་མ་བཞག་པར་ ཚོང་འབྲེལ་ལས་ཁང་ གཞི་བཅུགས་འབད་བ།
- ༡༥༠.༤   སྤྲོད་བྱིམ་ས་ཁོངས་ ཡང་ན་ ཚོང་ལས་སྡེ་ཐུན་ཅིག་གི་ ས་མཚམས་ནང་འཁོད་ ཕྱགས་སྤྲིགས་གང་རུང་ མཐོང་བ།
- ༡༥༠.༥   མི་མང་གི་ས་གནས་ཅིག་ནང་ ཆབ་གསལ་བསྟུན་པ་ ཡང་ན་ རྒྱས་པ་བཏང་བ།
- ༡༥༠.༦   གནང་བ་མེད་པར་ ཁྲོམ་ལམ་དང་ མི་ལམ་ཁར་ ཅཆས་ ཡང་ན་ ཞབས་ཉོག་ཚོང་འབྲེལ་འཐབ་པ།
- ༡༥༠.༧   འབབ་ཚུད་དང་ གཅོད་ཚུ་ བཅོག་གཡུར་ ཡང་ན་ ཚུ་གཟུགས་གཞན་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྤྲིགས་སྐྱགས་པ།
- ༡༥༠.༨   བཟོ་གྲའི་ཕྱགས་སྤྲིགས་ཚུ་ རོས་འཛིན་ཅན་གྱི་ས་གནས་དང་ མཐུན་ཁྱེན་མེན་པའི་ ས་ཁོངས་ནང་སྐྱགས་པ།
- ༡༥༠.༩   འབྲེལ་ཡོད་དབང་འཛིན་ལས་ གནང་བ་མེད་པར་ ཕྱགས་སྤྲིགས་བསྐྱེལ་ལེན་འབད་བ།
- ༡༥༠.༡༠   བཞོན་བཞོན་དང་ བྱིམ་བཟུལ་བཞེག་འབད་བའི་ རག་རོ་བཅུས་ཉེ་ བཟོ་སྐྱེན་གྱི་ཕྱགས་སྤྲིགས་ཚུ་ རོས་འཛིན་ ཅན་གྱི་ ས་གོ་མེན་པའི་ ས་ཁོངས་གཞན་ཁར་སྐྱགས་པ།
- ༡༥༠.༡༡   བཟོ་སྐྱེན་གྱི་ལཱ་ མཚུགས་བསྐྱེལ་ལམ་ བཟོ་སྐྱེན་གྱི་ས་ཁོངས་ནང་འཁོད་དང་ མཐུང་འཁོར་ ཁྲོམ་ལམ་ འཁོར་ལམ་ ལམ་འགྲུལ་རྒྱུ་ལམ་ཚུ་ལས་ བཟོ་སྐྱེན་གྱི་ཅཆས་ལྷན་ལུས་ཚུ་ མ་བསལ་བར་བཞག་པ།
- ༡༥༠.༡༢   ཚོང་འབྲེལ་དང་ བཟོ་སྐྱེན་གྱི་རྒྱ་ཆས་བཅུས་པའི་ ཅཆས་ཚུ་ འབྲེལ་ཡོད་དབང་འཛིན་ལས་ གནང་བ་མེད་པར་ ཁྲོམ་ལམ་དང་ འཁོར་ལམ་ ལམ་འགྲུལ་པའི་རྒྱུ་ལམ་གྱི་ བཞག་པའམ་ གསོག་འཛིན་འབད་བ།
- ༡༥༠.༡༣   བྱིམ་གྱི་ཚོང་བཟུལ་ཚུ་གིས་ སྤྲི་མཐུན་གྱི་ཕྱགས་སྤྲིགས་ཉོད་ བཞག་མ་བཏུབ་པ།
- ༡༥༠.༡༤   ཕྱགས་སྤྲིགས་དབྱེ་བསལ་གྱི་ མཐུན་ཁྱེན་ཚུ་ཡོད་པའམ་ བཞག་སྤྱོད་རུང་ ཕྱགས་སྤྲིགས་རག་པ་ཚུ་ དབྱེ་ བསལ་འབད་མ་བཏུབ་པ།

- 150.15 failure to record detail information on an accident, non-compliance or other detail in particular to industrial, medical or any other hazardous wastes as required to be included in a report;
- 150.16 dumping or releasing of waste into the prohibited areas by this Regulation;
- 150.17 dumping or releasing of industrial, medical or any other hazardous wastes including spillage during transportation in places other than approved facility;
- 150.18 giving false or distorted information or report;
- 150.19 an Implementing Agency failing to:
- 150.19.1 provide or cause to be provided with safety gears for the personnel handling hazardous or infectious wastes and ensure their strict usage;
  - 150.19.2 develop and issue technical guidelines for the handling of hazardous, infectious or dangerous waste and ensure their strict compliance therewith;
  - 150.19.3 send annual report, with quality content, within stipulated time as required by this Regulation;
  - 150.19.4 enforce or achieve compliance requirements under this Regulation;
or
  - 150.19.5 secure or cause to be secured the waste collection or dump site facility from endangering human and animals due to its failure to fence or cover such areas.
- 151 The above mentioned offences shall be liable for the penalties as per annexure VII and any other as may be provided.
- 152 As every person is under duty to act in compliance with the requirements under this Regulation, the commission of an offence or omission of duty by an employee on the grounds of having done an act of offence under the order or directive of the employer or superior shall not be an admissible defence for such offence under this Regulation.

༡༥༠.༡༥ རྒྱུ་འཕྲོད་པ་ གནས་འཁྲིལ་འབད་མ་བཟུམ་པ་ ཡང་ན་ གསལ་བཤད་གཞན་ཡང་ དམིགས་བསལ་དུ་ སྤྲོ་
ལུ་ནང་བཀོད་དགོཔ་ཡོད་མི་ བཟོ་གྲུ་དང་ སྤྲོ་ཆས་ ཡང་ན་ ཉེན་ལ་ཚན་གྱི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་གི་བརྟེན་ཚུ་
ཐོ་བཀོད་མ་འབད་བཤུ།

༡༥༠.༡༦ སྤྲོ་གཞི་འདི་གིས་ བཀག་དམ་འབད་མི་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྤྱད་པའམ་ འཛིན་འགྲོལ་འབད་བཤུ།

༡༥༠.༡༧ ཕྱིར་ལུད་བཟུམ་པའི་ བཟོ་གྲུ་ སྤྲོ་ཆས་ ཡང་ན་ ཉེན་ལ་ཚན་གྱི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་གཞན་ཚུ་ གནང་བཡོད་
པའི་ མཐུན་རྐྱེན་མེད་པའི་ ས་གནས་གཞན་ཁར་ སྤྱད་པའམ་ འཛིན་འགྲོལ་འབད་བཤུ།

༡༥༠.༡༨ རྒྱུ་ལུགས་ ཡང་ན་ བརྟེན་ཕྱི་འགྲུར་བྱིན་པ།

༡༥༠.༡༩ ལག་ལེན་ལས་སྡེ་ཅིག་གིས་:

༡༥༠.༡༩.༡ ཉེན་ལ་ཚན་གྱི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ ཡང་ན་ འབྲུ་ཉེན་ཚན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ ལག་འབྲེལ་འཐབ་མི་ཚུ་ལུ་
ཉེན་སྲུང་གྲོམ་ཆས་སྤོང་པའམ་ སྤོང་བཟུག་ནི་དང་ དེ་ཚུ་དམ་དམ་སྡེ་བཀོལ་སྤོང་ དེས་གཏན་འབད་ནི་ལུ་
འཐུས་ཤོར་བྱུང་བཤུ།

༡༥༠.༡༩.༢ ཉེན་ལ་ཚན་དང་ འབྲུ་ཉེན་ཚན་ ཡང་ན་ ཉེན་འཚུབ་ཚན་གྱི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ལག་འབྲེལ་འཐབ་
ནིའི་ འཐུས་ཤོར་གྲོམ་འབྲེལ་བཟུང་སྡེ་ སྤོང་ནི་དང་ དེ་ཚུ་ལུ་དམ་དམ་སྡེ་ གནས་བཟུག་ནི་ལུ་
འཐུས་ཤོར་བྱུང་བཤུ།

༡༥༠.༡༩.༣ སྤྲོ་གཞི་འདི་གིས་ དགོས་མཁོ་བཀོད་པ་ལྟར་དུ་ སྤྲོ་ཚད་ཚན་གྱི་ནང་དོན་དང་ ཚད་དུ་བཀོད་མི་
དུས་ཚོད་ནང་འཁོད་ ལོ་བསྟར་སྤྲོ་ལུ་ སྤྲོ་ལུ་འཐུས་ཤོར་བྱུང་བཤུ།

༡༥༠.༡༩.༤ སྤྲོ་གཞི་འདི་གི་འོག་གི་ དགོས་མཁོ་ཚུ་ བསྟར་སྤོང་འབད་ནིའམ་ འགྲུབ་ནི་ལུ་ འཐུས་ཤོར་བྱུང་
བ་ ཡང་ན།

༡༥༠.༡༩.༥ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྟུ་ལེན་ ཡང་ན་ བཀོ་སའི་མཐུན་རྐྱེན་ཚུ་ལུ་ ར་བ་མ་རྒྱབ་པའམ་ ཁེབས་མ་རྒྱབ་མི་
ལུ་བརྟེན་ཏེ་ འགྲོ་བ་མི་དང་ མེས་མེས་ཚན་ཚུ་ལུ་ གཞོད་སྤོང་རྒྱབ་ནི་ལས་ བཙན་ཐབས་བཟོ་ནིའམ་
བཟོ་བཟུག་ནི་ལུ་ འཐུས་ཤོར་བྱུང་བཤུ།

༡༥༡. གོང་ལུ་བཀོད་མི་ གཞོད་འགོལ་ཚུ་ལུ་ **ཟུར་དེབ་** པའི་ནང་ འཁོད་དེ་ཡོད་མི་དང་ གཞན་ཡང་བཀོད་ཚོག་པའི་
ཉེས་ཚད་ཚུ་ ཐོག་པ་ཨིན།

༡༥༢. མི་ངོ་རེ་རེ་བཞེན་དུ་ལུ་ སྤྲོ་གཞི་འདི་གི་ དགོས་མཁོ་ལུ་གནས་དགོ་པའི་ སྤྲོ་འགན་ཡོད་པ་ལས་ ལས་
གཡོགས་ཅིག་གིས་ ལཱ་གཡོག་བྱིན་མི་ ཡང་ན་ གོང་མ་ཅིག་གི་ བཀོད་རྒྱུ་ཐོག་ལུ་འབད་མ་ཨིན་ཟེར་ གཞོད་
འགོལ་ཅིག་འབད་བའམ་ སྤྲོ་གཞི་འདི་གི་ བཟོ་ལཱ་བཞག་འབད་མི་དེ་ སྤྲོ་གཞི་འདི་གི་འོག་ལུ་ དེ་བཟུམ་མའི་
གཞོད་འགོལ་གྱི་ འགག་ལན་སྡེ་ འགྲོ་མི་བཟུབ།

Administrative sanctions

- 153 Besides administrative liabilities under Sections 43 and 44 of the Act, an offender under this Regulation is liable for criminal liability under Sections 45, 46, 47 and 48 that are determinable as per Section 49 of the Act.
- 154 In addition to criminal liability, an Implementing Agency under this Regulation may be held, both jointly and severally, liable for administrative actions for non-performance of his or her duties as per relevant provision of the Civil Service Act of Bhutan.
- 155 An administrative order shall specify actions the violator must undertake to come into compliance, set deadline by which compliance must be undertaken, including immediate compliance and provide for administrative sanctions for failure to comply with the order.
- 156 The administrative sanctions may comprise one or more of the following:
- 156.1 warning notification and directives for correction of non-compliance;
  - 156.2 suspension, withhold promotion, demotion or unfavorable transfer;
  - 156.3 order to take mitigating, corrective or restorative measures as may be deemed necessary to prevent further damage being caused to human health and/or environment;
  - 156.4 require for reimbursement of any costs incurred by an authority because of the offenders' failure to take the notified measures in time;
  - 156.5 payment of compensatory costs for rectifying any damage to the environment, persons or property caused by the offence;
  - 156.6 stop order, suspension or revocation of an environmental clearance, in part or in whole;
  - 156.7 depute police personal when offence continues after stop order,
  - 156.8 appropriate fine amount on noncompliance till the date of actual stoppage of the continued offence; and
  - 156.9 shut down any activity without compensation when an offence continues after stop order.

བདག་སྐྱོང་གི་ཉེས་བྱ།

༡༥༩. སྐྱིག་གཞི་འདི་གི་འོག་གི་ གནོད་འགོལ་བ་ཅིག་ལུ་ བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་༤༩ པ་དང་ ༤༧ པའི་ བདག་སྐྱོང་ཉེས་བྱ་གིས་མ་ཚད་པར་ བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་༤༩ པ་གིས་ ཐག་བཅད་མི་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ དོན་ཚན་༤༥ པ་དང་ ༤༦ པ། ༤༧ པ། ༤༨ པ། ༤༩ པའི་འོག་གི་ ཉེས་ལས་ཀྱི་ འཁྲི་བ་ཡང་ཕོག།

༡༦༠. སྐྱིག་གཞི་འདི་གི་འོག་གི་ ལག་ལེན་ལས་སྡེ་ཅིག་ལུ་ ཉེས་ཅན་འཁྲི་བ་གིས་མ་ཚད་པར་ མཉམ་རུབ་དང་ ཐ་དད་འབད་ འབྲུག་གི་ཞི་གཡོག་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ ཁོའམ་མོའི་སྐྱིག་འགན་ མ་རྒྱུག་པའི་ བདག་སྐྱོང་གི་ཉེས་བྱ་ཡང་ ཕོག་སྲིད།

༡༦༡. བདག་སྐྱོང་གི་བཀའ་རྒྱ་དེ་ནང་ ཁྲིམས་འགལ་བ་དེ་གིས་ འཕྲལ་དུ་གནས་འཁྲིལ་འབད་དགོ་བ་ཕྱིས་ཏེ་ གནས་འཁྲིལ་འབད་ནི་ལུ་ དེས་པར་འགན་ལེན་འབད་དགོ་པའི་བྱ་བ་དང་ གནས་འཁྲིལ་འབད་དགོ་པའི་ཞག་དུས་ བཀའ་རྒྱ་ལུ་ མ་གནས་པ་ཅིན་ བདག་སྐྱོང་གི་ཉེས་བྱ་ཕོག་ཚུ་ལ་ཚུ་ གསལ་བཀོད་འབད་དགོ།

༡༦༢. བདག་སྐྱོང་ཉེས་བྱའི་གྲངས་སུ་ གཤམ་གསལ་གྱི་གསལ་ལས་ གཅིག་ ཡང་ན་ མངམ་ཚུ་དོང་:

༡༥༦.༡ གནས་འཁྲིལ་མ་འབད་བའི་དོན་ལུ་ ཉེན་བཟའི་བཟུ་བསྐྱུལ་དང་ དག་བཅོས་ཀྱི་བཀོད་རྒྱ།

༡༥༦.༢ འཕྲལ་གྱི་དགོངས་ཕུ་ གོ་གནས་ཡར་སང་བཀག་བཞག་ ཡང་ན་ དག་འཁྲོག་ཏེ་མེད་སར་གནས་སོར།

༡༥༦.༣ འགྲོ་བ་མིའི་འཕྲོད་བསྟེན་དང་ ཡང་ན་ མཐའ་འཁོར་ལུ་ གནོད་སྐྱོན་ཉེད་སྐྱེལ་བཀག་ཐབས་ལུ་ འོས་པར་སྟམ་པའི་ མར་ཕབ་དང་ དག་བཅོས་ ཡང་ན་ ཉམས་བཅོས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ བཏོན་དགོ་པའི་བཀའ་རྒྱ།

༡༥༦.༤ གནོད་འགོལ་བ་དེ་གིས་ ར་བསྐྱུལ་བྱིན་མི་ཐབས་ཤེས་ཚུ་ དུས་ཚོད་ཁར་བཏོན་མ་ཚུགས་པ་ལས་ དབང་འཛིན་ཅིག་གིས་ ཟད་འགྲོ་བཏང་མི་ཚུ་གི་ དདུལ་ཚབ་ལོག་སྲོད་དགོ་པ།

༡༥༦.༥ གནོད་འགོལ་དེ་གིས་ མཐའ་འཁོར་དང་ མི་ངོ་ ཡང་ན་ རྒྱ་དངོས་གང་རུང་ལུ་ གནོད་སྐྱོན་རྒྱབ་མི་དེ་ བཅོམ་རྒྱབ་ནིའི་ རྒྱུ་འབྲས་སྲོད་དགོ་ནི།

༡༥༦.༦ མཐའ་འཁོར་ཉེ་གསལ་མེད་གནང་བ་ མཚམས་འཛོག་གི་བཀའ་རྒྱ་ གནས་སྐབས་བཀག་བཞག་ ཡང་ན་ ཆཤམ་སམ་ རྩལ་བུམ་འབད་ ཆ་མེད་གཏང་ནི།

༡༥༦.༧ མཚམས་འཛོག་བཀའ་རྒྱ་ བྱིན་པའི་ཤུལ་ལུ་ཡང་ གནོད་འགོལ་འཕྲོ་མཐུད་དེ་འབད་བའི་སྐབས་ ཁྲིམས་སྲུང་འགག་པ་གཏང་ནི།

༡༥༦.༨ འཕྲོ་མཐུད་ཅན་གྱི་གནོད་འགོལ་དེ་ རོ་མ་སྟེ་ མཚམས་འཛོག་འབད་བའི་ཆེས་གྲངས་ཚུན་ཚོད་ གནས་འཁྲིལ་མེད་པའི་ འོས་ལཱ་ཉེས་ཆད་བཀའ་ནི།

༡༥༦.༩ མཚམས་འཛོག་བཀའ་རྒྱ་བྱིན་པའི་ཤུལ་ལུ་ གནོད་འགོལ་འཕྲོ་མཐུད་དེ་འབད་བའི་སྐབས་ ལས་རིགས་གང་རུང་ རྫོ་བསྐྱམ་ནི།

157 The penal offence under this Regulation shall be in accordance with the sentencing policy of the Penal Code of Bhutan.

158 An offence under this regulation shall be cited with personal information details of the offender and a copy of the Offence Token, **Annexure VI** of this Regulation, shall be issued to the offender.

Immunity

159 The Implementing Agencies or their Sanitary Inspectors or duly authorized agency shall not be sued for the acts done to achieve compliance under the Act and this Regulation.

Criminal Liability

160 The following criminal liability under this regulation shall be as per provisions of the Bhutan Penal Code.

Offence of felony

161 A Person committing acts listed in (a) to (c) shall be liable to compensate aggrieved parties and to be sentenced in accordance with the Penal Code of Bhutan:

- a) The offence of importing of hazardous waste into the territory of Bhutan shall be:
  - i) A felony of the third degree, if it creates a substantial risk of causing serious physical injury to human health and/or serious harm to the environment;
  - ii) A felony of the second degree, if it causes serious physical injury to human health and/or serious harm to the environment;
  - iii) A felony of the first degree, if it results in death and/or severe damage to the environment.

༡༥༧. སྤྲིག་གཞི་འདི་གི་འོག་གི་ ཉེས་འགོལ་རུང་བའི་གཞོན་འགོལ་དེ་ འབྲུག་གི་ཉེས་འགོལ་ཁྲིམས་དེ་གི་ བཙུན་ཁྲིམས་སྤྱོད་བྱས་དང་འཁྲིལ་དགོ།

༡༥༨. སྤྲིག་གཞི་འོག་གི་ གཞོན་འགོལ་དེ་ གཞོན་འགོལ་བ་དེ་གི་ མི་ངོའི་ཁ་གསལ་དང་བཅས་ བཏོན་དགོས་དང་ གཞོན་འགོལ་གྱི་བརྗེ་ཡིག་ སྤྲིག་གཞི་འདི་གི་ **རྒྱུ་རྗེ་བ** པ་དེ་ གཞོན་འགོལ་བ་དེ་ལུ་ སྤྱོད་དགོ།

ཉེན་སྲོལ།

༡༥༩. བཅའ་ཁྲིམས་དང་ སྤྲིག་གཞི་འདི་ལུ་ གནས་འཁྲིལ་གྱི་ཆེད་དུ་ བྱ་བ་འབད་ཡོད་མི་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ ལག་ལེན་ལས་ ཟླ་ ཡང་ན་ ཁོང་གི་གཙང་སྤྱི་འཛིན་དེ་ལྟོད་པ་ ཡང་ན་ དབང་ཚད་སྤྱོད་དེ་ཡོད་པའི་ ལས་སྡེ་ལུ་ ཉེས་འཇུགས་ འབད་མི་ཚོགས།

ཉེས་ལས་གྱི་འཁྲི་བ།

༡༦༠. སྤྲིག་གཞི་འདི་གི་འོག་གི་ གཤམ་གསལ་ཉེས་ལས་གྱི་འཁྲི་བ་ཚུ་ འབྲུག་གི་ཉེས་འགོལ་ཁྲིམས་དེ་གི་ དགོངས་ དོན་ཚུ་དང་འཁྲིལ་དགོ།

ཉེས་ཆེན་གྱི་གཞོན་འགོལ།

༡༦༡. གཤམ་གསལ་དོན་ཚན་ ཀ་པ་ལས་ག་པ་ཚུན་གྱི་ནང་ཚུད་པའི་ བྱ་སྤྱོད་གང་རུང་འབྲེལ་མི་ མི་ངོམ་དེ་གིས་ ཉམས་ རྐྱུན་པ་དེ་ལུ་ རྐྱུན་འབྲུས་སྤྱོད་དགོ་པའི་ཁར་ འབྲུག་གི་ཉེས་འགོལ་ཁྲིམས་དེ་བ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ བཙུན་ཁྲིམས་སྤྱོད་ དགོ།

- ཀ། འབྲུག་གི་མངའ་ཁོངས་ནང་ལུ་ ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྤྲིགས་ བང་འབྲེན་འབད་བའི་ གཞོན་འགོལ་དེ་ ཡང་:
  - ༡) གལ་སྲིད་ གཞོན་འགོལ་དེ་གིས་ འགོ་བ་མིའི་ཕྱི་གཟུགས་གྱི་འཕྲོད་བསྟེན་ལུ་ ཉ་ཅང་གི་ཉེ་འཇུགས་ བཀའ་བ་དང་ ཡང་ན་ མཁའ་འཁོར་ལུ་ ཉ་ཅང་གི་གཞོན་ཉེན་ཡོད་པ་ཅིན་ ཉེས་རིམ་གཉིས་པའི་ཉེས་ཆེན།
  - ༢) གལ་སྲིད་ གཞོན་འགོལ་དེ་གིས་ འགོ་བ་མིའི་ཕྱི་གཟུགས་གྱི་འཕྲོད་བསྟེན་ལུ་ ཚབས་ཆེན་མ་སྤྱོད་རྒྱུ་ བ་དང་ ཡང་ན་ མཁའ་འཁོར་ལུ་ གཞོན་སྤྱོད་སྤྱོད་རྒྱུ་བ་ཅིན་ ཉེས་རིམ་གཉིས་པའི་ཉེས་ཆེན།
  - ༣) གལ་སྲིད་ གཞོན་འགོལ་དེ་གིས་ འཆི་རྒྱུ་བྱུང་བ་དང་ ཡང་ན་ མཁའ་འཁོར་ལུ་ གཞོན་སྤྱོད་ལྷགས་ ཆེར་བྱུང་ན་ ཉེས་རིམ་དང་པའི་ཉེས་ཆེན།

- b) The offence of disposing hazardous waste in public places shall be:
  - i) A felony of the third degree, if it creates a substantial risk of causing serious physical injury to human health and/or serious harm to the environment;
  - ii) A felony of the second degree, if it causes serious physical injury to human health and/or serious harm to the environment;
  - iii) A felony of the first degree, if it results in death and/or severe damage to the environment.

- c) The offence dumping of hazardous waste into water bodies, land and emission of hazardous gaseous pollutants into the air shall be:
  - i) A felony of the third degree, if it creates a substantial risk of causing serious physical injury to human health and/or serious harm to the environment;
  - ii) A felony of the second degree, if it causes serious physical injury to human health and/or serious harm to the environment;
  - iii) A felony of the first degree, if it results in death and/or severe damage to the environment.

Offence of misdemeanour

162 A person committing any of the following acts shall be guilty of an offence of misdemeanour and shall be liable to be sentenced in accordance with Penal Code of Bhutan:

- (a) Importing of hazardous waste into the territory of Bhutan.
- (b) Disposal of hazardous waste in any place other than in an approved site or facility.
- (c) Dumping of hazardous waste into water bodies, land and emission of hazardous gaseous pollutants into the air.

- ལ) མི་མང་གི་ས་གནས་ཚུ་ནང་ ཉེན་ལ་ཚན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་བའི་ གཞོན་འགོལ་དེ་ཡང་:
- ༡) གལ་སྲིད་ གཞོན་འགོལ་དེ་གིས་ འགྲོ་བ་མིའི་ཕྱི་གཟུགས་ཀྱི་འཕྲོད་བསྟེན་ལུ་ ཉ་ཅང་གི་ཉེ་འཇུག་ས་ བཀལ་བ་དང་ ཡང་ན་ མཐའ་འཁོར་ལུ་ ཉ་ཅང་གི་གཞོན་ཉེན་ཡོད་པ་ཅིན་ ཉེས་རིམ་གསུམ་པའི་ ཉེས་ཆེན།
  - ༢) གལ་སྲིད་ གཞོན་འགོལ་དེ་གིས་ འགྲོ་བ་མིའི་ཕྱི་གཟུགས་ཀྱི་འཕྲོད་བསྟེན་ལུ་ ཚབས་ཆེན་མ་སྐྱོན་རྒྱབ་ པ་དང་ ཡང་ན་ མཐའ་འཁོར་ལུ་ གཞོན་སྐྱོན་སྐྱོན་རྒྱབ་པ་ཅིན་ ཉེས་རིམ་གཉིས་པའི་ཉེས་ཆེན།
  - ༣) གལ་སྲིད་ གཞོན་འགོལ་དེ་གིས་ འཆི་རྒྱུན་བྱུང་བ་དང་ ཡང་ན་ མཐའ་འཁོར་ལུ་ གཞོན་སྐྱོན་ལྷགས་ ཆེར་བྱུང་ན་ ཉེས་རིམ་དང་པའི་ཉེས་ཆེན།
- ཤ) ཉེན་ལ་ཚན་གྱི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ རྒྱ་གཟུགས་ནང་བཀོ་ནི་དང་ ས་ཐོག་དང་རྒྱུང་མ་ནང་ལུ་ ཉེན་ལ་ཚན་ གྱི་ རྒྱང་ཆས་ཀྱི་བཅོག་གི་བ་བཏང་བའི་ གཞོན་འགོལ་དེ་ཡང་:
- ༡) གལ་སྲིད་ གཞོན་འགོལ་དེ་གིས་ འགྲོ་བ་མིའི་ཕྱི་གཟུགས་ཀྱི་འཕྲོད་བསྟེན་ལུ་ ཉ་ཅང་གི་ཉེ་འཇུག་ས་ བཀལ་བ་དང་ ཡང་ན་ མཐའ་འཁོར་ལུ་ ཉ་ཅང་གི་གཞོན་ཉེན་ཡོད་པ་ཅིན་ ཉེས་རིམ་གསུམ་པའི་ ཉེས་ཆེན།
  - ༢) གལ་སྲིད་ གཞོན་འགོལ་དེ་གིས་ འགྲོ་བ་མིའི་ཕྱི་གཟུགས་ཀྱི་འཕྲོད་བསྟེན་ལུ་ ཚབས་ཆེན་མ་སྐྱོན་རྒྱབ་ པ་དང་ ཡང་ན་ མཐའ་འཁོར་ལུ་ གཞོན་སྐྱོན་སྐྱོན་རྒྱབ་པ་ཅིན་ ཉེས་རིམ་གཉིས་པའི་ཉེས་ཆེན།
  - ༣) གལ་སྲིད་ གཞོན་འགོལ་དེ་གིས་ འཆི་རྒྱུན་བྱུང་བ་དང་ ཡང་ན་ མཐའ་འཁོར་ལུ་ གཞོན་སྐྱོན་ལྷགས་ ཆེར་བྱུང་ན་ ཉེས་རིམ་དང་པའི་ཉེས་ཆེན།

ཉེས་ཕྱི་གཞོན་འགོལ།

༡༤༢. གཤམ་གསལ་གྱི་བྱ་སྤྱོད་གང་རུང་འཐབ་མི་ མི་ངོམ་དེ་ལུ་ ཉེས་ཕྱི་གཞོན་འགོལ་གྱི་ ཉེས་སྐྱོན་གངས་སུ་བཅོ་ ཞེན་མ་ལས་ འབྲུག་གི་ཉེས་འགོལ་ཁྲིམས་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ བཅོམ་ཁྲིམས་སྤོན་དགོས་དེ་ཡང།
- (ཀ) འབྲུག་གི་ས་ཁོལ་ནང་ ཉེན་ལ་ཚན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ རང་འབྲེན་འབད་བ།
  - (ཁ) གནང་བ་བྱུང་བའི་ས་གོ་ ཡང་ན་ མཐུན་རྐྱེན་མ་ཡིན་པའི་ ས་གནས་གཞན་ གང་རུང་ནང་ ཉེན་ལ་ཚན་ གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་བ།
  - (ག) རྒྱའི་ནང་ན་དང་ ས་ཐོག་ལུ་ ཉེན་ལ་ཚན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་སྒྲུགས་པ་དང་ རྒྱང་མ་ནང་ ཉེན་ལ་ཚན་གྱི་ བཅོག་གི་བ་འཐོན་མི་ རྒྱང་རྒྱས་བཏང་བ།

Offence of petty misdemeanour

163 A person committing any of the following acts shall be guilty of an offence of petty misdemeanour and shall be liable to be sentenced in accordance with Penal Code of Bhutan:

- (a) Indiscriminate littering in any place other than in an approved site or facility.
- (b) Obstructs any person in the exercise of the powers and authority conferred on him under this Act.
- (c) Failure or refusal to assist any person in the effective exercise of the powers and authority conferred under this Act.
- (d) Failure or refusal to provide information required for research or other purposes under this Act.
- (e) Knowingly reporting of false information.
- (f) Failure to comply with administrative sanctions.
- (g) Indiscriminate discharge of sewage into other's property, premises and public places.

Costs of non-compliance

164. A person polluting the environment or causing ecological harm by noncompliance shall bear the cost incurred for avoidance, containment, abatement, medical compensation, mitigation, remediation and restoration.

Penalty assessment

165. In imposing administrative sanctions for violations the authorities shall consider:

- a. the magnitude of the offence;
- b. the frequency of the offence;
- c. actual or potential impact on the environment and human health;
- d. the extent of the achieved or intended economic advantage from the offence; and
- e. the need to deter future violations by the same or other persons.

ཉེས་པ་ཡང་ཕྱི་གཞི་འགོད་འགོལ།

༡༤༣. གཤམ་གསལ་གྱི་ བྱ་སྤོང་གང་རུང་འཐབ་མི་ མི་ངོམ་དེ་ལུ་ ཉེས་པ་ཡང་ཕྱི་གཞི་འགོད་འགོལ་གྱི་གྲངས་སུ་བརྩེ་
ཞེན་མ་ལས་ འབྲུག་གི་ཉེ་འགོལ་ཁྲིམས་དེ་བ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ བཙུན་ཁྲིམས་སྤྲོད་དགོས་དེ་ཡང་:

- (ཀ) གནང་བ་གྲུབ་པའི་ས་གོ་ ཡང་ན་ མཐུན་རྐྱེན་མ་ཡིན་པའི་ ས་གནས་གཞན་གང་རུང་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་
གཏེ་སྤོང་སྤོང་བཀོ་བ།
- (ཁ) བཙུན་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་ལུ་ མི་ངོམ་གང་རུང་ལུ་ སྤོང་དེ་ཡོད་པའི་ དབང་ཚད་དང་ དབང་ཆ་ཚུ་ བསྟར་
སྤོང་འབད་ནི་ལུ་ བར་ཆད་རྒྱབ་པ།
- (ག) བཙུན་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་ལུ་ མི་ངོམ་གང་རུང་ལུ་ སྤོང་དེ་ཡོད་པའི་ དབང་ཚད་དང་ དབང་ཆ་ཚུ་ རོན་སྤྲོད་
ཅན་སྤེ་ བསྟར་སྤོང་འབད་ནི་ལུ་ རྒྱབ་སྤོང་འབད་མ་ཚུགས་པའམ་ འབད་མ་བཏུབ་པ།
- (ང) བཙུན་ཁྲིམས་འདིའི་ཕོག་ལུ་ ཞིབ་འཇོལ་དང་ དགོས་དོན་གཞན་གྱི་ཚེད་དུ་མཁོ་བའི་ བརྟེན་ཚུ་ ཕྱིན་
མ་ཚུགས་པའམ་ ཕྱིན་མ་བཏུབ་པ།
- (ཅ) ཤེས་བཞིན་དུ་ རྒྱན་ལུགས་བརྟེན་ཕྱིན་པ།
- (ཆ) བདག་སྤྱོད་གི་ཉེས་བྱ་ཚུ་ལུ་ གནས་མ་བཏུབ་པ།
- (ཇ) བཙུན་ཚུ་ གཞན་གྱི་རྒྱ་དངོས་དང་ ས་ཁོངས་ མི་མང་གི་ས་གནས་ཚུ་ནང་ གཏེ་སྤོང་སྤོང་བཏང་བ།

གནས་འཁྲིལ་མ་འབད་བའི་ཟད་འགོ།

༡༤༤. གནས་འཁྲིལ་མ་འབད་བའི་རྒྱུ་གྱིས་ མཐའ་འཁོར་ནང་ བཙུན་གྱི་བཏང་བ་ ཡང་ན་ སྤོང་བཅུད་ལུ་ གཞི་
སྤོང་རྒྱབ་མི་ མི་ངོམ་དེ་གིས་ སྤང་ཐབས་དང་ བཀག་ཆ་ བྱགས་པམ་ སྤོང་གི་རྒྱུད་འབྲུག་ མར་པམ་ ཐབས་
ཤེས་ སྤང་གསའི་ཚེད་དུ་གནས་མི་ ཟད་འགོ་ཚུ་གཏང་དགོ།

ཉེས་ཆད་དབྱེ་ཞིབ།

༡༤༥. ཁྲིམས་འཆལ་གྱི་དོན་ལུ་ བདག་སྤྱོད་གི་ཉེས་བྱ་བཀག་པའི་སྐབས་ དབང་འཛིན་ཚུ་གིས་ བརྩེ་འཛོག་འབད་དགོས་
དེ་ཡང་:

- ཀ་ གཞི་འགོད་ཆེ་ཚུང་།
- ཁ་ གཞི་འགོད་གྱི་འབྲུང་རིམ།
- ག་ མཁའ་འཁོར་དང་ འགོ་བམའི་འཕྲོད་བསྟེན་ལུ་ གཞི་སྤོང་མཁའ་ གཞི་ཉེན་ཆེ་ཚུང་།
- ང་ གཞི་འགོད་དེ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཁེ་ཕན་ ཐོབ་ཡོད་པའམ་ འཕྲོད་མེད་པའམ་ འབྲུན་གྱི་ཚད་དང་།
- ཅ་ མི་ངོམ་དེའམ་ མི་ངོམ་གཞན་གྱིས་ མ་འོངས་པ་ན་ ཁྲིམས་འཆལ་ཚུ་ བཀག་ཆ་འབད་དགོས།

Fine imposition policy

166. Within the maximum limit of fine set under Section 44(a) of the Act, the Implementing Agency shall impose fine for each count of non-compliance based on:
- a. nature of waste;
  - b. degree of health hazard that may be caused by the waste
  - c. volume of waste; and
  - d. previous record of non-compliance.
167. For the general purposes of uniform fining policy under this Regulation, an Implementing Agency shall impose fine as per **Annexure VII** of this Regulation.
168. The fine amount for the repeated offence shall be double the previous amount imposed for the same offence.

Chapter IX

Miscellaneous provisions

Financing Mechanism

169. The Royal Government shall allocate adequate funds to enable Implementing and monitoring agencies to carry out its obligations for proper waste management.

Augmenting Financing Mechanism

170. An Implementing Agency may introduce collection of fees for waste management services provided by it or through an authorized private party. The computation of fees shall be established based on but not limited to the following factors:
- a. amount/volume of waste;
  - b. types of waste collection services;
  - c. types of waste disposal facilities; and
  - d. a progressive flat rate system for residential, commercial and offices may also be introduced for convenient fee collection system.

ཉེས་བུ་བཀའ་འདི་སྲིད་བྱས།

- ༡༤༤. བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་ ༤༤(ཀ) པའི་འོག་ལུ་བཀོད་མི་ ཉེས་བུའི་ཚད་གཞི་ མཐོ་ཤོས་ཀྱི་ནང་འཁོད་ལུ་ ལག་ལེན་ལས་སྡེ་གིས་ གནས་འཁྲིལ་མ་འབད་བའི་ ཟུངས་ཁ་རེ་རེ་བཞིན་དུ་ལུ་ འོག་གི་གནད་དོན་ལུ་ གཞི་བཞག་སྟེ་ ཉེས་བུ་བཀའ་དགོཔ་དེ་ཡང་:
  - ཀ་ ཕྱགས་སྟིགས་ཀྱི་རང་བཞིན།
  - ཁ་ ཕྱགས་སྟིགས་དེ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ འཕྲོད་བསྟེན་ལུ་ ཉེན་ཁ་ཚུ་ཅུང་།
  - ག་ ཕྱགས་སྟིགས་ཀྱི་སྤྱད་ཚད་དང་།
  - ང་ ཉེ་མ་ གནས་འཁྲིལ་མ་འབད་བའི་དྲན་ཐོ།
- ༡༤༥. སློག་གཞི་འདི་གི་འོག་ལུ་ ཉེས་བུ་གཅིག་མཚུངས་བཀའ་འདི་སྲིད་བྱས་ཀྱི་ སྤྱིར་བཏང་དགོས་དོན་ལུ་ ལག་ལེན་ལས་སྡེ་ཅིག་གིས་ ཉེས་བུ་ཚུ་ སློག་གཞི་འདི་གི་ **ཟུར་དེབ་** ལ་ལྟར་དུ་བཀའ་དགོ
- ༡༤༦. གཞོད་འགོལ་ཅིག་ ཡང་བསྐྱར་འབད་མི་ལུ་ ཉེས་བུའི་ཚད་དེ་ཡང་ ཉེ་མའི་ལོག་ལྟམ་ བཀའ་དགོ

ལེའུ་ ༩ པ།
སྤྱི་ཚུགས་དགོངས་དོན།

མ་དདུལ་གྱི་ཐབས་ལམ།

༡༤༧. ལག་ལེན་ལས་སྡེ་དང་ ལྷ་རྟོག་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ ཕྱགས་སྟིགས་ཚུལ་མཐུན་ འཛིན་སྐྱོང་གི་དོན་ལུ་ རང་གི་འཁྲི་བ་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་འདི་ཚེད་དུ་ འབྲུག་རྒྱལ་གཞུང་གིས་ ལྷང་པེས་ཅན་གྱི་མ་དདུལ་གནང་དགོ

མ་དདུལ་ཡར་སེང་གི་ཐབས་ལམ།

- ༡༤༨. ལག་ལེན་ལས་སྡེ་ཅིག་གིས་སམ་ གནང་བ་ཅན་གྱི་ སྐྱེད་སྤེལ་ཅ་བའི་ཅིག་བརྒྱུད་དེ་ ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ ཞབས་རྟོག་བྱེད་པའི་ སྤྱི་འབྲུག་བཀའ་ཚུགས་ སྤྱི་འབྲུག་གི་ཕྱི་ས་ བཏོན་ཐངས་དེ་ཡང་ གཤམ་གསལ་གནད་དོན་དང་ གཞན་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་བཀོད་དགོ:

  - ཀ་ ཕྱགས་སྟིགས་ཀྱི་མང་ཉུང་/སྤྱད་ཚད།
  - ཁ་ ཕྱགས་སྟིགས་བསྐྱེད་ལེན་ཞབས་རྟོག་གི་དབྱེ་བ།
  - ག་ ཕྱགས་སྟིགས་བཀོད་འདི་ མཐུན་རྐྱེན་གྱི་དབྱེ་བ་དང་།
  - ང་ རྫོད་གནས་དང་ ཚོང་འབྲེལ་ ཡིག་ཚང་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ སྤྱི་འབྲུག་བསྐྱེད་ལེན་གྱི་ བྱ་སྐྱབས་བདེ་ཐབས་ལུ་ ཡར་འབེལ་ཅན་གྱི་ སྤྱི་མཚུངས་ཚད་གཞི་ཅིག་ཡང་ བཟོ་དགོ

Amendment

171. In keeping with the changing needs of the health and environment that is determined from the annual reports from the implementing agencies, the National Environment Commission may review, revise and amend this Regulation from time to time.

Sector specific Chapter amendment

172. In consultation with the National Environment Commission and for the purpose of improving and enhancing the waste management efficiency, an Implementing Agency may, from time to time, review and revise the content of its respective Chapter of this Regulation. *Provided* however that such revised content is effective only upon receiving formal endorsement of the National Environment Commission.

Rules of Construction

173. Unless the context indicates otherwise, the singular shall include the plural and the masculine shall include the feminine.

Authoritative text

174. In case of any difference or inconsistencies in meaning between different languages of this Regulation, the content of the Dzongkha text shall prevail.

Definition

175. In addition to the application of terms defined under Section 58 of the Waste Prevention and Management Act 2009, the term:
1. **Act-** means the Waste Prevention and Management Act of 2009.
  2. **Agency-** means municipal bodies under the Local Government Act or any ministry, department, corporations, civil society organizations or autonomous public body of the Royal Government of Bhutan including local government entities or Companies incorporated under the Companies Act 2000.

འཕྲི་སྡོམ།

༡༧༡. ལག་ལེན་ལས་སྡེ་ཚུ་ལས་ བསྐྱེ་ལེན་འབད་མི་ ལོ་བསྐྱར་སྤྲོད་ལུ་གིས་ དེས་འཛིན་འབད་མི་ འཕྲོད་བསྐྱེན་དང་
མཐའ་འཁོར་གྱི་ དགོས་མཁོའི་འགྱུར་བ་དང་བསྐྱེན་ཏེ་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ རྒྱིག་གཞི་འདི་
དུས་དང་དུས་སུ་ བསྐྱར་ཞིབ་དང་ བསྐྱར་བཅོས་ འཕྲི་སྡོམ་ཚུ་འབད་ཚོག།

སྡེ་ཚན་སོ་སོའི་ དམིགས་བསལ་ལེའུའི་འཕྲི་སྡོམ།

༡༧༢. ཕུགས་སྤྲིགས་འཛིན་སྲོང་གི་ལྷོགས་གྲུབ་ ལེགས་བཅོས་དང་ ཡར་སྐྱེད་ཀྱི་དོན་ལུ་ ལག་ལེན་ལས་སྡེ་ཅིག་གིས་
རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་དང་ གོས་བསྐྱེན་ཐོག་ལུ་ དུས་དང་དུས་སུ་ རྒྱིག་གཞི་འདི་ནང་གི་ རང་སོའི་
ལེའུ་དེ་ བསྐྱར་ཞིབ་དང་ བསྐྱར་བཅོས་འབད་ཚོག་ ཨིན་རུང་ དེ་སྡེ་བསྐྱར་བཅོས་འབད་མི་ དོན་ཚན་ཚུ་ རྒྱལ་
ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་ལས་ གཞུང་འབྲེལ་རྒྱབ་སྐྱོན་ ཐོབ་ཞེན་ལས་རྒྱུམ་གཅིག་ བསྐྱར་སྲོང་འབད་དགོ་

གོ་བ་ལེན་བར་སལ།

༡༧༣. སྐབས་དོན་སོ་སོ་བཀོད་དེ་ཡོད་ན་མ་གཏོགས་ དེ་མིན་ གཅིག་ཚོག་གིས་ མང་ཚོག་ལུ་གོ་དགོ་པ་དང་ མོ་ཚོག་གིས་
མོ་ཚོག་ལུ་གོ་དགོ།

དབང་འཛིན་ཡོད་པའི་དེབ་སྤྲིགས།

༡༧༤. རྒྱིག་གཞི་འདི་གི་ རྐྱད་ཡིག་སོ་སོའི་བར་ན་ གོ་དོན་མ་འདྲམ་ ཡང་ན་ གོ་བ་གཅིག་མཐུན་མེད་པའི་ གནད་ལེ་
ཤར་ཚེ་ རྫོང་ཁའི་སྡེབ་སྤྲིགས་ལུ་ ཆ་གནས་བཟུང་དགོ།

དེས་ཚོག།

༡༧༥. ཕུགས་སྤྲིགས་སྡོམ་འགོག་དང་ འཛིན་སྲོང་བཅའ་ཁྲིམས་༢༠༠༧ ཅན་མའི་དོན་ཚན་༥༥ ཀྱི་འོག་ལུ་ དེས་འཛིན་
འབད་དེ་ཡོད་པའི་ཚོག་དོན་གྱི་ འཇུག་བྱུང་ལ་སྐོང་ལུ་ ཚོག་དོན་གཞུན་ཡང་:

༡. **བཅའ་ཁྲིམས་**- ཟེར་མི་འདི་ ཕུགས་སྤྲིགས་སྡོམ་འགོག་དང་འཛིན་སྲོང་བཅའ་ཁྲིམས་༢༠༠༧ ཅན་མ་ལུ་གོ།
༢. **ལས་སྡེ་**- ཟེར་མི་འདི་ ས་གནས་གཞུང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་འོག་གི་ ཁྲོམ་སྡེའི་འདུས་ཚོགས་ ཡང་ན་ ལྷན་
ཁག་དང་ ལས་ཁུངས་ ལས་འཛིན་ མི་སྡེའི་ལས་ཚོགས་ ཡང་ན་ ས་གནས་གཞུང་གི་དོ་བོ་ ཡང་ན་
ཚོང་སྡེའི་བཅའ་ཁྲིམས་༢༠༠༠ ཅན་མའི་འོག་ལུ་བཀོད་དེ་ཡོད་པའི་ ཚོང་སྡེ་བཅུ་པའི་ འབྲུག་རྒྱལ་གཞུང་
གི་ མི་མང་རང་དབང་འདུས་ཚོགས་ལུ་གོ།

3. **Agricultural waste-** means waste generated from planting, trimming, pruning of plants or water run-offs from farms or fields that may be with or without chemical fertilizer or pesticides.
4. **Approved site or facility-** means the site or facility approved for the purpose of waste storage, segregation or for waste disposal.
5. **Associated Institution-** means Basic Health Unit, outreach clinic, veterinary hospitals or such other animal or human healthcare facility.
6. **Auction** - means bulk sale of wastes by invitation of tenders or auctions, contract or negotiations, by individual, company or Government Departments.
7. **Autoclave-** means a thermal process where steam is brought into direct contact with waste in a controlled manner and for sufficient duration to disinfect the waste.
8. **Biodegradable Waste-** means waste that is capable of undergoing anaerobic or aerobic decomposition, such as food and vegetable waste from the kitchen, bushes, garden waste, paper and paperboard.
9. **Bulk consumer** - means bulk users of electrical and electronic equipment which includes Government Departments, public sector undertakings, banks, educational institutions, private companies, IT parks that are registered with the Department of Trade and Industry
10. **Bulky waste-** means waste material which cannot be appropriately placed in separate containers because of their bulky size, shape or other physical attributes. These include large worn-out or broken household, commercial, and industrial items such as furniture, lamps, bookcases, filing cabinets, and other similar items.
11. **Chemical waste-** means discarded material from a point source that may be solid, semisolid, liquid or gaseous form that are designated as hazardous.

3. **སོ་ནམ་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་**- ཟེར་མི་འདི་ ཤིང་འཇུགས་སྐྱོང་དང་ ཚེ་སྒོམས་ ཚེ་བཏོག་ཚུ་ལས་འཕོན་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་དང་ རྩམ་ལུང་ ཡང་ན་ འབྲུབ་གསལ་སྒྲུབ་ ཡོད་རུང་མེད་རུང་ སོ་ནམ་ལས་ཁང་དང་ ས་ ཞིང་ཚུ་ལས་ལུང་པའི་ ཚུ་ཚུ་ལུ་གོ།
4. **གནང་བ་གྲུབ་པའི་ས་ཁོངས་ ཡང་ན་ མཐུན་རྐྱེན་**- ཟེར་མི་འདི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་གསོག་འཛོགས་ དབྱེ་ བསལ་ ཡང་ན་ བཀོ་ཞིའི་དོན་ལུ་ གནང་བ་གྲུབ་སྟེ་ཡོད་པའི་ ས་གོ་ ཡང་ན་ མཐུན་རྐྱེན་ལུ་གོ།
5. **མཐུན་འབྲེལ་གཏུག་སྟེ་**- ཟེར་མི་འདི་ གཞི་རྟེན་སྒྲུབ་ཁང་ ཕྱིར་ལུབ་སྒྲུབ་ཁང་ སློོ་མོ་ར་སྒྲུབ་ཁང་ ཡང་ན་ དེ་བཟུམ་གྱི་ སློོ་མོ་ར་སེམས་ཅན་ ཡང་ན་ འགོ་བ་མིའི་འཕྲོད་བསྟེན་གྱི་ མཐུན་རྐྱེན་ལུ་གོ།
6. **ཚོང་བསྐྱར་**- ཟེར་མི་འདི་ སྐྱེར་མི་ ཚོང་སྟེ་ ཡང་ན་ གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་ཚུ་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ གསལ་བའི་རིན་བསྐྱར་ ཡང་ན་ རིན་བསྐྱར་ཚོང་བསྐྱར་ ལག་འབག་ ཡང་ན་ གོ་སྐྱིད་ཐོག་ལས་ སྐྱུང་ ཅན་སྟེ་ བཅོང་མི་ལུ་གོ།
7. **རྒྱང་ས་བཅོེ་**- ཟེར་མི་འདི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ བད་མེད་བཅོེ་ཞིའི་དོན་ལུ་ དམ་འཛིན་ལས་ལུགས་དང་ ཏུས་ལྷན་ལངས་པའི་རིང་ལུ་ རྒྱང་ས་ཚུ་ ཐང་ཀར་དུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་དང་འབྲེལ་གཏུགས་འབད་ཞིའི་ ཚ་ རོད་ཀྱི་ བྱ་རིམ་ཅིག་ལུ་གོ།
8. **རུལ་བཏུབ་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་**- ཟེར་མི་འདི་ རྒྱང་དང་རྒྱང་མིན་གྱིས་ རུལ་བཏུབ་མི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ དཔེར་ ཅན་ ཐབ་ཚང་ནང་ལས་འཕོན་མི་ བཞེས་སློེ་དང་ ཚོང་བསྟེན་གི་རག་འོ་ རྟོད་སྡོང་ ལྷུ་མ་ར་ནང་གི་རག་འོ་ ཤོག་ཀྱ་ ཤོག་ཀྱའི་སྐབ་ལེབ་ཚུ་ལུ་གོ།
9. **སྐྱུང་ཅན་ཉོ་སྤྱོད་པ་**- ཟེར་མི་འདི་ སློག་མེད་དང་ སློག་འབྲེལ་ཅ་ཆས་ སྐྱུང་ཅན་སྟེ་ བཀོལ་སྤྱོད་འབད་མི་ལུ་ གོ་ཞིའི་དང་ དེ་གི་གངས་སུ་ ཚོང་དང་བཅོེ་གྲུ་ལས་ཁུངས་ནང་ ཐོ་བཀོད་འབད་མི་ གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་ དང་ མི་མང་ལས་ཁང་ དངུལ་ཁང་ ཤེས་རིག་སྟེལ་ཁང་ སྐྱེར་གྱི་ཚོང་སྟེ་ བརྟེན་འབྲུལ་རིག་གྲིང་ཀ་ཚུ་ ཚུད་པ་ཨིན།
10. **སྐྱུང་ཅན་ཕྱགས་སྒྲིགས་**- ཟེར་མི་འདི་ ཚོང་སྐྱོམ་དྲགས་དང་ བཅོེ་དབྱིབས་ ཡང་ན་ ཕྱི་གཟུགས་ཀྱི་ལུང་ ཚོས་གཞན་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ རྟོད་སོ་སོ་ནང་ ལྷུགས་མ་བཏུབ་པའི་ དངོས་པོ་རག་འོ་ཚུ་ལུ་གོ། དེ་གི་གངས་སུ་ སྤྱོད་ལུ་དང་ ཚོང་འབྲེལ་ བཅོེ་གྲུའི་དངོས་པོ་ དཔེར་ན་ འཛིན་ཆས་དང་ སློག་གི་སྤྱོམ་མེ་ དེབ་ཀྱི་སྐང་ སྤྱོམ་ ཡིག་སྤོད་སྐང་སྤོམ་ གཞན་ཡང་ དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ཅ་དངོས་ རྟིང་རུལ་ཐལ་ཐལ་མ་ ཡང་ན་ ཆག་ ཆག་པ་ཚུ་ ཚུད་པ་ཨིན།
11. **རྩམ་ལུང་ཕྱགས་སྒྲིགས་**- ཟེར་མི་འདི་ ས་ཁོངས་ཅིག་ལས་འཕོན་མི་ ཉེན་ཁ་ཅན་སྟེ་ རོས་འཛིན་འབད་ དེ་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་ རག་པའམ་ རག་པ་ཅམ་ གཞེར་ལུ་ ཡང་ན་ རྒྱང་རྩམ་གྱི་བཅོེ་རྣམ་ནང་ ཡོད་མི་ ཚུ་ལུ་གོ།

12. **Civil Society Organizations** - refers to associations, societies, foundations, charitable trusts, non-for-profit organizations or other entities that are registered as per the Civil Society Organizations Act, 2007.
13. **Collection centre or drop-off site** - means a centre established/ designated, individually or jointly or a registered society or a designated agency or a company or an association to collect e-waste.
14. **Composting-** means decomposition of organic matters into a humus-like product by natural process of micro-organisms.
15. **Construction sector-** means all sectors, government, corporate or private involved in construction of civil infrastructure.
16. **Construction waste-** means any solid or liquid materials generated directly from the excavation, demolition, alteration, remodeling, renovation or new structural construction or infrastructures such as roads and building works including all civil structures.
17. **Controlled dump-** refers to a disposal site at which solid waste is deposited in accordance with the minimum prescribed standards of site operation.
18. **Dismantler** - means any person or registered society or a designated agency or a company or an association engaged in dismantling of used electrical and electronic equipment into their components.
19. **Disposal-** means the deposit, dumping, spilling, leaking, or placing of any kind of solid waste into or on any land or water so that such waste or any constituents thereof may enter the environment or be emitted into the air or discharged into any ground or surface waters.
20. **Disposal site-** means an open dump or sanitary landfill site approved under this Regulation.
21. **Dzongkhag Communities** –include Gewog, Chiwog and other institutions within the jurisdiction.

- ༡༩. **མི་སྲིད་ལས་ཚོགས་**- ཟེར་མི་འདི་ མཐུན་ཚོགས་དང་ མི་སྲེ་ གཞི་ཚོགས་ སྤྱིན་པའི་ལས་སྲེ་ འོང་འབབ་ གྱི་དོན་ལུ་མེན་པའི་ ཁེ་མེད་ལས་སྲེ་ ཡང་ན་ ཞི་བའི་ལས་ཚོགས་བཅའ་ཁྲིམས་ ༡༠༠ལ ཅན་མ་དང་ འཁྲིལ་ཏེ་ ཐོ་བཀོད་འབད་མི་ རོ་བོ་གཞན་ཚུ་ལུ་གོ
- ༡༩. **བསྐྱེད་ལེན་ལྟེ་བ་ ཡང་ན་ བཀོ་སའི་ས་གོ་**- ཟེར་མི་འདི་ གློག་ཆས་ཕྱགས་སྒྲིགས་ བསྐྱེད་ལེན་གྱི་དོན་ལུ་ མི་དོང་ར་རྒྱུང་ ཡང་ན་ མཉམ་རུབ་ ཡང་ན་ ཐོ་བཀོད་གྲུབ་པའི་མི་སྲེ་ ཡང་ན་ རོ་ས་འཛིན་ཅན་གྱི་ལས་ སྲེ་ ཡང་ན་ ཚོང་སྲེ་ ཡང་ན་ མཐུན་ཚོགས་ཅིག་གིས་ གཞི་བཅུགས་/རོ་ས་འཛིན་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ ལྟེ་ བ་ཅིག་ལུ་གོ
- ༡༩. **ལུད་བཟོ་**- ཟེར་མི་འདི་ སྐྱེས་ལྡན་དོས་པོ་ཚུ་ སྤ་འབུབ་གྱི་རང་བཞིན་བྱ་རིམ་ཐོག་ལས་ མལ་ལུད་ལྟ་ བུའི་ཐོན་སྐྱེད་ལུ་ རུལ་བཅུག་ནི་ལུ་གོ
- ༡༤. **བཟོ་སྐྱུན་སྲེ་ཚོན་**- ཟེར་མི་འདི་ ཞི་བའི་གཞི་རྟེན་མཁོ་ཆས་ བཟོ་སྐྱུན་འབད་ནིའི་ནང་ འབྲེལ་གཏོགས་ འབད་མི་ གཞུང་དང་ རང་སྐྱོང་ལས་འཛིན་ ཡང་ན་ སྐྱེར་སྲེ་ ཆ་མཉམ་ལུ་གོ
- ༡༤. **བཟོ་སྐྱུན་ཕྱགས་སྒྲིགས་**- ཟེར་མི་འདི་ ཞི་བའི་གཞི་བཀོད་ཆ་མཉམ་བཅུས་པའི་ འཁོར་ལམ་དང་ ལྷིམ་ བཟོའི་ལས་རིགས་ལྟ་བུའི་ གཞི་བཀོད་བཟོ་སྐྱུན་གྱི་དོན་ལུ་ ས་བཀོད་དང་ བརྒལ་བཞིག་ བསྐྱར་བཅོས་ བཟོ་བཅོས་ ཉམས་བཅོས་ ཡང་ན་ གསར་སྐྱུན་ ཡང་ན་ གཞི་རྟེན་མཁོ་ཆས་ལས་ བྲང་ཀར་དུ་འབྲོན་ མི་ རག་པའམ་ གཤེར་ལུའི་དོས་པོ་ཚུ་ལུ་གོ
- ༡༥. **དམ་འཛིན་ཐོག་ལས་སྐྱགས་ས་**- ཟེར་མི་འདི་ ས་གོ་བསྐྱར་སྤྱོད་གྱི་དོན་ལུ་ ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ ཉུང་མཐའི་ ཚད་གཞི་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་རག་པ་སྐྱགས་སའི་ ས་གོ་ཅིག་ལུ་གོ
- ༡༥. **འབྲུལ་མི་**- ཟེར་མི་འདི་ བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་ཡོད་པའི་ གློག་མེད་དང་ གློག་འབྲེལ་ཆ་ཅས་ཚུ་ རང་སོའི་ཆ་ བས་ལུ་འབྲུལ་ནིའི་ནང་ འབྲེལ་གཏོགས་འབད་མི་ མི་དོམ་ ཡང་ན་ ཐོ་བཀོད་ཅན་གྱི་མི་སྲེ་ ཡང་ན་ རོ་ས་འཛིན་ཅན་གྱི་ལས་སྲེ་ ཡང་ན་ ཚོང་སྲེ་ ཡང་ན་ མཐུན་ཚོགས་ཅིག་ལུ་གོ
- ༡༦. **བཀོ་ནི་**- ཟེར་མི་འདི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་རག་པའི་དབྱེ་བ་གང་རུང་ ས་ཆ་ ཡང་ན་ རྒྱ་གང་རུང་ནང་ གསོག་ འཛོག་འབད་བ་ སྐྱགས་པ་ ལུད་པ་ འཛོགས་པ་ ཡང་ན་ བསྐྱེད་པའི་ཐོག་ལས་ དེ་བཟུམ་གྱི་ཕྱགས་ སྒྲིགས་ ཡང་ན་ ཆ་ཤས་གང་རུང་ མཐའ་འཁོར་ནང་འཛུལ་བ་ ཡང་ན་ རྐྱང་མ་ནང་བཏང་བ་ ཡང་ན་ ས་ ཐོག་དང་ ས་འོག་གི་རྒྱ་ནང་ འཛུལ་མི་ལུ་གོ
- ༢༠. **བཀོ་སའི་ས་གོ་**- ཟེར་མི་འདི་ སྐྱིག་གཞི་འདི་གི་འོག་ལུ་ གནང་བ་གྲུབ་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྤྱིར་སྐྱགས་ ས་གོ་ ཡང་ན་ གཅོད་སྐྱེད་པའི་སྐྱགས་ས་ལུ་གོ
- ༢༡. **རྫོང་ཁག་མི་སྲེ་**- ཟེར་མི་འདི་ ལྷབ་ཁོངས་ནང་འཁོད་གྱི་ ཆེད་འོག་དང་ སྤྱི་འོག་ གཞན་གཞུག་སྲེ་ཚུ་ལུ་ གོ

22. **Environment-** means the physical factors of the surroundings of human beings including the earth, soil, water, atmosphere, climate, sound, odours, tastes and the biological factors of animals and plants of every description including the complex web of interrelationships between the abiotic and biotic components which sustain life on earth.
23. **Environmentally sound manner-** means in a manner which will protect human health and the environment against the adverse effects which may result from waste generation and disposal.
24. **Electrical and electronic equipment** - means equipment which is dependent on electric currents or electro-magnetic fields to be fully functional. Electrical and electronic equipment for the purpose of this Regulation have been specified in Annexure-1, which may be changed from time to time to include new equipment.
25. **E-waste-** means discarded, obsolete or recyclable electrical or electronic equipment including all components, subassemblies and consumables at the time of discarding.
26. **E-waste fund** - means a fund to be set up under the provisions of this Regulation to finance the system for environmentally sound management of e-waste.
27. **Expert committee** - means a committee constituted by the Department of Information Technology and Telecom (DITT) in consultation with the National Environment Commission, for the purpose of providing advice to the DITT on environmentally sound management of e-waste in the country.
28. **Government-** means the Royal Government of Bhutan.
29. **Hazardous waste-** means a waste (a) which because of its quantity, concentration, persistence or physical, chemical or infectious characteristics may cause or significantly contribute to an increase in mortality or an increase in serious irreversible, or incapacitating reversible, illness, or pose a substantial present or potential hazard to human health or the environment when improperly treated, stored, transported, or disposed of, or otherwise managed and (b) belong to any of the categories listed in Annexes to the regulation on hazardous waste under this Act.

- ੨੩. **མཐའ་འཁོར་**- ཟེར་མི་འདི་ ས་གཞི་དང་ ས་ཆ་ ལྷ་ བར་སྐྱང་ ས་གཞིས་ སྐྱ་སྐྱད་ དྲིམ་ རྩོམ་བཅའི་ས་
 པའི་ མིའི་མཐའ་འཁོར་གྱི་ དངོས་གཟུགས་ཆ་རྒྱུན་དང་ ས་སྟེང་ལུ་ཚེ་སྟོག་བཟུང་མི་ སྟོག་མེད་དང་ སྟོག་
 ལྡན་གྱི་བར་ནའི་ མཐུན་འབྲེལ་གྱི་སྣ་ཚོགས་ཆ་རྒྱུན་ལྷོ་བཅའི་ སྟོག་ཆགས་ཀྱི་ སྐྱེས་ལྡན་ཆ་རྒྱུན་དང་
 སྟོ་ཤིང་གི་རིགས་ གེ་ར་ལུ་གོ།
- ੨੩. **མཐའ་འཁོར་དང་མཐུན་པའི་སྟོད་ལམ་**- ཟེར་མི་འདི་ འགོ་བ་མིའི་འཕྲོད་བསྟེན་དང་ མཐའ་འཁོར་ལྷོ་
 ཕྱགས་སྟིགས་བཟོ་སྐྱུན་དང་ བཀོ་ནི་ལས་འབྱུང་བའི་ གཞོན་ཉེན་ལྷོ་ལས་ ཉེན་སྐྱོབ་འབད་ཐངས་ལུ་གོ།
- ੨੮. **སྟོག་མེད་དང་ སྟོག་འབྲེལ་ཅཱཆས་**- ཟེར་མི་འདི་ ལཱ་འབད་ནི་ལུ་ སྟོག་རྒྱུན་ ཡང་ན་ སྟོག་རྫས་ལུས་
 འུགས་ལུ་བརྟེན་དགོ་པའི་ ལཱ་ཆས་ལྷོ་ལུ་གོ། སྟོག་གཞི་འདི་གི་དགོས་དོན་ལུ་ སྟོག་མེད་དང་ སྟོག་འབྲེལ་
 ཅཱཆས་ལྷོ་ **ཟུར་དེབ་**། པའི་ནང་ གསལ་བཀོད་འབད་དེ་ཡོད་པ་དང་ ལཱ་ཆས་གསར་པ་ལྷོ་ བྲངས་སུ་
 བཅུགས་ནིའི་ཚེ་དུ་ ཅུས་དང་ཅུས་སུ་ བསྐྱར་བཅོས་འབད་ཆོག།
- ੨੫. **སྟོག་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་**- ཟེར་མི་འདི་ བཀོ་བའི་སྐབས་སུ་ ཆེན་ཆེན་དང་ ཆེན་ལ་ལུ་ བསྐྱིགས་
 བསྐྱིག་པ་དང་ རྫོགས་ཆས་ལྷོ་བཅའི་ཉེ་ སྟོག་མེད་དང་ སྟོག་འབྲེལ་ཅཱཆས་ བཀོ་བཀོལ་ གོ་མ་ཚེད་པ་
 ཡང་ན་ བསྐྱར་བཟོ་འབད་མ་བཟུབ་ལྷོ་ལུ་གོ།
- ੨੬. **སྟོག་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་མ་དངུལ་**- ཟེར་མི་འདི་ སྟོག་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་ལྷོ་ མཐའ་འཁོར་དང་མཐུན་
 པའི་ སྟོད་ལམ་ཐོག་ལས་ འཛིན་སྐྱོང་འབབ་ནི་ལུ་ མ་དངུལ་བྱིན་ནིའི་དོན་ལུ་ སྟོག་གཞི་འདི་གི་དགོངས་
 དོན་ལྷོ་གི་འོག་ལུ་ གཞི་བཅུགས་འབད་ནི་ཨིན་མི་ མ་དངུལ་ཅིག་ལུ་གོ།
- ੨੭. **མཁས་མཚོག་ཚོགས་རྒྱུང་**- ཟེར་མི་འདི་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ སྟོག་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་ལྷོ་ མཐའ་འཁོར་དང་
 མཐུན་པའི་སྟོད་ལམ་ཐོག་ལས་ འཛིན་སྐྱོང་འབབ་ནི་ལུ་ བརྟེན་འབྲུལ་རིག་དང་བརྒྱུད་འཕྲིན་ལས་ཁུངས་
 ལུ་ བསྐྱབ་བྱ་བྱིན་ནིའི་ཚེ་དུ་ བརྟེན་འབྲུལ་རིག་དང་བརྒྱུད་འཕྲིན་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་
 འཁོར་ལྷོ་ཚོགས་དང་ སྟོག་བསྐྱུན་ཐོག་ལུ་ གཞི་བཅུགས་འབད་མི་ ཚོགས་རྒྱུང་ཅིག་ལུ་གོ།
- ੨੮. **གཞུང་**- ཟེར་མི་འདི་ འབྲུག་གི་རྒྱལ་གཞུང་ལུ་གོ།
- ੨੯. **ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྟིགས་**- ཟེར་མི་འདི་ (ཀ) མང་ཉུང་ གཅིག་སྐྱུངས་ བཅོམ་ལྷོ་ ཡང་ན་ དངོས་པོ་
 རྫས་སྐྱོར་ འབྲུ་ཉེན་ཅན་གྱི་ལྷན་ཚོས་ཀྱི་ རྒྱུ་རྒྱུན་ལུ་བརྟེན་ འཛིན་ལཱ་འཕམ་ ཡང་ན་ ལྷོ་ག་ཐབས་
 མེད་པའི་ ཉེན་འཚུབས་ཡར་འཕམ་ ཡང་ན་ ལྷོ་ག་ལུས་མེད་པ་བཟོ་བ་དང་ བཅོམ་བཀའ་བཞི་ལུ་ རྒྱུ་རྒྱུན་
 རྒྱུ་བཟུང་ རྒྱ་ཚེའི་ཕན་འདེབས་འབད་བ་ ཡང་ན་ བཀོ་བ་ ཡང་ན་ འཛིན་སྐྱོང་མ་འབབ་ན་ འགོ་བ་
 མིའི་འཕྲོད་བསྟེན་ ཡང་ན་ མཐའ་འཁོར་ལུ་ འཚུབས་ཚེའི་ཉེན་ཁ་ དངོས་སུ་བཀའ་བ་ ཡང་ན་ ཉེན་ཁ་
 བཀའ་མེད་པའི་ ཕྱགས་སྟིགས་ལྷོ་ལུ་གོ། (ཁ) བཅོམ་ལཱ་འདིའི་ སྟོག་གཞིའི་ཟུར་དེབ་ནང་ ཉེན་ཁ་
 ཅན་གྱི་ ཕྱགས་སྟིགས་ཀྱི་ དབྱེ་ཁག་གང་རུང་ཅིག་ནང་ རྒྱུད་མི་ལུ་གོ།

30. **House owner-** means the person or an agency in whose name a building or house is registered in official records.
31. **Human waste-** means by-products from humans such as faeces and urine of digestion processes.
32. **Illegal dumping-** means deliberately throwing away solid waste in any other areas except identified solid waste collection unit, including solid waste indiscriminately thrown or disposed of without due planning and consideration for environmental and health standards.
33. **Importer** - means a person who imports electrical and electronic equipment for sale from outside the geographic boundaries of Bhutan.
34. **Incinerator-** means any structure or furnace in which controlled combustion of waste takes place which is implemented as a final disposal of waste or part of material recovery technique.
35. **Inorganic waste-** means waste that cannot undergo anaerobic or aerobic decomposition.
36. **Institution-** means schools, vocational training institutes, Dratsang, Shedra, Drupde or a Goendey.
37. **Institution head** - means principal, director, Head Lama or any person who is responsible to answer for the concerns of such an organization.
38. **Littering-** means dropping or spilling of waste on the streets, drains, alleys, rivers or other public places that are not approved for disposing of waste.
39. **Medical facility-** means a health care facility for both human and animal like hospitals, Basic Health Unit, Veterinary hospitals, animal husbandry.
40. **Medical Waste-** means waste stemming from medical procedures and treatments in hospital, basic health units, clinics, animal husbandries, veterinary hospitals and other clinical laboratory.

- 30. **སྔོན་ཁྱིམ་ཇོ་བདག་**- ཟེར་མི་འདི་ གཞུང་འབྲེལ་བློ་སྤྲོད་ལྟ་བུ་ སྔོན་ཁྱིམ་ ཡང་ན་ སྔོན་ཁྱིམ་ཅིག་ མིང་ ཐོག་ལུ་བཀོད་དེ་ཡོད་པའི་ མི་ངོམ་ ཡང་ན་ ལས་སྡེ་ཅིག་ལུ་གོ
- 31. **འགྲོ་བ་མིའི་ཆབ་གསལ་**- ཟེར་མི་འདི་ འགྲོ་བ་མིའི་གཞུགས་ལས་འཐོན་པའི་ བཞུ་ཟུག་གི་བཙུག་པ་ དཔེར་ན་ ཆབ་གསལ་རྒྱུ་པ་དང་ བསྐྱེད་པ་ཚུ་ལུ་གོ
- 32. **ཚུལ་མིན་བཀོ་བ་**- ཟེར་མི་འདི་ ཕྱགས་སྡིགས་གཏེ་སྡོད་སྡོད་བཀོ་བའམ་ འཆར་གཞི་ཚུལ་མཐུན་མ་ བརྒྱུ་མས་པར་ མཐའ་འཁོར་དང་ འཕྲོད་བསྐྱེད་གནས་ཚད་ལུ་ བརྒྱ་འཛོག་མེད་པར་བཀོ་ནི་བརྩིས་ཏེ་ ཕྱགས་སྡིགས་རག་པ་ཚུ་ རོས་འཛིན་ཅན་གྱི་ བསྐྱེད་ལེན་སྡེ་ཕྱན་མ་ཡིན་པའི་ ས་གནས་གཞན་གང་རུང་ ཅན་ དོན་ཅན་སྡེ་ བཀོ་ནི་ལུ་གོ
- 33. **ནང་འབྲེན་པ་**- ཟེར་མི་འདི་ འབྲུག་གི་ས་མཚན་མཁུ་ལ་ལས་ བཙོང་ནིའི་དོན་ལུ་ སློབ་མེད་དང་ སློབ་ འབྲེལ་ཅ་ཆས་ ནང་འབྲེན་འབད་མི་ མི་ངོམ་ཅིག་ལུ་གོ
- 34. **བསྐྱེད་ཐབས་**- ཟེར་མི་འདི་ ཕྱགས་སྡིགས་ཚུ་ མཐར་ཐུག་བཀོ་བའམ་ སྐར་གསོ་ཐབས་རིག་གི་ཆ་ཤས་ ཅིག་སྡེ་ ལག་ལེན་འཐབ་སྡེ་ དམ་འཛིན་ཐོག་ལུ་ མེར་བསྐྱེད་འབད་སའི་ གཞི་བཀོད་ ཡང་ན་ ཐབ་ ལུང་ཅིག་ལུ་གོ
- 35. **སྐྱེས་ལྷན་མིན་པའི་ཕྱགས་སྡིགས་**- ཟེར་མི་འདི་ རྒྱུད་དང་ རྒྱུད་མིན་གྱིས་ རུལ་མ་བཏུབ་པའི་ ཕྱགས་ སྡིགས་ཚུ་ལུ་གོ
- 36. **གཞུག་སྡེ་**- ཟེར་མི་འདི་ སློབ་གྲྭ་དང་ ལག་གཞི་གསྐྱོང་བཅའ་སྡེ་ལང་ གྲུ་ཚང་ བཤད་གྲུ་ རྒྱབ་སྡེ་ དགོན་སྡེ་ཚུ་ལུ་གོ
- 37. **གཞུག་སྡེའི་འགོ་འཛིན་**- ཟེར་མི་འདི་ དབྱུ་འཛིན་དང་ མདོ་ཆེན་ གྲུ་མ་ ཡང་ན་ དེ་བཟུམ་མའི་ལས་ ཚོགས་ཀྱི་ ཚ་གྲུང་གི་དོན་ལུ་ ལན་རྒྱབ་ནིའི་འགན་ཁག་འབག་མི་ མི་ངོམ་གང་རུང་ལུ་གོ
- 38. **ཕྱགས་སྡིགས་བཀང་བ་**- ཟེར་མི་འདི་ ཕྱགས་སྡིགས་ཚུ་ ཁོམ་ལམ་དང་ བཙུག་གཞུང་ བར་ལམ་ གཅེང་ཚུ་ ཡང་ན་ ཕྱགས་སྡིགས་བཀོ་ནིའི་དོན་ལུ་ གནད་བམེད་པའི་ ས་གནས་གཞན་ཚུ་ནང་ བཀོ་ བའམ་ ལུད་བཅུག་ནི་ལུ་གོ
- 39. **སྐྱེད་གྱི་མཐུན་རྐྱེན་**- ཟེར་མི་འདི་ འགྲོ་བ་མི་དང་ སེམས་ཅན་གཉིས་ཆར་འདི་དོན་ལུ་ འཕྲོད་བསྐྱེད་བདག་འཛིན་ གྱི་མཐུན་རྐྱེན་ དཔེར་ན་ སྐྱེད་ཁང་དང་ གཞི་རྟེན་སྐྱེད་ཁང་ སློ་ལོར་སྐྱེད་ཁང་ སློ་ལོར་གསོ་ཁང་ཚུ་ལུ་གོ
- 40. **སྐྱེད་གྱི་ཕྱགས་སྡིགས་**- ཟེར་མི་འདི་ སྐྱེད་ཁང་དང་ གཞི་རྟེན་སྐྱེད་ཁང་ སྐྱེད་སྡོད་ཁང་ སློ་ལོར་གསོ་ཁང་ སློ་ལོར་སྐྱེད་ཁང་ དེ་ལས་ སྔོན་ཁྱིམ་ཚུ་ནང་ སྐྱེད་ལས་ཀྱི་བྱ་རིམ་དང་ སྐྱེད་བཙུག་འབད་ས་ལས་འཐོན་ པའི་ ཕྱགས་སྡིགས་ཚུ་ལུ་གོ

41. **Municipal waste-** means waste produced from activities within the municipal boundary which include a combination of domestic, commercial, institutional and industrial waste.
42. **National Environment Commission-** means the National Environment Commission, as established under the National Environment Protection Act of Bhutan, 2007.
43. **Non-biodegradable waste-** means waste that cannot undergo anaerobic or aerobic decomposition.
44. **Non-hazardous waste-** means waste not covered by section 58(9) of the Act.
45. **Open burning-** means the burning of solid waste in the open space by releasing the by-products of combustion directly into the atmosphere without adequate pollution control process.
46. **Open dump-** means an open solid waste disposal site with minimal engineering and maintenance requirement which may be closed or upgraded with additional engineering and structural addition.
47. **Organic waste-** means biodegradable waste that is capable of undergoing anaerobic or aerobic decomposition, such as food and vegetable waste from the kitchen, bushes, garden waste, paper and paperboard.
48. **Organization-** means an administrative unit of a ministry, Dzongkhag, Dungkhag, Thromde, Gewog Tsogde, institution or any other administrative unit identifiable as an implementing agency for waste management purpose under this Regulation.
49. **Person-** means any individual or legal entity or agency whether registered or not registered under the Companies Act, 2000.
50. **Producer -** means any person who manufactures or offers to sell electrical and electronic equipments under his own brand or offers to sell under his own brand name assembled electrical and electronic equipment manufactured by other manufacturers or suppliers.
51. **Receptacle-** means individual containers used for collection of waste at individual or community level.

- ༤༡. **ཁོམ་སྒྲིབ་ཕྱགས་སྒྲིགས་**- ཟེར་མི་འདི་ ཁོམ་སྒྲིབ་ས་མཚམས་ནང་འཁོད་ཀྱི་ ལས་རིགས་ལས་འཛོལ་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ལུ་གོ་ནི་དང་ དེ་གི་གྲངས་སུ་ རྟོན་ཁྱིམ་དང་ ཚོང་འབྲེལ་ གཙུག་ཕྲེ་ བཟོ་བྲའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ཚུད་པ་ཨིན།
- ༤༢. **རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་**- ཟེར་མི་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་སྤྱད་སྐྱོབ་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ སྤྱི་ལོ་༢༠༠༧ ཅན་མའི་འོག་ལུ་ གཞི་བཙུགས་འབད་མི་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཚོགས་དེ་ལུ་གོ།
- ༤༣. **རུལ་མ་བརྟུབ་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་**- ཟེར་མི་འདི་ རླུང་དང་ རླུང་མིན་གྱི་ཐོག་ལས་ རུལ་མ་བརྟུབ་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ལུ་གོ།
- ༤༤. **ཉེན་ཁ་མེད་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་**- ཟེར་མི་འདི་ དོན་ཚན་༥༢ (༢) པའི་ནང་མ་ཚུད་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ལུ་གོ།
- ༤༥. **ཕྱིར་བསྐྱེད་ཀྱི་** ཟེར་མི་འདི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་རྒྱུ་ལུ་ བཅོམ་རྒྱུ་དམ་འཛིན་གྱི་བྱ་རིམ་མེད་པར་ ཕྱི་ཁའི་ ས་སྤོང་ནང་ མེ་བཏང་སྡེ་ དེ་ལས་འཛོལ་པའི་བཅོམ་རྒྱུ་ཚུ་ ཐང་ཀར་དུ་ བར་སྤྱང་ནང་ གཏང་ནི་ལུ་གོ།
- ༤༦. **ཕྱིར་སྐྱེད་ས་མོ་**- ཟེར་མི་འདི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་རྒྱུ་ལུ་ འཕུལ་རིག་དང་ རྒྱུ་སྐྱོང་གི་དགོས་མཁོ་ ཉུང་ཉུང་གི་ཐོག་ལས་བཀོ་སའི་ ཕྱི་ཁའི་ས་སྤོང་ཅིག་ལུ་གོ་ནི་དང་ དེ་ཡང་ རྒྱ་བསྐྱེད་ཚོགས་ ཡང་ན་ འཕུལ་ རིག་དང་ གཞི་བཀོད་ལ་སྤོང་ཐོག་ལུ་ རྒྱ་བསྐྱེད་གཏང་ཚོགས་པ་ཨིན།
- ༤༧. **སྐྱེས་ལྷན་ཕྱགས་སྒྲིགས་**- ཟེར་མི་འདི་ རླུང་དང་ རླུང་མིན་གྱིས་ རུལ་བརྟུབ་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ དཔེར་ ཅན་ ཐབ་ཚང་ནང་ལས་འཛོལ་པའི་ བཞེས་སྐོ་དང་ ཚོད་བསྐྱེད་གི་རྒྱ་རོ་དང་ ཉོད་སྤོང་ ལུ་མ་རན་གི་རྒྱ་ རོ་ ཤོག་ཀུ་ ཤོག་ཀུ་འཕེལ་ལེབ་ཚུ་ལུ་གོ།
- ༤༨. **ལས་ཚོགས་**- ཟེར་མི་འདི་ ལྷན་ཁག་ རྒྱུང་ཁག་ རླུང་ཁག་ ཁོམ་སྒྲིབ་ རྟོན་འོག་ཚོགས་སྡེ་ གཙུག་ཕྲེའི་ བདག་སྐྱོང་སྡེ་ལུ་ ཡང་ན་ རྒྱུག་གཞི་འདི་གི་འོག་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་དོན་ལུ་ ལག་ལེན་ ལས་སྡེ་ཅིག་སྡེ་ རོས་འཛིན་འབད་ཚུགས་པའི་ བདག་སྐྱོང་སྡེ་ལུ་གཞན་ གང་རུང་ལུ་གོ།
- ༤༩. **མི་རོམ་**- ཟེར་མི་འདི་ ཚོང་སྒྲིབ་བཅའ་ཁྲིམས་ སྤྱི་ལོ་༢༠༠༠ ཅན་མའི་འོག་ལུ་ ཐོ་བཀོད་འབད་རུང་ མ་ འབད་རུང་ མི་རོམ་ ཡང་ན་ ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་དོ་བོ་ ཡང་ན་ ལས་སྡེ་གང་རུང་ལུ་གོ།
- ༥༠. **བཟོ་སྐྱུན་པ་**- ཟེར་མི་འདི་ ཁོ་རའི་ཚོང་རྒྱགས་ཐོག་ལུ་ རྒྱོག་མེ་དང་ རྒྱོང་འབྲེལ་ཚམས་ བཟོ་སྐྱུན་འབད་ དེ་བཅོང་མི་ ཡང་ན་ རྒྱོག་མེ་དང་ རྒྱོག་འབྲེལ་ཚམས་ གཞན་གྱིས་བཟོ་སྐྱུན་འབད་མི་ལུ་ བཟོ་སྐྱུན་པ་ འབད་མི་ཚུ་ ཁོ་རའི་ཚོང་རྒྱགས་ཐོག་ལུ་ གཞི་བསྐྱེད་འབད་དེ་བཅོང་མི་ མི་རོམ་གང་རུང་ལུ་གོ།
- ༥༡. **ཕྱགས་ཉོད་**- ཟེར་མི་འདི་ མི་རོམ་རྒྱུ་ལུ་ མི་སྡེའི་གནས་རིམ་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེད་ལེན་གྱི་དོན་ལུ་ བཀོལ་སྤྱོད་འབད་མི་ ཉོད་སོ་སོ་ལུ་གོ།

- 52. Recyclable material-** means any waste material retrieved from the waste stream and free from contamination that can still be converted into suitable beneficial use or for other purposes, including, but not limited to, newspaper, ferrous scrap metal, non-ferrous scrap metal, used oil, corrugated cardboard, aluminum, glass, office paper, tin cans, plastics and other materials.
- 53. Recycling facility-** means a facility that accepts, aggregates, stores or processes recyclable materials.
- 54. Recycling-** means the treating of used or waste materials through a process of making them suitable for beneficial use and for other purposes, and includes any process by which solid waste materials are transformed into new products in such a manner that the original products may lose their identity, and which may be used as raw materials for the production of other goods or services.
- 55. Reduce-** means the reduction of solid waste before it enters the solid waste stream by methods such as product design, materials substitution, materials re-use and packaging restrictions.
- 56. Reuse-** means the use of material or product more than once before it is recycled or discarded as waste.
- 57. RoHS or Restriction on the Use of Hazardous Substances -** means an international norm which seeks to restrict the use of certain hazardous substances in the production of electrical and electronic equipment or substitute these substances by safe or safer materials in order to reduce the risks to health and environment.
- 58. Thromde Inspectors-** means an officer appointed by an organization to monitor and inspect waste management performances within its jurisdiction.
- 59. Transporter -** means a person engaged in collection, brokerage and transportation of e-waste by air or road.

- 49. **བསྐྱར་བཟོ་འབད་བཏུབ་པའི་ཅད་ངོས་**- ཟེར་མི་འདི་ རག་འོ་ཅད་ངོས་གང་རུང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ནང་ལས་སྐྱར་བསྐྱེ་འབད་དེ་ བཙོག་ལུགས་མེད་པ་བཟོ་སྡེ་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ སན་ཐོགས་ཀྱི་བཀོལ་སྤྱོད་ ཡང་ན་ གཤམ་གསལ་བརྩིས་པའི་ དགོས་དོན་གཞན་ དཔེར་ན་ གསར་ཤོག་དང་ ལྷགས་ཆས་ ཡང་ན་ ལྷགས་མིན་གྱི་ཆས་ བཀོལ་སྤྱོད་མར་ལུ་ བཟུང་ཤོག་ཀུའི་སྤབ་ལེབ་ ཏུ་ཡང་ ཤེལ་ ཡིག་ཚང་གི་ཤོག་ཀུ་ ལྷགས་འེན་ཤོག་ཏེ་ གྱིབ་ཤོག་དང་ ཅད་ངོས་གཞན་ལུ་ བསྐྱར་བཟོས་འབད་བཏུབ་མི་ རག་འོ་གང་རུང་ལུ་གོ།
- 50. **བསྐྱར་བཟོའི་མཐུན་ཆུན་**- ཟེར་མི་འདི་ བསྐྱར་བཟོ་འབད་བཏུབ་པའི་ ཅད་ངོས་ཚུ་ དང་ལེན་དང་ གཅིག་བསྡོམས་ གསོག་འཛོག་ ཡང་ན་ བཟོ་སྐྱོད་འབད་པའི་ མཐུན་ཆུན་ཅིག་ལུ་གོ།
- 51. **བསྐྱར་བཟོ་**- ཟེར་མི་འདི་ བཀོལ་སྤྱོད་འབད་འབད་མ་ ཡང་ན་ ཕྱགས་སྒྲིགས་རག་འོ་ཚུ་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ སན་ཐོགས་ཀྱི་ལག་ལེན་དང་ དགོས་དོན་གཞན་གྱི་དོན་ལུ་ ལེགས་བཅོས་འབད་ནི་ལུ་གོ་ དེ་གི་ གངས་སུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་ཅད་ངོས་རག་པ་ཚུ་ འགོ་ཐོག་གི་དོན་ལུ་མེད་པ་བཟོ་ཐོག་ལས་ ཐོན་སྐྱོད་གསར་པ་ལུ་ བསྐྱར་ནི་དང་ ཅུང་མས་དང་ ཞབས་ཏོག་གཞན་བཟོ་ནི་དོན་ལུ་ རྒྱ་ཆས་སྡེ་ བཀོལ་སྤྱོད་འབད་བཏུབ་ བཟོ་ནི་འི་བྱ་རིམ་གང་རུང་ཚུ་དཔ་ཨིན།
- 52. **མར་ཕབ་**- ཟེར་མི་འདི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་རག་པ་ཚུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་རག་པའི་གངས་སུ་ མ་འཇུལ་བའི་གོང་ལས་ ཐོན་སྐྱོད་བཟོ་བཀོད་དང་ ཅད་ངོས་ཀྱི་ཆབ་བཅུགས་ ཅད་ངོས་སྐྱར་སྤྱོད་ ལྷམ་སྒྲིག་བཀག་ཆའི་ ཐབས་ཤེས་ཚུ་གི་ཐོག་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་རག་པ་ མར་ཕབ་རྒྱབ་ནི་ལུ་གོ།
- 53. **སྐྱར་སྤྱོད་**- ཟེར་མི་འདི་ ཅད་ངོས་ ཡང་ན་ ཐོན་སྐྱོད་ཚུ་ བསྐྱར་བཟོ་ ཡང་ན་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྡེ་ མ་བཀོད་བའི་གོང་ལས་ ཐེངས་གཅིག་ལས་ལྷག་སྡེ་ བཀོལ་སྤྱོད་འབད་ནི་ལུ་གོ།
- 54. **ཉེན་ལ་ཅན་གྱི་རྒྱས་རྒྱས་ བཀོལ་སྤྱོད་འབད་ནི་ལུ་བཀག་ཆ་**- ཟེར་མི་འདི་ འཕྲོད་བསྟེན་དང་ མཐའ་འཁོར་ལུ་ ཉེན་ལ་མར་ཕབ་ཀྱི་དོན་ལས་ ཉེན་ལ་ཅན་གྱི་རྒྱས་རྒྱས་ ལ་ལུ་ཅིག་ སློག་མེད་དང་ སློག་འབྲེལ་ཅུང་ བཟོ་སྐྱོད་འབད་ནི་ལུ་ བཀག་ཆ་འབད་ནི་ ཡང་ན་ རྒྱ་རྒྱས་དེ་ཚུ་གི་ཆབ་ལུ་ ཉེན་ལ་མེད་པའམ་ ཉེན་ལ་ ཚུང་བའི་ ཅད་ངོས་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ལུ་གོ།
- 55. **ཁོམ་སྤེའི་ཞིབ་དཔྱད་པ་**- ཟེར་མི་འདི་ ལས་ཚོགས་ཅིག་གིས་ རང་གི་བྱབ་ཁོངས་ནང་འཁོད་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལུ་ཚུ་ལུ་ ལྷ་ཏོག་དང་ ཞིབ་དཔྱད་འབད་ནི་དོན་ལུ་ བསྐྱོ་བཞག་འབད་ཡོད་མི་ འགོ་དཔོན་ཅིག་ལུ་གོ།
- 56. **སྐྱེལ་འབྲེན་པ་**- ཟེར་མི་འདི་ གཞན་མ་ཐོག་ ཡང་ན་ ལམ་ཐོག་ལུ་ སྐྱེལ་འབྲེན་གྱི་དོན་ལུ་ སློག་ཆས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ བསྐྱེ་ལེན་དང་ བར་ཚོང་ སྐྱེལ་འབྲེན་ནང་ལུ་ འབྲེལ་གཏོགས་འབད་མི་ མི་ངོམ་ཅིག་ལུ་གོ།

60. **Sanitary landfill-** means a disposal site with specified criteria for its engineering design, maintenance requirement for specific waste type for the health and environment.
61. **Secondary and Tertiary packaging materials** - means those packaging materials not coming into contact with the pharmaceutical products or medicinal products.
62. **Segregation at source-** means a solid waste management practice of separating, at the point of origin, different materials found in solid waste in order to promote recycling and re-use of resources and to reduce the volume of waste for final disposal.
63. **Segregation-** means sorting of different materials found in solid waste in order to promote recycling and re-use of resources and to reduce the volume of waste for collection and disposal.
64. **Shredder-** means a process by which wastes are de-shaped or cut into small pieces so as to make the waste unrecognizable.
65. **Solid waste management facility-** means any resource recovery system or component thereof; any system, program, or facility for resource conservation; any facility for the collection, source separation, storage, transportation, transfer, processing, treatment, or disposal of solid waste.
66. **Solid waste-** means all discarded household, commercial waste, non-hazardous institutional, industrial waste, street sweepings, construction debris, agriculture waste, and other non-hazardous/non-toxic solid waste.
67. **Storage-** means the interim containment of waste after generation and prior to collection for ultimate recovery or disposal.
68. **Thromde-** means any class of municipal body or town or city established under the Local Government Act.
69. **Transfer station-** means a facility for the segregation and intermediary collection point for waste prior to recycling or final disposal of waste.

- ༤༠. **གཙོན་སྐྱུ་ལྷན་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐྱགས་སྐྱུགས་སེམས་-** ཟེར་མི་འདི་ འཕྲོད་བསྟེན་དང་ མཐའ་འཁོར་གྱི་དོན་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་དབྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན་ལུ་ འབྲུལ་རིག་བཟོ་བཀོད་དང་ རྒྱུན་སྐྱོད་གི་ དམིགས་བསལ་ལྷན་ཚད་ དང་བཅས་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐྱགས་སྐྱུགས་སེམས་ ས་གོ་ཅིག་ལུ་གོ།
- ༤༡. **འབྲིང་རིམ་དང་ཚེ་རིམ་སྐྱེག་ཅད་དོས་-** ཟེར་མི་འདི་ རྣམ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་ ཐང་ཀར་ དེག་པ་མེད་པའི་ རྣམ་སྐྱེག་ཅད་དོས་ཚུ་ལུ་གོ།
- ༤༢. **འཕྲོན་སེམས་དབྱེ་བསལ་-** ཟེར་མི་འདི་ འཕྲོན་ལུངས་ཚུ་ བསྐྱར་བཟོ་དང་ སྐར་སྐྱོད་འབད་ནི་ ཡར་ཤག་ གཏང་ནི་དང་ མཐར་ཐུག་བཀོག་ནིའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་སྐྱུང་ཚད་ མར་ཕབ་རྒྱབ་ནི་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་རག་པ་ ཚུ་ནང་ཡོད་པའི་ ཅད་དོས་མ་འདྲཱ་ཚུ་ འཕྲོན་སེམས་ འཕྲོན་སྐྱོད་འབད་ནིའི་ ལམ་ལུགས་ཅིག་ལུ་གོ།
- ༤༣. **དབྱེ་བསལ་-** ཟེར་མི་འདི་ འཕྲོན་ལུངས་ཚུ་ བསྐྱར་བཟོ་འབད་ནི་དང་ སྐར་སྐྱོད་འབད་ནི་ ཡར་ཤག་གཏང་ བྱི་དང་ བསྐྱེལ་འབད་དེ་བཀོད་ནིའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་སྐྱུང་ཚད་ མར་ཕབ་རྒྱབ་ནི་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་རག་ པ་ཚུ་ནང་ཡོད་མི་ ཅད་དོས་མ་འདྲཱ་ཚུ་ དབྱེ་བསལ་འབད་ནི་ལུ་གོ།
- ༤༤. **ཚུང་ཀུ་བཟོ་བྱེད་-** ཟེར་མི་འདི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ བཟོ་བསྐྱར་འབད་ ཡང་ན་ རྒྱ་རྒྱུ་ཚུང་ཀུ་སྐྱེ་བཏུབ་སྐྱེ་ རོས་འཛོན་འབད་མ་ཚུགས་པ་བཟོ་ནིའི་ བྱ་རིམ་ཅིག་ལུ་གོ།
- ༤༥. **ཕྱགས་སྒྲིགས་རག་པ་འཛོན་སྐྱོད་མཐུན་རྐྱེན་-** ཟེར་མི་འདི་ འཕྲོན་ལུངས་གང་རུང་ སྐར་གསོའི་ལམ་ ལུགས་ ཡང་ན་ དེའི་ཆ་ཤས། འཕྲོན་ལུངས་ཉམས་སྲུང་གི་རིམ་ལུགས་ ལས་རིམ་ ཡང་ན་ མཐུན་རྐྱེན་ གང་རུང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་རག་པ་ བསྐྱེལ་དང་ འཕྲོན་སེམས་དབྱེ་བསལ་འབད་ནི་ གསོག་འཛོག་ རྐྱེལ་ འདེན་ གནས་སོར་ བཟོ་སྐྱོར་ ལེགས་བཅོས་ ཡང་ན་ བཀོད་ནིའི་མཐུན་རྐྱེན་ གང་རུང་ལུ་གོ།
- ༤༦. **ཕྱགས་སྒྲིགས་རག་པ་-** ཟེར་མི་འདི་ བཀོད་གཏང་ཡོད་མི་ སྤོད་ལྷིམ་དང་ ཚོང་འབྲེལ་ གཙུག་སྡེ་དང་ བཟོ་ རྒྱ་ ཁོམ་ལམ་ཕྱགས་བརྟམ་ བཟོ་སྐྱུན་གྱི་རག་ཅོ་ སོ་ནམ་གྱི་རག་ཅོ་ དེལས་ ཉེན་ཁ་མེད་པའམ་ ཏུག་ རྣམ་མེད་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་རག་པ་ཚུ་ལུ་གོ།
- ༤༧. **གསོག་འཛོག་-** ཟེར་མི་འདི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཐོན་ཞིན་མ་ལས་ མཐར་ཐུག་སྐར་བསྐྱེ་ ཡང་ན་ མ་བཀོད་པའི་ གོང་ལུ་ གནས་སྐབས་ཅིག་གི་རིང་ བདག་འཛོན་འབབ་སྡེ་ བཞག་མི་ལུ་གོ།
- ༤༨. **ཁོམ་སྡེ་-** ཟེར་མི་འདི་ ས་གནས་གཞུང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་འོག་ལུ་ གཞི་བཙུགས་འབད་མི་ ཁོམ་ ཡང་ན་ ཁོམ་སྡེ་ཅིག་གི་ རྒོང་སྡེའི་དབྱེ་ལག་ གང་རུང་ཅིག་ལུ་གོ།
- ༤༩. **གནས་སོར་ས་གོ་-** ཟེར་མི་འདི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ བསྐྱར་བཟོ་ ཡང་ན་ མཐར་ཐུག་ལུ་ མ་བཀོད་པའི་གོང་ ལུ་ དབྱེ་བསལ་འབད་ས་དང་ གནས་སྐབས་ཅིག་རིང་ བསྐྱེལ་འབད་སའི་ མཐུན་རྐྱེན་ཅིག་ལུ་གོ།

- 70. Waste-** means any material or substance in whatever form, whether solid, liquid, or gaseous, hazardous or non-hazardous, organic or inorganic that has lost its primary value and is disposed of, intended to be disposed of or recycled.
- 71. Waste Management-** means controlling the generation of wastes, minimizing its quantities and adverse impacts through administrative, financial, legal, planning and engineering functions of storage, collection, transfer and transportation, treatment and disposal in a manner consistent with the best principles of public health, economics, engineering, conservation, aesthetics and other environmental considerations.
- 72. Waste Management Plan-** is a Plan that identifies the types and relative quantity of different wastes being produced with associated risk assessment, and necessary mitigation measures to prevent health and safety risk to the public.
- 73. Waste processing facility-** means a facility designed specifically to separate different types of solid wastes in one process.

- ༡༠. **ཕྱགས་སྒྲིགས་**- ཟེར་མི་འདི་ ཅའཆས་ ཡང་ན་ རྒྱ་རྒྱུ་གྱི་རིགས་ རག་པ་ རྒྱ་རྒྱུ་ ཡང་ན་ རྒྱུ་རྒྱུ་ ཉེན་ལ་ཅན་ ཡང་ན་ ཉེན་ལ་མེད་པ་ རྐྱེས་ལྡན་ ཡང་ན་ རྐྱེས་ལྡན་མེན་མ་ ག་ཅི་ཡིན་ཅུང་ གནས་གོང་དོ་ མ་རྒྱུ་གས་ཏེ་ བཀོ་བཏང་ཡོད་པ་ ཡང་ན་ བཀོ་གཏང་ནི་འཇམ་ བསྐྱར་བཟོའི་དོན་ལུ་ བཞག་ཡོད་མི་ལུ་གོ
- ༡༡. **ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་**- ཟེར་མི་འདི་ བདག་སྐྱོང་དང་ མ་དདུལ་ ལྷིམས་དོན་ འཆར་གཞི་ འཕྲུལ་ རིག་གི་བྱ་སྐྱོའི་ཐོག་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱུ་ལེན་དང་ གནས་སོར་ རྐྱེལ་འབྲེན་ ལེགས་བཅོས་ བཀོ་ བྱི་ཚུ་ མི་མང་གི་འཕྲོད་བསྟེན་དང་ དཔལ་འབྱོར་ འཕྲུལ་རིག་ ཉམས་སྲུང་ མངོས་ཚ་ དེ་ལས་ མཐའ་ འཁོར་གྱི་ བཅུ་འཛོག་གི་གཞི་རྩ་ གྲག་ཤོས་ཚུ་དང་མཐུན་མ་སྟེ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་བཟོ་སྐྱོན་ ཚད་འཛིན་ འབད་ནི་དང་ རྐྱང་ཚད་དང་ གཞོད་སྐྱོན་ མར་ཕབ་རྒྱབ་ནི་ལུ་གོ
- ༡༢. **ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོང་གི་འཆར་གཞི་**- ཟེར་མི་འདི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་མ་འདྲམ་འཐོན་མི་ཚུ་གི་ དབྱེ་བ་ དང་ རྐྱང་ཚད་ རོས་འཛིན་དང་ དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ ཉེན་ལའི་དབྱེ་ཞིབ་ དེ་ལས་ མི་མང་གི་ འཕྲོད་བསྟེན་ ལུ་ ཉེན་ལ་མར་ཕབ་འབད་ནི་ལུ་མཁོ་བའི་ ཐབས་ཤེས་ཀྱི་ འཆར་གཞི་ཅིག་ལུ་གོ
- ༡༣. **ཕྱགས་སྒྲིགས་བཟོ་སྐྱོར་མཐུན་རྐྱེན་**- ཟེར་མི་འདི་ བྱ་རིམ་གཅིག་གི་ཐོག་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་དབྱེ་ལག་ མ་འདྲམ་ཚུ་ སོ་སོ་དབྱེ་ནི་དོན་ལུ་ དམིགས་བསལ་གྱིས་ བཟོ་བཀོད་འབད་ཡོད་མི་ འཕྲུལ་ཆས་ལུ་གོ

Annexure I

Non-Hazardous Waste Tracking Sheet

Waste Generators, Collectors, Transporters and Operators of Waste Disposal Facilities should track the waste through the following sheet in triplicate copies. One copy is to be sent to the Department of Industry at the end of every quarter, one copy is to be sent to the waste generator and the last copy to be maintained by the operator.

Name of Waste Generator						
Date of Waste Generation						
Date of Dispatch						
Address and Location of Waste Generator						
Name and Contact detail of focal person						
Waste Consignment No.						
Waste Type						
Waste Quantity (Specify volume or mass)						
Waste Composition						
Purpose of Consignment						
Signature of Waste Generator						
Signatures of Other waste handlers						
Name and Contact detail of focal person						

ཕྱི་ལོ་ ༡ པ།

ཉེན་ཁ་མེད་པའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ རྗེས་འཛིན་ཤོག་ལེབ།

ཕྱགས་སྒྲིགས་བཞོ་སྐྱུན་པ་དང་ བསྐྱེད་ལེན་པ་ སྐྱེལ་འབྲེན་པ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ མཐུན་ཚུན་བསྐྱེད་པ་ཚུ་གིས་ འོག་གི་ཤོག་ལེབ་ འདྲ་གསུམ་གྱི་ཐོག་ལས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་རྗེས་འཛིན་འབད་དགོ་ དེ་གི་འདྲ་གཅིག་ ལྷོ་རོལ་ རེ་ཚོགས་པ་ ད་ བཞོ་གྲུ་ལས་ཁུངས་ལུ་བསྐྱེད་དགོ་པ་དང་ འདྲ་གཅིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་བཞོ་སྐྱུན་པ་དེ་ལུ་བསྐྱེད་ཏེ་ འདྲ་གསུམ་པམ་དེ་ བསྐྱེད་སྐྱོད་པ་རང་ལུ་བཞག་དགོ།

ཕྱགས་སྒྲིགས་བཞོ་སྐྱུན་པའི་མིང།						
ཕྱགས་སྒྲིགས་བཞོ་སྐྱུན་གྱི་ཚེས་གྲངས།						
བསྐྱེད་བཏང་བའི་ཚེས་གྲངས།						
ཕྱགས་སྒྲིགས་བཞོ་སྐྱུན་པའི་ཁ་བྱང་དང་ ས་གནས།						
འབྲེལ་འཛིན་མི་ངོའི་མིང་དང་འབྲེལ་ གཏུགས་གྱི་གསལ་བཤད།						
ཕྱགས་སྒྲིགས་དོས་བསྐྱེལ་ཨང།						
ཕྱགས་སྒྲིགས་གྱི་དབྱེ་བ།						
ཕྱགས་སྒྲིགས་གྱི་མང་ཉུང་། (སྐྱུང་ཚད་ ཡང་ན་ སྐྱུང་ས་ཚད་བཀོད།)						
ཕྱགས་སྒྲིགས་འགྲུབ་ཚུལ།						
དོས་བསྐྱེལ་དགོས་དོན།						
ཕྱགས་སྒྲིགས་བཞོ་སྐྱུན་པའི་མིང་རྟགས།						
ཕྱགས་སྒྲིགས་ལག་འབྲེལ་འཐབ་མི་ གཞན་ཚུ་གི་མིང་རྟགས་						
འབྲེལ་འཛིན་མི་ངོའི་མིང་དང་ འབྲེལ་ གཏུགས་གསལ་བཤད།						

Annexure II

Hazardous Waste Tracking Sheet

Waste Generators, Collectors, Transporters and Operators of Waste Disposal Facilities should track the hazardous waste through the following sheet in triplicate copies. One copy is to be sent to the Department of Industry at the end of every quarter, one copy is to be sent to the waste generator and the last copy to be maintained by the operator.

Name of Waste Generator						
Date of Waste Generation						
Date of Dispatch						
Address and Location of Waste Generator						
Name and Contact detail of focal person						
Waste Consignment No.						
Waste Type						
Waste Quantity (Specify volume or mass)						
Waste Composition						
Purpose of Consignment						
Signature of Waste Generator						
Signatures of Other waste handlers						
Name and Contact detail of focal person						

རྒྱུ་རྒྱུ་ ༡ པ།

ཉེན་ལ་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་ཇེས་འཛིན།

ཕྱགས་སྒྲིགས་བཟོ་སྐྱུན་པ་དང་ བསྐྱེད་ལེན་པ་ སྐྱེལ་འདྲེན་པ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ མཐུན་ཚུན་བསྐྱེད་པ་ཚུ་གིས་ འོག་གི་འོག་ལེབ་ འདྲ་གསུམ་གྱི་ཐོག་ལས་ ཉེན་ལ་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ ཇེས་འཛིན་འབད་དགོ་ དེ་གི་འདྲ་གཅིག་ ཟླ་རོ་༣ རེ་ཚུགས་པ་ད་ བཟོ་གྲུ་ལས་ཁུངས་ལུ་བསྐྱེད་དགོ་པ་དང་ འདྲ་གཅིག་ཕྱགས་སྒྲིགས་བཟོ་སྐྱུན་པ་དེ་ལུ་བསྐྱེད་ཏེ་ འདྲ་གསུམ་པམ་དེ་ བསྐྱེད་སྐྱོད་པ་རང་ལུ་བཞག་དགོ།

ཕྱགས་སྒྲིགས་བཟོ་སྐྱུན་པའི་མིང།						
ཕྱགས་སྒྲིགས་བཟོ་སྐྱུན་གྱི་ཚེས་གྲངས།						
བསྐྱེད་བཏང་བའི་ཚེས་གྲངས།						
ཕྱགས་སྒྲིགས་བཟོ་སྐྱུན་པའི་ཁ་བྱང་ དང་ས་གནས།						
འབྲེལ་འཛིན་མི་རིའི་མིང་དང་འབྲེལ་ གཏུགས་ཀྱི་གསལ་བཤད།						
ཕྱགས་སྒྲིགས་དོས་བསྐྱེད་ཨང།						
ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ།						
ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་མང་ཉུང་།(སྐྱུང་ཚད་ ཡང་ན་ སྐྱུང་ས་ཚད་བཀོད་)						
ཕྱགས་སྒྲིགས་འགྲུབ་ཚུལ།						
དོས་བསྐྱེད་དགོས་དོན།						
ཕྱགས་སྒྲིགས་བཟོ་སྐྱུན་པའི་མིང་ རྟགས།						
ཕྱགས་སྒྲིགས་ལག་འབྲེལ་འབབ་མི་ གཞན་ཚུ་གི་མིང་རྟགས་						
འབྲེལ་འཛིན་མི་རིའི་མིང་དང་འབྲེལ་ གཏུགས་གསལ་བཤད།						

Annexure III

Waste Disposal Criteria: Landfills

Performance Criteria

Consistent with the Waste Prevention and Management Act 2009, the design and operation of landfills should reflect the 3Rs of waste management, namely reduce, reuse and recycle. This translates to a philosophy that stresses preventing, or at least minimizing, the production of leachate and landfill gas.

A.1 Ground and Surface Water Quality Impairment

Landfills must not be operated in a manner such that ground or surface water quality in existing or potential future water supply aquifers or surface water decreases beyond that allowed by Water Quality Criteria issued by the National Environment Commission or other relevant authorities.

The potential for leachate generation and the estimated leachate impact must be assessed during the design stage of the landfill. If anticipated leachate quantity and quality, based on local conditions of precipitation and net water balance combined with incoming waste characteristics, indicate that leachate discharge will not cause excursions from the established criteria, consideration may be given for not installing a leachate collection/treatment system. If the assessment indicates that leachate could result in an excursion from the established criteria, provision for leachate management in the form of control of quality and quantity or collection/treatment is mandatory. In the event that leachate collection/treatment is indicated, the method of treatment shall be designed to comply with the Discharge Standards issued by the National Environment Commission or other regulatory authorities.

A.2 Landfill Gas Management and Odour Nuisance

As indicated in design criteria, an assessment of the potential for emission of landfill gas is required to determine the need for the collection and subsequent management of methane and other gases generated in the landfill. The generic grouping of gases referred to as “non-methane organic compounds” (NMOCs) has been selected as a surrogate or indicator for the purposes of assessment and subsequent management of landfill gas. This group contains many toxic and/or reactive organic gases that

བྱུང་དེབ་ ༩ པ།
ཕྱགས་སྡིགས་བཀོད་ཀྱི་ཁྱད་ཚད་ ས་ནང་སྐྱབས་ལྗོངས་ཀྱི།

བྱ་བའི་ཁྱད་ཚད།

ཕྱགས་སྡིགས་སྡོན་འགོག་དང་ འཛིན་སྲོང་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༧ ཙམ་མ་དང་མཐུན་པའི་སྐོ་ལས་ གཙང་སྐྱ་ལྡན་པའི་ཕྱགས་སྡིགས་སྐྱབས་སའི་ བཟོ་བཀོད་དང་བསྐྱར་སྲོད་ཚུ་ལུ་ ཕྱགས་སྡིགས་མར་ཕབ་དང་ སྐྱར་སྲོད་ བསྐྱར་བཟོ་འི་ཁྱད་ཚད་མཚན་བའི་སྐོ་ལས་ ཕྱགས་སྡིགས་ལས་བརྟེན་པའི་ བཅོག་གཤེར་དང་ བཅོག་རྒྱུང་ཚུ་ སྡོན་འགོག་ ཡང་ན་ བཟོ་སྐྱབ་མར་ཕབ་ལུ་ གཙོ་བོར་བཏོན་པའི་ ལྷ་བ་ཅིག་ལུ་བསྐྱར་དགོ།

ཀ། པ། ས་འོག་དང་ ས་ཐོག་རྒྱུ་སྐྱུ་ཚད་ ཉམས་ཆག

ཕྱགས་སྡིགས་སྐྱབས་ས་ཚུ་ ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ ས་འོག་ ཡང་ན་ ས་ཐོག་རྒྱུ་སྐྱུ་ཚད་ ཡང་ན་ མ་འོངས་པ་ནང་ རྒྱུ་སྐྱུ་བརྒྱུ་སྐྱུ་ཚད་ཀྱི་འོས་ཅན་གྱི་ས་འོངས་ ཡང་ན་ ས་ཐོག་གི་རྒྱུ་སྐྱུ་ རྒྱུ་སྐྱུ་ཚད་མཚན་ལུ་ ས་ཐོག་གི་རྒྱུ་སྐྱུ་ རྒྱུ་སྐྱུ་ཚད་ཀྱི་ཁྱད་ཚད་ལས་བརྟེན་ཏེ་ མར་ཉམས་མི་འགྱུ་བའི་ རྒྱུ་སྐྱུ་ཚད་ལུ་ བསྐྱར་སྲོད་འབད་དགོ།

ཕྱགས་སྡིགས་ལུ་བརྟེན་པའི་ བཅོག་གཤེར་འབྱུང་ཉེན་དང་ བཅོག་གཤེར་ལུ་བརྟེན་པའི་གཙོ་བོ་ཉེན་ཚུ་ ཕྱགས་སྡིགས་སྐྱབས་སའི་ བཟོ་བཀོད་ཀྱི་ གནས་ཤེས་སྐྱབས་ལས་ར་ དབྱེ་ཞིབ་འབད་དགོ། དེ་ལས་འབྱུང་སྲིད་པའི་ བཅོག་གཤེར་གྱི་སྐྱུ་ཚད་དང་ རྒྱུ་སྐྱུ་ཚད་གཉིས་ཀྱི་གྲ་ ས་གནས་ཀྱི་ཆར་རྒྱུ་དང་ གནས་གཤེས་ཀྱི་གནས་སྤངས་ དེ་ནང་འོངས་མི་ ཕྱགས་སྡིགས་ཀྱི་ཁྱད་ཚད་ཚུ་ གཙོ་བོ་ལས་བརྟེན་པའི་སྐྱབས་ གཞི་བཅུགས་འབད་ཡོད་པའི་ ཁྱད་ཚད་ལས་མི་འགལ་བའི་ བརྟེན་ཚུ་ བཅོག་གཤེར་བསྐྱུ་ལེན་/ལེགས་བཅོས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ གཞི་བཅུགས་འབད་མ་དགོ་པའི་ བཅོག་འཛིན་འབད་ཆོག་གལ་སྲིད་ དབྱེ་ཞིབ་སྐྱབས་ལུ་ བཅོག་གཤེར་གཞི་བཅུགས་འབད་ཡོད་པའི་ ཁྱད་ཚད་ལས་འགལ་བའི་ བརྟེན་ཚུ་བྱུང་ན་ བཅོག་གཤེར་གྱི་སྐྱུ་ཚད་དང་ རྒྱུ་ཚད་ ཡང་ན་ བསྐྱུ་ལེན་/ལེགས་བཅོས་ཀྱི་དམ་འཛིན་ཐོག་ལས་ བཅོག་གཤེར་འཛིན་སྲོང་གི་ མཐུན་རྐྱེན་ཚུ་ དེས་པར་གཞི་བཅུགས་འབད་དགོ། གལ་སྲིད་ བཅོག་གཤེར་བསྐྱུ་ལེན་/ལེགས་བཅོས་འབད་དགོ་པ་སྤེ་ འཐོན་སྤངས་ཅིན་ བཅོག་གཤེར་བཏོན་གཏང་སའི་ གནས་ཚད་དེ་ཡང་ རྒྱུ་སྐྱུ་ཚད་མཚན་ལུ་ ས་ཐོག་གི་རྒྱུ་སྐྱུ་ རྒྱུ་སྐྱུ་ཚད་ཀྱི་ཁྱད་ཚད་ལས་བརྟེན་ཏེ་ ལེགས་བཅོས་ཐབས་ལམ་དང་འཁྲིལ་དགོ།

ཀ། པ། ཕྱགས་སྡིགས་སྐྱབས་སའི་རྒྱུ་སྐྱུ་ཚད་འཛིན་སྲོང་དང་ དིང་ན་གྱི་བསྐྱབ་འཚོད།

བཟོ་བཀོད་ཀྱི་ཁྱད་ཚད་ནང་ བཀོད་དོ་བཟུམ་སྤེ་ ཕྱགས་སྡིགས་སྐྱབས་སའི་འཐོན་མི་ མི་ཐོན་རྒྱུ་སྐྱུ་ཚད་དང་ རྒྱུ་སྐྱུ་ཚད་ གཞན་ བསྐྱུ་ལེན་འབད་དེ་ འཛིན་སྲོང་འབད་དགོ་པའི་ཚེད་ཏུ་ ཕྱགས་སྡིགས་སྐྱབས་སའི་ རྒྱུ་སྐྱུ་ཚད་འཐོན་མི་ཉེན་ལ་ཚུ་ དབྱེ་ཞིབ་འབད་དགོ། རྒྱུ་སྐྱུ་ཚད་མཚན་ལུ་མིན་པའི་སྐྱབས་ལུ་ཆ་ཤེས་(ཨེན་ཨེན་ཨོ་མི)སྤེ་ བཀོད་དེ་ཡོད་མི་ རྒྱུ་སྐྱུ་ཚད་ཀྱི་རིགས་ཚན་ སྤེ་ཚན་སོ་སོ་བཟོ་ནི་དེ་ དབྱེ་ཞིབ་འབད་ནི་དང་ དེ་འཛིན་སྲོང་ཕྱགས་སྡིགས་སྐྱབས་སའི་ རྒྱུ་སྐྱུ་ཚད་འཛིན་སྲོང་གི་

are normally a component of landfill gas generated in sanitary landfills. For those landfills which by virtue of their nature would not be expected to produce NMOCs in any great quantity, assessment and management of landfill gas by methane emissions directly may be appropriate. An example of this scenario would be a selected waste landfill accepting wood waste and no mixed garbage.

Notwithstanding the results of this assessment, at no time should combustible gas concentrations exceed the lower explosive limit in soils at the property boundary or 25% of the lower explosive limit in any on- site or off- site structure or facility. With regard to the construction of any on-site building and structure or the installation of services (water, sewer, electrical, etc.), due consideration must be given to the potential gas hazard.

Landfills must not be operated in a manner such that gas emissions create a public odour nuisance, or Ambient Air Quality Standards are exceeded.

A.3 Public Health, Safety and Nuisance

A landfill must not be operated in a manner such that a significant threat to public health or safety or a public nuisance is created with respect to: unauthorized access, roads, traffic, noise, dust, litter, vectors or wildlife attraction.

Siting Criteria (M)

Landfill siting requires a detailed site location investigation which addresses all the issues outlined below as well as transportation, social and economic factors. The landfill design, operation and closure requirements discussed in Sections C, D and E provide additional conditions to the siting process.

B.1 Property Boundary

The buffer zone between the landfill and the property boundary should be at least 50 metres of which the 15 metres closest to the property boundary must be reserved for natural or landscaped screening (berms or vegetative screens). Depending on adjacent land use and environmental factors, buffer zones of less than 50 metres but not less than 15 metres may be approved by the relevant authority.

དགོས་དོན་ལུ་ ཚབ་མ་ ཡང་ན་ བན་སྟོན་པ་སྟེ་ གནམ་འབྲུ་འབད་དེ་ཡོད། སྤེལ་ཚུ་དེ་ནང་ དུག་ཇུས་དང་ཡང་ན་ ལན་ ལོག་འབད་མི་སྟེ་སྤེལ་ལྟོན་ལྟོན་ཇུས་ མང་རབས་ཅིག་ཡོད་མི་ཚུ་ སྤྱིར་བཏང་ལུ་ གཙུག་ལྷན་པའི་ ཕྱགས་སྟིགས་སྟུགས་ ས་ལས་འཛོན་མི་ ལྟོན་ཇུས་ཀྱི་ཆ་གས་ཨིན། ཨོན་ཨེ་ཨོ་མི་ མངམ་འབད་ འཛོན་མི་མེད་པའི་ རང་བཞིན་གྱི་ ཕྱགས་ སྟིགས་སྟུགས་ས་ཚུ་གི་ ལྟོན་ཇུས་ཀྱི་དབྱེ་ཞིབ་དང་ འཛོན་སྟོང་ཚུ་ ཐད་ཀར་དུ་ འབད་རུང་བཏུབ། དེ་གི་དཔེ་ཅིག་བཀོད་ པ་ཅིན་ གནམ་འབྲུ་ཅན་གྱི་ ཕྱགས་སྟིགས་སྟུགས་ས་ཅིག་ནང་ ཤིང་གི་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་རྒྱུང་མ་གཅིག་ དང་ལེན་འབད་དེ་ སྤྱི་བསུ་ཡོད་པའི་ཕྱགས་སྟིགས་གཞན་ཚུ་ མ་ལེན་པར་བཞག་དོ་བཟུམ་ཅིག་ཨིན།

དབྱེ་ཞིབ་འདི་གི་གྲུབ་འབྲས་ལུ་མ་ལྟོས་པར་ ས་གོ་ནང་འཁོད་ ཡང་ན་ ས་གོ་བྱི་ཁའི་ གཞི་རྟེན་ ཡང་ན་ མཐུན་སྦྲེན་གང་ རུང་ནང་ རྒྱ་དངོས་ས་མཚམས་ཀྱི་ ས་ནང་ལུ་ མེ་འབར་རྒྱུང་ཇུས་ གཅིག་སྤྱད་ཀྱི་ཚད་དེ་ དུས་ནམ་ཡང་ དམའ་མཐའི་ ཚད་ལས་ བརྒལ་ནི་མེད་ ཡང་ན་ དམའ་མཐའི་ཚད་ཀྱི་ བརྒྱ་ཆ་༥༥ ལས་ བརྒལ་ནི་མི་འོང། ས་གོ་ནང་འཁོད་ལུ་ སྤྱིར་ རྒྱུ་དང་གཞི་རྟེན་ ཡང་ན་ ཞབས་རྟོག་ (རྒྱ་ བཙོག་གཡུར་ རྟོག་མེ་ལ་སོགས་པ)ཚུ་ རྒྱབ་པའི་སྐབས་ ལྟོན་ཇུས་འབྱུང་ ཉེན་གྱི་ ཉེན་ཁ་ལུ་བྱམ་བཏོན་དགོ།

ཕྱགས་སྟིགས་སྟུགས་ས་ཚུ་ ལྟོན་ཇུས་ཀྱིས་ མི་མང་ལུ་ སྤྱི་བཏུ་བྱི་བསུན་འཚོར་བྱིན་ས་ ཡང་ན་ མཐའ་འཁོར་འཚོ་རྒྱུང་གི་ སྤྱི་བཏུ་ཚད་ཀྱི་གནས་ཚད་ལས་ བརྒལ་བའི་ཐོག་ལུ་ བསྟར་སྤྱོད་འབད་ནི་མི་འོང།

ཀ་༣ པ། མི་མང་འཛོན་བསྟེན་དང་ ཉེན་སྲུང་ བསུན་འཚོར།

ཕྱགས་སྟིགས་སྟུགས་ས་ཅིག་ མི་མང་གི་འཛོན་བསྟེན་ལུ་ ཉེན་ཁ་སྤོམ་བཀལ་བ་ ཡང་ན་ གནང་བ་མེད་པའི་འཛུལ་ས་དང་ འཁོར་ལམ་ རྒྱུན་འགྲུལ་ སྤྱི་སྤྱོད་ ཐལ་མ་ ཕྱགས་སྟིགས་ སྟོག་ཆག་ ཡང་ན་ སྤྱི་བཏུ་ས་སེམས་ཅན་གྱི་ སྤྱི་བསྟེན་ཚུ་ བྱང་ མི་མང་ལུ་ བསུན་འཚོར་བྱིན་པའི་ཐོག་ལས་ བསྟར་སྤྱོད་འབད་ནི་མི་འོང།

གཞི་བཅུགས་ཀྱི་ཁྲུང་ཚད། (ཨེམ)

ཕྱགས་སྟིགས་སྟུགས་ས་ གཞི་བཅུགས་འབད་ནི་ལུ་ འོག་ལུ་བཀོད་མི་ གནད་དོན་ཚུ་མཉམ་དང་ སྤྱིལ་འབྲེན་ མི་སྡེ་དང་ དཔལ་འབྱོར་ཆ་རྟེན་གྱི་ དཀའ་ངལ་ཚུ་བསལ་ཚུགས་པའི་ ཞིབ་དབྱེད་རྒྱུས་པར་འབད་དགོ། དོན་ཚན་ག་པ་དང་ ངམ་ ཅ པ་ཚུ་ནང་ རྟོག་བསྟར་འབད་མི་ ཕྱགས་སྟིགས་སྟུགས་སའི་ བཟོ་བཀོད་དང་ བསྟར་སྤྱོད་ སྤྱི་བསུམ་ནིའི་དགོས་མཁོ་ཚུ་ གིས་ གཞི་བཅུགས་ཀྱི་བྱ་རིམ་ལུ་ གནས་ཚུགས་སྤོང་བྱིན་མ་ཨིན།

ཁ་༡ པ། རྒྱ་དངོས་ཀྱི་ས་མཚམས།

ཕྱགས་སྟིགས་སྟུགས་ས་དང་ རྒྱ་དངོས་ཀྱི་ས་མཚམས་བར་ནའི་ བར་གླིང་དེ་ ཉུང་མཐའ་མི་ཉེར་༥༠ ཡོད་དགོཔ་དང་ དེ་ གི་ཐོག་ལས་ རྒྱ་དངོས་ས་མཚམས་ལས་ ཐག་ཉེ་ཤོས་ མི་ཉེར་༡༥ དེ་ རང་བཞིན་ ཡང་ན་ ས་དབྱིབས་ཀྱི་(མཐའ་ གླིང་དང་སྤོ་ཚལ་) དོན་ལུ་བཞག་དགོ། ཉེ་འདབས་ཀྱི་ ས་ཚའི་བཀོལ་སྤྱོད་དང་ མཐའ་འཁོར་གྱི་ ཆ་རྟེན་ཚུ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ འབྲེལ་ཡོད་དབང་འཛིན་གྱིས་ མི་ཉེར་༥༠ གི་ནང་འཁོད་ ཉུང་མཐའ་མི་ཉེར་༡༥ ལས་མ་ཉུང་པའི་ བར་གླིང་གི་ གནང་ བ་སྤོད་ཚོག།

B.2 Other Facilities

The distance between the landfill and the nearest residence, water supply well, water supply intake, hotel, restaurant, food processing facility, school, monasteries or public park is to be a minimum of 300 metres. Greater or lesser separation distances may be approved where justified. For those landfills designed to collect and recover methane gas generated, the issue of potential on-site or off-site users of the energy should be addressed in siting the landfill, consistent with the preceding regarding public places.

B.3 Surface Water

The distance between the landfill and the nearest surface water is to be a minimum of 100 metres. Greater or lesser separation distances may be approved by the Relevant Authority where justified by hydro-geological investigations or by provision of surface water diversion works to reroute the watercourse of concern.

B.4 Floodplain

Landfills proposed for locations within the 200 year floodplain and the associated floodway are not to be sited without adequate protection to prevent washouts. Designs for flood protection will be approved by the National Environment Commission.

B.5 Unstable Areas

Landfills are not to be located within 100 metres of an unstable area.

B.6 Other Excluded Areas

Landfills are not to be located within the boundaries of those areas declared by relevant authorities of the Royal Government of Bhutan.

Design Criteria

The following clauses have been written to give guidance in designing Non Hazardous waste Landfills. It is important to note the operational and closure provisions outlined in Sections D and E.

ཁ་༢ པ། མཐུན་རྒྱུན་གཞན།

ཕྱགས་སྟིགས་སྐྱུགས་ས་དང་ ཐག་ཉེ་ཤོས་ཀྱི་ རྩོད་གནས་དང་ འཕྲང་ཚུ་བཀའ་སྐུལ་གྱི་རྒྱུ་ འཕྲང་ཚུ་བཀའ་སྐུལ་གྱི་རྒྱུ་ འཕྲོ་ བཟའ་ཉལ་ཁང་ བཟའ་ཁང་ བཟའ་འཕྲང་བཟོ་སྦྱོར་མཐུན་རྒྱུན་ སློབ་གྲྭ་ ལྷ་ཁང་དགོན་སྡེ་ ཡང་ན་ མི་མང་གྲིང་ ཀའི་བར་ན་ ཉུང་མཐའི་བར་མཚམས་ མི་ཉར་༢༠༠ བཞག་དགོ་ འོས་ཁྲུངས་ཡོད་སར་ བར་མཚམས་དེལས་ མངམ་ ཡང་ན་ ཉུང་བའི་གནང་བ་སློད་ཚོགས་ མེ་ཐོན་རྫས་རྒྱངས་ཐོན་མི་ཚུ་ བསྐྱུ་ལེན་དང་ སྐར་གསོ་འབད་ནི་འོ་ན་ལུ་ བཟོ་ བཀོད་འབད་ཡོད་མི་ ཕྱགས་སྟིགས་སྐྱུགས་ས་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ ས་གོ་ནང་འཁོད་ ཡང་ན་ ས་གོ་འི་ཕྱི་ཁར་ འབྲུང་སྲིད་པའི་ རུས་ཕྱགས་བཀོལ་སྦྱོད་པ་ཚུ་གི་ དཀའ་ངལ་དེ་ ཕྱགས་སྟིགས་སྐྱུགས་སའི་ ས་གོ་གཞི་བཙུགས་ཀྱི་སྐབས་ལུ་ མི་མངས་ གནས་སྐྱོར་ལས་ཀྱི་ བྱ་རིམ་ཚུ་དང་མཐུན་མ་འབད་ བསལ་དགོ་

ཁ་༣ པ། ས་ཐོག་གི་རྒྱ།

ཕྱགས་སྟིགས་སྐྱུགས་ས་དང་ ཐག་ཉེ་ཤོས་ཀྱི་ ས་ཐོག་རྒྱའི་བར་ན་ བར་མཚམས་དེ་ ཉུང་མཐའ་མི་ཉར་༡༠༠ བཞག་དགོ། བར་མཚམས་དེལས་སྐྱུག་པའམ་ ཉུང་བའི་གནང་བ་དེ་ རྒྱའི་གནས་སྤངས་ཀྱི་ བརྟག་དབྱེད་ཐོག་ལས་ འོས་ཁྲུངས་ཡོད་ སར་ ཡང་ན་ ས་ཐོག་གི་རྒྱལམ་ ཁ་བསྐྱར་གཏང་ནིའི་ དགོངས་དོན་དང་འབྲེལ་ཏེ་ འབྲེལ་ཡོད་གནང་འཛིན་གྱིས་ གནང་ བ་སློད་ཚོགས་

ཁ་༤ པ། རྒྱུད་འཐོན་པའི་ས་ཁོངས།

མི་ལོ་༢༠༠ འི་ནང་འཁོད་ རྒྱུད་ཐོན་ཡོད་པའི་ས་ཁོངས་དང་ རྒྱུད་ལམ་དང་འབྲེལ་བའི་ ས་གོ་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྟིགས་ སྐྱུགས་སའི་ གྲོས་འཆར་བཟོ་བའི་སྐབས་ལུ་ རྒྱུད་བཀག་ནིའི་ ཐབས་ཤེས་ལངམ་བཏོན་དགོ་ རྒྱུད་བཀག་ནིའི་ བཟོ་ བཀོད་ཀྱི་གནང་བ་དེ་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་སྐྱོན་ཚོགས་ཀྱིས་ རྩོད་ནི་ཡིན།

ཁ་༥ པ། བརྟན་པ་མེད་པའི་ས་ཁོངས།

ཕྱགས་སྟིགས་སྐྱུགས་ས་ཚུ་ བརྟན་པ་མེད་པའི་ས་ཁོངས་ཀྱི་ མི་ཉར་༡༠༠ འི་ནང་འཁོད་ གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་མི་འོང།

ཁ་༦ པ། སྤངས་དགོ་པའི་ས་ཁོངས་གཞན།

འབྲུག་རྒྱལ་གཞུང་གི་ འབྲེལ་ཡོད་གནང་འཛིན་ཚུ་གིས་ གསལ་བསྐྱུགས་འབད་ཡོད་པའི་ ས་ཁོངས་ཚུ་གི་ ས་མཚམས་ རང་འཁོད་ལུ་ ཕྱགས་སྟིགས་སྐྱུགས་ས་ གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་མི་འོང།

བཟོ་བཀོད་ཀྱི་ཁྲུང་ཚད།

ཉེན་ཁ་མེད་པའི་ ཕྱགས་སྟིགས་སྐྱུགས་ས་ཚུ་ བཟོ་བཀོད་འབད་ནིའི་ནང་ ལམ་སྟོན་བྱིན་ཐབས་ལུ་ འོག་གི་རྩ་དོན་ ཚུ་ བཀོད་དེ་ཡོད་པ་ཡིན། དོན་ཚན་ར་པ་དང་ཅ་པའི་ནང་ གསལ་བཀོད་འབད་དེ་ཡོད་མི་ བསྐྱར་སྦྱོད་དང་ སློབ་བསྐྱེད་ཀྱི་ དགོངས་དོན་ཚུ་ སེམས་ཁར་ངེས་དགོཔ་གལ་ཆེ།

C.1 Landfill Design Approach

Landfills are to be designed to minimize environmental impact and risk and to ensure compliance with the Performance Criteria. In order to do this, the design must be based on a sound knowledge of the environmental setting including climate, surface and subsurface drainage, geology, groundwater, ecology as well as economic and social factors and must be carried out by qualified professionals.

The design criteria listed below identify two types of landfills: “natural control landfills” which utilize the attributes of the site’s natural setting (e.g. low permeability soils) to control emissions such as leachate or landfill gas and “engineered landfills” which use engineered systems (e.g. leachate and gas collection systems) to compensate for inadequacies in the natural abilities of the site to restrict off-site environmental impacts.

Some landfills will not fall into these precise types but will contain components of each. The design criteria listed below are not necessarily the best achievable technology for every landfill site and merely following the criteria does not absolve the designers from taking full responsibility and liability for their design.

C.1.1 Natural Control Landfills

The following criteria apply to “natural control” landfills which do not rely on leachate containment/collection/disposal systems:

The bottom-most solid waste cell is to be 1.2 metres above the seasonal high water table. Greater or lesser separation depths may be approved based on soil permeability and the leachate renovation capability of the soil.

There is to be at least a 2 metres thick layer of low permeability soil with a hydraulic conductivity of 1×10^{-6} cm/s or less (i.e. silt or clay), below each of the bottom-most waste cells. Lesser thicknesses or no layer of low permeability soil may be approved based on the potential for leachate generation and the unsaturated depth, permeability and leachate renovation capability of the existing soil.

ག༡, པ། ཕྱགས་སྟིགས་སྐྱགས་སའི་བཟོ་བཀོད་ཀྱི་ཐབས་ལམ།

ཕྱགས་སྟིགས་སྐྱགས་སའི་མཐའ་འཁོར་ལུ་ གཞོན་པ་དང་ཉེན་ལ་ མར་ཕབ་རྒྱབ་ནི་དང་ གྲུབ་འབྲས་ཀྱི་ཁྱད་ཚད་ལུ་
ངེས་པར་གནས་ཐབས་ལུ་ བཟོ་བཀོད་འབད་དགོ་ དེ་སྟེ་འབད་ནི་དོན་ལུ་ བཟོ་བཀོད་དེ་ གནས་གཤམ་དང་ ས་ཐོག་
དང་ ཆུ་ཤུལ་ས་ཐོག་མིན་པའི་བཟོ་བཀོད་གཞུང་ ས་ཁམས་ ས་ཐོག་གི་ཆུ་ གཞོན་བཟུང་དང་ མི་སྡེ་དཔལ་འབྱོར་དང་ མི་
སྡེ་ཆ་རྒྱུ་ཆུ་བཟུང་པའི་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྐྱབས་ཀྱི་ ཤེས་ཡོན་ལེགས་ཤོམ་ལུ་ གཞི་བཞག་སྟེ་བཟོ་བཀོད་པ་མ་ཚད་
དེའི་བསྟར་སྟོན་ཡང་ རྒྱ་དུག་ཅན་ཆུ་གིས་འབད་དགོ་

འོག་ལུ་བཟོ་བཀོད་འབད་མི་ བཟོ་བཀོད་ཁྱད་ཚད་ཀྱིས་ ཕྱགས་སྟིགས་སྐྱགས་སའི་ དབྱེ་ཁག་གཉིས་ རོས་འཛིན་འབད་
དེ་ཡོད་མི་དེ་ཡང་ “རང་བཞིན་དམ་འཛིན་ཕྱགས་སྟིགས་སྐྱགས་སའི་” དང་ “འཕྲུལ་རིག་ལྡན་པའི་ཕྱགས་སྟིགས་སྐྱགས་
སའི་” ཡིན། “རང་བཞིན་དམ་འཛིན་ཕྱགས་སྟིགས་སྐྱགས་སའི་”དེ་ ཕྱགས་སྟིགས་ལས་འཐོན་པའི་བཟོ་བཀོད་གཞུང་ ཡང་ན་
རྒྱུང་རྐྱེས་ཆུ་ དམ་འཛིན་འབད་ནི་ལུ་ ས་གོའི་རང་བཞིན་གནས་ལུགས་ཀྱི་ཆུ་ཤུལ་ཆུ་ (དཔེར་ན་བསམ་ནི་ཉུང་བའི་ས་ཆ་)
ལག་ལེན་འཐབ་མི་དེ་ཡིན་མེད་ “འཕྲུལ་རིག་ལྡན་པའི་ཕྱགས་སྟིགས་སྐྱགས་སའི་” དེ་ ས་གོའི་ཕྱི་ཁར་ གཞོན་སྐྱོན་བཀག་
ཐབས་ལུ་ ས་གོ་དེའི་རང་བཞིན་ལྷོགས་སྐྱབ་ ཡང་མ་མེད་པའི་ལྷན་ཐབས་ལུ་ འཕྲུལ་རིག་ལྡན་པའི་ལམ་ལུགས་(བཟོ་བཀོད་
གཞུང་དང་རྒྱུང་རྐྱེས་བསྟེ་ལེན་ལམ་ལུགས) ལག་ལེན་འཐབ་མི་དེ་ཡིན།

ཕྱགས་སྟིགས་སྐྱགས་སའི་ལུ་ཕྱི་ཕྱི་ དབྱེ་ཁག་དེ་གཉིས་ནང་མི་ཚུ་ད། ཡིན་རུང་ དེ་གཉིས་ཀྱི་ཆུ་ཤུལ་ཆུ་ ཚུད་དགོ་པ་ཡིན།
འོག་ལུ་བཟོ་བཀོད་མི་ བཟོ་བཀོད་ཁྱད་ཚད་ཆུ་ ཕྱགས་སྟིགས་སྐྱགས་སའི་ ས་གོ་སོ་སོའི་དོན་ལུ་ གྲུབ་འབྲས་དྲག་ཤོས་འབྱུང་
ཚུགས་པའི་ ཐབས་རིག་མིན་མེད་ལས་ རྒྱུང་ཚད་དེ་ཆུ་ལུ་ གནས་པ་ཅམ་ཅིག་གིས་ བཟོ་བཀོད་པ་ཆུ་གིས་ འགན་ཁག་
རྒྱུ་བྱུང་འབག་པའི་གྲངས་སྟུ་དང་ རང་སོའི་བཟོ་བཀོད་ཀྱི་འགན་འཁུལ་ལས་ འགོ་ལའི་གྲངས་སྟུ་མི་ཚུ་ད།

ག༡,༡ པ། རང་བཞིན་དམ་འཛིན་ཕྱགས་སྟིགས་སྐྱགས་སའི་

འོག་གི་ཁྱད་ཚད་ཆུ་ བཟོ་བཀོད་གཞུང་མར་ཕབ་/བསྟེ་ལེན་བཀོ་ནིའི་ལམ་ལུགས་ལུ་ བརྟེན་མ་དགོ་པའི་ “རང་བཞིན་དམ་
འཛིན་” ཕྱགས་སྟིགས་སྐྱགས་སའི་ཆུ་ལུ་ འཇུག་ལྷན་ཡོད།

ཕྱགས་སྟིགས་རག་པའི་ གཏིང་མཐའ་དེ་ བཟུང་ལུ་ཀྱི་ ཆུ་ཚད་མཐོ་བའི་ཚད་གཞི་ལས་ མི་ཧེར་༡,༢ ཀྱི་ལྷག་ལུ་བཞག་
དགོ་ དེ་ལས་ལྷག་པའམ་ ཉུང་བའི་གཏིང་མཐའ་དེ་ སའི་བསམ་ཚད་དང་ དེ་ཡོད་ས་ཆའི་ བཟོ་བཀོད་ལེགས་བཟོས་ཀྱི་
ལྷོགས་སྐྱབ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ གནང་བ་སྟོན་ཚོག་

ཕྱགས་སྟིགས་ཀྱི་ གཏིང་མཐའ་མེད་འོག་ལུ་ ཉུང་མཐའ་བསམ་ཚད་དམའ་བའི་ སའི་བང་རིམ་ ལྷག་ཚད་མི་ཧེར་༢ མེད་དང་
ཆུའི་བརྒྱུད་ཚད་ མིན་ཏེ་མི་ཧེར་༡x༡0-6 ཡང་ན་ དེ་ལས་ཉུང་མེད་དགོ་ (དཔེར་ན་ ཆུ་སྟིགས་དང་ས་འདམ) ལྷག་ཚད་དེ་
ལས་ཉུང་བའམ་ བསམ་ཚད་དམའ་བའི་ སའི་བང་རིམ་མེད་པའི་དོན་ལུ་ བཟོ་བཀོད་གཞུང་བཟོ་སྐྱོན་ཀྱི་ཚད་དང་ རྒྱུགས་ཚད་
ལུ་མ་སྟོན་པའི་གཏིང་མཐའ་ སའི་བསམ་ཚད་ དེ་ཡོད་ས་ཆའི་ བཟོ་བཀོད་ལེགས་བཟོས་ཀྱི་ ལྷོགས་སྐྱབ་དང་འཁྲིལ་
ཏེ་ གནང་བ་སྟོན་ཚོག་

C.1.2 Engineered Landfills

The following criteria apply to “engineered” landfills which have leachate containment/collection/disposal systems:

The minimum liner specification for leachate containment systems is a 1 metre thick, compacted soil liner with a hydraulic conductivity of 1×10^{-7} cm/s or less. Minimum bottom slopes of the liner are to be 2 percent on controlling slopes and 0.5 percent on the remaining slopes. Natural, in- situ, low permeability soils, geomembranes, or composite liners (consisting of a geomembrane and a soil layer) which provide the same level of leachate containment are acceptable equivalents. Liners with higher hydraulic conductivities may be approved depending on the leachate generation potential and the unsaturated depth, permeability and leachate renovation capability of the existing soil.

Minimum specifications for leachate collection systems are a 0.3 metre thick sand drainage layer having a hydraulic conductivity of 1×10^{-2} cm/s or greater. Synthetic drainage nets which provide an equivalent hydraulic conductivity are an acceptable alternative.

If there is any concern for the precipitation of leachate constituents causing a plugging problem, the leachate collection system is to be designed to prevent such precipitation from occurring. The drainage layer is to be designed with appropriate grades and collection piping so that the leachate hydraulic head on the liner does not exceed 0.3 metre at any time.

C.2 Water (M)

The disposal of solid waste into water is unacceptable. Surface water diversion to restrict storm water runoff from contacting the wastes is required.

C.3 Final Cover

Final cover for landfill sites is to consist of a minimum of 1 metre of low permeability ($<1 \times 10^{-5}$ cm/s) compacted soil plus a minimum of 0.15 metre of topsoil with approved vegetation established. The depth of the topsoil layer should be related to the type of vegetation proposed (i.e. rooting depth). Soils of higher permeability may be approved based on leachate generation potential at the landfill site. Final cover is to be constructed with slopes between 4% and 33% with appropriate run-on/

ག'᠑.᠑ པ། འཕྲུལ་རིག་ལྷན་པའི་ཕྱག་སྟིགས་སྒྲིག་སྐྱབས་སྤྲོད་པ།

འོག་གི་ཁྱད་ཚད་ཚུ་ བཙུག་གཤེར་བཀག་ཆ་/བསྐྱེད་ལོན་/བཀོ་ནིའི་ལམ་ལུགས་ཡོད་མི་ འཕྲུལ་རིག་ལྷན་པའི་ ཕྱག་སྟིགས་སྐྱབས་སྤྲོད་པ་ལུ་ འཇུག་བྱེད་ཡོད་:

བཙུག་གཤེར་བཀག་ཆའི་ལམ་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལུ་ ཉུང་མཐའི་བར་ཁེབས་ཀྱི་ཁྱད་ཚད་དེ་ ཚུའི་བརྒྱུད་ཚད་ སེན་ཁི་མི་ཁར་ ᠑X᠑0-᠓ ཡང་ན་ དེ་ལས་ཉུང་བ་ ཞེབ་ཕྱགས་ཚན་གྱི་ སའི་བར་ཁེབས་ སྐྱབས་ཚད་མི་ཁར་, ཞིན། བར་ཁེབས་གཤམ་གྱི་ ཉུང་མཐའི་གཡོ་ཚད་དེ་ དམ་འཛིན་གཡོ་ཚད་ལུ་ བརྒྱ་ཆ་᠑ དང་ གཡོ་ཚད་གཞན་གལུ་ བརྒྱ་ཆ་0.᠕ བཞག་དགོ་ བཙུག་གཤེར་བཀག་ཆའི་ གནས་རིམ་འདྲ་ མཉམ་ཡོད་མི་ རང་བཞིན་དང་ འགྱུར་མེད་ བསམ་ཚད་དམའ་བའི་ས་ཆ་ གཡུར་དུང་ ཡང་ན་ སྤྱི་བསྟོན་ས་བར་ཁེབས་(གཡུར་དུང་ཅིག་དང་ སའི་བར་རིམ་ཅིག) ཚུ་ འདྲ་མཉམ་སྟེ་ དང་ལེན་ འབད་བཏུབ་ཞིན། ཚུའི་བརྒྱུད་ཚད་ དེ་ལས་ལྷག་པའི་ བར་ཁེབས་ཚུ་ བཙུག་གཤེར་བཙོ་སྐྱབས་ཀྱི་ཚད་དང་ རྫོགས་ཚད་ ལུ་མ་སྟོན་པའི་གཏིང་མཐའ་ སའི་བསམ་ཚད་ དེ་ཡོད་ས་ཆའི་ བཙུག་གཤེར་ལེགས་བཙུག་གི་ ལྷོགས་ཀྱབ་དང་འཁྲིལ་ ཏེ་ གནང་བ་སྟོན་ཚོག་

བཙུག་གཤེར་བསྐྱེད་ལོན་ལམ་ལུགས་ཀྱི་ ཉུང་མཐའི་ཁྱད་ཚད་དེ་ ཚུའི་བརྒྱུད་ཚད་ སེན་ཁི་མི་ཁར་ ᠑X᠑0-᠑ ཡང་ན་ དེ་ ལས་མཐོམ་ཡོད་པའི་ བྱེད་མའི་གཡུར་བའི་བར་རིམ་ སྐྱབས་ཚད་མི་ཁར་0.3 ཞིན། ཚུའི་བརྒྱུད་ཚད་ འདྲ་མཉམ་བྱེད་མི་ སེན་ཁི་ཁོ་གི་ བཙུག་གཡུར་དུ་མིག་ཚུ་ གདམ་ལ་གཞན་འབད་ དང་ལེན་འབད་བཏུབ་ཞིན།

བཙུག་གཤེར་སོ་སོར་འཐོན་ཏེ་ དཀའ་ངལ་འབྱུང་ནིའི་ ཆ་གུང་ས་ཡོད་པ་ཅིན་ དེ་ཚུ་སྟོན་འགོག་གི་ཆེད་དུ་ བཙུག་གཤེར་ བསྐྱེད་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ བཙོ་བཀོད་འབད་དགོ་ བཙུག་གཡུར་གྱི་ བར་རིམ་དེ་ འོས་འབབ་ཚན་གྱི་གནས་ཚད་དང་ བསྐྱེད་ ལེན་དུང་ཅུང་གི་ཐོག་ལས་ བཙོ་བཀོད་འབད་དེ་ བར་ཁེབས་གུའི་ བཙུག་གཤེར་གྱི་ ཚུའི་གོ་དེ་ དུས་ནམ་ཡང་ མི་ཁར་ 0.3 ལས་ མ་ལྷག་པ་སྟེ་ གནས་དགོ་

ག'᠑ པ། ཚུ། (ཞེམ)

ཕྱག་སྟིགས་རག་པ་ ཚུན་བཀོ་ནི་དེ་ མ་པ་ལས་ མ་རུང་མ་ཅིག་ཞིན། ཕྱིར་གཞལ་ཚུ་ལྷག་ཚུ་ ཕྱག་སྟིགས་ནང་ འཇུལ་ནི་ལས་བཀག་ཐབས་ལུ་ ས་ཐོག་གི་ཚུ་ ལ་བསྐྱུར་གཏང་དགོ་

ག'᠑ པ། མཐར་ཐུག་ལ་ཁེབས།

ཕྱག་སྟིགས་སྐྱབས་སྤྲོད་པའི་ ས་གོའི་མཐར་ཐུག་ལ་ཁེབས་དེ་ལུ་ ཉུང་མཐའ་ར་ ཞེབ་ཕྱགས་ཚན་གྱི་ བསམ་ཚད་དམའ་བའི་ ས་ཆ་ (<1x10-5 cm/s) ཅིག་ལུ་ ཉུང་ཤོས་ར་ གནང་བ་གྱབ་པའི་ སྤྱི་ལུ་ཡོད་པའི་ཐོག་ས་ མི་ཁར་0.᠑᠕ དགོ་ ཐོག་སའི་བར་རིམ་གྱི་ གཏིང་ཚད་དེ་ མོས་འཆར་བཀོད་མི་ སྤྱི་ལུ་གྱི་དབྱེ་བ་དང་འཁྲིལ་དགོ་ (དཔེར་ན་ ར་ཏོག་བཟག་ སའི་གཏིང་) བསམ་ཚད་ དེ་ལས་ལྷག་པའི་ས་ཆ་ཚུ་ ཕྱག་སྟིགས་སྐྱབས་སྤྲོད་པའི་ ས་གོ་ནང་གི་ བཙུག་གཤེར་བཙོ་སྐྱབས་ཀྱི་ ཚད་ལུ་ གཞི་བཞག་སྟེ་ གནང་བ་སྟོན་ཚོག་ མཐར་ཐུག་གི་ལ་ཁེབས་དེ་ གཡོ་ཚད་བརྒྱ་ཆ་᠘ དང་33 གྱི་བར་ན་ འོས་

run-off drainage controls and erosion controls. An assessment of the need for gas collection and recovery systems shall be made so that, in the event such systems are required, cover can be appropriately designed and constructed. Final cover is to be installed within 90 days of landfill closure or on any areas of the landfill which will not receive any more refuse within the next year. Completed portions of the landfill are to progressively receive final cover during the active life of the landfill.

Additional layers of natural materials including earth and aggregate and/or synthetic materials may be necessary for inclusion in the final cover design due to site specific conditions and the presence of management systems for leachate and landfill gas.

C.4 Gas Venting or Recovery and Management Systems

Landfill gas recovery and management systems are not required for landfills of a total capacity not exceeding 100,000 tonnes. For landfills exceeding this total capacity, an assessment of the potential emissions of non-methane organic compounds (NMOCs), the surrogate group of gaseous compounds associated with landfill gas, shall be carried out. If the assessment indicates that the emission of NMOCs exceeds or is expected to exceed 150 tonnes/year, the installation and operation of landfill gas recovery and management systems are mandatory. Where a gas recovery and management system is installed, direct venting to the air of gases collected must be avoided; rather, subsequent utilization for energy recovery is recommended. Combustion, even by incineration or flaring, should be encouraged over direct venting to the atmosphere to reduce odours and greenhouse gas emissions. At no time should combustible gas concentrations be allowed that exceed or are predicted to exceed the lower explosive limit in soils at the property boundary or 25% of the lower explosive limit at or in on- site or off- site structures. Minimum recommended spacing for gas vents is two per hectare.

In the event that gas recovery and management systems are not required, an assessment of the need for passive gas venting should be carried out.

འབབ་ཚན་གྱི་ ནང་འཇུག་དང་ ཕྱི་ལུང་ དེ་ལས་ ས་རུང་དམ་འཛིན་གྱི་ཐོག་ལས་ བཟོ་སྐྱོན་འབད་དགོ་ རྒྱུ་ཚུ་བསྟུ་
 ལེན་དང་ སྐར་གསེའི་ལམ་ལུགས་ཀྱི་ དགོས་མཁོའི་དོན་ལུ་ དབྱེ་ཞིབ་ཅིག་འབད་དེ་ དེ་བརྒྱུམ་མའི་ལམ་ལུགས་ དགོས་
 མཁོ་ཡོད་ཚེ་ འོས་འབབ་ཚན་གྱི་ ལ་ལེབས་ཚུ་ བཟོ་བཀོད་འབད་དེ་ བཟོ་སྐྱོན་འབད་དགོ་ མཐར་ཐུག་གི་ལ་ལེབས་དེ་
 ཕྱགས་སྒྲིགས་ལྷུགས་སའི་ སྐོ་བསྐྱམས་ཡོད་མི་ ཡང་ན་ བུལ་མའི་ལོ་རོག་ཅིག་གི་ནང་འཁོད་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འོང་ནི་མེད་
 པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ལྷུགས་སའི་ ས་གནས་གང་རུང་ཅིག་ནང་ ཉེན་གངས་³⁰ གི་ནང་འཁོད་ གཞི་བཙུགས་འབད་དགོ།
 ཕྱགས་སྒྲིགས་ལྷུགས་སའི་ ས་གོ་ཅིག་ བསྟར་སྦྱོང་འབད་བཞིན་པའི་སྐབས་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱིས་ གང་ཡོད་པའི་ཆ་ཤས་
 ཚུ་ནང་ རིམ་པ་བཞིན་དུ་ མཐར་ཐུག་གི་ལ་ལེབས་རྒྱབ་དགོ།

ས་གོའི་དམིགས་བསམ་གནས་སྤངས་དང་ བཅོག་གཤེར་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཚུ་ འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་ཡོད་
 མི་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ མཐར་ཐུག་གི་ ལ་ལེབས་བཟོ་བཀོད་ནང་ལུ་ ས་དང་ རོ་རྒྱུག་ ཡང་ན་ སེན་ཐི་ཁྱེག་ཅ་ཆས་བརྩིས་པའི་
 རང་བཞིན་དངོས་པོའི་ ལ་སྐོང་བང་རིམ་ཚུ་ བཙུགས་དགོཔ་འོང།

གཞེན་ པ། རྒྱུ་ཚུ་ཕྱིར་བཏོན་ ཡང་ན་ སྐར་བསྟུ་དང་ འཛིན་སྐྱོང་ལམ་ལུགས།

ཕྱགས་སྒྲིགས་ལྷུགས་སའི་ འོས་ཚད་རྡོམ་³¹ 700,000 མཉམ་ཚད་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ རྒྱུ་ཚུ་སྐར་བསྟུ་དང་ འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་
 ལུགས་ཚུ་མིན་དགོ་ འོས་ཚད་ཡོངས་བསྐོམས་ དེ་ལས་ལྷག་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ལྷུགས་སའི་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་
 ལྷུགས་སའི་ རྒྱུ་ཚུ་ལུ་བརྟེན་པའི་ རྒྱུ་ཚུ་མིན་པའི་ སྐྱེས་ལྷན་ཆ་ཤས་དང་ རྒྱུ་ཚུ་ཆ་ཤས་ཀྱི་ཚབ་སྟེ་ འབྲུང་
 ཉེན་ཡོད་མེད་ཀྱི་ དབྱེ་ཞིབ་ཅིག་འབད་དགོ་ དབྱེ་ཞིབ་སྐབས་ལུ་ རྒྱུ་ཚུ་མིན་པའི་ སྐྱེས་ལྷན་ཆ་ཤས་འབྲུང་མིན་པའི་
 ཚད་དེ་ ལོ་ཅིག་ནང་ རྡོམ་³² 740 ལས་ལྷག་པའམ་ ལྷག་ནིའི་རེ་བ་ཡོད་ཚེ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ལྷུགས་སའི་རྒྱུ་ཚུ་ སྐར་བསྟུ་
 དང་ འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་ཚུ་ དེས་པར་གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་ བསྟར་སྦྱོང་འབད་དགོ་ རྒྱུ་ཚུ་སྐར་བསྟུ་དང་
 འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་ གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་ཡོད་སར་ བསྟུ་ལེན་འབད་ཡོད་པའི་ རྒྱུ་ཚུ་ ཐད་ཀར་དུ་ རྒྱང་
 མའི་ནང་མ་བཏང་བར་ རུས་ལྷགས་སྐར་བསྟུ་འབད་དེ་ བཀོལ་སྦྱོང་འབད་དགོ་ སྤོང་དང་ བཅོག་རྒྱུང་ མར་ཕབ་ཀྱི་དོན་
 ལུ་ རྒྱུ་ཚུ་ཚུ་ ཐད་ཀར་དུ་ རྒྱང་མའི་ནང་མ་བཏང་བར་ མེར་བསྟེག་གི་སྐོ་ལས་ འཛིན་བཙུག་འུ་ སེམས་ལྷགས་
 བསྐྱེད་བཙུག་དགོ།

དུས་ནམ་ཡང་ འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་ཀྱི་གཅིག་སྤངས་དེ་ རྒྱ་དངོས་ཀྱི་ས་མཚམས་ཁར་ ས་ནང་གི་ གས་ཚུ་
 ཀྱི་དམའ་ཚད་ ཡང་ན་ གཞི་རྟེན་གྱི་ནང་འཁོད་ ཡང་ན་ ཕྱི་ལུ་ གས་ཚུ་དམའ་ཚད་ཀྱི་ བརྒྱ་ཆ་³³ ལས་ བརྒྱལ་
 བའམ་ བརྒྱལ་ནིའི་སྒོམ་བཤད་འབད་མི་ཚོག་ རྒྱུ་ཚུ་ཕྱིར་བཏང་གི་དོན་ལུ་ རྒྱང་མཐའི་བར་མཚམས་དེ་ ས་གནས་ཏེག་
 ཁར་རེ་ནང་ ལག་གཉིས་རེའི་གྲོས་འདེབས་ཕུལ་ཕྱིན།

གལ་སྲིད་ རྒྱུ་ཚུ་སྐར་བསྟུ་དང་ འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་ མ་དགོ་པ་ཅིན་ རྒྱུ་ཚུ་ཞི་འཇམ་གྱི་སྐོ་ལས་བཏང་ནིའི་
 དབྱེ་ཞིབ་ཅིག་འབད་དགོ།

C.5 Access Road

An appropriately constructed and maintained access road to and a road system within the landfill site capable of supporting all vehicles hauling waste are required during the operating life of the landfill.

C.6 Fencing and Access

Fencing is required around the perimeter of the landfill. The type and extent of fencing will depend on the existing natural vegetation and topographic features and is to be approved by the Relevant Authority. All access points should have locking gates.

Operational Criteria

D.1 Prohibited Wastes

The co-disposal of the following wastes with other waste is prohibited unless specifically approved by the relevant authority:

- Bulk liquids and semisolid sludges which contain free liquid;
- Liquid or semisolid wastes including septage, black water, sewage treatment sludge, etc.;
- Biomedical waste
- Dead animals and slaughter house, fish hatchery and farming wastes or cannery wastes and by-products.

D.2 Landfilling Method

The method of landfilling (e.g. trench, area, ramp) will be determined by factors including the physical site characteristics and the owner's ability to achieve compliance with these criteria.

གཤམ་ པ། འཇུལ་ལྷགས་འཁོར་ལམ།

ཕྱགས་སྒྲིགས་སློབ་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་སུ་ ས་གོ་ཅིག་ བསྟར་སྤོང་འབད་དེ་ཡོད་པའི་རིང་ལུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་འབག་མི་ སློབ་འཁོར་གེ་
ར་ འབྲེ་ཚུགས་པའི་ འཇུལ་ལྷགས་འཁོར་ལམ་ཅིག་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སློབ་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་སུ་ ས་གོ་ནང་འཁོར་ལུ་ འཁོར་ལམ་
གྱི་ཡོངས་འབྲེལ་ཅིག་དགོ།

གཤམ་ པ། རམ་དང་ འཇུལ་ལྷགས།

ཕྱགས་སྒྲིགས་སློབ་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་སུ་ མཐའ་བསྐྱོར་ཏེ་ རམ་རྒྱབ་དགོ་ རམ་གི་དབྱེ་བ་དང་ རྒྱབ་ཚད་དེ་ ཡོད་བཞིན་པའི་རང་བཞིན་
སྲོ་ལུ་དང་ སའི་ཚགས་ཚུལ་དང་འཇུལ་དགོ་པའི་ཁར་ འབྲེལ་ཡོད་དབང་འཛིན་ལམ་ གནང་བ་ལེན་དགོ། འཇུལ་སློ་ཚ་
མཉམ་ལུ་ ལེ་མིག་ཅན་གྱི་ སློ་ར་བཟོ་དགོ།

ད། པ། བཀག་དམ་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས།

འབྲེལ་ཡོད་དབང་འཛིན་ལམ་ དམིགས་བསལ་གནང་བ་ཡོད་ན་མ་གཏོགས་ དེ་མིན་ གཤམ་གསལ་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་
ཕྱགས་སྒྲིགས་གཞན་དང་མཉམ་ བཀོ་མི་ཚོག་:

- སྤྱད་ཚད་ཅན་གྱི་ བཙོག་གཤེར་དང་ བཙོག་གཤེར་ཡོད་པའི་ རྩེད་ཅམ་རག་པ་འབད་མི་ འདམ་ཇུབ་ཚུ།
- བཙོག་གཤེར་ ཡང་ན་ ཚབ་གསང་བསག་མཛོད་ནང་གི་ བཙོག་ཆས་བརྩིས་པའི་ རྩེད་ཅམ་རག་པ་འབད་མི་
འདམ་ཇུབ་དང་ ཨར་ཚུ་ བཙོག་པ་ལེགས་བཙོས་གྱི་ འདམ་ཇུབ་ལ་སོགས་པ།
- སྤྱི་ལུ་ལུན་སྤོང་གི་ཕྱགས་སྒྲིགས།
- སེམས་ཅན་གྱི་རོ་དང་ གསལ་ཁང་ ཉུག་སོ་ཁང་ གསོ་སྦྱོང་ཁང་གི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ ཡང་ན་ བཟའ་ཆས་ལྷགས་
འཛིན་པ་གཏོ་ནང་ སློབ་སྦྱོར་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ ཞོར་འབྲུང་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ།

ད། པ། ཕྱགས་སྒྲིགས་སློབ་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་ཤེས།

ཕྱགས་སྒྲིགས་སློབ་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་ཤེས་ (དཔེར་ན་ འོབས་དོང་ ས་ཁོངས་ མཐུན་འབྲེལ་) དེ་ ས་ཁོངས་ཀྱི་ལྷན་
ཚུ་དང་ རོ་བདག་གིས་ ལྷན་ཚད་ཚུ་ལུ་ གནས་ཚུགས་མི་ཚུགས་གྱི་ ལྷན་གསུབ་ཚུ་བརྩིས་པའི་ ཚུལ་ལྷན་གྱིས་
ངེས་འཛིན་འབད་འོང།

D.3 Designated Areas

All landfill sites should be provided with and maintain, within the confines of the site or at other more appropriate locations, areas for the separation, handling and storage of recyclable, compostable or reusable materials such as bulky metallic objects and white goods, tires, batteries, and, where applicable, source separated materials such as yard wastes, glass, metal, plastic, paper, concrete, cardboard and drywall.

D.4 Signs

All landfill sites are to have a sign posted at each entrance with the following current information:

- Site name
- Owner and operator
- Contact phone number and address for owner and operator
- Phone number in case of emergency (such as fire)
- Hours of operation (if applicable)
- Materials/wastes accepted for landfill and recycling
- Materials/wastes banned
- Tipping fees (if applicable)

Additional signs which clearly indicate the directions to the active tipping face, public disposal area, recycling and waste separation areas, etc. should also be displayed.

D.5 Supervision

All Landfills are to have full-time, trained operators on-site during operating hours. The gates are to be locked to prevent unauthorized access during non-operating hours. Properly designed and maintained public waste disposal and/or recyclable material bins situated outside the main gate may be provided for after hours use.

D.6 Waste Measurement

The quantity of all wastes received at landfills should be measured by a method approved by the relevant authority.

ང.༣ པ། རོས་འཛིན་ཅན་གྱི་ས་ཁོངས།

ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐྱབས་སའི་ས་གོ་ཚུ་ སྲོད་དེ་ཡོད་པའི་ས་གོ་ནང་འཁོད་ ཡང་ན་ བསྐྱར་བཟོ་དང་ ལུང་བཟོ་ ཡང་ན་
སྐྱར་སྲོད་རུང་བའི་དངོས་པོ་ དཔེར་ན་ སྐྱར་ཅན་ལྷགས་ཀྱི་ཅཆས་དང་ ལྷིམ་ཆས་ གྱིབ་འཁོར་ འཕྲུལ་ལྟོ་ འཇུག་
ཁྱབ་ཡོད་སར་ འཛོན་ས་ལས་ སོ་སོ་དབྱེ་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་ དཔེར་ན་ ལྷུམ་རའི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ ཤེལ་ ལྷགས་
གྱིབ་ ཤོག་ཀྱང་ སྲ་ཆས་ ཤོག་ཀྱི་སྐབ་ལེབ་ སྐབ་ཤོག་སྐབ་ལེབ་ཚུ་ དབྱེ་བསལ་དང་ ལག་འབྲེལ་ གསོག་འཛོག་
གི་དོན་ལུ་ རོས་འབབ་ཆེའི་ ས་གནས་ ཡང་ན་ ས་ཁོངས་ཚུ་གི་ནང་འཁོད་ རྒྱུན་སྲོད་འབབ་དགོ

ང.༤ པ། བན་བྱང།

ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐྱབས་སའི་ ས་གོ་ཚུ་གི་ འཇུལ་སྒོ་རེ་རེ་བཞིན་དུ་ལུ་ ག་གམ་གསལ་བན་དོན་ཡོད་པའི་ བན་བྱང་རེ་
བཞག་དགོ་

- ས་གོའི་མིང།
- རྩོམ་བཞག་དང་ བསྐྱར་སྲོད་པ།
- རྩོམ་བཞག་དང་ བསྐྱར་སྲོད་པའི་ བརྒྱུད་འཕྲིན་ཨང་དང་ ཁ་བྱང།
- ཚབས་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་ལུ་མཁོ་བའི་ བརྒྱུད་འཕྲིན་ཨང། (མེ་རྒྱུན་ལྷ་བུ)
- བསྐྱར་སྲོད་ཀྱི་ཚུ་ཚོད། (འཇུག་ཁྱབ་ཡོད་ན)
- ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐྱབས་སའི་དང་ བསྐྱར་བཟོའི་དོན་ལུ་ལེན་པའི་ དངོས་པོ་/ཕྱགས་སྒྲིགས།
- བཀག་དམ་ཅན་གྱི་ དངོས་པོ་/ཕྱགས་སྒྲིགས།
- ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐྱབས་འབྲུས། (འཇུག་ཁྱབ་ཡོད་ན)

སྐྱབས་འབྲུས་སྲོད་ས་དང་ མི་མང་གི་གིས་ བཀོ་སའི་ས་ཁོངས་ བསྐྱར་བཟོའི་འབད་ས་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་དབྱེ་བསལ་
འབད་ས་ ལ་སོགས་པའི་ བན་དོན་ལ་གསལ་སྟོན་མི་ བན་བྱང་ཁ་སྐོང་ཚུ་ཡང་བཞག་དགོ

ང.༥ པ། ལྷ་བཀོད།

བསྐྱར་སྲོད་ཀྱི་དུས་ཚོད་སྐབས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐྱབས་སའི་ ས་གོ་ཚུ་མཉམ་ནང་ དུས་རྒྱུན་གྱི་ སྲོད་བན་ཅན་གྱི་ བསྐྱར་
སྲོད་པ་ཚུ་དགོ་ བསྐྱར་སྲོད་མ་འབད་བའི་སྐབས་སུ་ གནང་བ་མེད་པའི་འཇུལ་ཞུགས་ སྟོན་འགོག་གི་ཚེད་དུ་ སྐོར་སྐོར་ཚུ་
ལྷ་མིག་རྒྱབ་དགོ་ དུས་ཚོད་ཀྱི་འལ་ལས་ མི་མང་གིས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐྱབས་ནི་དང་ ཡང་ན་ བསྐྱར་བཟོའི་འབད་བའུབ་
པའི་ དངོས་པོ་བཅུགས་སའི་ ཕྱགས་ཉོད་ཚུ་ སྐོར་འཕྲི་ཁར་ ཚུལ་མཐུན་བཟོ་བཀོད་འབད་དེ་ རྒྱུན་སྲོད་འབབ་དགོ

ང.༦ པ། ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚད་འཇུལ།

ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐྱབས་སའི་འབྲུམ་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་གོ་ར་གི་ མང་ཉུང་གི་ཚད་དེ་ འབྲེལ་ཡོད་དབང་འཛིན་གྱིས་ གནང་བ་
སྲོད་པའི་ ཐབས་ལམ་ཐོག་ལས་ ཚད་འཇུལ་དགོ

D.7 Scavenging

Scavenging of waste is to be prevented. The salvaging of wastes should be encouraged by providing areas and facilities for separation of recyclable or reusable materials.

D.8 Dust Control

Dust created within the landfill property is to be controlled, using methods and materials acceptable to the relevant authority, such that it does not cause a public nuisance.

D.9 Waste Compaction and Covering

Wastes are to be spread in thin layers (0.6 m or less) on the working face and compacted. Normally, 3-5 passes of the compacting equipment over the wastes are sufficient to achieve an appropriate density. The working face area should be minimized as much as possible. Cover material is to be applied at all Landfills at the end of each day of operation. Where a Landfill operates continuously 24 hours per day, 0.15 m of cover material is to be applied at a frequency approved by the relevant authority. Under specific circumstances, such as during bear season, the relevant authority may specify more stringent cover requirements.

When intermediate cover is required, it is to be applied immediately after the last day of operation on areas of the landfill where disposal will not occur for a period exceeding a further 30 days.

D.10 Extreme Weather Conditions

During periods of extreme weather conditions, such as those that cause the ground to freeze, an exemption to the normal cover requirements may be approved.

D.11 Litter Control

Litter is to be controlled by compacting the waste, minimizing the working face area, applying cover at appropriate frequencies, providing litter control fences and instituting a regular litter pickup and general good housekeeping program or any other measures required by the Relevant authority.

༥༦ པ། ཕྱགས་སྨིགས་སློང་ནི།

ཕྱགས་སྨིགས་སློང་ནི་ཚུ་ སློན་འཕྲོག་འབད་དགོ་ ཕྱགས་སྨིགས་ཚུ་ བསྐྱར་བཟོ་ ཡང་ན་ སྐར་སློང་གི་དོན་ལུ་ དབྱེ་བསལ་གྱི་ས་ཁོངས་དང་ མཐུན་ཉེན་ཚུ་སློང་ཐོག་ལས་ སློང་བརྒྱུག་དགོ།

༥༧ པ། ཐལ་ཕྱ་དམ་འཛིན།

ཕྱགས་སྨིགས་ལྷུགས་སའི་ རྒྱ་དངོས་ཀྱི་ནང་འཁོད་ལས་ཐོན་པའི་ ཐལ་ཕྱ་ཚུ་ འབྲེལ་ཡོད་དབང་འཛིན་གྱིས་ རོས་ལེན་འབད་བརྒྱབ་པའི་ ཐབས་ལམ་དང་ དངོས་པོ་ཚུ་ བཀོལ་སློང་གི་ཐོག་ལས་ དམ་འཛིན་འབད་དེ་ མི་མང་ལུ་ བསྐྱར་འཚོར་མ་བྱེན་མ་བཟོ་དགོ།

༥༨ པ། ཕྱགས་སྨིགས་ཨེབ་ནི་དང་ ལ་ལེབས་རྒྱབ་ནི།

ཕྱགས་སྨིགས་ཚུ་ ལ་ལས་ཕར་ (ཕོར་ཀིང་ཕེམི) བང་རིམ་སྐབ་ཤོག་ཤོ་ (མི་ཧར་༠.༤ ཡང་ན་ ཉུང་མ) གི་ཐོག་ལས་ བཟུལ་ཞིན་མ་ལས་ཨེབ་དགོ་ སྤྱིར་བཏང་ལུ་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ སྤྱུག་ཚད་ཅིག་འཐོབ་ནི་ལུ་ ཨེབ་འཕྲུལ་གྱིས་ ཕྱགས་སྨིགས་གྲུ་ལས་ཕར་ ཐངས་^{༣-༥} གི་བར་ན་ འཕྲོ་བ་ཅིན་འཕྲུལ་ཨིན། ཕོར་ཀིང་ཕེམི་གི་ས་ཁོངས་དེ་ ག་དེ་དྲགས་དྲགས་ མར་ཕབ་འབད་དགོ་ ཕྱགས་སྨིགས་ལྷུགས་ས་གེ་ར་ནང་ ཉིན་བསྐྱར་བཞེན་ཏུ་ བསྐྱར་སློང་མཚུག་བསྐྱབ་པའི་སྐབས་ ལ་ལེབས་དངོས་པོ་ཚུ་ ལྷུགས་དགོ་ ཉིན་ལུབ་འབྲེལ་ཏེ་ བསྐྱར་སློང་འབད་མི་ ཕྱགས་སྨིགས་ལྷུགས་ས་ཚུ་ནང་ འབྲེལ་ཡོད་དབང་འཛིན་གྱིས་ གནང་བ་སློང་པའི་ ཏུས་རིམ་ནང་ ལ་ལེབས་དངོས་པོ་ སྤྱུག་ཚད་མི་ཧར་༠.༡༥ རེ་ལྷུགས་དགོ་ དམིགས་བསལ་གནས་སྐབས་ དཔེར་ན་ རོམ་གྱི་ནམ་ཏུས་སྐབས་ནང་ འབྲེལ་ཡོད་དབང་འཛིན་གྱིས་ དེ་ལས་ལྷུག་པའི་ ལ་ལེབས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ བཀོད་ཚོག།

ཕྱགས་སྨིགས་ལྷུགས་སའི་ ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ ཉིན་གངས་^{༣༠} ལས་ལྷུག་པའི་རིང་ ཕྱགས་སྨིགས་ལྷུགས་ནི་མེད་པའི་སྐབས་ ཉིན་མཚུག་གི་བསྐྱར་སློང་ མཚུག་བསྐྱུ་ཅིག་ གནས་སྐབས་ཅིག་གི་ ལ་ལེབས་ལྷུགས་དགོ།

༥༩ པ། གནས་གཤིས་བསིལ་དྲགས་ཆེ་བའི་གནས་སྐབས།

གནས་གཤིས་གནས་སྐབས་ བསིལ་དྲགས་ཆེ་བའི་ཏུས་སྐབས་ནང་ ས་ཁར་འབྲེག་འབྲུགས་ཏེ་འབད་བ་ཅིན་ ཨ་རྟག་གི་ ལ་ལེབས་ལྷུགས་དགོ་པའི་ དགོས་མཁོ་དེ་ ཡངས་ཆག་གི་ གནང་བ་སློང་ཚོག།

༦༠ པ། ཕྱགས་སྨིགས་དམ་འཛིན།

ཕྱགས་སྨིགས་བཀང་ནི་ཚུ་ ཕྱགས་སྨིགས་ཚུ་ཨེབ་ཐོག་དང་ ཕོར་ཀིང་ཕེམི་ས་ཁོངས་མར་ཕབ་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ཏུས་རིམ་ལུ་ ལ་ལེབས་ལྷུགས་ནི་ ཕྱགས་སྨིགས་དམ་འཛིན་གྱི་རྩ་རྒྱབ་ནི་ ཏུས་རྒྱུན་ཏུ་ ཕྱགས་སྨིགས་འཕུ་ནིའི་ལས་རིམ་གཞི་བརྩུགས་ རང་འཁོད་འཛིན་སློང་ལས་རིམ་ལེགས་ཤོམ་ ཡང་ན་ འབྲེལ་ཡོད་དབང་འཛིན་གྱིས་ དགོས་མཁོ་བཀོད་མི་ ཐབས་ལམ་གང་རུང་ཐོག་ལས་ དམ་འཛིན་འབད་གོ།

D.12 Vectors

Vectors are to be controlled by the application of cover material at a specified frequency or by other control measures as required and approved by the relevant authority.

D.13 Wildlife

Landfills are to be operated so as to minimize the attraction of wildlife such as bears and birds by applying cover at required frequencies and instituting a good housekeeping program. Further control measures, such as bear control fences and bird control devices, may be specified by the relevant authority.

D.14 Open Burning

Open burning of typical domestic garbage, sawdust and bark at landfills is prohibited. Open burning of other combustibles is generally discouraged. Controlled burning of other wood residues such as stumps, brush and untreated wood may be allowed when approved by the relevant authority, subject to the following minimum provisions:

- The reuse or recycling of the wood residues is not feasible;
- The landfill services a population of 10,000 or less or receives less than 10,000 tonnes/year of waste and is a minimum of 2 km from the nearest permanently occupied residence, school, hospital or airport;
- Full time supervision is provided until the burning activity is complete (i.e. until there is no smoke and until no danger of fire exists).

D.15 Monitoring

A monitoring program must be submitted to and approved by the Relevant authority addressing, as a minimum, ground and surface water, landfill gas and ambient air quality as set out pursuant to these criteria in monitoring guidelines being prepared by the Ministry. Monitoring of other environmental media such as vegetation and soils should be assessed and a program developed as the site-specific situation warrants.

༥༡༢ པ། བྱ་འབྲུག།

བྱ་འབྲུག་ཚུ་ གསལ་བཀོད་འབད་མི་ ཏུ་མ་རིམ་ལུ་ ལ་ལེབས་དངོས་པོ་ ལྷགས་ཐོག་ལས་ ཡང་ན་ འབྲེལ་ཡོད་དབང་
འཛིན་གྱིས་ དགོས་མཁོ་བཀོད་པའམ་ གནང་བ་སྦྱོང་པའི་ ཐབས་ལམ་གཞན་གྱི་ཐོག་ལས་ དམ་འཛིན་འབད་དགོ

༥༡༣ པ། རི་དྲགས་སེམས་ཚན།

ཕྱགས་སྡིགས་ལྷགས་ས་ཚུ་ རི་དྲགས་སེམས་ཚན་ དཔེར་ན་ རོམ་དང་བྱ་ཚུ་ འོང་ནི་ལས་བཀག་ཐབས་ལུ་ དགོས་མཁོ་
ཚན་གྱི་ཏུ་མ་རིམ་ནང་ ལ་ལེབས་ལྷགས་ནི་དང་ བྱ་འབྲེལ་འཛིན་སྦྱོང་ལས་རིམ་ ལེགས་ཤོམ་གྱི་ཐོག་ལས་ བསྟར་སྦྱོང་
འབད་དགོ དེ་ལས་ལྷག་པའི་ དམ་འཛིན་ཐབས་ཤེས་ དཔེར་ན་ རོམ་བཀག་ནིའི་རམ་དང་ བྱ་བཀག་ནིའི་ཐབས་འཕྲུལ་
ཚུ་ཡང་ འབྲེལ་ཡོད་དབང་འཛིན་གྱིས་ གསལ་བཀོད་འབད་དགོ།

༥༡༤ པ། ཕྱི་ཁར་མེར་བསྐྱེག།

ཕྱགས་སྡིགས་ལྷགས་ས་ལུ་ ཁྱིམ་ནང་གི་ཕྱགས་སྡིགས་རིམ་དང་ ཤིང་ཕྱེ་ ཤིང་གི་པགས་ཀོ་ མེ་གཏང་ནི་ཚུ་མི་ཚོག
འཚོག་བཏུབ་པའི་དངོས་པོ་གཞན་ཡང་ ཕྱི་ཁར་མེ་གཏང་ནི་ཚུ་ སྤྱིར་བཏང་གིས་ མ་བཏུབ་ཡིན། ཨིན་རུང་ ཤིང་གི་རག་རོ་
དཔེར་ན་ ཤིང་གི་ཏུ་མ་ཁ་དང་ ཤིང་ཚལ་ ལེགས་བཅོས་མ་འབད་བའི་ཤིང་ཚུ་ དམ་འཛིན་ཐོག་ལས་ མེ་གཏང་ནིའི་དོན་ལུ་
འབྲེལ་ཡོད་དབང་འཛིན་གྱིས་ གནང་བ་སྦྱོང་ཚོག་རུང་ གཤམ་གསལ་གྱི་ ཉུང་མཐའི་དགོངས་དོན་ཚུ་དང་འབྲེལ་དགོ་

- ཤིང་གི་རག་ཤོ་ཚུ་ སྦྱར་སྦྱོང་ ཡང་ན་ བསྟར་བཅོའི་འོས་འབབ་མེད་པ།
- ཕྱགས་སྡིགས་ལྷགས་ས་དེ་གིས་ མི་འབོར་༡༠,༠༠༠ ཡང་ན་ དེ་ལས་ཉུང་མ་ལུ་ ཞབས་ཉོག་བྱིན་དོ་
ཡོད་པ་ ཡང་ན་ ལོ་གཅིག་ནང་ ཕྱགས་སྡིགས་རྡོམ་༡༠,༠༠༠ ལས་ཉུང་མ་ཐོབ་དོ་ཡོད་པ་ད་ རྟག་
བརྟན་གྱི་ སྤྱོད་ཁྱིམ་ སློབ་གྲྭ་ སྤྲོལ་ཁང་ ཡང་ན་ གནམ་གྲུ་ཐང་ལས་ ཉུང་མཐའ་ཀི་ལོ་མི་ཉར་༢
ཀྱི་ས་ཁར་ཨིན་མ།
- མེ་གཏང་ནིའི་ལཱ་དེ་ མཚུག་མ་བསྐྱེ་ཚུ་ཚོང་ ཏུ་སྐྱུན་ཏུ་ ལྷ་བཀོད་འབད་དགོ (དེ་ཡང་ ཏུ་པ་མ་ཡལ་
ཚུ་ཚོང་དང་ མེའི་ཉེན་ལ་ མེད་མ་ཐལ་ཚུ་ཚོང་)

༥༡༥ པ། ལྷ་རྟོག།

ལྷ་རྟོག་ལས་རིམ་ཅིག་ འབྲེལ་ཡོད་དབང་འཛིན་ལུ་སྐུལ་ཏེ་ དེ་གིས་གནང་བ་སྦྱོང་ཐོག་ལས་ ཉུང་མཐའ་ལུ་ ས་འོག་དང་
ས་ཐོག་གི་ཚུ་ ཕྱགས་སྡིགས་ལྷགས་སའི་རྒྱུང་རྫས་ མཐའ་འཁོར་རྒྱུང་མའི་སྐྱུས་ཚད་ཚུ་ ལྷ་ཁག་གིས་བརྩམས་མི་ ལྷ་
རྟོག་ལམ་སྟོན་ནང་གི་ རྩད་ཚད་ཚུ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ དཀའ་ངལ་བསལ་དགོ མཐའ་འཁོར་གྱི་དངོས་པོ་གཞན་ དཔེར་ན་ སྤོ་
ལྷུ་དང་ ས་ཚུ་གི་ ལྷ་རྟོག་དེ་ དབྱེ་ཞིབ་འབད་ཞིན་མ་ལས་ ས་གོའི་དམིགས་བསལ་གནས་སྤངས་གྱི་ དགོས་མཁོ་
དང་བསྐྱེད་ཏེ་ ལས་རིམ་ཅིག་ བཅོ་དགོ

D.16 Record Keeping

The owner and/or operator of a landfill shall record and maintain the following information both on-site and at the legal address of the owner/operator:

- copy of the permit(s) for the site or the certificate(s) of operation;
- inspection records for inspections conducted by staff and regulatory agencies;
- training procedures;
- contingency plan and notification procedures;
- closure and post-closure care plans;
- monitoring results for gas, leachate, surface and ground water;
- volumes of gas extracted/recovered from the site (where gas collection and management are carried out);
- volumes of leachate collected from the site (where leachate collection and management are carried out);
- interpretations of monitoring results;
- financial assurance documentation if financial assurance is required; and
- copies of all annual reports.

D.17 Annual Report

An annual Operations and Monitoring Report is to be submitted to the relevant authority in a timely fashion as specified by the relevant authority. These reports are to contain at least the following information:

- Total volume and/or tonnage of waste discharged into the landfill for the year;
- Approved design volume;
- Remaining site life and capacity;
- Operational plan for next 12 months;
- Operation and maintenance expenditures;
- Leachate, water quality and landfill gas monitoring data and interpretation;

༥༡༤ པ། བྱ་ཐོ་བཞག་ནི།

ཕྱགས་སྒྲིགས་ལྷུགས་སའི་ རྫོང་བདག་དང་/ཡང་ན་ བསྟར་སྦྱོང་པ་དེ་གིས་ གཤམ་གསལ་བར་དོན་ཚུ་གི་ བྱ་ཐོ་ཚུ་ ས་གོ་
ནང་འཁོད་དང་ རྫོང་བདག་/བསྟར་སྦྱོང་པའི་ ཁྲིམས་མཐུན་ཁ་བྱང་ གཉིས་ཆ་རའི་ནང་ རྒྱུན་སྦྱོང་འབབ་སྟེ་བཞག་དགོ་

- ས་གོའི་གནང་བ་ ཡང་ན་ བསྟར་སྦྱོང་གི་ལག་ཁྲེར་གྱི་འབྲེ་བལུས།
- ལས་གཤོག་དང་ ཁྲིམས་འཛིན་ལས་སྟེ་ཚུ་གིས་ ཞིབ་དཔྱད་འབད་ཡོད་པའི་ ཞིབ་དཔྱད་བྱ་ཐོ།
- སྦྱོང་བརྟེན་གྱི་བྱ་རིམ།
- འབྲུང་འགྲུར་འཆར་གཞི་དང་ བརྟེན་བསྐྱུལ་གྱི་ བྱ་བའི་གནད་སྦྱོང།
- སློབ་བསྐྱམ་ནི་དང་ སློབ་བསྐྱམས་པའི་རྗེས་སུ་ བདག་འཛིན་གྱི་འཆར་གཞི།
- རྒྱུང་རྗེས་དང་ བཅོམ་གཤེར་ ས་ཐོག་དང་ ས་འོག་ཚུའི་ ལྷ་རྟོག་གི་གྲུབ་འབྲས།
- ས་གོ་ནང་ལས་ བརྟེན་ཡོད་པའམ་ སླར་བསྐྱུ་འབད་ཡོད་པའི་ རྒྱུང་རྗེས་ཀྱི་སྦྱང་ཚད། (རྒྱུང་རྗེས་བསྐྱུ་
ལེན་དང་ འཛིན་སྦྱོང་ལག་ལེན་འབབ་སར)
- ས་གོ་ནང་ལས་ བསྐྱུ་ལེན་འབད་ཡོད་པའི་ བཅོམ་གཤེར་གྱི་སྦྱང་ཚད། (བཅོམ་གཤེར་བསྐྱུ་ལེན་དང་
འཛིན་སྦྱོང་ལག་ལེན་འབབ་སར)
- ལྷ་རྟོག་གྲུབ་འབྲས་ཀྱིས་ གོ་དོན་བཤད་པ།
- མ་དངུལ་གྱི་ཁས་ལེན་དགོ་པ་ཅིན་ མ་དངུལ་གྱི་ཁས་ལེན་དང།
- ལོ་བསྟར་སྟན་ལུ་ ཆམ་ཉམ་གྱི་འབྲེ་བལུས།

༥༡༥ པ། ལོ་བསྟར་སྟན་ལུ།

ལོ་རིམ་བསྟར་སྦྱོང་དང་ ལྷ་རྟོག་གི་སྟན་ལུ་ཅིག་ འབྲེལ་ཡོད་དབང་འཛིན་གྱིས་ གསལ་བཀོད་འབད་མི་ ཏུས་ཚོད་དང་
འཁྲིལ་ཉེ་ འབྲེལ་ཡོད་དབང་འཛིན་ལུ་ཕུལ་དགོ་ སྟན་ལུ་དེ་ནང་ ཉུང་མཐའ་འོག་གི་བར་དོན་ཚུ་ཚུང་དགོ་

- ལོ་དེ་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ལྷུགས་སའི་ ས་གོ་ནང་ ལྷུགས་ཡོད་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱམས་དང་/ཡང་
ན་ རྫོན་གྱི་གྲངས་ལ།
- གནང་བ་གྲུབ་པའི་ བཅོ་བཀོད་ཀྱི་སྦྱང་ཚད།
- ས་གོའི་ཚོ་ཚད་དང་ ཤོམ་ཚད་གྱི་ ལྷག་ལུས།
- ལུལ་མའི་ཟླ་རོ་༡༢ ཀྱི་ བསྟར་སྦྱོང་འཆར་གཞི།
- བསྟར་སྦྱོང་དང་ རྒྱུན་སྦྱོང་གི་ཟད་འགོ།
- བཅོམ་གཤེར་དང་ རྒྱུ་སྦྱས་ཚད་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ལྷུགས་སའི་ རྒྱུང་རྗེས་ལྷ་རྟོག་གི་ གནད་སྦྱང་དང་
གོ་དོན་གསལ་བཤད།

- Amounts of leachate collected, treated and disposed;
- Any changes from approved reports, plans and specifications;
- An up to date contingency plan, noting any amendments made to the plan during the year;
- Amount of landfill gas collected and its disposition; and
- Review of the closure plan and associated estimated costs.

Closure and Post-closure Criteria

E.1 Closure Plans

A closure plan for existing landfills is to be submitted to and approved by the relevant authority. Submission of a closure plan will be a requirement for permitting any new landfill site. A closure plan for sanitary landfills will specify at least the following:

- Anticipated total waste volumes and tonnage, and life of the landfill (i.e. closure date);
- A topographic plan showing the final elevation contours of the landfill and surface water diversion and drainage controls;
- Design of the final cover including the thickness and permeability of barrier layers and drainage layers, and information on topsoil, vegetative cover and erosion prevention controls;
- Procedures for notifying the public about the closure and about alternative waste disposal facilities;
- Rodent and nuisance wildlife control procedures;
- Proposed end use of the property after closure;
- A plan for monitoring groundwater, surface water and landfill gas, erosion and settlement for a minimum post- closure period of 25 years;
- A plan and accompanying design for the collection, storage and treatment/use of landfill gas for a minimum of 25 years;
- A plan for operation of any required pollution abatement engineering works such as leachate collection and treatment systems, for a minimum post- closure period of 25 years; and
- An estimated cost, updated annually, to carry out closure and post-closure

- བཙུག་གཤེར་བསྐྱེད་ལེན་དང་ ལེགས་བཙུག་ བཀོ་ཡོད་པའི་བསྐྱེད་མས།
- གནང་བ་གྲུབ་པའི་སྐྱེད་ལེན་དང་ འཆར་གཞི་ ལྷན་ཞུ་མུ་ལས་ བསྐྱེད་བཙུག་གང་རུང་ཡོད་མེད།
- དུས་མཐུན་གྱི་ འབྲུང་འབྲུར་འཆར་གཞི་དང་ ལོ་དེའི་རིང་ བསྐྱེད་བཙུག་གང་རུང་འབད་མི་ཚུ་བཀོད་དགོ།
- ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐྱུགས་སའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ བསྐྱེད་ལེན་འབད་དེ་ བཀོ་ཡོད་པའི་བསྐྱེད་མས་དང།
- སྐྱོ་བསྐྱེད་ཞིའི་འཆར་གཞི་ལུ་ བསྐྱེད་ཞིབ་དང་ དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ ཟད་འགྲོའི་སྐྱོན་ཅིས།

སྐྱོ་བསྐྱེད་ཞི་དང་ སྐྱོ་བསྐྱེད་མས་པའི་རྐྱེན་སྲིད་ལྷན་ཚད།

ཅ, པ། སྐྱོ་བསྐྱེད་ཞིའི་འཆར་གཞི།

ཡོད་བཞིན་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐྱུགས་སའི་ས་གོ་ སྐྱོ་བསྐྱེད་ཞིའི་འཆར་གཞི་ཅིག་ འབྲེལ་ཡོད་དབང་འཛིན་ལུ་སྤུལ་ཏེ་ དེ་གིས་གནང་བ་འབྲུབ་དགོ། ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐྱུགས་སའི་ས་གོ་ གསར་པའི་གནང་བ་སྐྱོད་པའི་སྐབས་སུ་ སྐྱོ་བསྐྱེད་ཞིའི་འཆར་གཞི་དེ་ དེས་པར་དུ་དགོ། གཙང་སྐྱེད་ལེན་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐྱུགས་སའི་ས་གོ་ སྐྱོ་བསྐྱེད་ཞིའི་འཆར་གཞི་ནང་ ཉུང་མཐའ་ འོག་གི་གནད་དོན་ཚུ་ གསལ་བཀོད་འབད་དགོ།

- རེ་བ་བསྐྱེད་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་ཡོངས་བསྐྱེད་མས་དང་ རྒྱུ་གྱི་གྲངས་ལ་ དེ་ལས་ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐྱུགས་སའི་དེ་གི་ཚེ་ཚད། (སྐྱོ་བསྐྱེད་ཞིའི་ཚེས་གངས་)
- ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐྱུགས་སའི་ མཐའ་མཐུག་གི་མཐོང་སྣང་དང་ ས་ཐོག་གི་ཚུ་ ལ་བསྐྱེད་བཏང་མི་ ཚུ་གཡུང་དམ་འཛིན་ཚུ་སྐྱོན་པའི་ ས་ཆའི་འཆར་གཞི་ཅིག་
- བར་བཀག་བར་རིམ་དང་ བཙུག་གཡུང་བར་རིམ་གྱི་ སྐྱུག་ཚད་དང་ བསམ་ཚད་ ཐོག་ས་དང་ སྐྱོ་བསྐྱེད་ལུ་ཚད་ ས་རུང་སྐྱོན་འགོག་དམ་འཛིན་གྱི་ བར་དོན་བརྩིས་པའི་ མཐའ་ཐུག་ལ་ལེབས་ཀྱི་བཟོ་བཀོད།
- ཕྱགས་སྒྲིགས་སྐྱུགས་སའི་ སྐྱོ་བསྐྱེད་ཞིའི་སྐོར་དང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་སའི་ མཐུན་ཚུལ་གཞན་གྱི་སྐོར་མི་མང་ལུ་བར་བསྐྱེད་འབད་ཞིའི་ བྱ་བའི་གནད་སྐྱོད།
- བྱི་ཅི་དང་ རི་དྲགས་སེམས་ཅན་གྱི་ བསུན་འཆོར་དམ་འཛིན་གྱི་ བྱ་བའི་གནད་སྐྱོད།
- སྐྱོ་བསྐྱེད་མས་ཞིན་མ་ལས་ རྒྱ་དོས་དེ་ མཐའ་ཐུག་བཀོ་ལ་སྐྱོད་འབད་ཞིའི་གོ་ས་འཆར།
- ས་འོག་གི་ཚུ་དང་ ས་ཐོག་གི་ཚུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཀྱི་རྒྱུང་རྐྱེན་ ས་རུང་ཚུ་ ལྷ་རྟོག་འབད་ཞིའི་དང་ སྐྱོ་བསྐྱེད་མས་པའི་རྐྱེན་སྲིད་ ཉུང་མཐའ་མི་ལོ་²⁴ གནས་ཆགས་དུས་ལུན་གྱི་ འཆར་གཞི་ཅིག་
- སྐྱོ་བསྐྱེད་མས་ཞིན་མ་ལས་ ཉུང་མཐའ་མི་ལོ་²⁴ གི་རིང་ བཙུག་གི་བམར་པབ་ཀྱི་ འཕྲུལ་རིག་གི་ལུ་ དམེར་ན་ བཙུག་གཤེར་བསྐྱེད་ལེན་དང་ ལེགས་བཙུག་ལས་ལུགས་ལྟ་བུ་གང་རུང་ བསྐྱེད་སྐྱོད་འབད་ཞིའི་འཆར་གཞི་ཅིག་དང།

activities for a minimum period of 25 years.

The minimum contents of a closure plan may be revised as appropriate by the relevant authority for Landfills.

Annexure IV

Guidelines for Domestic waste management for Dzongkhag communities

Basic guidelines for domestic waste management at Dzongkhag Communities:

Waste Segregation

1. an individual, household, organization, institution or a community conducting activities like camping, trekking, picnicking, cattle herding, rural and commercial timber and firewood collection, stone bathing, religious *or* cultural performance, rural and commercial timber collection, quarrying and mining, research, survey, inventory development, census, infrastructural construction, non wood forest product collection, educational, recreational visit or running small commercial activities require every point source of waste to be segregated into “biodegradable” and “non-biodegradable” wastes;
2. dumping of hazardous, bio-medical and electronic waste is strictly prohibited within Dzongkhag communities;

Waste Collection, storage, Transportation and Disposal

1. The segregated waste shall be collected, stored and transported for disposal at the designed site within the area, if any
2. ensure that the receptacle and other waste collection and storage compartments are designed to avoid scavenging by scavengers and subsequent spillage and spread of waste around public places;
3. where there is no disposal site, the waste is collected and taken back for its disposal to a designated site by the authority;

- སློབ་སྦྱོང་གི་དང་ སློབ་སྦྱོང་མཁུ་ཞིན་མ་ལས་ ཉུང་མཐའ་མི་ལོ་²⁴ གི་རིང་ བསྐྱར་སྦྱོང་འབད་དགོ་པའི་ ལཱ་གི་དོན་ལུ་ གནས་འཛིན་མི་ ལོ་བསྐྱར་དུས་མཐུན་བཟོ་བའི་ སློབ་ཚུལ་ཅིག

སློབ་སྦྱོང་གི་དེ་ འཆར་གཞི་ཅིག་ནང་ཚུད་དགོ་པའི་ ཉུང་མཐའི་གནད་དོན་ཚུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ལྷུགས་སའི་དོན་ལུ་ འབྲེལ་ ཡོད་དབང་འཛིན་གྱིས་ འོས་འབབ་དང་བསྐྱར་ཏེ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ཆོག

རྒྱུ་རྗེ་ ༤ པ།

ཚོང་ཁག་མི་སྡེའི་དོན་ལུ་ སློབ་ཚུལ་ཕྱགས་སྒྲིགས་ འཛིན་སྦྱོང་གི་ལམ་སྟོན།

ཚོང་ཁག་མི་སྡེའི་ནང་ སློབ་ཚུལ་ཕྱགས་སྒྲིགས་ འཛིན་སྦྱོང་འབབ་འི་དེ་ གཞི་རྒྱུ་ལམ་སྟོན་:

ཕྱགས་སྒྲིགས་དབྱེ་བསལ།

- 1) མི་དོམ་ སློབ་ཚུལ་ ལས་ཚོགས་ གཞུག་སྡེ་ ཡང་ན་ མི་སྡེ་ཅིག་གིས་ སྐར་བཅགས་ཞི་དང་ ས་བཤམ་འབྲེལ་ མཛེར་རུམ་ཟེ་ བོ་འཚོ་ཞི་ སྲོང་གསེབ་དང་ ཚོང་འབྲེལ་གྱི་ཤིང་ཆས་བཏོན་ཞི་ ཐབ་ཤིང་འབྲེལ་ རྩོ་བཅོ་རྒྱུ་ ཞི་ ཚོས་དང་ལམ་སྟོན་གྱི་ མཛེར་རིམ་འགོ་འདྲེན་འབབ་ཞི་ ས་གཏེར་གྱི་རིགས་བཏོན་ཞི་ ཞིབ་འཚོལ་འབད་ཞི་ ས་འཇམ་ཞི་ ཐོ་འགོད་འབད་ཞི་ གྲངས་ཚུལ་བཏོན་ཞི་ གཞི་རྒྱུ་མཁུ་ཆས་བཟོ་སྐྱོན་འབད་ཞི་ ཤིང་མིན་ནགས་ ཚལ་ཐོན་སྦྱོང་བསྐྱེད་འབད་ཞི་ ཤེས་རིག་དང་ སློབ་ཚུལ་ལྟ་བུལ་ ཚོང་ལཱ་རྒྱུ་ལྟ་བུལ་འབབ་པའི་སྐབས་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་འཐོན་ས་ལས་ “རུལ་བཏུབ་མི” དང་ “རུལ་མ་བཏུབ་མི” ལུ་ དབྱེ་བསལ་འབད་དགོ།
- 2) ཚོང་ཁག་མི་སྡེའི་ནང་འཁོད་ ཉེན་ཁ་ཅན་དང་ སྐྱེས་ལྷན་སྐྱེན་ སློབ་ཚུལ་ཕྱགས་སྒྲིགས་ ལྷུགས་ཞི་ཚུ་ དམ་དམ་ སྡེ་ར་ བཀག་དགོ།

ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེད་དང་ གསོག་འཛོག་ སྐྱེལ་འདྲེན་ བཀོ་ནི།

- 1) དབྱེ་བསལ་འབད་ཡོད་པའི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ བསྐྱེད་དང་ གསོག་འཛོག་ སྐྱེལ་འདྲེན་འབད་དེ་ རོས་འཛིན་ ཅན་གྱི་ས་གོ་ཡོད་ན་ དེ་ནང་བསྐྱེལ་དགོ།
- 2) ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚོད་དང་ བསྐྱེད་དང་ གསོག་འཛོག་འབད་སའི་ཁང་ཚན་ཚུ་ ཕྱགས་སྒྲིགས་སློབ་མི་དང་ ཕྱི་ཁར་ ལུང་ཞི་ མི་མང་གི་ས་ཁོངས་ནང་ ལུབ་གདལ་འབྲེལ་ཞི་ལས་ བཀག་ཚུགས་པའི་བཟོ་བཀོད་ རོས་གཏན་བཟོ་དགོ།
- 3) ཕྱགས་སྒྲིགས་བཀོ་ས་མེད་སར་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་ བསྐྱེད་འབད་ཞིན་མ་ལས་ དབང་འཛིན་གྱིས་ རོས་འཛིན་ འབད་མི་ ས་གོ་འི་ནང་ བསྐྱེལ་ཞི་དོན་ལུ་ ལོག་སྡེ་འབག་འབྲེལ་དགོ།

4. collection of solid waste shall be done in a manner which prevents damage to the receptacle, or spillage or scattering of solid waste within the collection vicinity;

Anti-littering

An individual, organization, institution or a community conducting activities like camping, trekking, picnicking, cattle herding, rural and commercial timber and firewood collection, stone bathing, religious *or* cultural performance, cattle herding, rural and commercial timber collection, dumping of saw dust, quarrying and mining, research, survey, inventory development, census, infrastructural construction, NWFP collection, educational, recreational visit or running small commercial activities are prohibited from littering any nature of inorganic waste and responsible for their collection and disposal to designated site;

Responsibilities of waste traders

The waste traders shall:

1. ensure the cleanliness of the facilities used for storage and packaging of recyclable waste;
2. ensure the workers are adequately protected from hazardous waste and other health hazards by providing appropriate safety gears such as face mask, hand gloves and foot wears; and
3. ensure stolen and suspicious recyclable waste is not purchased.

༤༽ ཕྱགས་སྨྲིགས་བསྐྱེད་ལེན་དེ་ཡང་ ཕྱགས་ཉོད་ལུ་གཞོན་སྐྱོན་མ་འབྱུང་མ་ ཡང་ན་ བསྐྱེད་ལེན་འབད་སའི་ཉེ་འདབས་ ལུ་ ལུང་ནི་འམ་གཏོར་ནི་ཚུ་ སྐྱོན་འགོག་གི་ སྦྱོང་ལམ་ཐོག་ལས་འབད་དགོ

ཕྱགས་སྨྲིགས་གྱི་རྒྱབ་འགལ།

མི་ངོམ་ སྦྱོང་བྱིམ་ ལས་ཚོགས་ གཙུག་སྡེ་ ཡང་ན་ མི་སྡེ་ཅིག་གིས་ སྐར་བཅགས་ནི་དང་ ས་བཤལ་འགྱུ་ནི་ མཛེར་ ཚུམ་ཟེ་ནི་ ཝེར་འཚོ་ནི་ གོང་གསལ་དང་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་ཤིང་ཆས་བཏོན་ནི་ ཐབ་ཤིང་འབྲུ་ནི་ རྫོང་བཙོ་རྒྱབ་ནི་ ཚོས་དང་ལམ་ སོལ་གྱི་ མཛེན་རིམ་འགོ་འདྲེན་འཐབ་ནི་ ས་གཏེར་གྱི་རིགས་བཏོན་ནི་ ཞིབ་འཚོལ་འབད་ནི་ ས་འཇལ་ནི་ ཐོ་འགོད་ འབད་ནི་ གངས་ཕྱིས་བཏོན་ནི་ གཞི་རྟེན་མཁོ་ཆས་བཟོ་སྐྱུན་འབད་ནི་ ཤིང་མིན་ནགས་ཚལ་ཐོན་སྐྱེད་བསྐྱེད་ལེན་འབད་ནི་ ཤེས་རིག་དང་ སློ་འབྲུམ་ལྟ་བཤལ་ ཚོང་ལུ་རྒྱ་གར་རུང་འཐབ་པའི་སྐབས་ སྐྱེས་ལྷན་མིན་པའི་ ཕྱགས་སྨྲིགས་གྱི་རང་ བཞིན་གང་རུང་ བཀོ་ནི་ཚུ་བཀག་ཆ་འབད་དེ་ དེ་ཚུ་བསྐྱེད་ལེན་འབད་དེ་ རོས་འཛིན་ཅན་གྱི་ས་གོ་ནང་ བཀོ་ནི་འཁྲུག་ལག་ འབག་དགོ

ཕྱགས་སྨྲིགས་ཚོང་འབྲེལ་པའི་འགན་ཁག།

ཕྱགས་སྨྲིགས་ཚོང་འབྲེལ་པ་གིས་ འབད་དགོཔ་དེ་ཡང་:

- ༡༽ བསྐྱར་བཟོ་འབད་བཏུབ་པའི་ ཕྱགས་སྨྲིགས་རྒྱ་གྱི་ གསོག་འཛོག་དང་ སྐམ་སྐྱིག་འབད་སའི་ མཐུན་རྐྱེན་ཚུ་ གཙུང་སྐྱེད་ལུ་ རེས་གཏན་བཟོ་དགོ
- ༢༽ གཞོང་རས་དང་ ལག་ཤུབས་ ལྷམ་ལ་སོགས་པའི་ རོས་འབབ་ཅན་གྱི་ ཉེན་སྲུང་ཅེས་ཚུ་ ལངས་སྦྱོང་པའི་ཐོག་ ལས་ ལས་བྱེད་པ་ཚུ་ ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་ ཕྱགས་སྨྲིགས་དང་ གཞན་ཡང་འཕྲོད་བསྟེན་གྱི་ ཉེན་ཁ་ཚུ་ལས་ ཉེན་སྦྱོབ་ ཡོད་པ་ རེས་གཏན་བཟོ་དགོཔ་དང་།
- ༣༽ ཨར་རྒྱན་འབད་འབད་མ་དང་ རོགས་པ་ཅན་གྱི་ བསྐྱར་བཟོ་འབད་བཏུབ་པའི་ ཕྱགས་སྨྲིགས་རྒྱ་ མ་ཉོམ་རེས་ གཏན་འབད་ནི།

Annexure V

(Source: Adopted from the Bhutan Trade Statistics, Department of Revenue and Customs, Ministry of Finance, Royal Government of Bhutan)

No.	List of Appliances	Head BTC Code	Description of Commodity
1	Computer	8471.30.00	Portable automatic data processing machines, weighing not more than 10 kgs, consisting of at least a central processing unit, a key board and a display
		8471.41.00	Comprising in the same housing at least a CPU and an input and output unit whether or not combined
		8471.49.00	Other, presented in the form of a system
		8471.50.00	Processing units other than those of sub-heading 8471.41 or 8471.49, whether or not containing in the same housing one or two of the following types of unit: storage units, input units, output units
		8471.60.00	Input or output units whether or not containing storage units in the same housing
		8471.70.00	Storage Units
		8471.80.00	Other units of automatic data processing machines
		8471.90.10	Scanner (used with computers)
		8471.90.90	Other
		8443.31.00	Machines which perform two or more of the functions of printing, copying or facsimile transmission , capable of connecting to an automatic data processing machine or to a network
		8443.32.00	Other, capable of connecting to an automatic data processing machine or to a network
		85.28	Monitors and projectors, not incorporating television reception apparatus; reception apparatus for television, whether or not incorporating radio-broadcasting receivers or sound or sound or video recording or reproducing apparatus
		8528.41.00	of a kind solely or principally used in an automatic data processing system of heading 84.71
		8528.51.00	of a kind solely or principally used in an automatic data processing system of heading 84.71
		8528.61.00	of a kind solely or principally used in an automatic data processing system of heading 84.71

2	Television	85.28	Monitors and projectors, not incorporating television reception apparatus; reception apparatus for television, whether or not incorporating radio-broadcasting receivers or sound or sound or video recording or reproducing apparatus
		8528.72.10	TV Colour 7"
		8528.72.20	TV Colour 14"
		8528.72.30	TV Colour 17"
		8528.72.40	TV Colour 21"
		8528.72.50	TV Colour 25"
		8528.72.60	TV Colour 29"
		8528.72.70	TV Colour 34"
		8528.72.80	TV Colour 44" and above
		8528.73.10	TV Black and White 7"
		8528.73.20	TV Black and White 14"
		8528.73.30	TV Black and White 17"
		8528.73.40	TV Black and White 21"
8528.73.60	Other		
3	Video player	8527.13.00	Other apparatus combined with sound recording or reproducing apparatus
		8527.19.00	Other
4	Refrigerator	84.18	Refrigerators, freezers and other refrigerating of freezing equipment, electric or other
		8418.10.00	Combined refrigerator-freezers, fitted with separate external doors
		8418.21.00	Compression type
5	Washing Machine	84.51	Household or laundry type washing machines, including machines which both wash and dry
		8450.11.00	Fully automatic machines
		8450.19.00	Other
		8450.20.00	Machines, each of a dry linen capacity exceeding 10 kgs
6	Mobile Phone	8517.12.00	Telephones for cellular networks or for other wireless networks
7	Air conditioner	84.15	Air-conditioning machines, comprising a motor driven fan and elements for changing the temperature and humidity, including those machines in which the humidity cannot be separately regulated
		8415.10.00	Window or wall types, self-contained or split system

१	<p>རྒྱུང་བསྐྱུགས། རྒྱུང་བསྐྱུགས། རྒྱུང་བསྐྱུགས།</p>	<p>༡༥༡༡</p>	<p>མོ་ནི་ཤོ་དང་ བོ་རོ་ཤོ་ཤོ་དང་ རོ་ཤོ་རྒྱུང་བསྐྱུགས་ལེན་འཕུལ་ བཅུགས་ཏེ་ཡོད་ཅུང་མེད་ཅུང་ རྒྱུང་མཐོང་ལེན་འཕུལ་མེད་མི་ རྒྱུང་མཐོང་ལེན་འཕུལ་ ཡང་ན་ མི་ཤོ་རྒྱུང་བསྐྱུགས་ལེན་འཕུལ་ ཡང་ན་ སྐྱེ་སྐྱེ་དང་ མི་ཤོ་བཟུང་འཕུལ་ ཡང་ན་ བསྐྱུར་སྐྱུར་འཕུལ་ཆས་ཚུ།</p>
		<p>༡༥༡༡.༡༢.༡༠</p>	<p>འི་མི་ཚོས་གཞི་ཚན་ ཡིན་ཅི་ཡམ།</p>
		<p>༡༥༡༡.༡༢.༢༠</p>	<p>འི་མི་ཚོས་གཞི་ཚན་ ཡིན་ཅི་༡༤མ།</p>
		<p>༡༥༡༡.༡༢.༣༠</p>	<p>འི་མི་ཚོས་གཞི་ཚན་ ཡིན་ཅི་༡༥མ།</p>
		<p>༡༥༡༡.༡༢.༤༠</p>	<p>འི་མི་ཚོས་གཞི་ཚན་ ཡིན་ཅི་༡༦མ།</p>
		<p>༡༥༡༡.༡༢.༥༠</p>	<p>འི་མི་ཚོས་གཞི་ཚན་ ཡིན་ཅི་༡༧མ།</p>
		<p>༡༥༡༡.༡༢.༦༠</p>	<p>འི་མི་ཚོས་གཞི་ཚན་ ཡིན་ཅི་༡༨མ།</p>
		<p>༡༥༡༡.༡༢.༧༠</p>	<p>འི་མི་ཚོས་གཞི་ཚན་ ཡིན་ཅི་༡༩མ།</p>
		<p>༡༥༡༡.༡༢.༨༠</p>	<p>འི་མི་ཚོས་གཞི་ཚན་ ཡིན་ཅི་༢༠མ།</p>
		<p>༡༥༡༡.༡༢.༩༠</p>	<p>འི་མི་ཚོས་གཞི་ཚན་ ཡིན་ཅི་༢༡མ།</p>
		<p>༡༥༡༡.༡༣.༡༠</p>	<p>འི་མི་ཚོས་གཞི་ཚན་ ཡིན་ཅི་༢༢ ཡན་ཆད།</p>
		<p>༡༥༡༡.༡༣.༢༠</p>	<p>འི་མི་དཀར་ནག་ཚན་ ཡིན་ཅི་༢༣མ།</p>
		<p>༡༥༡༡.༡༣.༣༠</p>	<p>འི་མི་དཀར་ནག་ཚན་ ཡིན་ཅི་༢༤མ།</p>
		<p>༡༥༡༡.༡༣.༤༠</p>	<p>འི་མི་དཀར་ནག་ཚན་ ཡིན་ཅི་༢༥མ།</p>
<p>༡༥༡༡.༡༣.༥༠</p>	<p>གཞན།</p>		
३	<p>མི་ཤོ་ བོ་ལོ་ཡར།</p>	<p>༡༥༡༡.༡༣.༠༠</p>	<p>སྐྱེ་སྐྱེ་བཟུང་ཤི་འམ་ བསྐྱུར་སྐྱུར་འཕུལ་ཆས་མཉམ་བཟེབས་ཡོད་མི་ འཕུལ་ཆས་གཞན་གྱི་ རྒྱུགས།</p>
		<p>༡༥༡༡.༡༤.༠༠</p>	<p>གཞན།</p>
ॣ	<p>འཕྲེག་སྐྱོམ་ རྒྱུང་བསྐྱུགས།</p>	<p>༡༤.༡༡</p>	<p>འཕྲེག་སྐྱོམ་དང་ བསམ་སྐྱོམ་ གཞན་ཡང་ འཕྲེག་འཕྲེག་མི་འཕུལ་ཆས་ སྐྱོག་འཕུལ་ ཡང་ ལ་ གཞན།</p>
		<p>༡༤.༡༡.༡༠.༠༠</p>	<p>འཕྲེག་སྐྱོམ་དང་ བསམ་སྐྱོམ་མཉམ་བཟེབས་ རྒྱུང་སྐྱོམ་སོ་སོ་ཡོད་མི།</p>
		<p>༡༤.༡༡.༡༠.༠༠</p>	<p>ཞེས་ཚན་གྱི་རྒྱུགས།</p>
।	<p>འཕྲེག་ཆས་འཕྲེག་འཕྲེག་ རྒྱུང་བསྐྱུགས།</p>	<p>༡༤.༡༡</p>	<p>འཕྲེག་ཆས་དང་ བསྐྱུར་ཆས་ལྟེ་ལྟེ་ འཕྲེག་ཆས་བཟེབས་པའི་ ལྷན་ལྷན་གྱི་ ཡང་ན་ འཕྲེག་ཆས་ལྷན་ ལྷན་གྱི་ འཕྲེག་ཆས་འཕྲེག་ཆས་ཚུ།</p>
		<p>༡༤.༡༠.༡༡.༠༠</p>	<p>རང་འགྲུལ་སྤྱི་ལུ་བྱའི་འཕྲེག་ཆས།</p>
		<p>༡༤.༡༠.༡༢.༠༠</p>	<p>གཞན།</p>
		<p>༡༤.༡༠.༡༣.༠༠</p>	<p>གོ་ལ་སྐྱེ་ གོ་ལི་༡༠ ལས་བཟུལ་ཏེ་ ཤོ་མི་འཕུལ་ཆས།</p>
॥	<p>འགྲུལ་འཕྲིན།</p>	<p>༡༤.༡༡.༡༢.༠༠</p>	<p>སོ་ལུ་ལར་ ཡོངས་འབྲེལ་གྱི་བརྒྱུད་འཕྲིན་ ཡང་ན་ རྒྱུང་འཕྲིན་ཡོངས་འབྲེལ་གཞན།</p>
०	<p>སྐྱོམ་སྐྱེ་རྒྱུང་།</p>	<p>༡༤.༡༡</p>	<p>རྒྱུང་སྐྱོམ་གྱི་འཕུལ་ཆས་དང་ ཚ་བྱོད་དང་ རྒྱུང་གཞན་བསྐྱུར་བཅོས་འབད་ནི་ལུ་ མོ་ཤོ་ལྷན་ བསྐྱུར་མི་རྒྱུང་འཕྲེག་དང་ཅ་དངོས་ རྒྱུང་གཞན་སོ་སོ་སྐྱེ་ ཚད་འཛིན་འབད་མ་ཚུགས་པའི་ འཕུལ་ ཆས་ཚུ་ཡང་ཚུད་པ་ཡིན།</p>
		<p>༡༤.༡༡.༡༠.༠༠</p>	<p>སྐྱོ་བུང་ ཡང་ན་ རྒྱུང་གི་དབྱེ་བ། རང་ལོ་ཡོད་པའམ་ སོ་སོ་འཕུལ་བའི་རིམ་ལུགས།</p>

8	Telephone (Fixed line)	8517.11.00	Line telephones sets with cordless handsets
9	Room Heater	8418.61.00	Heat Pumps other than air conditioning machines (of heading 84.15)
10	Electrical Iron	8451.30.00	Ironing machines and presses
11	Fans (table and ceiling)	8414.51.00	Table, floor, wall, window, ceiling or roof fans, with a self contained electric motor of an output not exceeding 125 W
12	CDs/DVDs	8523.21.00	Cards incorporating a magnetic stripe
		8523.29.00	Other
		8526.51.00	Solid state non-volatile storage devices
13	VCR/DVD Player		
14	Water heating rod	8516.10.00	Electric instantaneous or storage water heaters and immersion heaters
15	Radio	8517.62.00	Machines for reception, conversion and transmission or regeneration of voice, images or other data, including switching and routing apparatus
		8527.12.00	Pocket size radio cassette player
16	Camera	8525.80.00	Television cameras, digital cameras and video cameras
17	Geysers	8516.10.00	Electric instantaneous or storage water heaters and immersion heaters
18	Oven	8516.60.00	Other ovens, cookers, cooking plates, boiling rings, grillers and roasters
19	Cooking Heater	8419.81.00	For making hot drinks or for cooking or heating food
20	Torch		
21	Air cooler	8414.51.00	Table, floor, wall, window, ceiling or roof fans, with a self contained electric motor of an output not exceeding 125 W
22	Music Systems	8527.21.00	Combined with sound recording or reproducing apparatus
		8527.29.00	Other
		8527.92.00	Not combined with sound recording or reproducing apparatus but combined with a clock
		8527.99.00	Other

9	བརྒྱན་འཕྲིན། བརྟན་འཕྲིན།	1472.77.00	ཐག་མེད་ལག་འཕྲིན་དང་བཅས་པའི་བརྟན་འཕྲིན།
9	ཁང་མིག་རྫོང་ཇ།	1471.67.00	རྒྱང་སྤོམས་འཕུལ་ཆས་མ་ཡིན་པའི་རྫོང་འཕུལ་ཇུ། (མགུ་རྒྱན་1471.67.00)
90	སློག་འབྲེལ་དབུར་ཉི	1447.90.00	དབུར་ཉིའི་འཕུལ་ཆས་དང་ཞབ་ཆས་ཇུ།
99	རྒྱང་འཁོར། (ཚོག་ཁྲི་ དང་གནམ་པང་)	1474.47.00	སློག་འཕྲུགས་མའི་24 ལས་མ་ལྷག་པའི་སློག་མེ་མོ་ཏཱ་ཡོད་པའི་ཚོག་ཁྲི་དང་འཐིང་གཞི་ གྲང་སློ་རྩུང་གནམ་པང་ཡང་ན་ཁྲིམ་ཐོག་གི་རྒྱང་འཁོར་ཇུ།
99	སི་ཏི་ཏི་བི་ཏི།	1493.97.00	ཁབ་ལེན་ལྷགས་ཀྱི་ཕྱ་ཐིག་བརྒྱགས་ཉེ་ཡོད་པའི་ཤོག་བྱང།
		1493.98.00	གཞན།
		1496.47.00	རག་པའི་གནས་སྤངས་ནང་ཡོད་པའི་འཇུར་ལྷོག་མེད་པའི་གསོག་འཛོག་ཐབས་འཕུལ།
99	བི་སི་ཨར་ཏི་བི་ཏི་ པེ་ལེ་ཡར།		
99	རྒྱ་རྫོང་བཏགས་མིའི་ ལྷགས་དུམ།	1476.70.00	སློག་མེ་གིས་དེ་འཕྲོ་ལས་རྫོང་བཏགས་མི་ཡང་ན་གསོག་འཛོག་གི་རྒྱ་རྫོང་བཏགས་མི་དང་ རྫོང་བཏགས་སློག་ལྷགས་ཇུ།
99	རེ་ཏིའོ།	1477.69.00	སྤྱི་ཚིང་དང་སྤྱི་འཕུལ་ཆས་བཅས་པའི་སྤྱ་སྐད་གཟུགས་བརྟན་ཡང་ན་གནད་སྤྱད་གཞན་ ཇུ་རྒྱ་རྫོང་ལེན་དང་བསྐྱར་བཅོས་བརྒྱན་སྤེལ་ཡང་ན་རུས་པ་སྐྱར་བཅོའི་འཕུལ་ཆས་ཇུ།
		1493.79.00	གོས་ལྷག་ནང་ཤོམ་པའི་རེ་ཏིའོ་གེ་སེའི་པེ་ལེ་ཡར།
99	པར་ཆས། ཏི་གེ་མི་ར།	1494.40.00	ཏི་ལེ་མི་ཤུན་གེ་མི་ར་དང་ཏི་ཇི་ཏེ་ལ་གེ་མི་ར། མི་ཏིའོ་གེ་མི་ར་ཇུ།
99	རྫོང་བཏགས་རྒྱ་ཇི། ཏི་གི་བཟ།	1476.70.00	སློག་མེ་གིས་དེ་འཕྲོ་ལས་རྫོང་བཏགས་མི་ཡང་ན་གསོག་འཛོག་གི་རྒྱ་རྫོང་བཏགས་མི་དང་ རྫོང་བཏགས་སློག་ལྷགས་ཇུ།
99	ཐབ་ཏི་ཨོ་བཞ།	1476.60.00	ཐབ་གཞན། ཀྱ་ཀར། ཀྱ་ཀིང་པེ་ལེའི། ཐོའི་ལིང་རིང། གི་རི་ལར། རོ་སི་ཏར་ཇུ།
99	བཅོ་བྱེད་རྫོང་ཇ། ཏི་ཀྱ་ཀིང་ཉི་ཏར།	1478.27.00	བཏུང་བྱ་ཚོ་ཏོམ་བཅོ་མི་ཡང་ན་བཅོ་མི་ཡང་ན་བཞེས་སློ་རྫོང་བཏགས་མི།
99	འཕུལ་མེ་ཏིར་ཆ།		
99	རྒྱང་མ་བསིལ་བྱེད། ཏི་ཨོ་འར་ཀྱ་ལར།	1474.47.00	སློག་འཕྲུགས་མའི་24 ལས་མ་ལྷག་པའི་སློག་མེ་མོ་ཏཱ་ཡོད་པའི་ཚོག་ཁྲི་དང་འཐིང་གཞི་ གྲང་སློ་རྩུང་གནམ་པང་ཡང་ན་ཁྲིམ་ཐོག་གི་རྒྱང་འཁོར་ཇུ།
99	སྤྱན་ཚའི་རིམ་ལྷགས། ཏི་སྤུས་ཟིག་མི་མི་ ཏེམ།	1492.97.00	སྤྱ་སྐད་བཟུང་མི་ཡང་ན་བསྐྱར་བཅོའི་འཕུལ་ཆས་མཉམ་བསྐྱབས།
		1492.98.00	གཞན།
		1492.99.00	སྤྱ་སྐད་བཟུང་མི་ཡང་ན་བསྐྱར་བཅོའི་འཕུལ་ཆས་མཉམ་བསྐྱབས་མིན་པ། དེ་འབད་ཕྱད་རྒྱ་ ཚོང་འཁོར་ལོ་མཉམ་བསྐྱབས།
		1492.99.00	གཞན།

23	Mixer-Grinder		
24	Micro wave oven	8516.50.00	Microwave Ovens
25	UPS/Inverter	8507.20.00	Other lead-acid accumulators
		8507.80.00	Other accumulators
26	Others items	8516.71.00	Coffee or tea makers
		8516.72.00	Toasters
27			

MORE ITEMS MAY BE ADDED

Annexure VI

Offence Token

Name & Signature of Thromde Inspector/ THROMDE official:		Name of offender: Document/s seized:
Date: Time:		Location:
Sl.no	Offences	Tick Offences (√)
1	littering at any public places	
2	dumping of wastes in places other than approved sites	
3	operating business establishments without providing waste bins for customer usage	
4	any nature of waste being found within a boundary of a household or business unit	
5	urinating or defecating in a public place	
6	sale of goods or services on the streets and pedestrian walkways without approval	
7	dumping waste into the streams, rivers, drainage systems or other water bodies	

੨੩	ਸ਼੍ਰੀ ਵਸ਼ਿਸ਼ਟ ਪੁਸ਼੍ਟਾ ਛਕਾ ਫ਼ਿਕਸ਼ਨ-ਬਾਇਓ ਗਰਾਮ		
੨੮	ਬਿਨੈਸ਼ੀਅਲ ਸ਼੍ਰੀ ਫ਼ਿਕਸ਼ਨ-ਬਿਨੈਸ਼ੀਅਲ ਗਰਾਮ	੨੫੭੮.੫੦.੦੦	ਬਿਨੈਸ਼ੀਅਲ ਸ਼੍ਰੀ
੨੫	ਯੂ.ਐਸ.ਆਈ/ਐਚ.ਵਰ ਗਰਾਮ	੨੫੦੭.੧੦.੦੦	ਯੂ.ਐਸ.ਆਈ ਗਰਾਮ
		੨੫੦੭.੧੦.੦੦	ਯੂ.ਐਸ.ਆਈ ਗਰਾਮ
੨੬	ਭਦਰਵਾਲ ਗਰਾਮ	੨੫੭੮.੭੨.੦੦	ਭਦਰਵਾਲ ਗਰਾਮ
		੨੫੭੮.੭੨.੦੦	ਭਦਰਵਾਲ ਗਰਾਮ
੨੭			

ਭਦਰਵਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਗਰਾਮ

ਭਾਗ ੮ ਭਦਰਵਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਗਰਾਮ

ਸ਼੍ਰੀ ਗਰਾਮ/ਸ਼੍ਰੀ ਗਰਾਮ/ਸ਼੍ਰੀ ਗਰਾਮ		ਭਦਰਵਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਗਰਾਮ:
ਸ਼੍ਰੀ ਗਰਾਮ:		ਭਦਰਵਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਗਰਾਮ:
ਭਾਗ:	ਭਦਰਵਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਗਰਾਮ	ਭਦਰਵਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਗਰਾਮ/ਭਦਰਵਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਗਰਾਮ
੧	ਬਿਨੈਸ਼ੀਅਲ ਗਰਾਮ/ਭਦਰਵਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਗਰਾਮ	
੨	ਭਦਰਵਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਗਰਾਮ/ਭਦਰਵਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਗਰਾਮ	
੩	ਭਦਰਵਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਗਰਾਮ/ਭਦਰਵਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਗਰਾਮ	
੪	ਭਦਰਵਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਗਰਾਮ/ਭਦਰਵਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਗਰਾਮ	
੫	ਬਿਨੈਸ਼ੀਅਲ ਗਰਾਮ/ਭਦਰਵਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਗਰਾਮ	
੬	ਭਦਰਵਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਗਰਾਮ/ਭਦਰਵਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਗਰਾਮ	
੭	ਭਦਰਵਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਗਰਾਮ/ਭਦਰਵਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਗਰਾਮ	

8	dumping of industrial wastes in areas other than designated location or facility	
9	collection of waste without permit from the relevant authority	
10	dumping of construction waste including excavated materials and structural demolition waste in places other than designated sites	
11	upon completion of a construction work, failure to clean up the remnants of the construction materials in and around a construction area, streets, roads or pedestrian pathways	
12	placing or storing of goods, including commercial and construction materials, on the streets, roads, and pedestrian pathways without permission of the relevant authority	
13	failure to provide common waste bins by house owners	
14	failure to segregate solid waste when segregation facilities are available or provided with	
15	failure to record detail information on an accident, non-compliance or other detail in particular to industrial, medical or any other hazardous wastes as required to be included in a report	
16	dumping or releasing of waste into the prohibited areas by this Regulation	
17	dumping or releasing industrial, medical or any hazardous waste including spillage during transportation in places other than approved facility	
18	giving false or distorted information or report	
19	<p>an Implementing Agency failing to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • provide or cause to be provided with safety gears for the personnel handling hazardous or infectious wastes and ensure their strict usage; • develop and issue technical guidelines for the handling of hazardous, infectious or dangerous waste and ensure their strict compliance therewith; • send annual report, with quality content, within stipulated time as required by this Regulation; • enforce or achieve compliance requirements under this Regulation; or • secure or cause to be secured the waste collection or dump site facility from endangering human and animals due to its failure to fence or cover such areas. 	
Additional Remarks:		

1	བཟོ་བྱའི་ཕྱགས་སྡིགས་ཚུ་ རིས་འཛིན་ཅན་གྱི་ས་གནས་དང་ མཐུན་ཆུན་མེན་པའི་ ས་ཁོངས་ ཅན་ལྷགས་པ།	
2	འབྲེལ་ཡོད་དབང་འཛིན་ལས་ གནང་བ་མེད་པར་ ཕྱགས་སྡིགས་བསྐྱེད་ལེན་འབད་བ།	
10	བརྗོད་བརྗོད་དང་ གྲིམ་བཟལ་བཤེག་འབད་བའི་ རག་རོ་བརྗོད་ཏེ་ བཟོ་བྱུན་གྱི་ཕྱགས་སྡིགས་ཚུ་ རིས་འཛིན་ཅན་གྱི་ ས་གོ་མེན་པའི་ ས་ཁོངས་གཞན་ཁར་ལྷགས་པ།	
11	བཟོ་བྱུན་གྱི་ལཱ་ མཐུག་བསྐྱེད་ཞེན་ལས་ བཟོ་བྱུན་གྱི་ས་ཁོངས་ནང་འཁོད་དང་ མཐའ་འཁོར་ ཁྲོམ་ལམ་ འཁོར་ལམ་ ལམ་འགྲུལ་རྒྱུ་ལས་ཚུ་ལས་ བཟོ་བྱུན་གྱི་ཅཱ་ཆས་ལྷག་ལུས་ཚུ་ མ་བསལ་བར་བཞག་པ།	
12	ཚོང་འབྲེལ་དང་ བཟོ་བྱུན་གྱི་རྒྱ་ཆས་བརྗོད་པའི་ ཅཱ་ཆས་ཚུ་ འབྲེལ་ཡོད་དབང་འཛིན་ལས་ གནང་བ་མེད་པར་ ཁྲོམ་ལམ་དང་ འཁོར་ལམ་ ལམ་འགྲུལ་པའི་རྒྱུ་བཞག་པའམ་ གཞེག་འཛིན་འབད་བ།	
13	གྲིམ་གྱི་རོ་བདག་ཚུ་གིས་ སྤྱི་མཐུན་གྱི་ཕྱགས་སྡིགས་ཉོ་ད་ བཞག་མ་བཏུབ་པ།	
14	ཕྱགས་སྡིགས་དབྱེ་བསལ་གྱི་ མཐུན་ཆུན་ཚུ་ཡོད་པའམ་ བཞག་སྡེ་ཡོད་རུང་ ཕྱགས་སྡིགས་རག་ པ་ཚུ་ དབྱེ་བསལ་འབད་མ་བཏུབ་པ།	
15	ཆུན་རན་དང་ གནས་འཁྲིལ་འབད་མ་བཏུབ་པ་ ཡང་ན་ གསལ་བཤད་གཞན་ཡང་ དམིགས་ བསལ་བུ་ ལྷན་ལུ་ནང་བཀོད་དགོ་པ་ཡོད་མི་ བཟོ་བྱུན་དང་ ལྷན་ཆས་ ཡང་ན་ ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་ ཕྱགས་སྡིགས་ཚུ་གི་བརྗོད་ཚུ་ རོ་བཀོད་མ་འབད་བ།	
16	སྤྱི་གཞི་འདི་གིས་ བཀག་དམ་འབད་མི་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྡིགས་ལྷགས་པའམ་ འཛིན་ འགྲོལ་འབད་བ།	
17	ཕྱིར་ལུད་བརྗོད་པའི་ བཟོ་བྱུ་ ལྷན་ཆས་ ཡང་ན་ ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་ ཕྱགས་སྡིགས་གཞན་ཚུ་ གནང་ བ་ཡོད་པའི་ མཐུན་ཆུན་མེན་པའི་ ས་གནས་གཞན་ཁར་ ལྷགས་པའམ་ འཛིན་འགྲོལ་འབད་བ།	
18	རྒྱུ་ལྷགས་ ཡང་ན་ བརྗོད་ཚུ་འགྲུབ་ལྷན་པ།	
19	ལག་ལེན་ལས་སྡེ་ཅིག་གིས་ * ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་ ཕྱགས་སྡིགས་ ཡང་ན་ འཇུ་ཉེན་ཅན་གྱི་ཕྱགས་སྡིགས་ ལག་འབྲེལ་ འཐབ་མི་ཚུ་ལུ་ ཉེན་སྲུང་ལྷན་ཆས་སྤོང་པའམ་ སྤོང་བཅུག་ནི་དང་ དེ་ཚུ་དམ་དམ་སྡེ་བཀོལ་སྤོང་ རིས་གཏན་འབད་ནི་ལུ་ འཇུས་ཤོར་བྱུང་བ། * ཉེན་ཁ་ཅན་དང་ འཇུ་ཉེན་ཅན་ ཡང་ན་ ཉེན་འཛུབ་ཅན་གྱི་ ཕྱགས་སྡིགས་ཚུ་ ལག་འབྲེལ་ འཐབ་ནིའི་ འཇུལ་རིག་གོང་འཕེལ་བཏང་སྡེ་ སྤོང་ནི་དང་ དེ་ཚུ་ལུ་དམ་དམ་སྡེ་ གནས་བཅུག་ བེ་ལུ་ འཇུས་ཤོར་བྱུང་བ། * སྤྱི་གཞི་འདི་གིས་ དགོས་མཁོ་བཀོད་པ་ལྷན་བུ་ ལྷན་ཚད་ཅན་གྱི་ནང་དོན་དང་ ཆེད་བཀོད་མི་དུས་ཚོད་ རང་འཁོད་ ཡོ་བསྟར་སྤྱོད་ལུ་ འཇུས་ཤོར་བྱུང་བ། * སྤྱི་གཞི་འདི་གི་འོག་གི་ དགོས་མཁོ་ཚུ་ བསྟར་སྤོང་འབད་ནིའམ་ འགྲུབ་ནི་ལུ་འཇུས་ཤོར་བྱུང་བ། ཡང་ན། * ཕྱགས་སྡིགས་བསྐྱེད་ལེན་ ཡང་ན་ བཀོ་སའི་མཐུན་ཆུན་ཚུ་ལུ་ རུ་བ་མ་རྒྱབ་པའམ་ ཁ་ཁེབས་ མ་རྒྱབ་མི་ལུ་བརྗོད་ཏེ་ འགྲོ་བ་མི་དང་ སེམས་ཅན་ཚུ་ལུ་ གནོད་སྐྱོན་རྒྱབ་ནི་ལས་ བཅོན་ ཐབས་བཟོ་ནིའམ་ བཟོ་བཅུག་ནི་ལུ་ འཇུས་ཤོར་བྱུང་བ།	

དན་གསོལ་སྐོང་:
ཕྱགས་སྡིགས་སྤོང་འགོག་དང་འཛིན་སྤོང་སྤྱི་གཞི་ 2022 ཅན་མ། 40

Annexure VII

Offence and fine schedule

Section 150	Offence (acts of noncompliance)	Fine amount (Nu. per instance)	Admin. action
150.1	Littering at any public places	100	
150.2	dumping of wastes in places other than approved sites	500	
150.3	Operating business establishments without providing waste bins for customer usage	1000	
150.4	Any nature of waste being found within a boundary of a household or business unit	500	
150.5	Urinating or defecating in a public place	100	
150.6	sale of goods or services on the streets and pedestrian walkways without approval	1000	
150.7	dumping wastes into the streams, rivers, drainage systems or other water bodies	1000	
150.8	dumping of industrial waste in areas other than designated location or facility	20000	
150.9	collection of waste without permit from the relevant authority	100	
150.10	dumping of construction waste including excavated materials and structural demolition waste in places other than designated sites	9000 per truck load	
150.11	Upon completion of a construction work, failure to clean up the remnants of the construction materials in and around a construction area, streets, roads or pedestrian pathways	10000	
150.12	Placing or storing of goods, including commercial and construction materials, on the streets, roads, and pedestrian pathways without permission of the relevant authority	2000	

རྒྱུ་རྒྱུ་ ༡ པ།

གཞོན་འགོལ་དང་ ཉེས་བྱའི་ལས་འཆར།

དོན་ཚན་ ༡༥༠།	གཞོན་འགོལ། གྲ་གནས་འཁྲིལ་མེད་པའི་བྱ་བ་ཚུ་།	ཉེས་བྱའི་བསྐྱོམས། ཐངས་རེར་དངུལ་གྱི་	བདག་སྐྱོང་གི་ཉེས་བྱ།
༡༥༠.༡	མི་མང་གི་ས་གནས་གང་རུང་ནང་ ཕྱགས་སྟིགས་བཀོ་བ།	༡༠༠	
༡༥༠.༢	གནང་བ་མེད་པའི་ས་གོ་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྟིགས་སླུགས་པ།	༥༠༠	
༡༥༠.༣	ཚོང་མགོན་པ་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ ཕྱགས་ཉོད་མ་བཞག་པར་ ཚོང་འབྲེལ་ལས་ཁང་ བསྐྱར་སྤོང་འབད་བ།	༡༠༠༠	
༡༥༠.༤	སྤོང་ཁྱིམ་ས་ཁོངས་ ཡང་ན་ ཚོང་ལས་སྤེལ་ཕྱི་ཚུ་གི་ ས་མཚན་མས་ནང་འཁོད་ ཕྱགས་སྟིགས་ གང་རུང་བཞག་པ།	༥༠༠	
༡༥༠.༥	མི་མང་གི་ས་གནས་ཅིག་ནང་ ཆབ་གསུང་བསྐྱུད་པ་ ཡང་ན་ རྒྱུས་པ་བཏང་བ།	༡༠༠	
༡༥༠.༦	གནང་བ་མེད་པར་ ཁྲོམ་ལམ་དང་ མི་ལམ་ཁར་ ཅཆས་ ཡང་ན་ ཞབས་ཉོག་ ཚོང་འབྲེལ་འབྲེལ་བ།	༡༠༠༠	
༡༥༠.༧	འབབ་ཚུ་དང་ གཅོད་ཚུ་ བཅོམ་གཡུར་ ཡང་ན་ ཚུག་ཕྱུགས་གཞན་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྟིགས་སླུགས་པ།	༡༠༠༠	
༡༥༠.༨	བཟོ་བྱའི་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ རོས་འཛིན་ཅན་གྱི་ས་གནས་དང་ མཐུན་སྦྱེན་མེན་ པའི་ ས་ཁོངས་ནང་སླུགས་པ།	༢༠༠༠༠	
༡༥༠.༩	འབྲེལ་ཡོད་དབང་འཛིན་ལས་ གནང་བ་མེད་པར་ ཕྱགས་སྟིགས་བསྐྱུལ་ན་ འབད་བ།	༡༠༠	
༡༥༠.༡༠	བཀོ་བཀོལ་དང་ ཁྱིམ་བཟུལ་བཞིག་འབད་བའི་ རག་རོ་བཅུས་ཏེ་ བཟོ་སྐྱུན་ གྱི་ཕྱགས་སྟིགས་ཚུ་ རོས་འཛིན་ཅན་གྱི་ ས་གོ་མེན་པའི་ ས་ཁོངས་གཞན་ ཁར་སླུགས་པ།	༢ག་གང་ལུ་ ༢༠༠༠ རེ།	
༡༥༠.༡༡	བཟོ་སྐྱུན་གྱི་ལུ་ མཐུག་བསྐྱུ་ཞེན་ལས་ བཟོ་སྐྱུན་གྱི་ས་ཁོངས་ནང་འཁོད་དང་ མཐུའ་འཁོར་ ཁྲོམ་ལམ་ འཁོར་ལམ་ ལམ་འགྲུལ་རྒྱུ་ལམ་ཚུ་ལས་ བཟོ་ སྐྱུན་གྱི་ཅཆས་ལྷག་ལུས་ཚུ་ མ་བསལ་བར་བཞག་པ།	༡༠༠༠༠	
༡༥༠.༡༢	ཚོང་འབྲེལ་དང་ བཟོ་སྐྱུན་གྱི་རྒྱ་ཆས་བཅུས་པའི་ ཅཆས་ཚུ་ འབྲེལ་ཡོད་དབང་ འཛིན་ལས་ གནང་བ་མེད་པར་ ཁྲོམ་ལམ་དང་ འཁོར་ལམ་ ལམ་འགྲུལ་པའི་ རྒྱུ་ལམ་གྱི་ བཞག་པའམ་ གཞོག་འཛོག་འབད་བ།	༢༠༠༠	

Section 150	Offence (the acts of noncompliance)	F i n e amount	Admin. action
150.13	failure to provide common waste bins by house owners	500 or	admin
150.14	failure to segregate solid waste when segregation facilities are available or provided with	500 or	admin
150.15	failure to record detail information on accident, non-compliance or other detail in particular to medical, industrial or any hazardous waste as required to be included in a report	20000 or	admin
150.16	dumping or releasing of waste into the prohibited areas by this Regulation	20000	
150.17	dumping or releasing of industrial, medical or other hazardous wastes including spillage during transportation in any places other than designated or approved facility	20000	
150.18	giving false or distorted information or report	5000	
150.19	an Implementing Agency failing to:		Admin action BCSR
	(a) provide or cause to be provided with safety gears for the personnel handling hazardous or infectious wastes and ensure their strict usage		Admin action
	(b) develop and issue technical guidelines for the handling of hazardous, infectious or dangerous waste and ensure strict compliance therewith		Admin action
	(c) send annual report, with quality content, within stipulated time as required by this Regulation		Admin action,
	(d) enforce or achieve compliance requirements under this Regulation; or		Admin action
	(e) secure or cause to be secured the waste collection or dump site facility from endangering human and animals due to its failure to fence or cover such areas		Admin action

Note: Administrative actions under this regulation may include disconnection of any utility services such as electricity, water supply etc.

༡༥༠.༡༩	ཕྱི་ལོ་ལོ་བཟང་གི་ཚུ་གིས་ སྤྱི་མཐུན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ཉོང་ བཞག་མ་བཏུབ་པ།	༥༠༠ ཡང་ན་	བདག་སྐྱོང་།
༡༥༠.༡༢	ཕྱགས་སྒྲིགས་དབྱེ་བསལ་གྱི་ མཐུན་ཁྲེན་ཚུ་ཡོད་པའམ་ བཞག་སྤྱོད་ཅུང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་རྒྱ་ལ་ཚུ་ དབྱེ་བསལ་འབད་མ་བཏུབ་པ།	༥༠༠ ཡང་ན་	བདག་སྐྱོང་།
༡༥༠.༡༥	རྒྱུ་ལ་ཚན་དང་ གནས་འཁྲུལ་འབད་མ་བཏུབ་པ་ ཡང་ན་ གསལ་བཤད་གཞན་ཡང་ དམིགས་བསལ་དུ་ སྤྲོ་ལུ་ནང་བཀོད་དཔོན་ཡོད་མི་ བཟོ་གྲུ་དང་ སྤྲོ་ལུ་ ཡང་ན་ རྒྱུ་ལ་ཚན་གྱི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ཚུ་གི་བརྟེན་ཚུ་ ཐོ་བཀོད་མ་འབད་པ།	༣༠༠༠༠ ཡང་ན་	བདག་སྐྱོང་།
༡༥༠.༡༦	སྤྱི་གཞི་འདི་གིས་ བཀག་དམ་འབད་མི་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ ལྷགས་པའམ་ འཛིན་འགོལ་འབད་པ།	༣༠༠༠༠	
༡༥༠.༡༧	ཕྱི་ལོ་ལོ་བཟང་གི་ བཟོ་གྲུ་ སྤྲོ་ལུ་ ཡང་ན་ རྒྱུ་ལ་ཚན་གྱི་ ཕྱགས་ སྒྲིགས་གཞན་ཚུ་ གནང་བ་ཡོད་པའི་ མཐུན་ཁྲེན་མེད་པའི་ ས་གནས་གཞན་ ཁར་ ལྷགས་པའམ་ འཛིན་འགོལ་འབད་པ།	༣༠༠༠༠	
༡༥༠.༡༨	རྒྱུ་ལུ་གསལ་ ཡང་ན་ བརྟེན་ཚུ་འགྲུལ་བྱིན་པ།	༥༠༠༠	
༡༥༠.༡༩	ལག་ལེན་ལས་སྤེལ་གིས་:		བདག་སྐྱོང་གི་དང་ལེན།
	༡༡ ། རྒྱུ་ལ་ཚན་གྱི་ ཕྱགས་སྒྲིགས་ ཡང་ན་ འབྲུ་ལུ་ཚན་གྱི་ཕྱགས་སྒྲིགས་ ལག་ལེན་ འཐབ་མི་ཚུ་ལུ་ རྒྱུ་ལུ་ཚན་གྱི་ཚན་སྤོང་པའམ་ སྤོང་བཅུག་ཅི་དང་ དེ་ཚུ་དམ་དམ་སྤོང་བཀོད་སྤོང་ དེས་གཏན་འབད་ཅི་ལུ་ འཐུས་ཤོར་བྱུང་པ།		བདག་སྐྱོང་གི་དང་ལེན།
	༡༢ ། རྒྱུ་ལ་ཚན་དང་ འབྲུ་ལུ་ཚན་ ཡང་ན་ རྒྱུ་ལུ་ཚན་གྱི་ ཕྱགས་ སྒྲིགས་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་ཅི་འི་ འཐུས་ཤོར་བཀོད་འབེལ་བཏང་སྤེལ་ སྤོང་ཅི་ དང་ དེ་ཚུ་ལུ་དམ་དམ་སྤོང་ གནས་བཅུག་ཅི་ལུ་ འཐུས་ཤོར་བྱུང་པ།		བདག་སྐྱོང་གི་དང་ལེན།
	༡༣ ། སྤྱི་གཞི་འདི་གིས་ དགོས་མཁོ་བཀོད་པ་ལྷན་དུ་ སྤྲོ་ལུ་ཚན་གྱི་ནང་ དོན་དང་ ཚེད་དུ་བཀོད་མི་དུས་ཚོད་ནང་འཁོད་ ལོ་བསྟར་སྤྲོ་ལུ་ ཕུལ་ཅི་ལུ་ འཐུས་ཤོར་བྱུང་པ།		བདག་སྐྱོང་གི་དང་ལེན།
	༡༤ ། སྤྱི་གཞི་འདི་གི་འོག་གི་ དགོས་མཁོ་ཚུ་ བསྟར་སྤོང་འབད་ཅི་འམ་ འགྲུལ་ཅི་ལུ་འཐུས་ཤོར་བྱུང་པ། ཡང་ན།		བདག་སྐྱོང་གི་དང་ལེན།
	༡༥ ། ཕྱགས་སྒྲིགས་བསྐྱེད་ ཡང་ན་ བཀོས་འཛིན་ཁྲེན་ཚུ་ལུ་ ར་བ་ མ་རྒྱབ་པའམ་ ལ་ལེབས་མ་རྒྱབ་མི་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ འགྲོ་བ་མི་དང་ མེས་ཚན་ ཚུ་ལུ་ གཞོད་སྤོང་རྒྱབ་ཅི་ལས་ བཟོ་བཟོ་བཟོ་ཅི་འམ་ བཟོ་བཅུག་ཅི་ལུ་ འཐུས་ཤོར་བྱུང་པ།		བདག་སྐྱོང་གི་དང་ལེན།

དན་གསལ་: སྤྱི་གཞི་འདི་གི་འོག་གི་ བདག་སྐྱོང་དང་ལེན་གྱི་གངས་སུ་ རྒྱོག་མེ་དང་ རྒྱུ་ལུ་ཚན་གྱི་ལ་ལོ་གསལ་པའི་ ཞབས་ཏོག་མཐུན་ཁྲེན་ཚུ་ བཏོག་གཏང་ཅི་ཡང་ཚུད་འོང།

FORM 1: Form for Submitting Report to the Department of Information Technology and Telecom (DITT)

To be submitted by producer/importer/collection centre/e-waste management entity (ies) to the DITT end of March every year

Quantity in Metric Tonnes (MT) per year

1.	Name and address of the producer/importer/collection centre/e-waste Management Company(ies)		
2.	Name of contact person with complete address with telephone and fax numbers and e-mail address		
3.	Total e-waste sold/purchased/sent for processing during the year for each category of electrical and electronic appliances listed in Annexure V		
	For Designated e-waste management company:	Type	Quantity
4 a.	Quantity of e-waste purchased/processed (category wise)		
4 b.	Name and full address of the destination with respect to 4 a		
4 c.	Type and quantity of materials segregated/recovered from e-waste of different categories with respect to 4 a		

FORM 2: Form for Maintaining Records for e-waste Auctioned/Imported

To be submitted by bulk consumers/Department of National Properties to the Lead Implementing Agency end of March every year

1. Name and address of the auctioneer and/or importer
2. Date and reference number to auction and/or import e-waste

**འབྲི་ཤོག་ ༡ པ། བདེ་དོན་འཕུལ་རིག་དང་བརྒྱུད་འཕྲིན་ལས་ཁུངས་ལུ་ ལྷན་ཁུ་འབད་ནིའི་འབྲི་ཤོག་
 གྲོག་ཆས་ཕྱགས་སྡིགས་ བཟོ་སྐྱུན་པ་/ནང་འབྲེན་པ་/བསྐྱུ་ལེན་ལྷེ་བ་/གྲོག་ཆས་ཕྱགས་སྡིགས་འཛིན་སྐྱོང་རོལ་ཚུ་གིས་ ལོ་
 བསྟར་སྡི་ཟླ་༩ པ་ཚེས་མཚམས་ལུ་ བདེ་དོན་འཕུལ་ལས་ལས་རིག་དང་བརྒྱུད་འཕྲིན་ལས་ཁུངས་སུ་ཕུལ་དགོ་
 ལོ་རེ་ནང་ སྤྱང་ཚད་ག་དེམ་ཅིག་ཨིན་ན་ མེ་ཤིག་ཏུ་ནང་བཀོད་དགོ་**

༡	བཟོ་སྐྱུན་པ་/ནང་འབྲེན་པ་/བསྐྱུ་ལེན་ལྷེ་བ་/གྲོག་ཆས་ཕྱགས་སྡིགས་འཛིན་སྐྱོང་ལས་སྡེའི་མིང་དང་ཁ་བྱུང།		
༢	འབྲེལ་གཏུགས་འབད་སའི་ མི་རིམ་གྱི་མིང་ ཁ་བྱུང་དང་ བརྒྱུད་འཕྲིན་ཨང་ པར་འཕྲིན་ཨང་ གྲོག་འཕྲིན་ཨང་བཅས།		
༣	ཟུར་དེབ་༥ པའི་ནང་ ཐོ་བཀོད་འབད་མི་ གྲོག་མེ་དང་གྲོག་འབྲེལ་ཅ་ཆས་དཔྱེ་ཁག་རེ་རེ་བཞིན་ཏུ་ ལོ་དེ་ནང་ བཙོང་བ་/ཉོ་བ་/ བཟོ་སྐྱུར་གྱི་དོན་ལུ་ བཏང་ཡོད་པའི་ གྲོག་ཆས་ཕྱགས་སྡིགས་བསྟོན་མས།		
༤	རོས་འཛིན་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ གྲོག་ཆས་ཕྱགས་སྡིགས་འཛིན་སྐྱོང་ལས་སྡེའི་དོན་ལུ།	དཔྱེ་ཁག།	སྤྱང་ཚད།
༤.༡	གྲོག་ཆས་ཕྱགས་སྡིགས་ཉོ་ཡོད་པ་/བཟོ་སྐྱུར་འབད་ཡོད་པ། [དཔྱེ་ཁག་རིམ་བཞིན།]		
༤.༢	༤.༡ པའི་དོན་ལུ་ བསྐྱུལ་སའི་ཡུལ་གྱི་ མིང་དང་ ཁ་བྱུང་ཆ་ཚད།		
༤.༣	༤.༡ པའི་དོན་ལུ་ གྲོག་ཆས་ཕྱགས་སྡིགས་ དཔྱེ་ཁག་མོ་སོ་ནང་ལས་ དཔྱེ་བསལ་འབད་དེ་ སྐར་གསོ་འབད་ཡོད་པའི་ དཔྱེ་ཁག་དང་སྤྱང་ཚད།		

**འབྲི་ཤོག་ ༢ པ། གྲོག་ཆས་ཕྱགས་སྡིགས་རིན་བསྐྱར་ཚོང་བསྐྱར་འབབ་ཡོད་པ་/ནང་འབྲེན་འབད་ཡོད་པའི་ དྲན་ཐོ་བཞག་
 བྱིའི་འབྲི་ཤོག་**

སྤྱང་ཚད་ཉོ་སྤྱོད་པ་/རྒྱལ་ཡོངས་གཞུང་ཆས་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ ལོ་བསྟར་སྡི་ཟླ་༩ པ་ཚེས་མཚམས་ལུ་ འགོ་ཁྲིད་ལག་ལེན་ ལས་སྡེ་ལུ་ཕུལ་དགོ་པ།

- ༡༽ རིན་བསྐྱར་ཚོང་བསྐྱར་འབབ་མི་དང་/ཡང་ན་ ནང་འབྲེན་པའི་ མིང་དང་ཁ་བྱུང།
- ༢༽ གྲོག་ཆས་ཕྱགས་སྡིགས་ཀྱི་ རིན་བསྐྱར་ཚོང་བསྐྱར་དང་/ཡང་ན་ ནང་འབྲེན་གྱི་ཚེས་གྲངས་དང་ འབྲེལ་གཏུགས་ཨང།

3. Description of e-waste
  - a. Number of electronic and electrical appliances by category listed in Annexure IV
  - b. Total Volume (in Metric Tonnes MT)
4. Description of, storage, reuse, transport and disposal of e-waste (provide details)
  - a. Method of Storage (year and category wise)
  - b. Method of reuse if any
  - c. Method of Transport and Disposal

- ༣ ་ ལྷོག་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་ཀྱི་བཤད་པ།
- ཀ ་ ལུར་དེབ་, པའི་ནང་ ཐོ་བཀོད་འབད་མི་ དབྱེ་ལག་ལྟར་དུ་ ལྷོག་མེ་དང་ ལྷོག་འབྲེལ་ཅ་
ཆས་ཀྱི་གྲངས་ལ།
- ཁ ་ ལྷུང་ཚད་བསྟོམས། རྩ་མེ་ལྷོག་ལུ་ནང་།
- ༤ ་ ལྷོག་ཆས་ཕྱགས་སྟིགས་ གསོག་འཛོག་དང་ ལྷུང་སྟོན་ ལྷུལ་འབྲེན་ བཀོ་ཡོད་པའི་བཤད་པ། རྩ་ལ་
གསལ་བཀོད་།
- ཀ ་ གསོག་འཛོག་གི་ཐབས་ལམ། རྩ་ལོ་དང་དབྱེ་ལག་རིམ་བཞིན་།
- ཁ ་ ལྷུང་སྟོན་གྱི་ཐབས་ལམ། ཡོད་ན།
- ག ་ ལྷུལ་འབྲེན་དང་ བཀོ་ཞིའི་ཐབས་ལམ།